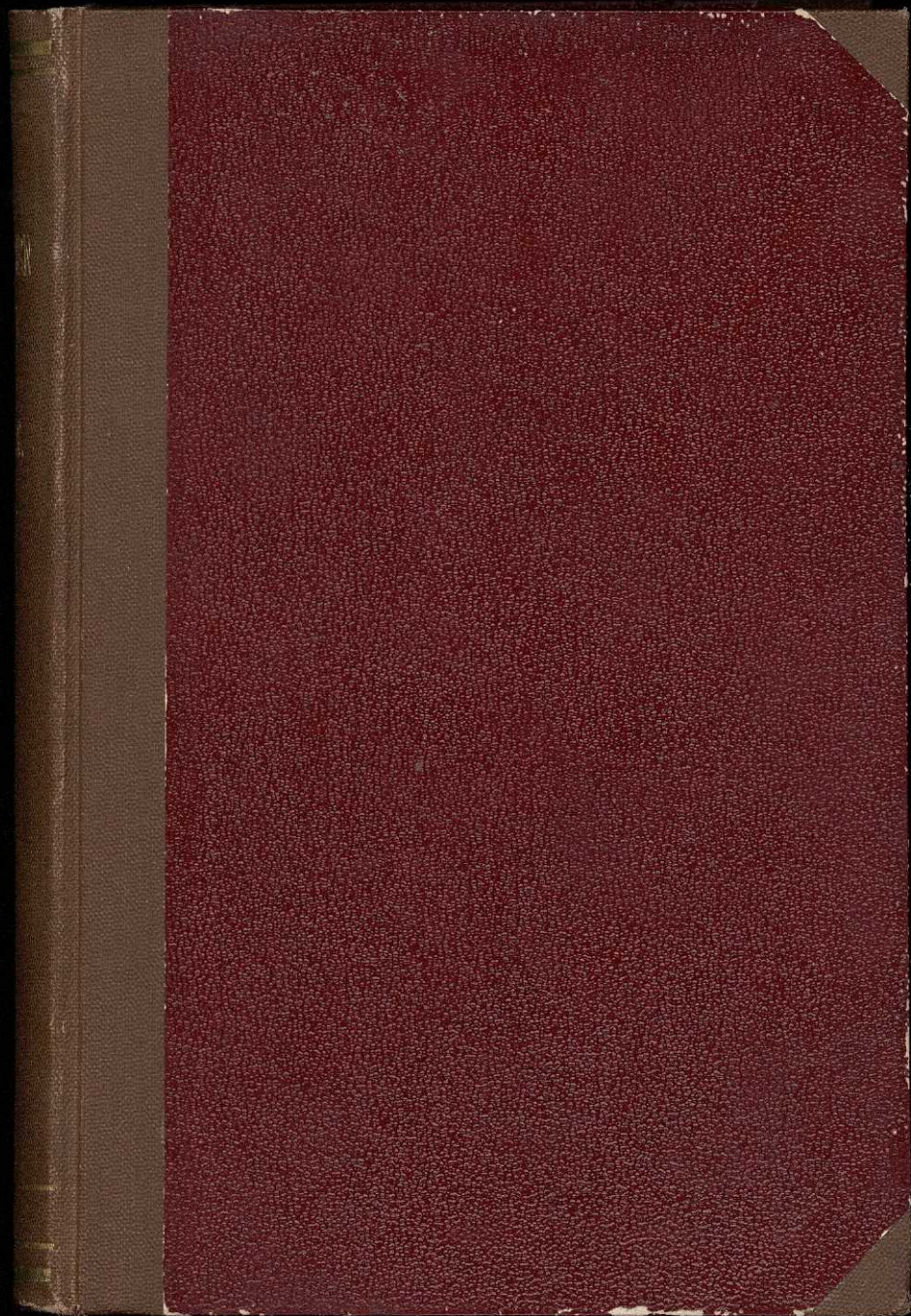

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Allmänna Sektionen

Litt.

Sv.

sv. 32/825

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIKLIOTEK

100180 8760

H-m.

FAMILJEN VERLE

AF

MATHILDA ROOS.

FAMILJEN VERLE.

EN SKILDNING

AF

MATHILDA ROOS.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

FAMILJEN VERLE.

EN SKILDNING

MATTHIAS ROOS.

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1889.

1.

icke allenast i barnkammaren, — eller flickornas rum, som det skulle heta, sedan Fred fått sitt rum bredvid pappas och Etty i stället flyttat in i hans forna, — utan äfven i sängkammaren herskade stor villervalla. På bordet framför »mammans soffa» lågo huller om buller sysaker, band, rosetter, knappålsbref m. m.; äfven soffan och stolarna voro belamrade med hvarjehanda föremål. Ingen brydde sig heller om, hur det för tillfället såg ut i rummen, ty alla husets innevånare, ända ifrån mamma och ned till hjälphustrun Gustafva, som stod och skurade kopparkärlden, voro besjälade af en enda tanke: att det i dag var första gången flickorna, d. v. s. Anna och Sigrid, skulle vara med om en »rigtig» bal.

Lilla Etty, yngsta systemen, som ännu var en martyr för sin stora ungdom, gick omkring och

beskådade de vackra balklädningarna eller åsåg med nyfikna blickar, hur hårfrisörskan värmdes sin tång, pröfvade dess hetta genom att hålla den under näsan, krusade flickornas luggar och så värmdes och pröfvade igen med jemna, snabba rörelser.

Etty var en tolfårig flicka med en gänglig, smidig gestalt, hvars rörelser voro på samma gång slynaktiga och graciösa. Det mest anmärkningsvärda i hennes utseende var ett par djupt liggande mörkblå ögon, med hvilka hon brukade kisa på ett oemotståndligt skälmaktigt sätt, — groparna i kinderna och de röda, fylliga, nästan alltid småleende läpparna.

Nu promenerade hon omkring i rummet och gjorde ifriga ansträngningar att se förbigången och misshandlad ut.

»Hvad syskonen äro lyckliga!» suckade hon, i det hon knäpte med fingrarna som hon höll bakom ryggen, förde fötterna upp och ned, så att sulorna smälde i golvet, och oafbrutet smackade på karameller som hon nyss köpt i bagarboden midt emot.

I ett hörn af sängkammaren stod en stor spegel på fötter, och framför den voro fru Verle och sömmerskan sysselsatta med att afsyna Annas toalett. Modern låg på knä, varm och ifrig, och mätte klädningens och underkjortlarnas längd, så att de skulle hänga jemt, och sömmerskan, med munnen full af knappnålar, höll på att draperatuniken. Den unga flickan sjelf stod tyst och tålig, med de smala, bara armarna hängande längs sidan.

Ibland drog hon ena armen uppåt, liksom hade hon besvärats af det åtsittande lifvet. Hennes mörka ögon, med den inåtvända, drömmande blicken, stirrade frånvarande in i spegeln, som återgaf den spåda, ungdomliga gestalten, på hvilken, trots moderns ansträngningar, klädningen ej kunde sitta, och det täcka ansigtet, hvars förnämsta skönhet utgjordes af de själfulla ögonen och en bländande vacker hy, som vid den minsta sinnesrörelse skiftade färg.

»Kurril,» sade Etty, i det hon stälde sig framför Anna och lade armarna i kors öfver bröstet, »vill du lofva mig *en* sak, en 'bra' sak, som du ska' göra?»

»Kurril» var Ettys smeknamn på äldsta systemen. Alla barnen hade sinsemellan dylika, fullkomligt obegripliga namn, och för öfrigt var deras samtal späckadt med en mängd ord och uttryckssätt, som de sjelfva uppfunnit och som ingen mera än de förstodo.

»Jag kan väl inte lofva, förrän jag vet hvad det är,» svarade Anna småleende.

Hennes stämma var tung och, liksom ögonen, något beslöjad; men då hon log, kom öfver hennes ansigte ett uttryck af skälmaktighet, som påminde om Etty och som för öfrigt var eget för alla medlemmar af familjen Verle.

»Jo, det är just det, du kan!» ropade Etty och spände ut alla fingrarna mot systemen, »du *kan* lofva det, för *jag* kan lofva dig, att du kan lofva det!»

»Undan med sig, Etty!» ropade sömmerskan och knuffade till den lilla flickan, »ser hon inte, att hon står alldeles i vägen, så man rakt ingenting ser i spegeln . . . Om fröken är snäll och vänder på sig . . . så . . .»

Anna vände sig rundt omkring, och sömmerskan började draperera på andra sidan, medan modern lade sig på knä midt emot för att se att kjortlarna äfven der hängde ordentligt.

Etty makade sig beskedligt undan; hon var allt för upptagen af det stora löfte hon ville afvinga systemen, för att ha tid att bli förargad öfver att man knuffade henne.

»Jo, ser du, Kurril,» fortfor hon och kisade, så att hennes små ögon kröpo alldeles in i hufvudet, »du skall lofva mig att ta' hem bra med 'gass' åt mig!»

»Jag skall försöka,» svarade Anna beredvilligt, »om jag bara hade en riktigt stor ficka . . .»

Hon började leta i klädningen, åt höger, vänster och bakåt.

»Mamsell Emma, har jag ingen ficka?» frågade hon sömmerskan.

»Visst inte,» svarade sömmerskan mellan sina kring knappålarna sammanbitna tänder, »det är inte alls 'stilig' att ha fickor på balklädningar . . . näsduken stoppar man under lifvet, och solfjädern håller man i hand, och mera behöfs inte . . .»

»Ja, det förstås, det förstås, att hon skall göra så'nt som retar och förargar mig, det förstås!» ropade Etty och ryckte på axlarna med en så kraftig

rörelse, som om hon velat hoppa upp i taket
»Gamla, dumma Emmerentia!»

»Jag skall försöka ta litet i näsduken,» hvi-
skade Anna tröstande.

»Det var hyggligt af dig, Kurril!» ropade ETTY
uppklarnande. »Tag då för all del...»

Men hon hann icke längre, förrän hon ånyo
blef undanknuffad. Anna var nu färdig, kjortlarna
hängde jemt, tuniken pöste lätt och luftig omkring
henne, och sammetsbandet var knutet kring den
späda, något framåtböjda halsen. Modern och
sömmerskan afsynade henne en sista gång, mam-
sell Emma stoppade in näsduken, medan modern
tog henne under hakan och förmanade henne att
hålla sig rak. Hon rodnade och smålog, i det hon
sträckte på sig med en rörelse af på en gång trött-
het och ungdomligt behag.

Nu fick hon lemna sin plats vid spegeln, som
genast intogs af Sigrid, hvilkens tjocka, brända
lockar ännu nästan osade af hårfrisörskans tång.

Sigrid var icke på långt när så tålig som Anna.
Hon kritiserade moderns och sömmerskans åtgö-
randen, snäste mamsell Emma, pustade öfver att
klädningslifvet var så hårdt snördt och blef sedan
förargad, då det snördes upp och hon i spegeln
såg hur jemntjock hon var kring lifvet.

»Allting går då emot, allting!» ropade hon
otåligt och stampade i golfvet.

»Hvad är det som går emot?» frågade mo-
dern enkelt, »vi försöka ju att göra så godt vi
kunna.»

Sigrid svarade ej; hon stod några sekunder med nedslagna ögon och häftigt rodnande kinder. Men plötsligen vände hon sig om och, glömsk af att hennes klädning kunde skrynklas, slog hon sina armar kring moderns hals, kysste henne och hviskade häftigt: »förlåt mig, älskling, förlåt mig!»

Att Sigrids lynne i dag var något retligt berodde för öfrigt derpå, att hon egentligen i djupet af sin själ betraktade denna bal mera som en pröfning än ett nöje. Begge flickorna voro mycket blyga, och fastän de kände en viss tjusande nyfikenhet på hvad som komma skulle, kunde de ej frigöra sig från den beklämning de erforo vid tanken på att sammanträffa med så mycket obekant folk.

»O, när man väl är hemma igen!» tänkte Anna, medan hon drog på sina handskar och knäpte dem kring de smala, något rödaktiga handlederna. Och så suckade hon djupt vid tanken på det förfärliga ögonblick, då hon skulle göra sitt inträde i salongen och hennes skygga öga förgäfvets söka en vrå, der hon kunde gömma sig undan.

Sigrid deremot visade sig morsk och säker; hon skulle icke för allt i världen velat erkänna, att hon var orolig, — så orolig, att hennes händer allt emellanåt blefvo kalla och fuktiga. Hon hånlog öfverlägset, då Etty frågade henne, om hon ej tyckte det var »kuschligt» att gå bort utan mamma, — och hon dolde sin oro genom att allt emellanåt utkasta små föraktfulla fraser om att det var bra »fånigt» att gå på bal.

»Hvarför går du dit då?» frågade Anna lugnt.

»Hvarför?» upprepade Sigrid med samma öfverlägsna leende, i det hon vred och vände sig framför spegeln, så att modern ej kunde mäta kjortlarna och sömmerskan ref sönder tarlatanen och började gräla. »Ja, hvarför går du sjelf dit?»

»Jag har aldrig sagt, att jag tycker det är fånigt,» svarade Anna lika lugnt.

»Nej, men du tycker det så mycket mer inom dig, fastän du är inbunden och aldrig säger ut hvad du tänker!» ropade Sigrid retligt.

Anna svarade ej; hon smålog blott, och hennes leende, fastän lika mildt som hela hennes öfriga väsen, hade mera af en medveten, fin satir än Sigrids trotsiga hånlöje.

Emellertid voro nu ändtligen toalettbestyren öfver, och flickorna promenerade ut i salongen, åtföljda af sin stab: modern, mamsell Emma, hårfrisörskan och Etty.

Nu skulle förevisningsceremonien börja; ljus tändes i kronan och i lampetterna på ömse sidor om trymån, så att flickorna riktigt skulle kunna beskåda sig i det höga spegelglaset.

»Etty!» sade modern, under det mamsell Emma, allt jemt med nålarna i mun, i sista ögonblicket nöp och draperade, och hårfrisörskan tummade på blommorna; »spring upp till pappa och säg honom att flickorna äro färdiga, om han vill se dem innan de fara!»

Etty rusade genast i väg; man hörde henne störta uppför trappan och så »ramla» ned igen,

ty »ramla» är det enda uttryck man kan använda om det brakande ljud hon lyckades åstadkomma med sina små fötter.

Efter några ögonblick kom fadern ned; han tog plats i salongsdörren, stack händerna i byxfickorna och betraktade, kisande under glasögonen, de begge flickorna, hvilka, raka och med armarna längs sidorna som tvenne rekryter, genast kommo och stälde sig framför honom. Allas ögon voro frågande fästa på fadern.

»Nå, är det inte bra?» sade mamma slutligen.

»Jo bevars, det är det visst,» svarade Verle med ett godmodigt småleende, »det är mycket fint. Men skall det nödvändigt behövas så der mycket 'schabrak'? . . .»

Han tog händerna ur byxfickorna och gjorde en rörelse kring lifvet för att tydliggöra hvad han menade med ordet »schabrak».

»Det är ju modernt, kära pappa,» svarade fru Verle småleende, under det mamsell Emma gaf honom en till hälften förfärad, till hälften föraktfull blick.

»Nå, då har jag naturligtvis ingenting att säga,» svarade Verle skrattande. »Ja, adjö med er nu, små flickor,» tillade han, i det han gick fram till flickorna, tog dem under hakan och kysste dem. »Roa er bra, var försigtiga och gå inte i drag när ni äro varma och håll er raka — — så der — — kom ihåg det, Annikan . . .»

Flickorna sträckte på sig och besvarade ömt hans smekning. Då han derefter gick upp till sig,

vände han sig om i dörren och nickade ännu en gång åt dem. Hans ansigte, som, då det var i hvila, föreföll hvardagligt, ja nästan frånstötande med sina kärfva drag, sin bleka hy och sitt mörka skägg, upplystes nu af ett leende, som gaf honom ett slående uttryck af godhet och välvilja.

Alla i huset skulle se på flickorna, innan de reste. Fred, enda sonen i familjen, en välfödd tio-åring, som satt och pluggade latinska grammatikan, grep med förtjusning tillfället att lemna latinet åt sitt öde och i stället gå och titta på systrarna. Liksom fadern stälde han sig i dörren och stack händerna i byxfickorna, då han granskande betraktade flickornas klädningar.

»Nej, hör nu, så ni ser ut!» ropade han der-
efter och promenerade säfligt fram till dem. »All-
deles som två pullstrutar! Och sådana turnyrer!
Att ni inte skäms . . . vänta . . .»

Härmed höjde han hotande sin arm mot de vackra klädningarna, vid hvilka modern och söm-
merskan endast med den största vördnad nyss vågat röra.

Flickorna sprungo skrattande undan, och mam-
sell Emma störtade emot Fred med ett skri af fasa.

Nu kom hela tjenstepersonalen, kokerskan Mari, gamla Gustafva och husjungfru Lina, för att se på fröknarna, innan de foro. Anna och Sigrid måste vända sig rundt omkring, synas från alla sidor, visa sina solfjädrar och sina hvita atlasskor, allt under lifliga utrop af beundran och gillande.

»Jo, ni, d'ä 'lullull',» ropade Etty, som ifrigt påpekade hvarje detalj för den beundrande tjänstepersonalen. »Eller hur, ä' de' inte det, Mari, Maria, Mariana, Maria-a-a-nne!» tillade hon, i det hon flög upp på gamla Mari och skrek henne i örat.

»Jo visst, kära hjertandes,» sade Mari, som älskade lilla Etty, åt hvilken hon under flere år varit barnjungfru, mera än allt annat i världen, »tänk bara när hon blir så stor att hon får sådan der grannlåt på sig!»

»Jo, ser ni, då skall jag allt kråma mig!» utropade Etty, i det hon med hakan i vädret och ögonen förnämt halfslutna promenerade af och an framför syskonen och låtsade fläkta med en solfjäder.

Fred åsåg det hela med djupt förakt. »Ja, flickor äro flickor,» var hans tysta, ovedersägliga resonnemang.

»Hur länge skall vagnen vänta?» sade han slutligen med en anstrykning af familjefader i rösten.

»Kära flickor, ni få lof att kläda på er nu!» förmanade modern, »vi få inte låta vagnen vänta, och så komma ni så sent!»

Nu började påklädningen, och sedan kom en mängd frågor, råd och förmaningar. »Ha ni ingenting glömt? . . . solfjäder . . . näsduk . . . handskar? . . . Sitt nu försigtigt i vagnen . . . se till att klädningarna bli ordentligt neddragna . . . drick ingenting kallt, om ni äro varma . . . dansa inte för mycket . . . Annikan, håll dig rak,» etc.

Och ända ned i trappan hördes dessa moderliga råd och varningar, hvarpå de unga flickorna

svarade ett halft tanklöst, halft kärleksfullt: »ja, ja, mamma lilla!»

Mamsell Emma och husjungfrun följde dem ned, stufvade in dem, smälde igen dörren och tillsade kusken att köra, hvarefter vagnen rullade af.

Nu blef det liksom en stiltje i huset; Etty och Fred återvände till sina försummade lexor, och modern gick för att ordna efter flickorna, hvilket sysselsatte henne ända tills klockan slog half nio och man samlades kring tébordet i salen.

2.

Det var ett fruktansvärdt ögonblick, då Anna och Sigrid, efter att med vaktmästarens hjälp ha dragit ned sina kjortlar, hängt solfjädern på armen och, enligt mammas uppmaning, noggrant synat hvarandra, slutligen måste träda in i salongen och helsa på värdfolket. De hade verkligen fördröjt sig något, så att, då de kommo, voro rummen redan fyllda af folk.

De tvekade ett ögonblick och kastade en halft frågande, halft förtviflad blick på hvarandra, liksom hade de velat säga: »fins det ingen möjlighet att undkomma denna tortyr?»

Men ingen sådan möjlighet uppenbarade sig; vaktmästaren öppnade dörrarna, och de måste stiga in.

Egentligen voro de lika blyga begge två, men Sigrid hade sin stolthet, med hvilken hon tillkämpade

sig kraft att dölja förlägenheten; Anna deremot hade intet dylikt skydd, utan var helt och hållet prisgifven åt den fara, en blyg person känner vid föreställningen om att främmande blickar inom kort skola fästas på henne.

Hon visste icke heller hvart eller hur hon gick, då hon slutligen måste inträda i salongen, der ljusen och sorlet af rösterna ännu mera förvirrade henne. Hon hade blott en obestämd, pinsam förnimmelse af en mängd dumheter, som hon begick, af tafatta rörelser, af menniskor, som hon stötte emot utan att be om ursäkt, af att Sigrid knuffade henne i ryggen och att hon stannade, utan att veta hvad hon skulle säga eller göra.

Slutligen återkom hon till besinning, då hon fann sig sjelf sittande i en soffa och bredvid henne värdinnan, som gjorde några vänliga frågor om hemmet och föräldrarne.

Hennes blyghet började försvinna; rodnaden lade sig, hon besvarade på sitt stilla sätt de frågor, som gjordes henne, och slutligen fick hon till och med mod att se sig omkring.

Unga flickor stodo i grupper på golfvet, och herrarne trängdes omkring dem för att bjuda upp. Några af de unga damerna utmärkte sig för skönhet, andra för vackra toaletter, och kring alla dessa var naturligtvis trängseln störst.

Anna kände liksom ett styng i sitt hjerta; ingen enda kavaljer tycktes ens tänka på att nalkas systrarna. Hon kastade en hastig blick på Sigrid, som stod bredvid henne med armarna hängande längs

sidorna, blicken riktad rakt framför sig och öfver läpparna ett spotskt, likgiltigt uttryck, liksom ville hon säga: »tro inte, att jag bryr mig det minsta om, ifall någon bjuder upp mig eller ej.» Hon såg verkligen icke intagande ut; den trumpna minnen missklädde hennes ansigte, som, trots de hvardagliga dragen, kunde vara nästan vackert, då hon var vänlig eller då hon log, — det Verleska leendet.

Anna märkte också att deras klädningar, i hvilka alla der hemma varit så förtjusta, här sågo mycket enkla, ja nästan tarfliga ut. De flesta af de unga flickorna hade sidenklädningar med dyrbara blomgarnityr, och jemförda med dessa voro ju deras tarlatansklädningar påfallande anspråklösa. Fred hade bestämdt ändå rätt i att de sågo ut som två »pullstrutar». Denna sista tanke riktigt plågade henne; hon greps af den föreställningen, att alla människor skulle kalla dem »pullstrutar», och den blyghet, hon nyss känt och öfvervunnit, återkom med förnyad styrka.

Värdinnan reste sig nu upp, klappade Anna på axeln, hoppades, att de ej skulle få allt för tråkigt, undrade om de kände några herrar, annars skulle hon presentera, m. m., hvarpå Anna icke kunde svara annat än med en rodnad och ett förläget småleende.

Då Anna blifvit ensam, vände hon sig mot systemen, som fortfarande stod bredvid henne, flyttade sig åt sidan och drog henne ned i soffan. De begge flickorna sutto en stund tysta och stirrade halft frånvarande, halft nyfiket framför sig;

det var icke utan, att de båda två kände sig besvärade öfver att vara så der hänvisade till hvarandras sällskap. Men slutligen tog deras naturliga goda lynne ut sin rätt och öfvervann stundens misräkning; de sågo hastigt på hvarandra, så tittrade de lika hastigt bort, leendet började spela i deras ögon, och slutligen vände de sig mot hvarandra och utbrusto begge två i ett hjertligt skratt.

Nu fingo de genast roligt; de började se sig omkring och hviskande meddela hvarandra sina iakttagelser, — träffande och obarmhertiga, som ungdomens reflexioner pläga vara. Strax bredvid Sigrid stod en vacker, extravagant klädd ung flicka, som djerft koketterade för herrarne, smålog på ett utmanande sätt, lade hufvudet på sned och slängde med ögonen. Anna och Sigrid blefvo djupt upprörda häröfver; begge erforo de ett rent, oförderfvadt sinnes afsmak för tillgjordhet och kunde icke i nog skarpa ordalag uttala sin ovilja.

»En så'n en!» hviskade Sigrid med ett uttryck, som om hon varit föremål för en personlig förolämpning, »se så hon sjäpar sig!»

Emellertid spelades nu första valsen, och paren tågade ut i salen. Den tillgjorda flickan var bland de första, som bjödos upp. Hon hade tre herrar omkring sig, och hon hann att gifva alla tre en smäktande blick, innan hon fattade sin kavaljers arm. Anna och Sigrid sågo på hvarandra med en blick af häpnad och ogillande.

Frun i huset kom nu fram och presenterade för Anna en ung herre, som bugade sig och bad

att få dansa första valsen med henne. Hon kastade en tvekande blick på Sigrid; det plågade henne att öfvergifva systemen, men hon vågade icke heller säga nej till uppbudningen, utan reste sig långsamt och tog den arm, som sträcktes henne. Hon kände sig mycket illa till mods, då hon gick ut i salen. Hon tänkte på Sigrid, som satt ensam derinne; hon undrade hur hon skulle kunna börja dansen i takt, och lifligare än vanligt plågades hon af föreställningen att menniskor måste finna henne dum och tafatt. Under tiden glömde hon alla förmaningar att hålla sig rak; hon gick krokig, med ojemna steg, den smala armen motvilligt instucken under kavaljerens, och då hon svarade på hans frågor, hördes blott ett otydligt mummel mellan hennes halfslutna läppar. Men så snart hon började dansa, försvann detta tvång; hela hennes varelse fick plötsligen ett omedvetet, naturfriskt behag. Det styfva och besvärade, som förut bundit hvarje hennes rörelse, löstes, och hon öfverlemnade sig, smidigt och mjukt, åt valsens gungande rytm. Hennes kavaljer märkte genast den förändring hon undergått; den lilla blyga flickan med de tafatta rörelserna blef i dansen en behagfull elfva och då de, efter att ha valsat ett par hvarf, stannade, var äfven hennes utseende ett annat. De mörka ögonen, som nu icke längre voro skygt nedslagna, strålade, och kindernas varma rodnad afstäck bländande mot den späda, hvita halsen.

Hon tyckte om att dansa, och hon njöt af stundens nöje; det enda, som störde hennes glädje var, att Sigrid ej syntes till härute.

Men Sigrid kom ej ut under hela dansen. Då Anna lemnade henne, satt hon orörlig kvar i soffan, medan det ena paret efter det andra lemnade rummet, som snart var öfvergifvet af alla, utom af Sigrid och några andra unga flickor, hvilka sutto med händerna kring solfjädern och öfver ansigtsdragen ett mer eller mindre väl speladt uttryck af likgiltighet eller resignation.

Harm och trots, parade med en känsla af bitter missräkning, sjödo inom Sigrid. Hon brydde sig ej om dansen, ty hon var icke road deraf, men hennes stolthet och fåfänga ledo af att hon på detta sätt blef förbigången. Och hvilka var det man föredragit framför henne? Dumma, tillgjorda, utspökade flickor, som hon skulle hållit sig för god att ens tala med... Herrar tyckte således om sådana flickor... Ett barnsligt hat mot det manliga könet uppsteg inom henne, och obestämda, högst mystiska hämdblanser började arbeta sig fram i hennes fantasi. »De skola få se en gång,» mumlade hon inom sig, — men hvad det var de skulle få se, dermed kunde hon icke komma på det klara.

Hon kastade en blick på de sittande flickorna, och deras bedröfliga miner ingåfvo henne en plötslig känsla af ovilja. »Nej tack,» tänkte hon trotsigt, »så der 'fånig' vill jag inte se ut.»

Hon reste sig upp, fast besluten att lemna det här delinqventrummet och se lika glad och obesvärad ut, som om ingenting händt.

I det samma varseblef hon värdinnan, som, åtföljd af en »äldre ungherre», hvilken tycktes göra

fruktlösa försök att undkomma, styrde rak kurs på Sigrid. Hon ville också undkomma, men det lyckades ej; frun grep tag i henne och presenterade sitt offer, som pligtskyldigast anhöll att få dansa första valsen.

»Nej tack,» svarade Sigrid tvärt, »jag dansar aldrig.»

Hennes stolthet bjöd henne att på detta radikala sätt afböja hvarje ansträngning för hennes nöje.

»Dansar aldrig!» utbrast frun, »en sjuttonåring, som inte dansar; nej, min lilla, snälla . . .»

Den försmådda kavaljeren kände inom sig en djup aktning för den unga flickan; men han ansåg sig ändå för artighets skull böra förnya sin uppbudning.

Sigrid gaf dem begge en satirisk blick.

Trodde de henne verkligen vara så dum och karakterslös, att hon skulle taga emot deras nådegåfvor?

»Nej tack,» svarade hon ännu bestämdare än nyss, »jag dansar aldrig.»

»Så ung och så obeveklig!» skämtade frun. »Hvad säger kanslirådet om ett sådant nederlag?»

»Tillåter fröken att jag bjuder upp till en konversationsdans i stället?» frågade kanslirådet, som fann den unga flickan pikant.

»En konversationsdans?» upprepade Sigrid och såg hastigt upp. Hennes goda lynne återkom så småningom; hon tyckte, att hon uppfört sig karaktersfast, och detta ingaf henne en känsla af tillförsigt och belåtenhet. Och drifven af ett barnsligt

begär att visa sitt goda hufvud, svarade hon med denna ungdomens hänsynslösa skärpa, som blir så komisk genom dess genomskinliga koketteri:

»Men kanske att en konversationsdans blir lika ansträngande som en vanlig dans tycktes vara!»

Kanslirådet brast ut i ett hjertligt skratt.

»Ja, kanske — jag vågar visst inte påstå, att min intelligens är af bättre beskaffenhet än mina ben. Men ni kan ju ändå pröfva på mig, och om ni finner mig allt för illa utrustad, går det ju an att afskeda mig, liksom ni nyss gjorde, då jag bjöd upp till valsen, eller hur?»

Sigrid rodnade och blickade hastigt upp på honom. Men han såg inte alls ond ut, då han lexade upp henne, endast obeskrifligt skälmaktig.

Han bjöd henne nu armen och förde henne bort till en soffa, der de slogo sig ned och började prata. Sigrid glömde snart den föregående missstämningen, och allt emellanåt drog hon människornas blickar till sig genom sitt klingande skratt.

Då dansen var slut, lemnade Anna genast sin moitié och kom och stälde sig bredvid Sigrid. Sigrid tog ingen notis om henne, utan fortfor att prata med sin kavaljer, ända tills denne slutligen steg upp och med en artig bugning lemnade sin plats åt Anna, som efter en liten tvekan slog sig ned bredvid systemen.

»Nå, har du haft roligt?» hviskade Sigrid ifrigt, så snart de blifvit ensamma.

»Ja, mycket! Och du då?»

»Ja bevars. Det var en mycket lustig herre,» tillade hon och sänkte ännu mera rösten, »han narrade mig jemt att skratta, och så satt han oupphörligt och vred sina mustascher, så jag trodde de skulle gå af till sist. Och hur var din då?»

»Snäll,» svarade Anna lakoniskt.

»Hvad sade han?»

»Vi sade just inte mycket, vi dansade mest.»

»Gick det bra att dansa?»

»Ja, då! Det är så roligt!» Och hennes milda ögon glänste vid tanken på det nöje hon nyss haft. »Tyckte du inte, att det var tråkigt att sitta?»

»Åhnej. Vi hade rätt trefligt. Men vet du hvad han sade? Han ville på inga villkor tro, att jag hade läst Martensens etik; — det var omöjligt att öfvertyga honom...»

»Men trodde han då, att du ljög?» utbrast Anna, upprörd vid blotta föreställningen om något dylikt.

»Ja, han påstod, att jag en natt hade drömt det!»

»Åh, så dumt!» svarade Anna, halft skrattande, halft förargad, »jag skulle blifvit riktigt ond, om han sagt något sådant åt mig.»

De måste nu afbryta sina framhvisade förtroenden, ty en herre, som nyss blifvit presenterad för dem, kom och bjöd upp Anna till nästa vals. Nu sedan isen väl blifvit bruten och herrarne upptäckt, att ingen på balen dansade så väl som den lilla anspråkslöst klädda flickan med sin ständiga rodnad och sina tafatta rörelser, blef hon oupp-

hörligt uppjuden och hade mycket roligt hela kvällen. Äfven Sigrid blef flere gånger uppjuden, och fastän hon försökte vara karaktärsfast och fortfarande säga nej, lät hon slutligen öfvertala sig att komma med i dansen.

Efter supén skulle man dansa kotiljong. Anna var icke uppjuden, men just då dansen började, kom den herre, med hvilken hon dansat första valsen, och frågade om hon var ledig. Hon bejakade hans fråga, stack sin lilla hand under hans framsträckta arm och följde honom ut i salen.

Han tog en nästan faderlig omsorg om henne under hela dansen. Han gaf henne bukett och dekoration, serverade henne vatten och samtalade på ett beskyddande sätt, med en blandning af ömhet och ridderlighet i tonen.

»Hvad han är god och snäll!» tänkte Anna oupphörligt inom sig, »aldrig skall jag glömma det, aldrig!»

Och hennes hjerta svälde af en tacksamhet, som lyste fram i hennes ögon, under det hon smög sig till att från sidan betrakta honom.

Han var en medellång ung herre med smärt figur och ljusbrunt hår. Näsan var krokig, ögonen blå med ett uttryck af mildhet, som skulle gifvit hans ansigte någonting vekt och omanligt, om det icke till motvigt funnits ett drag af energi kring munnen. Han var icke vacker, icke heller hade han en verldsmans tjusningsförmåga; men det fans öfver hela hans väsende någonting

originelt och poetiskt, som hänförde den unga flicka, med hvilken han dansade.

Han var på sitt håll lika intagen af henne. Han kunde ej se sig mätt på hennes varma rodnad och hennes djupa, drömmande ögon, i hvilka tycktes brinna ett skimmer af stilla glädje. »Hvad hon är söt och älsklig!» tänkte han, »hur kan man vara så blyg och barnslig och ändå ha så mycken kvinlig hängifvenhet öfver hela sin varelse...»

Och medan han höll den späda gestalten tryckt intill sig och då och då betraktade det lilla framåtböjda hufvudet med dess mörka, tunga hår, flög en mängd underliga fantasier igenom hans inre. Han tänkte på det ideal af kvinna han en gång uppställt för sig, — han tänkte på att han alltid tyckt om kvinnor med djupa, mörka ögon och små händer och fötter, ... ända tills han slutligen skrattande afbröt dessa fantasier. Hvad kunde egentligen den der lilla obetydliga flickan, som på hela tiden icke svarat annat än ja eller nej till allt hvad han sagt, vara eller blifva för honom?

Och ändå... »Om hon väljer mig nu,» tänkte han, då anföraren för kotiljongen ropade »damer-nas fria val», så komma våra vägar att förr eller senare sammanföras...»

Under några ögonblick väntade han nästan med hjertklappning på hur Anna skulle göra. Men Anna satt alldeles orörlig och såg hvarken åt höger eller venster; slutligen vände hon sig tvärt emot honom, steg upp och räckte honom med nedslagna ögon sin hand.

Han grep den häftigt, och då han valsade ut, tryckte han den unga flickan hårdt intill sig, under det hans hjerta fylles af en underlig känsla af på en gång beklämning och lycka.

Då de, efter slutad dans, kommo in i salongen, upptäckte Anna, att hon tappat sitt armband. Hon kunde ej återhålla ett utrop af ledsnad, och tårarne kommo henne i ögonen. Tänk om det var söndertrampadt eller borta! Hon hade fått det af farmor, det var hennes käraste prydnad, det enda armband hon egde . . . hvad skulle föräldrarne säga, om hon tappat bort det?»

»Var inte ledsen,» sade hennes kavaljer tröstande, under det han halft medlidsamt betraktade den smala armen, på hvilken ännu syntes märke efter armbandet. »Jag skall gå ut och leta det, vi hitta det nog!»

Han skyndade ut i salen; efter några ögonblick kom han tillbaka och hade funnit armbandet, men det var mycket riktigt söndertrampadt. Anna räckte ifrigt ut handen efter sin misshandlade skatt.

»Nej,» sade han, i det han vänligt förde undan hennes framsträckta hand, »jag behåller armbandet och låter laga det, så att det blir lika vackert som förut, och sedan kommer jag på ett besök till edra föräldrar och återlemnar det? Får jag det?» tillade han nästan ömt.

»Tack,» sade hon djupt rodnande, i det hon skygt lyfte sina ögon mot honom. Hon kunde icke svara hvarken ja eller nej på hans fråga, hon visste ej om hennes föräldrar skulle tycka om ett

dylikt besök, men hon skulle aldrig haft mod att göra en invändning. Dessutom, hur snällt var icke allt detta af honom, . . . hvilken god och hjälpsam människa han måste vara! . . .

Då hon skulle fara och höll på att kläda sig i tamburen, fick hon se honom stå i dörren och betrakta henne. Hon rodnade djupt vid föreställningen om sin uppfästa klädning och de gammalmodiga pjexorna, som modern velat att hon skulle taga på sig. Men hennes förlägenhet roade honom synbarligen. Han kom småleende fram, hjälpte henne med kappan och upprepade ännu en gång, att han så snart som möjligt skulle återlemna armbandets. Hon visste icke hvad hon skulle svara, hon mumlade någonting inne i munnen, knäpte ifrigt ihop sin kappa, gjorde en barnslig nigning och följde derefter Sigrid, som redan lemnat tamburen.

»Var det den herrn, som du dansade kotiljong med?» frågade Sigrid, då Anna hunnit upp henne.

»Ja.»

»Hvad hette han?»

Anna blef mycket förlägen. Hon hade icke hört namnet, då hennes beundrare presenterades, och sedan kom hon sig icke för att efterfråga det.

»Jag mins inte . . . jag hörde inte . . .» mumlade hon motvilligt.

»Nå, du mildel!» ropade Sigrid skrattande. »Att inte ta reda på hvem det var du talade så mycket med? Dansade du inte också första valsen med honom?»

»Jo,» svarade Anna undergifvet.

»Det skall vara du, som tar dig en sådan slummeraria! Men jag begriper inte, behöfde du aldrig säga hans namn, då? Och tänk om du träffar honom mera, om du t. ex. skall presentera honom, hur skall du då bära dig åt? Jag förstår inte, hur man kan vara så slö...»

Sigrid kände sig riktigt förargad på system; själf nyfiken och verksam, retades hon af Annas drömmande natur, för hvilken de yttre förhållandena i allmänhet hade föga intresse.

Emellertid voro de nu nere i portgången; efter åtskilligt ropande och sökande fingo de tag i sin vagn, och sedan denna väl rullat af och de satt sig bekvämt i hvar sitt hörn, försatte dem vagnens rörelse och den trötthet de började känna, i ett tillstånd af behagligt drömmeri, som de ej ville störa genom samtal. I början kände Anna sig orolig och ängslig; Sigrids sista ord kommo henne att undra hur hon skulle bära sig åt, då han kom på visit, då hon måste presentera honom och icke kunde säga hans namn. Men så småningom glömde hon bort denna oro och började i stället tänka på den förflutna aftonens tilldragelser, på allt hvad han sagt, hur god han såg ut, hur snällt det var af honom att så mycket sysselsätta sig med en liten obetydlig flicka som hon.

Då de kommo hem, brann lampan i trappan, och i tamburen möttes de af modern, som suttit uppe för att invänta dem, hjälpa dem med afklädelsen och höra om de haft roligt i afton.

Anna smög sig intill modern och tryckte sig ömt emot henne, medan Sigrid kastade solfjädern och näsduken på en stol och slog sina armar kring moderns hals.

»Du *fick* ju inte sitta uppe,» utropade hon, »jag förbjöd dig ju det, och nu har du gått och varit olydig! Fy skam!»

Fru Verle smålog, i det hon drog begge flickorna intill sig och kärleksfullt besvarade deras smekningar.

»Ja, ser ni, mina flickor, jag kunde inte soffa, för jag var så nyfiken att höra hur ni haft det, om ni haft roligt och fått dansa?»

Hon betraktade dem forskande, och i hennes blickar, hvilka flyttades från det ena till det andra af de begge varma, ungdomliga ansigtena, lyste en kärleksfull oro, hvori äfven ingick en liten moderlig fåfänga, som längtade efter tillfredsställelse.

»Anna har haft en kurtisör,» svarade Sigrid utan alla omsvep.

Anna blef purpurröd och slog hastigt ned sina ögon. Detta prosaiska sätt att gifva form åt hvad som ännu blott var en mystisk aning i hennes själ, förorsakade henne en känsla af obehag och smärta.

Men modern förstod henne genast; hon drog ånyo den unga flickan intill sig, lade armen kring hennes hals och började småleende stryka de rodmande kinderna.

»Hon pratar,» mumlade Anna otydligt och lutade sig mot moderns axel, liksom för att der finna ett skydd.

»Nå, men ha ni haft roligt,» fortsatte fru Verle utan att göra några vidare frågor i detta ämne, säker som hon var att sedan få höra allt af Anna.

»Ja bevars,» svarade Sigrid, i det hon hängde upp kappan och stälde in sina kängor i garderoben, »fast jag tycker egentligen att det var dumt alltihop.»

»Dumt? Hvad menar du med det?» frågade modern.

»Jo, jag menar . . . jag menar . . . just att det var dumt,» fortsatte Sigrid, då hon ej kunde hitta på något bättre uttryckssätt, »flickorna voro så tillgjorda, att jag riktigt skämdes!»

»Voro de?» frågade fru Verle nyfiket. »Och voro de mycket eleganta då?»

»Nej, de voro *fult* klädda,» svarade Sigrid med en bestämd knyck på hufvudet.

»Inte fult klädda,» invände Anna och gaf systemen en ogillande blick, »det fans så många, som voro vackra och söta.»

»Och hur togo ni er ut?» fortsatte modern, hvilkens tankar beständigt återkommo till hennes flickor, »voro ni mycket enkla bredvid de andra?»

»Vi voro bra,» svarade Sigrid, som hade en starkt utpreglad känsla af sjelfförtroende och belåtenhet med hvad som var hennes, »alla de der utspökade flickorna voro inte ett dugg bättre än vi för det.»

»Nej, men mycket elegantare och dyrbarare klädda än vi,» svarade Anna, som höll strängt på sanningen.

Sigrid gjorde en axelryckning, tog solfjäder och näsduk och beredde sig att gå in i sitt rum. I det samma uppenbarade sig Etty på tröskeln till salen. Under hennes korta nattlinne syntes de nakna benen och fötterna, håret stod som en mörk sky omkring henne, och hennes små, glittrande ögon blinkade på en gång sömniga och pigga mot systrarna.

»Nå flickor, har ni något 'gass' hem åt mig?» ropade hon och sträckte fram sin hand.

»Gå in, Etty,» förmanade modern, »du förkyler dig genom att stå så der!»

Men Etty var inte hågad att lyda; hon stod kvar och sträckte fram begge händerna, i det hon upprepade med jemrande röst:

»Fattig man
Står på strand.
Räcker fram sin hand,
Får han något i den?»

»Se här,» sade Anna och vecklade upp sin näsduk, ur hvilken hon tog fram en bit sönder-smulad mandelkonfekt och en chokoladkaka, »här har du, det var allt hvad jag kunde ta med mig.»

»Tack och heder, Gud välsigne eder!» ropade Etty, i det hon sprang fram till systemen, »det var riktigt 'mulligt'!»

Hon tog emot de begge bitarna, synade dem, bet ett litet stycke af hvardera och gömde dem sedan i handen, så att de blefvo ännu mera klämda och klibbiga än förut.

»Nå, Sigge, var det 'piffigt' på balen?» fortsatte hon, då de kommit in i flickornas rum och hon krupit upp på Sigrids sängkant, der hon satt med benen under sig, knaprande på sina konfektsbitar.

»Äsch nej,» svarade Sigrid, i det hon lät sin klädningskjortel falla och derefter klef ur den, »herrarna sågo alla ut som . . . och damerna sjåpade sig som . . . vänta skall du få se!»

Hon tog en solfjäder och började derefter uppföra små scener från balen, än härmande kavaljerrernas bugningar, än damernas ögonspel och småleenden.

Etty njöt i fulla drag af föreställningen. Hon ackompanjerade systemns rörelser, kråmade sig i nattlinnet, smäktade med ögonen och läspade: »go'a, snälla, söta löjtnanten», under det hon allt emellanåt slickade på sin chokoladbit, som snart var i fullkomligt upplösningstillstånd.

»Nej, nu får ni lof att kläda af er!» ropade modern slutligen, »och Etty går genast in och lägger sig! Se så, ned med dig nu, och marsch in, min unge!»

Etty hoppade ned från sängen, strök sina smetiga fingrar öfver nattlinnet, kilade fram till modern och gaf henne en dugtig, »våt» kyss på kinden. Derefter roade hon sig med att göra en promenad rundt kring rummet, under hvilken hon med sina små, nakna fötter smälde så hårdt hon kunde mot golvet och skälmaktigt sneglade på modern.

»Etty!» ropade denna, halft missnöjd, halft förtjust, »har jag inte sagt att du skall gå och lägga dig!»

»Jag går ju, mamma lilla!» svarade Etty, »ser du inte att jag går, fast jag 'går rundt', det är alldeles omöjligt, jag kan inte stanna, jag snurrar som ett hjul . . .»

Och farten blef allt starkare, och fötterna smälde hårdare och hårdare i golvet.

»Lyd, unge!» ropade Sigrid, som då modern ej fick bugt med Etty, alltid brukade komma till hjälp, »se så, marsch, pannkaka!»

Hon tog Etty i begge armarna. Etty började sparka och skrikande spjerna emot, Anna skrattade och modern höjde tystande varningsrop.

Efter några ögonblicks strid var emellertid Etty besegrad och utknuffad. Dörren till flickornas rum stängdes och man hörde under en god stund derutifrån otydliga ljud, midt emellan snyftningar och halfhöga monologer.

Så småningom tystnade dock dessa ljud, och då modern en stund derefter gick in för att trösta Etty, sof den lilla flickan, med kinden ännu våt af tårar.

Anna och Sigrid klädde nu hastigt af sig och kröpo i säng, och sedan modern stoppat täcket omkring dem och hört dem läsa den bön de allt sedan barndomen hvarje kväll brukade bedja, somnade de genast begge, trots de nya, brokiga syner, hvilka fylde deras fantasi och i insomnandets ögonblick förföljde dem som löjliga gyckelbilder.

3.

Om följande dag var en söndag, sofvo husets alla medlemmar en timme längre än vanligt, ty det hörde till söndagsprivilegierna att ej behöfva infinna sig vid frukostbordet förrän klockan nio i stället för half nio, som på hvardagarna.

Etty var den första, som rörde på sig; hon hade lika svårt att sofva om morgnarna, som hon fann det motbjudande att på kvällarna gå och lägga sig. Hennes lifsandar voro så lifliga, att sömnen i allmänhet framstod för henne som någonting tråkigt och onödigt, enkom uppfunnet för att plåga vissa, af ödet särskildt hemsökta små flickor.

I dag började hon att röra på sig redan vid sextiden. Hon satte sig upp i bädden, lyssnade en stund efter något ljud, som kunde tyda på, att den

tråkiga natten var förbi, slängde derefter begge benen öfver sängkanten och promenerade in till systrarna. Men både Anna och Sigrid sofvo; deras andedrag ljödo om hvarandra, djupa och tunga i mörkret och tystnaden. Etty stod en stund och härmade dem, sedan vände hon tillbaka till sitt rum, kröp upp i sängen och började tänka på en rolig lek.

Men till slut blef detta enformigt; då steg hon upp igen och promenerade in i sängkammaren för att se om pappa ännu icke stigit upp, så att hon kunde få krypa till mamma, som hon brukade få göra om söndagsmorgnarna.

Men pappa låg ännu kvar; och med en suck återvände Etty till sin »plågebädd», der hon emellertid så småningom insomnade.

Klockan half åtta vaknade hon ånyo, och som en pil var hon inne hos modern och uppe i sängen, som pappa nu hade lemnat. O, hvad det var »ljufligt» att ligga i den stora, varma sängen och smyga sig intill mamma, som, ännu nästan sofvande, med ett ömt leende drog henne mot sitt bröst! Det var så skönt att frysa och huttra och krypa ihop som ett nystan och då få värma sig i mammas famn!

»Mamma är så fin och skön,» jollrade hon, medan hon tryckte sig intill modern och, smidig som en kattunge, gned sig emot henne; »dä så 'koven' hos mamma... så 'k-o-v-en'!» och hennes fantasi liksom dök ned i detta ord, hvilket i barnen Verles öfversättliga ordbok var ett uttryck för

ungefär hvad en fågelunge måste känna i sitt bo under moderns vingar.

Men då hon legat stilla en stund och berusat sig med den modersvärme, som genomströmmade både hennes kropp och själ, började ysterhetens andar ånyo gripa henne. Hon gled upp och ned i sängen, nöp modern i tåspetsarna, kittlade henne i nacken, kastade boll med småkuddarna. Och under allt detta låg modern stilla och såg på henne med detta uttryck af förtjusning, som hon aldrig kunde dölja, då hennes blick hvilade på Etty, icke ens då hon var missnöjd och bannade henne.

»Stora flickan, som far fram på det sättet,» sade hon småleende och skakade på hufvudet.

Men nu hade Etty fått nog af detta nöje; hon kastade kuddarna på sin plats, kysste modern, tog derefter ett skutt tvärs öfver henne ned på golvet, och så in till systrarna.

Klockan gick nu på nio, men flickorna sofvo ännu. Etty drog upp gardinerna, så att morgondagern föll in i rummet öfver deras bäddar, stälde sig derefter framför dem och skrattade dem med full hals midt i ansigtet. Men ingenting hjälpte, de fortforo att sofva. Hon nöp dem nu i näsan, men då öppnade de genast munnen och andades derigenom i stället.

»Sådana stockar,» tänkte Etty, i det hon dopade svampen i handfatet och började stänka på Sigrid. Detta hjälpte; Sigrid öppnade förskräckt ögonen och satte sig yrvaken och fnysande upp i sängen. Men då hon fick se Etty, som stod der

storskrattande, med svampen i hand, blef hon i ett ögonblick fullt vaken och rusade uppbragt och hämdlysten på systemen.

Nu blef det en hetsjagt genom rummet, upp och ned öfver stolar och sängar. Etty ömsom skrek och skrattade, allt som utsigten att undkomma fienden var större eller mindre, och Sigrid utslungade allt emellanåt ett fruktansvärdt: »vänta mig du, din otäcka, du ska' allt få betaldt, du . . .»

Slutligen blef Etty gripen och afstraffad under höga jemmerrop och protester. Hon försummade ej att gifva igen så godt hon kunde, både handgripligen och med grymma anklagelser, men slutligen fann hon det förmånligast att uteslutande »taga till lipen» och gå in till sig.

Hennes lifsåskådning var nu alldeles förändrad, och i denna förändrade sinnesstämning fann hon en synnerlig njutning i att inlägga så mycken energi hon kunde, i fullbordandet af sin toalett. Hennes känsla af att vara förorättad stegrades ännu mera, då hon gned in sina små runda kinder med tvål och vatten, och derefter torkade dem, så att ansigtet såg riktigt rödt och misshandladt ut. Hon borstade också sina tänder dubbelt så länge som vanligt, smorde massor af pomada i håret och drog åt flätorna så hårdt hon kunde. Och när hon sedan stälde sig framför spegeln och betraktade sitt skinande ansigte och sitt flottiga, åtdragna hår, tyckte hon sjelf, att hon var den mest förorättade, ordentliga och pligttrogna lilla flicka, som någonsin funnits.

Emellertid började det nu bli rörelse i huset. Fred uppenbarade sig i trappan till andra våningen, der han och fadern hade sina rum, fet och omornad, i strumplästen och skjortärmarna, och med ljudelig stämma skrikande på sina stöflar. Faderns steg knarrade öfver barnkammaretaket, och hans muntra morgonhvisning trängde ned till flickorna och uppmuntrade Etty, så att hon började känna sig något förhoppningsfullare och fick mod att gå in till systrarna och med en påfallande mild röst — särskildt afsedd att samla glödande kol på fiendens hufvud — bedja Sigrid sätta en knappnål i hennes krage.

»Så du ser ut!» ropade Sigrid skrattande; »riktigt som en rakad katt.»

Etty svarade ej. Hon gaf systemen en lång, smärtsam blick och smög sig ut, lika spak och undergifven, som hon kommit in.

Derefter begaf hon sig genom hvardagsrummet och salongen ut i matsalen.

Här höll modern redan på att ordna till frukosten, skära bröd, taga fram socker och skorpor ur en skänk, till hvilken hon på gammaldägs, husmoderligt sätt ensam hade nyckeln. Det hettes visserligen att Anna och Sigrid turade om med att »ha veckan», för att lära sig sköta hushållsgöromålen, men fru Verle behöll dock alltid en del deraf för sig sjelf.

Det var en stor, treflig sal, i hvilken frukostbordet stod dukadt. Tapeterna voro ljusgrå, fönsterfoder och panelningar målade i hvitt, och taket

slätt, utan alla dekorationer. I en vrå stod en stor, gammalmodig kakelugn, med messingsluckor framför nischen, och midt emot en lika gammalmodig, hög skänk af betsad al. I det öfriga möblemanget fanns en viss blandning af gammalmodighet och elegans; här stodo ett par moderna hvilstolar jemte de gamla rottingstolarna, och på skänken funnos flera nya silfverpjeser, som bjert afstucko mot det enkla, tunga skåpet.

I servisen fanns samma blandning af nytt och gammalt; kopparna med det franska mönstret voro tydligen nyköpta och sågo icke hemmastadda ut bredvid de gamla, lackerade brödkorgarna och den stora glassockerskålen.

Men allt, det nya såväl som det gamla, bar den mest tydliga pregel af ordning.

Emellertid började familjen att samlas. Flickorna stodo väntande vid sina platser, och Etty, hvilkens goda lynne nu var fullkomligt återställt, granskade med lystna blickar det välförsedda frukostbordet, då fadern inträdde.

»God morgon, flickor!» sade han med sitt godmodiga leende till flickorna, som kommo emot honom för att helsa.

Så tog han dem under hakan och gaf dem den sedvanliga morgonkyssen. Derefter kysste han sin hustru, satte sig vid bordet och började breda på en smörgås.

Nu uppenbarade sig äfven unge herr Fred, ännu rödare och fetare än vanligt af ansträngning att ej komma för sent till frukosten, något som

han regelbundet brukade göra hvarje söndagsmorgon.

Fadern tog upp sin klocka och höll den leende framför Fred.

»Tio minuter öfver nio, och du är ännu omornad, som en nykläckt kyckling!»

Fred protesterade, spärrade upp sina små ögon, bedyrade att han var alldeles vaken, hvilket han strax derpå bevisade genom att utveckla en aptit, som tydde på, att han åtminstone i den vägen hade sin fulla verksamhetskraft.

Äfven Verle sjelf åt med mycket god aptit, något som dock ej hindrade honom att småprata hela tiden, retas med Fred och skämta med flickorna, så att den ena skrattsalvan aflöste den andra. Etty i synnerhet höll på att kikna af skratt; pappa var hennes ideal för allt hvad kvickt och roligt hette, liksom han öfver hufvud taget för henne var en inkarnation af alla tänkbara fullkomligheter. »Pappa tycker, pappa har sagt», var för henne ett slags högre, ovedersägligt lagord.

»Nå, ungar,» sade pappa, i det han vände sig mot flickorna och såg på dem med sitt skålmaktiga leende, »fick ni någon beundrare i går?»

»Ja, Anna fick en,» svarade Sigrid, under det Anna, djupt rodnande, slog ned ögonen.

»Nå, det var då för innerligt väl!» utbrast Verle. »För ser ni, ni får allt raska på, om jag ska' hinna få er alla tre gifta. Jag ska' säga er, att det är inte så litet bekymmersamt för en stac-

kars far, att snart ha tre giftasvuxna döttrar att prångla ut!»

»Men, pappa lilla,» sade fru Verle och gaf mannen en till hälften småleende, till hälften ogillande blick.

»Jag ämnar aldrig gifta mig,» förkunnade nu Etty och nickade åt fadern med ett uttryck, som ville hon allvarligen lugna honom beträffande denna sak.

»Och hvarför inte det då?» ropades det i korus omkring henne, under det att en mängd hånfulla, misstroende blickar haglade öfver hennes ansigte med de hopknipta läpparna och den lilla, bestämda uppnäsan.

»Derför . . . derför, att det är det värsta som fins,» svarade Etty tvärsäkert.

»Har du varit det någonsin, då?» frågade Sigrid och gaf henne en obarmhertigt satirisk blick.

»Nå, om du inte vill gifta dig, min stumpa, hvad vill du då bli?» frågade fadern skrattande.

»Lärrarinna,» svarade Etty utan tvekan.

»Tycker du då, att det skulle vara så lyckligt?» fortfor fadern.

»Ja, då!» ropade Etty med tindrande ögon.

»Men hvarför?»

Ja, det kunde Etty icke göra reda för, utan nöjde sig med att rodna och småle.

Förhållandet var emellertid, att hon i skolan hade en lärrarinna, för hvilken hon svärmade med en tolfårings hela glöd, och den mystiska lockelse, lärrarinnekallet utöfvade på henne, härrörde uteslu-

tande från detta svärmeri och icke från några pedagogiska anlag.

Efter frukosten gingo alla in i hvardagsrummet, utom fru Verle och Anna, hvilka stannade kvar i salen, för att ordna frukostbrickan åt farmor.

Farmor hade sina rum en trappa upp, i samma våning som Verle och Fred. Hon hade nu i öfver tio år aldrig lemnat dessa rum; här satt hon hela dagarna, stickade strumpor, läste tidningar och andaktsböcker och tog emot besök, genom hvilka då och då nyheter från den yttre världen kommo till henne.

Men hon var i allmänhet fiendtligt stämd mot dessa nyheter, ty hon hade intet af den hos gamla så vanliga nyfikenheten på småskvaller, på hvad som händer och sker i världen. Deremot hade hon så mycket mera af ålderdomens misstro och förundran öfver att allt är så annorlunda emot förr.

»Hvad vilja då människorna, hvad vilja de med sin oro och sträfvan?» brukade hon fråga; »var inte allting tusen gånger lyckligare och bättre förr i världen?»

Sträng ekonom, tillät hon aldrig någon förändring i sin dagliga kost; liksom för tjugu år sedan drack hon klockan tio sitt rågkaffe med föreskrifven brödportion; klockan tre åt hon sin middag, orubbligt bestående af två rätter, och klockan åtta kvällsmat: gröt och mjölk. Allt detta bars upp till henne på bestämda tider, och ve den, som försummade dessa måltidstimmar.

För det manliga släktet hyste hon en oinskränkt vördnad och beundran; mannen var herskaren, det anstod kvinnan att böja sig under hans vilja och söka undanröjda alla svårigheter för honom. Och om någon gång nutidens idéer om kvinnans frigörelse och likställighet med mannen banade sig väg till de små, instängda rummen deruppe, förjagades de genast med den lifligaste förtrytelse.

Anna var gummans favorit; den unga flickans stillsamma väsen behagade den gamla, och det hörde till Annas åligganden att hvarje morgon bära upp frukostbrickan till farmor och sedan prata med henne eller läsa högt en stund.

Om hvardagarna var det merendels ur tidningen — alltid Stockholms Dagblad — Anna föreläste, men i dag, på söndagen, låg som vanligt »Wallins predikningar» uppslagen, och så snart kaffedrickningen var slutad och jungfrun burit ned brickan, satte farmor sig till rätta i sin gungstol, knäpte ihop händerna och sade med en nick åt Anna: »Nu kan du börja, mitt barn.»

Den unga flickan läste med en enformig, släpande röst. Det var så tyst och kvaft i det med mattor och skärmar ombonade rummet; från alla de gammalmodiga möblerna, — den stora soffan, de tunga skåpen, de breda, djupa länstolarna, — tycktes utströmma en dåsig, söfvande stämning. Allt emellanåt slöto sig den gamlas ögon, hufvudet nickade till, och det är ovisst, om icke de religiösa sanningar, som träffade hennes lyssnande öra, allt emellanåt blandade sig med helt och hållet främ-

mande, världsliga tankar, minnen ur det förflutna, ord och bilder, hvilka kommo långt, långt bortifrån, ofta nog från hvardagslivets prosa, från dess trötande omsorger, hvilka ännu, likt ekon från ett sträfsamt arbetslif, vibrerade i den gamlas hjerna.

Men då predikan var slut och den tystnad, som följde härpå, kom henne att vakna och slå upp ögonen, hade hon intet minne af dessa tankeutflykter. Hon trodde sjelf, att hon hört hvarje ord af predikan ifrån början till slut.

»Tack, mitt barn,» sade hon derefter och nickade åt Anna. »Det der kallar jag ett sant Guds ord; så kan ingen prest skriva nu för tiden. Om människorna blott ville taga Guds ord och religionen klar och enkel, som den är, och inte grubbla och forska och fråga efter saker, som vi ändå aldrig kunna begripa, skulle de vara både lyckligare och bättre.»

Härmed reste sig gumman, tog predikningarna och gick, stödd på en käpp — hon hade för tio år sedan skadat sin höft och var allt sedan dess invalid — bort till bokskåpet, der hon stälde boken på dess plats. Sedan linkade hon tillbaka till gungstolen och slog sig ned der.

»Nå, min flicka,» sade hon, i det hon sakta gungade af och an och fäste sina milda och ändå genomträngande ögon på Anna, »hur är det, ha ni främmande i dag?»

»Ja, farbrors och morbrors. Det är vår tur,» tillade hon liksom urskuldande.

»Jaså — jaha — nå, och hur många rätter ha ni?» fortsatte gumman, och hennes blick blef ännu skarpare.

Den unga flickan rodnade och började stamma.

»Jag vet inte riktigt ... jag tror nästan ... mamma sa' ...»

»Säg du ut!» inföll farmor barskt. »Du vet nog. Visst äro nutidens flickor okunniga i hushållssaker, men så okunniga äro de inte, som du gör dig ...»

»Jag tror visst,» fortsatte Anna med nedslagna ögon, »att det är ...» — här sjönk hennes röst till en hviskning, — »fyra ...»

»Fyra? Såå,» fnyste gumman föraktfullt. »Och hvarför inte så gerna fem eller sex ... eller sju? Så länge jag haft hushåll och så många söndagsmiddagar jag ordnat i min da'r, men *aldrig* hade jag mera än *tre* rätter, och människorna blefvo ändå mätta. Och hvad som är säkert, är, att de hade mycket roligare förr än nu. Men det är sedan den der Constance kommit in i släkten, som allting skall vara så gentilt, Gud bevars!»

Då farmor tyckte illa om någon, brukade hon alltid på tal om denna person använda uttrycket »den der». Och man kunde af den olika tonvigt, hon lade på detta ord, sluta till, om hennes känslor härrörde från förakt, misstänksamhet eller, som nu var fallet, från bestämd ovilja.

»Nej, farmor,» svarade Anna fogligt på gummans sista utfall, »det är inte fasters fel, det är därför, att mamma fick lax i present af farbror ...»

»Nå, hade det inte då varit tillräckligt att ha lax, soppa och så någon 'slinkrätt' efteråt? Nej, det är 'den der' Constance, som kommer med nya vanor och påhitt! Jaja, krukan går till brunn, så länge tills hon spricker; — vi få väl se!»

Härmed nickade farmor flera gånger och såg framför sig med en olycksbådande blick.

Anna svarade ej, utan smålog blott tvunget. Hon kände sig alltid besvärad, då farmor hade sådana der utbrott, hvilka föreföllo den unga flickan både ovänliga och orättvisa. Den vackra, snälla faster Constance, hvarför kunde farmor inte tycka om henne, som alla andra tyckte så mycket om? Men detta vågade Anna icke utsäga, knappast tänka, så stor var hennes fruktan för farmor.

Sedan gumman en stund öfverlemnadt sig åt en högtidlig, profetisk tystnad, började hon ånyo att småprata. Slutligen frågade hon hvad tiden kunde lida på dagen, hvilket för Anna var en signal, att den gamla ville vara ensam.

Strax före klockan tre, — ty trots »den der» Constances protester, bibehöllo Verles om söndagarna denna borgerliga middagstid, så att tjänstefolket på eftermiddagen skulle få en stund ledig, — samlades familjen i förmaket eller salongen, som detta rum på sista tiden börjat kallas. Alla voro söndagsklädda, Fred i uppstående krage och ny-stärkt skjortbröst, som sken lika vackert som hans blanka, runda kinder.

Efter vanligheten infunno sig först häradsförordning Becker, fru Verles bror, och hans hustru, »moster Lavinia», som barnen kallade henne.

Moster Lavinia hade ett för henne egendomligt sätt att göra sitt inträde i en salong. »Goddag, Anton, goddag, Helena, goddag, Anna!» började hon tvärt, och gick med framsträckt hand och en min af orubblig beslutsamhet fram till hvar och en af de uppräknade, tog dem i hand och gaf dem en kraftig nick. På samma sätt gjorde hon med hela familjen, och för hvarje hälsning lade hon en mer och mer sjungande och mild, men ändå vresig accent på det sista ordet, liksom hade hon inom sig utkämpat en oafbruten strid mellan sitt dåliga lynne och sin önskan att om möjligt icke allt för märkbart snäsa folk. Sedan gick hon och satte sig, helst i den aflägsnaste vrå hon kunde upptäcka, för att gifva sina släktingar, i synnerhet sin svägerska, tillfälle att med bråk och prut draga fram henne ur vrån till en mera bemärkt plats.

»Inte ska' jag sitta i soffan, inte,» protesterade hon, och den beständiga kampen mellan vresighet och vänlighet dref ett sötsurt leende upp på hennes läppar.

Men ve hela familjen Verle, och särskildt frun, om den underlät att på sina bjudningar tvinga moster Lavinia att taga först af maten och att sitta på den förnämsta platsen! . . .

Strax efter moster Lavinia kom hennes man in i salongen, och lika kraftigt som hans fru hälsat på värdfolket, lika mildt och behagligt gjorde han det. Han var en medelålders, krokig och gråhårig man med vänliga, blåa ögon; för öfrigt såg han ut som den mest fulländade typ för en fromsint,

under ett tjugufemårigt toffelregemente utbildad äkta man.

»Sätt dig, Robbert» (hon uttalade alltid sin mans namn, som man uttalar en preferens-robber), »sätt dig, du vet, att du blir trött af att stå så der länge,» hördes strax moster Lavinias röst, då hennes man och Verle under några ögonblick stodo och pratade med hvarandra.

Och morbror Robert lydde genast, öfvertygad om, att hans hustru hade rätt i, att han skulle bli trött, fastän han icke alls kände några symptomertill.

Moster Lavinia ingaf flickorna Verle en skräckblandad vördnad. De voro så rädda för henne, att de stodo som tända ljus, så snart hon nalkades; och då moster Lavinia gjorde ett oväntadt besök och den olycksbådande hviskningen: »Moster är här!» gick från mun till mun, tyckte man sig genom hela huset kunna höra en dof suck af kväfd lifsglädje.

Men på mosters rygg togo de sin skada igen genom att drifva med alla hennes svagheter och löjligheter. Sigrid och Etty täflade om, hvem som var skickligast i att härma henne.

»Inte är Anton öfveransträngd, inte, Robbert är det,» brukade Sigrid ropa och sjunga så ilsket på de sista orden, att hennes röst öfvergick i ett hest kackel, likt en tupps, som gal för häftigt.

Etty var mera framstående i att härma mosters gång och rörelser.

»Det är alldeles omöjligt, att inte moster Lavinia har ett bräde bundet bak under klädningen,» brukade hon säga, »alldeles komplett omöjligt! Ingen människa kan bli så platt bak annars, *ingen!*»

Och så tog hon en linjal och band fast på ryggen och promenerade af och an i rummet med samma rörelser som moster, vaggande och klifvande, alldeles som om hon satte en ära i att aflägsna hvarje skymt af behag från sin yttre varelse.

Häradshöfding Beckers hade inga egna barn; men de hade upptagit en fosterson, som de älskade med föräldrakarlek, och som en gång skulle få ärfva dem.

Liksom herrskapet Becker, till följd af moster Lavinias principer om ordning, i dag som alltid kommit fem minuter före den utsatta middagstiden, så kommo grosshandlare Verles i stället en kvart för sent, för att härigenom uttala sitt ogillande öfver den simpla middagstimmen.

»Förlåt, söta Hélène,» utropade Constance, då hon, elegant klädd och något brådskande, kom in i salongen, »förlåt att vi låtit vänta på oss! Men det är så svårt att bli färdig så tidigt . . . Carl vet, hur jag bjudit till att vara precis,» tillade hon med en blick på sin man.

Derefter hälsade hon på värden och omfamnade flickorna, hvilka alla togo emot henne med ett uttryck af vänlighet och förtjusning, som visade, att hon var hela familjens favorit och att man gerna förlät henne ett litet sjelfsväld.

Men desto snäfvare blef hon emottagen af moster Lavinia. Då hon vänligt kom emot denna, sträckte moster genast ut sin långa arm, liksom för att hindra hvarje förtroligare helsning, och lät höra sitt vanliga: »Goddag, Constance», med en fruktansvärdt utdragen och ödmjukt vresig tonvigt på sista stafvelsen.

Moster Lavinia och Constance lågo för öfrigt i en oafbruten strid om allt under solen, ända från deras religiösa åsigter och ned till deras uppfattning om den eller den borstens lämplighet vid rengöringar.

»Nu, om ni vilja komma och taga en smörgås,» förkunnade fru Verle, som varit ute i salen och sett, att allt var i ordning; hvarpå värden efter vanligheten bjöd moster Lavinia armen, grosshandlare Verle tog värdinnan, och Becker förde ut Constance.

Derefter kom ungdomen, sist Ety och Fred, begge med trumpna miner, emedan de skulle sitta vid »litet bord» med småkusinerna Verle och deras fransyska bonne.

»Vet du, hvad det blir för efterrätt?» frågade Fred, och en stråle af hopp upplyste hans buttra ansigte.

»Gräddkaka,» svarade Ety hånfullt, innerligt glad åt att få nämna den efterrätt, hon visste Fred tyckte minst om af alla.

»Det kunde jag just tro!» utropade Fred med ett bittert skratt; »det förstås, att när det skall vara trefligt, ska' det vara det riktigt!...»

»Nå,» sade grosshandlare Verle, sedan man suttit vid bordet en stund, »har ni hört, hvad som allmänt säges, att bankdirektör Trägård inte lär stå på säkra fötter?»

Ingen svarade strax, direktör Verle, värden i huset, nickade betydelsefullt ett par gånger och sade derefter, sedan han genom miner och böjningar på hufvudet gifvit mera kraft åt sina ord:

»Det har jag misstänkt länge. Redan i våras talades det derom. Dessutom, när menniskor börja slå på så der stort...»

»Men vi *veta* ju ännu ingenting!» utropade Constance; »det är ju kanske bara prat alltsammans, och inte bör man väl döma efter ett löst rykte...»

»Löst rykte,» inföll moster Lavinia med en hätsk blick, »men det är väl ändå inte ett löst rykte, att herrskapet gör baler och tillställningar och ... som kungliga personer ... och att frun vräker ... riktigt *vräker* på sin toalett ... och att deras våning är möblerad i siden och sammet och Gud vet hvad — —. Dessutom, den, som har fått till hustru en så *dålig* kvinna som fru Trägård, den går förr eller senare under...»

»Men Lavinia,» afbröt Constance, »hur *vet* du det, hur vet du, att hon är dålig? Känner du henne?»

»Nej, Gud ske lof!» svarade moster Lavinia, fnysande af förakt; »jag känner henne inte, har aldrig sett henne och hoppas aldrig få göra det. Men hela världen vet, hurudan hon är, att hon

inte bryr sig om hvarken hem eller man och barn, utan bara sköter sin kurtis och sina toaletter, och . . . »

»Jag tror, att hela världen har orätt,» inföll Constance ifrigt, »fru Trägård har mycket mera känsla och innerlighet än någon anar. Jag vet, att hon är varmt fäst vid sin man, jag har sett henne få tårar i ögonen, då hon talade om, hur god han är. Och förra året, då hennes lilla flicka låg så länge sjuk och vi träffades på en bal, kastade hon sig en gång i mina armar och grät som ett barn . . . »

»Nå, än se'n?» svarade moster Lavinia med ett iskallt småleende. »Hvad betyda sådana der känsloutbrott? Om hon verkligen hade hållit af sin sjuka flicka, kunde hon ha suttit hemma hos henne, i stället för att fara på bal och kasta sig i armarna på främmande människor och göra sig till med att gråta.»

Constance gaf henne en halft förebrående, halft föraktfull blick.

»Hvarför skall man nödvändigt tro det sämsta om folk? Är det då så roligt att alltid misstänka, att människor hyckla?»

»Nej, nog är det roligare att *kunna* tro på alla vackra fraser, som sägas både om en sjelf och om andra,» sade moster torrt.

Constance ryckte på axlarna, men svarade ej vidare. Moster Lavinias utfall, hvilka ofta hade mycket af den oförblommerade sanningens skärpa, förorsakade henne ett inre obehag, ett slags andlig indigestion, van som hon var att smälta

endast vackra, idealiserade föreställningar om sig sjelf och andra.

»Ja, i alla händelser, antingen felet är hustruns eller ej,» sade grosshandlaren Verle efter en liten paus, »är jag rädd för, att det kommer att gå galet, att min käre *Trägård* snart ska' stå der både *plockad* och *aflöfvad* . . .»

Han såg sig omkring och smålog åt sin egen lilla ordlek. Grosshandlaren Verle, som till sin yttre person var mycket vårdad, förde äfven en vårdad konversation och tyckte mycket om att säga små witzar, hvilka han sedan upprepade i hvarje nytt sällskap han kom, ända tills hela hans umgängeskrets fått del deraf.

»Ja, ja, stackars karl,» svarade direktören med en bekymrad min, »hans ställning är nog inte den bästa. Men nu låta vi *Trägårds* hvila i fred och dricka i stället ett glas rhenskt vin, för det behöfves ofvanpå fisken. Eller hur, mamma,» fortfor han och böjde sig fram mot sin hustru, »då Carl trakterat oss med den här goda fisken, skola vi väl bjuda honom på ett glas godt vin i stället?»

Fru Verle rodnade lifligt; hon kände *Lavinias* utmanande blick, hon tyckte sig se, hur farmor ogillande skakade på hufvudet, men hon hade ej styrka att motsäga sin man. Hon vinkade således *Sigrid* till sig och gaf henne order att gå och hemta upp den begärda vinsorten ur källaren. Efter några ögonblick kom *Sigrid* tillbaka; vinet häldes i, och man drack och skålade med hvarandra.

Moster Lavinia hade genast, då fråga blef om vinet, tagit på sig sin suraste min. Hon lät visserligen Verle hålla glaset så fullt som möjligt, men sedan läppjade hon blott försigtigt och misstänksamt derpå, som om hon trott det innehålla någon giftblandning, och då och då utskickade hon till sin man ett varnande: »drick inte för mycket, Robbert, det är inte nyttigt för din mage, *vi* (med en lång, sjungande accent på ordet *vi*) äro inte vana vid sådant, *vi*, inte!»

Men så småningom upptinade mosters lynne; hon var mycket svag för både mat och dryck, och efter några ögonblicks inre kamp började hon mera obesväradt föra glaset till läpparna. Verle och Constance sågo småleende på hvarandra, Constance höjde genast sitt glas och bad att få dricka med Lavinia.

»Skål, svägerska!» sade derefter Verle, i det han, trots Lavinias motstånd, fylde på hennes glas och klingade med henne.

»Skål, Anton!» svarade moster Lavinia, lika högtidligt som alltid, »skål, Anton!» — »Robbert,» tillade hon derefter och blickade åt mannen, liksom för att freda sitt samvete, »akta dig, så'nt här vin är förrädiskt; kom ihåg att *vi* inte ä' vana vid så'nt i hvardagslag, *vi*, inte!»

Efter middagen gick sällskapet in i salongen och fortsatte der att småprata, medan kaffet intogs. Slutligen öfvergingo herrarna efter vanligheten till en ifrig politisk diskussion, under hvilken fruntimren först sutto tysta och sedan flyttade sig åt en

annan sida af rummet för att afhandla toalett- och hushållsaffärer.

Under tiden roade sig ungdomen derute i hvardagsrummet på sitt sätt. De sutto kring ett stort, rundt bord och pratade om och öfver hvarandra. Etty hade, sedan hon sluppit ifrån förnedringen att sitta ensam med Fred och småkusinerna, återfått sitt goda lynne, och hon tog nu sin skada igen för allt hvad hon tegat under middagen. Hon halflåg öfver bordet, med armarna långt framsträckta, luggen ned i pannan, de små, gnistrande ögonen blinkande åt alla håll, och pratade oafbrutet, alldeles obekymrad om, huruvida någon hörde på hvad hon sade eller ej.

Ämnet för de ungas samtal var rikedom, som de allesammans önskade sig, mer eller mindre hetsigt, allt efter deras olika karaktärer. Adrian Verle, en försigkommen tioåring, satt tillbakalutad i en länstol, fingrade på sin klockkedja, gestikulerade med ena handen, då han talade, och önskade sig ett par millioner kronor. Etty önskade ungefär lika mycket. Sigrid förklarade sig nöjd med en half. Anna och Malte, Beckers fosterson, voro betydligt måttligare i sina önskningsar. Anna ville ej ha mera än 10,000 kronor, och Malte sade med mycken bestämdhet och till allas misstroende häpnad, att den största olycka, som kunde hända honom, vore att bli millionär. Deremot ville han gerna ha en liten, *solid* förmögenhet, och den visste han nog, hvad han skulle göra med. Han uttalade ordet *solid* på ett affärsmässigt sätt, som imponerade på

Etty, så att hon trodde, att han önskade sig något olika slags penningar än de andra.

»Nå, hvad skulle du göra med dina »solida» penningar, då?» frågade hon nyfiket.

»Joo,» svarade Malte allvarligt, »jag skulle köpa mig en landegendom, inte stor, men med god jord. Och den skulle jag *sjelf* sköta och drifva upp jorden, så att det blef en riktig mönstergård.»

»Nå men, Malte,» skrek nu Etty, »om du får en så'n der egendom, så bjuder du väl oss ut till dig?»

»Ja, men det blir bara på enkla tillställningar, ingen lyx, kom ihåg det,» tillade han med en sidoblick på Adrian.

Denne hånlog föraktfullt.

»Han kommer väl att bjuda oss på härsken sill, som gumman Lavinia gjorde härom dagen,» hviskade han till Sigrid, som halft skrattande, halft förargad vände honom ryggen.

»Men vi måtte väl få något 'gass' . . .» ropade Etty, hvilkens fantasi icke tilltalades af den enkla bjudningen.

»Ja vars, 'gass' ska' ni få. Nötter och äpplen ur min trädgård . . .»

»O, så 'piffigt'! Om nu ändå *bara* pengarna ville komma!»

»Ja, om pengarna ville komma!» ropades det i korus omkring henne. Men hvarifrån skulle de egentligen komma? Alla barnen hade en dunkel föreställning om, att någonting underbart en gång

i framtiden skulle hända just dem, alla kände de sig till mods, som om lifvet vore ett hemlighetsfullt lotteri, på hvilket just *de* skulle få den högsta vinsten. Men hvar, när och hur skulle den utfalla?

»Jo, vet ni nå'nting!» ropade slutligen Fred. »Farbror John, mammas syssling, ni vet, som bor i Kristiania och som är så väldigt rik, om han nu bara ville dö, så . . .»

»Ja, vet ni!» skrek Etty och flög upp ur stolen. »Jag tycker att han gerna kunde ge oss någonting tvärt, då han är så väldigt rik, så . . .»

»Det tycker jag med,» ifylde Sigrid; »hvad skall man med rika släktingar att göra, då de aldrig ge en nå'nting?»

»Tänk, om han gör det,» fortfor Etty alltjemt lika skrikande. »Tänk, om det en vacker dag kommer ett bref, der det står så här: mina älskade unga släktingar, härmed skickar jag er 50,000 kronor att roa er på . . .»

Just som Etty gjorde denna vilda fantasiutflykt, hördes en häftig ringning på tamburklockan. Etty tvärtystnade, och alla barnen sågo på hvarandra med häpna blickar och ett upprördt småleende. Det var kanske brefvet från farbror John! . . .

Men nu hördes i tamburen röster, som icke alls tydde på bref och postbud, — glada, ifriga barnaröster, — och strax derpå kommo två af Freds skolkamrater och deras systrar inrusande, röda och varma, klädda i pelsmössor och med skridskorna dinglande på armen.

»Goddag, Fred! Goddag, Lasse! Goddag, Sigrid! Goddag, Etty,» ljöd det nu om hvart annat, och slamret af skridskorna ackompanjerade de gälla barnrösterna. Glömda voro i ögonblicket farbror John och hans rikedomar för det lockande nöjet af en skridskopromenad.

»Det är en så'n 'mullig' is,» förkunnade Sven, den äldsta af bröderna, i det han stampade med fötterna och flåsåde efter den häftiga gången.

»Det är glanskis,» sekunderade Lars, lika flåsånde och rätt i munnen på brodern.

»Och så ä' det månsken... och...»

»Och en mängd gossar och flickor kommer ned... och...»

»O, så stiligt!» skrek Etty och började, för att icke krevera af öfversvallande lifslust, att fara omkring på golfvet. »Tänk, så lifvadt vi ska' få, en mängd gossar och flickor... nu ska' vi bara be om lof... Kurril du, kila in till mamma!... Ih... oh... uh!...»

Men Anna, som alltid tjänstgjorde som ambassadör hos modern, behöfde ej utskickas denna gång, ty mamma kom sjelf in, med handen varnande utsträckt emot den stojande ungdomsskaran.

»Tyst, barn! Ni skriker ju så, att det hörs genom hela våningen. Hvad tror ni moster säger om det? Ni vet ju, att morbror inte tål vid buller?»

De tystnade allesamman och sågo på hvarandra, med den kväfda munterheten glittrande i ögonen och darrande i hvarje ansigtsmuskel.

»Stackars morbrorgossen!» ropade Etty, som var för öfverfylld af skälmaktighet för att kunna tiga länge. »Inte får han lof att skratta, och inte får han gå på skridskor! Tänk, mamma, om vi skulle be moster om lof, att morbror fick gå ut och åka skridskor med oss en stund!»

Morbror »Robbert» på skridskor, morbror »Robbert», som petade med sin käpp, när han skulle gå öfver en gata och det var litet halt, — det var en så komisk tanke, att den återhållna munterheten bröt ut som en lössläppt fors.

»Tyst, barn, tyst,» förmanade modern, halft skrattande, halft förebrående, »ni vet, hvad moster blir missnöjd, när ni bråka.»

Nu blef det emellertid efter åtskilliga öfverläggningar och varningar mot förkylning, hvilka af ungdomen emottogos med vänligt öfverseende, beslutadt, att hela skaran skulle gå ned till isen. Skridskorna framtogos och ordnades, mössor och kappor togos på, och under fortsatt prat och skratt, som hördes ända sedan de kommit ned i trappan, tågade barnen af, efterlemnande liksom en stor, djup tystnad i våningen.

Moster Lavinia var vid mycket dåligt lynne, då fru Verle kom tillbaka.

»Hur är det, Robbert?» började hon genast, »du ser blek och trött ut? Kanske du vill, att vi skola gå hem litet tidigare?»

»Åhnej, åhnej,» svarade Becker och gjorde en afvärjande rörelse med handen. »Jag är inte trött;

dessutom sitter jag ju här stilla och bekvämt och
hvilat mig.»

Moster Lavinia svarade ej, utan lät blott höra
en lång, betydelsefull harkling.

»Ja, Gud ske lof för barnens glädje,» sade
Constance slutligen, sedan de suttit tysta en stund
och stirrat på herrarna, som drucko toddy och
politiserade. »Jag vet ingenting så roligt som att
se dem glada och muntra, äfven om de skulle vara
litet bullersamma,» tillade hon, drifven af ett hem-
ligt begär att retas med Lavinia.

»Ja, Gud ske lof att de kunna och få vara
glada,» instämde fru Verle, och ett skimmer af
moderskärlek glänste till i hennes ögon. »Fast
man får, förstås, hålla dem i styr, då de bli allt
för bråkiga,» tillade hon med en ursäktande blick
på moster Lavinia. Denna låddes icke höra. Hon
såg rakt framför sig och knep i hop läpparna så
hårt, som om hon velat bita af något, som för-
argade henne.

»Jag försäkrar,» fortfor Constance, fast beslu-
ten att få Lavinia att koka öfver, »att jag skulle
haft riktig lust att följa med dem på isen.»

»Och hvad hindrade, om man törs fråga?»
sade moster Lavinia med en iskallt föraktfull blick.

»Min ålder först och främst,» svarade Con-
stance småleende; »och så tror jag inte, att de
unga skulle ha blifvit förtjusta åt att ha fått mig
med!»

»Nå, det var då ett giltigt skäl,» fnyste Lavinia,
som nu icke längre kunde hålla tillbaka sin vrede,

»ett riktigt giltigt skäl, det måste medges! Att nu för tiden göra någonting, som inte be-ha-a-gade ungdomen, vore ju en synd, en riktig synd, naturligtvis! Det är verkligen svårt att höra, hur löjligt man gör affär af ungdomen nu för tiden.»

»Men, snälla Lavinia,» inföll fru Verle fogligt, »nog är det väl ändå rätt att göra något afseende på ungdomen och dess nöje? Det är ju just i ungdomen, man har de största fordringarna på och de skönaste drömmarna om lifvet! Det är ju just då, man har förmåga att glädja sig deråt! Hvarför skulle man inte då låta dem glädja sig? Vi gamla, vi ha ju haft vår tid, lifvet har lärt oss, hvad de ännu inte förstå, och vi hvarken kunna eller vilja glädjas som de. Är det då för mycket, att vi träda åt sidan och låta dem få rum?»

»Det der är en farlig lära, Helena,» sade Lavinia hårdt; »i hög grad farlig. Ungdomen är en beredsetid för lifvet, och den tiden skall inte användas till att roa sig och 'glädjas', som du säger. Tvärtom, de unga skola lära sig att *försaka*, det gör till och med ingenting, om de få slita ondt då och då, sådant är nyttigt, det här-dar och stär-ker dem för lifvet . . .»

Moster Lavinia slog en knyck på nacken och såg sig triumferande omkring. Hon visste, att Malte ofta fått försaka och »slita ondt», men hon visste också, att han af både lärare och kamrater ansågs som en ovanligt lofvande yngling, med hvilken ingalunda Fred och ännu mindre Adrian kunde uthärda någon jemförelse.

»Lavinia anser det ej klokt att göra som ungdomen i Vestervik,» sade grosshandlaren, som hört moster Lavinias sista ord.

»Hur gör den då?» frågade Constance, genast uppiggad vid tanken på att få herrarna med in i samtalet.

»Jo, den åker alltid för att samla krafter, så att den sedan kan gå på gamla dagar,» sade grosshandlaren, i det han steg upp och flyttade sin stol närmare damerna.

Alla skrattade, utom Lavinia, som aldrig förstod ett skämt, till hvilket icke hon sjelf gaf autorisation.

»Jag beklagar sådana åsigter,» sade hon kärft, »men jag tror, att det är alldeles riktigt, att den, som i ungdomen vräker sig i vagn, han får på gamla dagar gå, och gå och tigga till på köpet. Jag tycker emellertid det är synd om de stackars barn (hon gaf de sista orden en fruktansvärd tonvigt, om hvars betydelse ingen af de närvarande kunde misstaga sig), hvilkas föräldrar inbilla dem, att lifvet är en munter lek och inte, som sanningen är, en strid, der den, som inte rustas dertill, blir nedtrampad.»

»Men, kära Lavinia,» invände fru Helena, »jag anser, att man rustar barnen till denna strid, just genom att låta dem ha en glad ungdom, genom att ge dem ett lyckligt och kärleksfullt hem att minnas. Jag tror, att ingenting är så styrkande, så uppmuntrande i bittra stunder som minnet af *glädjen*, den sunda, naturliga lifsglädjen nemligen,

inte nöjen och sinnesretning; och min högsta sträfvan är därför att, för så vidt på mig beror, låta barnen känna denna glädje i hemmet. För min del,» fortfor hon, och hennes vanligen så milda röst fick en nästan hetsig klang, »vet jag ingenting, som så upprör mig, som när man skjutsar undan barnen, för att de inte skola 'besvåra' de stora, eller när man skrattar åt deras sorger eller affärdar deras böner och önskningsar med att kort och godt utan skäl förbjuda dem. Man är så ofta ogrannlaga mot barn. Och ändå, hvem känner lifligare, djupare, innerligare än de? Och barn glömma inte så lätt, som man tror; ett hårdt ord kan ibland gro i deras själ och växa ut till en olycklig föreställning, hvars styrka och uthållighet ingen anar. Jag tror därför, att föräldrar, mycket mera än de göra, borde försöka att vara finkänsliga mot sina barn . . .»

Det blef några ögonblicks tystnad; det hörde till ovanligheten, att fru Verle talade så länge och så ifrigt, och därför lyssnade man på henne så mycket uppmärksammare.

»Jag tror, att gumman i många fall har rätt,» sade slutligen direktör Verle och nickade åt sin hustru, hvilkens ansigte ännu var öfvergjutet af en häftig rodnad; »fast det väl kan finnas litet moderlig öfverdrift deri. Men allt det der, du sade om *glädjen* i hemmet, det var så riktigt och bra. Vi föräldrar behöfva sannerligen inte lära barnen att försaka och lida, det lär dem lifvet nog ändå, och jag tror, att innan den lexan på allvar börjar,

är det en stor, oskattbar lycka, om de i hemmet kunna samla en fond af lifsglädje att sedan lefva på.»

Moster Lavinia svarade ingenting; hon tyckte, att herr och fru Verle »svamlade», då de talade om »lifsglädje» och »finkänslighet» mot barn. Det sista uttrycket i synnerhet väckte hennes förtrytelse, det var någonting raffineradt deri, som ingaf henne samma ovilja som t. ex. åsynen af de små lyxartiklar, — plyschbord, blomsterglas, kabinettsporträtt, m. m. —, hvilka utgöra sjelfva »bouquet'en» på ett möblemang, men hvilka moster Lavinia rätt och slätt kallade »onödiga grannlåter». Finkänslighet mot barn, ja, det var också en grannlåt, en lyxartikel, som i framtiden skulle låta dyrt betala sig.

»Nå, svägerskan,» sade Verle, i det han reste sig upp, liksom för att hindra diskussionens fortsättande, »skola vi inte nu draga en liten spader?»

»Joho, mycket gerna,» svarade moster Lavinia kort, men med en hemlig förnöjelse, ty ett parti preferens med ett tiondedels öres point var ett af hennes förnämsta nöjen, i synnerhet då hon vann. »Robbert,» tillade hon derefter och nickade åt mannen, »gå efter mina glasögon, är du snäll, jag glömde dem i min kappficka. Men akta dig, att du inte drar upp portnycklarna och ljuset, som också ligga der.»

Morbror »Robbert» hemtade glasögonen, preferensbordet ordnades, och inom några minuter sutto Lavinia, Constance, häradshöfding Becker och

värden i huset, hvar och en med sina kort på handen. Grosshandlaren Verle, som var femte man, roade sig, under det han väntade, med att gå omkring i våningen och låta den undergå en tyst kritik.

Moster Lavinia blef inom kort vid bättre lynne, ja, allt som partiet skred framåt och turen mer och mer kom öfver till henne, blef hon rent af uppsluppen. Hon kunde ej tillbakahålla ett belåtet fnysande för hvarje trick, hon tog in; och då slutligen hon och direktören gjorde stora slam, kom hon i ett skratt, som aldrig ville sluta.

Detta goda lynne fortfor under hela spelpartiet och uppiggades mer och mer af direktören, som, då moster Lavinia var i sin glada sinnesstämning, brukade skämta med henne och krydda sitt skämt med en liten doft af tvetydighet. Och det egendomliga var, att moster Lavinia, som i sitt vanliga, tvära hvardagslynne fördömde den allra minsta frihet i samtalet, icke tyckte illa om ett och annat tvetydigt skämt, då hon sjelf var belåten och uppsluppen.

Emellertid kommo nu de unga hem, man hörde ljudet af deras stampande steg och klingande röster, först i tamburen och så i hvardagsrummet; slutligen kommo de in i salongen, den ena efter den andra, varma, andfådda, med kinderna glödande och ögonen tindrande efter skridskoåkningen. Till och med Anna var upplifvad, hennes drömmande ögon lyste med en djup glans — liksom på balaftonen — hennes läppar logo oafbrutet, och då

syskonen pratade om hvarandra, försökte hon flere gånger, på ett för henne ovanligt ifrigt sätt, att också göra sig hörd.

»O, mamma, det var så förskräckligt roligt!» ropade Etty, som först af syskonen kom inrusande, »det gick så bra, så bra, det har aldrig gått så bra . . . aldrig . . .»

»Det var en så'n guddomlig is,» afbröt Sigrid på samma ifriga sätt. »Riktig glanskis, så klar, så klar — — —»

»Och månskenet var så vac . . .» började Anna, men hon fick inte fortsätta, ty Etty föll genast in och ropade i ett andetag:

»Jag och Lars Drufva åkte tio hvarf kring banan på ytterskär, se'n åkte vi i kapp och . . . och . . . jag kom undan och . . . och . . . han fick inte tag i mig . . . och . . . och så dansade vi polka, och det var så stilig . . . och två andra gossar skulle ta mig . . . och så skulle jag ta dem och så . . . och så . . . och . . .»

Men ingen hörde på henne, ty Adrian och Fred föllo in, midt under det hon talade, och kapades sedan om att få redogöra för sina intryck.

»Tyst, barn!» sade mamma, som märkte, att moster Lavinias ansigte mörknade och att hon började halfhviska med sin man, »tyst, ni skrika ju, som om vi vore döfva . . . ja, det är bra, det är bra, att ni haft så roligt . . . mina älsklingar . . . Gå nu in och gör er i ordning; och Etty,» tillade hon med lägre röst, »snygga dig litet i håret, du ser ju ut som . . .»

»Nå ja, hvad gör det, moder lilla, hvad gör det, lilla 'fining'!» ropade hon och svängde rundt med modern, som skrattade och spjernade emot.

»Nu ska' vi gå,» sade moster Lavinia, i det hon reste sig upp och med denna långsamma, imponerande rörelse liksom stukade den bullrande ungdomsskaran. »Robbert är trött... jo, jo, du är trött, säg inte emot,» fortfor hon, då mannen ville göra invändningar; »jag känner dig, jag... det kommer efter i morgon. Godnatt, Helena, godnatt, Anton... godnatt...»

»Men ska' ni inte stanna och dricka en kopp té, det är färdigt nu?» invände fru Verle.

»Ja, tack, men det blir så sent. Robbert behöfver komma i säng, han har så mycket att göra i morgon...»

Men hur det var, lät moster öfvertala sig att stanna och dricka en kopp té.

Ungdomen lofvade att ej väsnas och gick der- efter under fnittrande hviskningar in i hvardagsrummet, der mjölk och smörgås serverades. De bemödade sig verkligen att vara stilla, men de voro så uppsluppna, så glada och lyckliga i känslan af tillvarons behag, af de ungdomsfriska kropparna, öfver hvilka en angenäm trötthet började smyga sig, att de knappast kunde se på hvarandra utan att brista i skratt. De visste icke åt hvad de skrattade, ibland var det åt en dumhet, som någon af dem utkastade, ibland åt absolut ingenting. De skrattade endast för att få ge luft åt lifsglädjen inom dem.

Emellertid var nu supén slut; moster Lavinia stoppade ned sin näsduk och sitt glasögonsfodral, kände efter att portmonnäen låg riktigt kvar, som hon alltid gjorde, då hon stack handen ned i fickan, steg derefter upp och tog afsked, åtföljd af man och son.

Grosshandlare Verles sutto ännu en stund och småpratade, men slutligen togo äfven de afsked och gingo; ljusen och lamporna i våningen släcktes, barnen gingo och lade sig, och snart var hela huset försänkt i en djup och tyst hvila.

Det hus, hvare direktör Verles bodde, hade sedan många år tillbaka varit i familjens ego. Bryggare Verle, direktörens och grosshandlarens far, bygde det, och på den tiden spelade det rollen af palats, jemfördt med de oansenliga husen rundt omkring. Likaså hade dess egare, gamle bryggare Verle, som brukade gå klädd i en röd mössa och en upp till hakan igenknäpt skinntöja, en viss anstrykning af sjelfherskare i de kretsar, der han styrde: familjen och bryggeriet.

Men tiderna förändrades. Kring det Verleska »palatset» uppstodo nya byggnader, hvilka med sina skulpterade, i modern färgton hållna fasader, sina höga fönster och utsirade portar nedtryckte det gamla, hvitrappade tvåvåningshuset. Så småningom hade det kommit liksom en stämning från fordom öfver denna lilla fläck, der bryggare Verle

en gång gick omkring och kommenderade murare och bryggaredrängar, — en stämning af någonting patriarkaliskt, som tycktes strömma emot den inträdande hvarje gång den stora, gammalmodiga inkörsporten öppnades och man derigenom såg den med kullerstenar lagda gården, hvilken, likt en borggård, på alla sidor var omgifven af byggningar.

Men det fans i det Verleska huset en sak, hvilken, på samma gång den ökade dess gammalmodiga utseende, gaf det en trefnad, som ingen af de moderna grannhusen egde, nemligen en trädgård. Denna trädgård fans, redan då gubben Verle köpte tomten och bygde huset, han hade bibehållit den och med omsorg skött dess jord. Den låg i bakgrunden af gården på en hög stenterrass, och kronorna af dess vackra äppel- och päronträd syntes öfver taket ända ut på gatan.

Man kunde ej komma till trädgården annat än genom huset, och för den, som var obekant med stället, erbjöd det vissa svårigheter att hitta från direktörens våning till trädgården. Först måste man passera åtskilliga gångar, minnen af den gamle Verles sysslande med byggnadskonsten, innan man slutligen kom ut i trädgården genom en låg, svart dörr, till hvilken gubben Verle, så länge han lefde, alltid sjelf hade nyckeln. Det var någonting nästan mystiskt i allt detta: den mörka gången, hvori man knappast kunde gå rak, den lilla svarta porten, som öppnades med en jättestor nyckel, och slutligen den leende trädgården, som med sina blomsterrabatter och fruktträd låg likt en undangömd

klosterträdgård, — en dröm om vår och solsken midt i prosan och stadsbullret omkring.

Då bryggare Verle dog, efterlemnade han som arftagare endast tvenne söner, af hvilka den ene, grosshandlaren, var från ett föregående gifte och således halfbror till direktören. De delade arvet emellan sig så, att grosshandlaren, som då vistades i Norrland, der han hade sågverksaffärer, lät brodern lösa ut sig ur huset, till hvilket direktören sedan blef ensam egare. Gamla fru Verle hade afsagt sig allt arf, ty hon ansåg, att hon, som kvinna, ej borde sitta inne med penningarne. Hon förbehöll sig endast en årlig lifränta samt tvenne rum i huset, hvilka hon till döddagar skulle bebo. Detta beslut hade hon aldrig haft skäl att ångra; hennes ställning i huset blef icke förändrad, därför att hon, som hon sjelf sade, gjort sig till »undantag»; hon var och förblef »farmor», föremålet för allas vördnad och mångas fruktan. Tjenstefolket hade icke hälften så mycken respekt — om än mera kärlek — för sin matmoder som för »gamla frun» med den barska, granskande minen.

Trots husets både till det yttre och det inre gammalmodiga utseende, fans der öfverallt en viss komfort. Allt utmärkte sig för snygghet och ordning; gården var alltid sopad; kärrorna under skjulet stodo i jemna rader; om vintern låg snön undanskottad första dagen efter ett snöfall, och om sommaren bortrensades genast ogräset mellan stenarna.

Men då herr och fru Verle kommo hem från bjudningar hos grosshandlarens, måste de sjelfva

erkänna att deras bostad, oaktadt dess hemtrefnad, var mycket enkel. Ty grosshandlare Verles våning hade en i alla afseenden olika pregel, ordnad som den var af Constance's aristokratiska smak.

»Ja, ni kunde få det precis lika vackert,» brukade också Constance säga, då direktören beundrade hennes anordningar, »om ni bara beslöte er för en liten reparation. Ni skulle taga min målare,» tillade hon, och hennes ögon lyste af ifver och intresse, »ni kan inte tro hvad han är skicklig och hvad han har god smak; jag har pröfvat honom, och ni vet, att jag förstår sådant der.»

Herr och fru Verle medgäfvö, att hon hade rätt i att deras våning var gammalmodig, men de trifdes så bra deri, att de ej kommo sig för att göra några förändringar.

»Dessutom,» tillade direktören med ett något ironiskt leende, »kosta sådana der reparationer; jag tänker, att min kära Carls kassa nog fått känna på det.»

»Naturligtvis,» svarade Constance misslynt, »men du kan vara säker på att Carl inte gör någonting öfver sina tillgångar. Och när man som vi, Gud ske lof, ha råd att ha ett vackert hem, tror jag ej man gör orätt deri; ja, jag går så långt, att jag anser som hvar och en människas pligt att lefva i öfverensstämmelse med den ställning försynen gifvit henne,» tillade hon med fuktiga ögon.

Verle kände sig visserligen oförmögen att följa denna högstämnda betraktelse, men han medgaf gerna, att då man har råd, är ett vackert hem den

mest berättigade lyx man kan tillåta sig. Ännu hade emellertid han icke haft råd; hans lön som direktör för bolaget *Felicia* var visserligen ganska stor, men utgifterna voro också stora; ännu hade han blott ett par år innehaft direktörsbefattningen, och han besvärades alltjemt af skulder från den tid, då han gifte och bosatte sig på endast ett par tusen kronors årlig inkomst. Sedan ärfde han huset, men detta hade han till stor del låtit inteckna, först då han löste ut brodern, sedan för att afbetala äldre skulder, som han ville bli kvitt. På det hela taget var dock hans ekonomiska ställning god; till sina bestämda årliga inkomster kunde han lägga hvad han förtjenade på affärer, som han i hemlighet gjorde tillsammans med brodern. Ty dessa affärer lyckades i allmänhet; grosshandlaren hade, som han sjelf sade, »fint väderkorn» att spåra upp hvar det lönade att spekulera.

Under årens lopp hade emellertid talet om husets reparation allt oftare återkommit. Det var någonting smittsamt i lyxen hos grosshandlaren, den kom direktörens familj att märka, att deras porslin var tjockt och mörknadt af spiselvärme, att duktyget var groft, glasen olika i storlek, emedan många blifvit sönderslagna och ersatta af nya, med flere småsaker, på hvilka de förut ej gifvit akt. Och Constance sjelf, hvarje besök af henne var liksom ett behagligt, men farligt uppväckande af ännu slumrande njutningsbegär. Förfiningen i hennes toalett, de mjuka, smakfulla färgerna, den parfym, som alltid doftade omkring henne och som Etty

kallade »fasters lukt», — allt detta, egentligen främmande för den sfer, i hvilken de dittills lefvat, föranledde jemförelser och väckte önsknigar.

Fru Helena var, med undantag af farmor, den enda, som undgick att fängslas af Constance's trollkraft. Hon var alltid vänlig emot sin svägerska, ty hennes goda hjerta bjöd henne att kväfva hvarje utbrott af den antipati hon kände, men öfvervinna den kunde hon ej. Ifrån första ögonblicket hon såg Constance, då en tjugusjuårig, något passerad, men ännu vacker flicka, som, sjelf tillhörande en fattig, förnäm släkt, gifte sig med grosshandlaren endast för att bli försörjd — intogs hon af en bestämd motvilja för henne. Constance's behagliga sätt, hjälpsamhet, godhet och många öfriga förtjenster mutade henne ej. Hon *kände*, att denna kvinna var farlig för hennes flickor; hon tyckte ej om, att de allt emellanåt blefvo bjudna till henne ensamma. Och då de kommo hem från faster, hänförda af allt det »roliga» de varit med om, af de vackra rummen med deras dämpade belysning, af fasters prat och ömma smekningar, som hon i synnerhet slösade på sin lilla favorit Etty, då kände modern alltid en dof harm uppstiga inom sig. Hon förebrådde sig denna harm såsom kärlekslös och orättvis, men hon kunde ej besegra den. Och den lade öfver hennes annars så milda väsende en sträfhets, som underligt afkylde barnen, då de efter vanligheten kommo för att berätta modern om dagens tilldragelser.

Äfven Constance's sätt emot direktören plågade henne. Icke att hon var svartsjuk; hon visste med hvilken djup kärlek Verle var fäst vid henne, och att hans lilla skämt med Constance icke hade någon betydelse. Men hon led af att se det inflytande svägerskan hade öfver mannen, så väl som öfver barnen, det plågade henne att hos dem återfinna liksom ett eko af Constance's fåfänga och njutningslystnad.

Det var i år första vintern efter Annas och Sigrids konfirmation. Tiden förflöt fort och gladt i det Verleska hemmet; förutom familjemiddagarna, hvilka regelbundet egde rum hvar tredje söndag, var der ofta främmande, små supéer med dans och musik, herrmiddagar och ungdomsbjudningar, då flickorna sågo sina vänner hos sig. Herr och fru Verle voro mycket gästfria, isynnerhet herrn; han njöt af att ha människor omkring sig, att skämta med ungdomen; och då han gick omkring bland sina gäster, lyste hans ögon af en välvilja, som likt en magnetisk ström spred sig öfverallt och kom alla att trifvas i det enkla hemmet, der serveringen var lika borgerlig som möblemanget. På sista året hade dock serveringen fått en anstrykning af lyx; i synnerhet i år, sedan flickorna blifvit stora, och man för deras skull bjöd kavaljerer — officerare och unge embetsmän, hvilka voro vana vid supéerna i stora världen, — voro bjudningarna finare än någonsin.

Sigrid och Anna voro dessutom mycket borta. Sigrids trotsiga beslut att aldrig dansa hade inskränkt

sig till första valsen på första balen; hon svarade nu icke mera nej till uppbudningar, fastän hon ofta anförtrodde modern, att hon ej var road af dans, att hon fortfarande fann kavaljererna »dumma» och flickorna »sjåpiga». Anna deremot var mera road, och trots sitt obetydliga utseende blef hon alltid eftersökt och uppjuden.

Men den unga flickan hade haft en missräkning, och, ömtålig som hon var, lade denna första sorg, åt hvilken hon icke ens vågade gifva ord, liksom en hård skorpa kring hennes hjerta.

Hon hade icke återsett sin beundrare från den första balen; han hade icke hållit sitt löfte att sjelf komma och lemna henne det lagade armbandet!

En afton, några dagar efter balen, då hon satt i sitt rum och sydde på maskin, kom Lina och lemnade henne ett litet paket, hvars utanskrift hade en för henne främmande handstil.

Med nervös oro ref hon upp paketet; det innehöll en ask, hvori låg hennes armband, helt och blänkande, samt derunder ett visitkort med inskriften: Edvard Holmer, v. häradshöfding.

En lång stund satt hon med armbandet och visitkortet i sitt knä och stirrade derpå.

Hvarför hade han ej sjelf kommit, som han lofvade henne? Dag och natt hade hon under denna vecka tänkt på det ögonblick, då han skulle komma; för hvarje gång det ringde tänkte hon: »kanske det är han,» blodet rusade till hennes kinder, och hon kände sig på en gång förvirrad, ängslig och lycklig. Hennes fantasi hade rastlöst

sysselsatt sig med gissningar, hur han skulle bli emottagen, hvad de skulle tala om, hvad modern skulle tycka om honom, etc. Men icke ett ögonblick hade hon fruktat, att han ej skulle hålla sitt löfte. Han var ju så god, så vänlig, så snäll!

Och nu? *Hvarför* hade han bedragit henne? Denna fråga upprepade hon gång på gång inom sig, medan stora, bittra tårar stego henne i ögonen och likt dagdroppar lade sig öfver de orörligt stirrande ögonstenarne.

Hennes barnsligt ärliga natur kunde ej fatta att man, utan att vara dålig och samvetslös, lofvar någonting och ej håller det. Obekant som hon var med lifvet och människorna, i synnerhet det manliga könet, uppreste hon sig mot detta lilla löftesbrott som mot ett grymt svek. Hon kände ännu inga grader i synden; det fans för henne intet smått eller stort i bedrägeri. Han hade lofvat att komma, och han kom icke — han hade *narrats* för henne, han var således icke god, som hon trott!

Sedan kom en annan känsla och ökade hennes smärta: känslan af hennes egen obetydlighet, hennes oförmåga att göra sig afhållen. Om han hade brytt sig det minsta om henne, skulle han ej ha handlat så, det var hennes eget fel, det var för att ingen *kunde* tycka om henne, »ingen . . . mera än mamma,» tillade hon inom sig med en snyftande suck, till och med i detta ögonblick drifven af sin rättrådighet att icke förneka en kärlek, på hvilken hon alltid och fullt litade. Och det blef icke blott

under några flyktiga ögonblick hon sörjde; under en lång tid rufvade hon i tysthet öfver denna missräkning, ty med ingen, icke ens med modern, kunde hon tala derom. Hennes sorg var ju så formlös, så drömlig, och ändå så djup och verklig. Endast någon gång, då modern såg på henne med sin ömma, frågande blick, kunde hon lägga hufvudet mot hennes axel och låta modern smeka hennes rodnande kind, — och då var det, som om de förstått hvarandra utan ord.

Sitt armband invecklade hon i bomull och gömde i byrålådan; hon kunde på lång tid icke förmå sig att begagna det. Visitkortet med detta namn, som hon på balaftonen icke ens erinrade sig, lade hon i en liten söndrig chokoladask, som hon för ett par år sedan fått i julklapp af Etty, och der hon förvarade några vissnade blommor ur den bukett hon i kotiljongen fick af *honom*. — —

Då våren kom, och baler och supéer voro slut, fingo flickorna annat att göra. Det hörde till deras åligganden att med en dalkullas hjälp sköta trädgården, och i den skarpa, friska vårluften, hvori solstrålarne kändes så stickande varma och foglarne kvittrade bland de ännu nakna trädgrenarna, stodo de nu och arbetade, gräfdde i jorden, satte ut lökar, planterade och sådde. Sigrid var i sitt esse; hon njöt af att på detta sätt få tillfredsställa sin verksamhetslust. Sjungande och småpratande, med kjortlarne uppfästa, det ljusa håret hängande i stripiga testar öfver pannan, hatt och kofta för länge sedan afkastade, stod hon och arbetade i sitt

tunna trikålif, oberörd af de friska aprilvindarna, som kommo susande genom träden och förrådiskt svepte sin kyla kring hennes upphettade lemmar.

»Sigrid!» ropade modern ifrån fönstret, »sätt på dig koftan, du förkyler dig på det der sättet!»

»Nej, söta mamma,» svarade Sigrid, i det hon vände sitt blossande ansigte mot modern, »låt mig slippa, det är ju hett som i en badstu.»

»Hett!» upprepade fru Verle och kastade en blick på termometern, »det är inte mera än tio grader i skuggan. Det är därför att du sjelf är varm, men desto lättare förkyler du dig. Se så, tag nu genast på dig koftan!»

Sigrid puttrade emot en stund, men slutligen måste hon lyda. Hennes ansigte hade fått ett vresigt uttryck, som förjagade den friska skönhet hon nyss egt och gjorde henne ful och obehaglig.

Emellertid kunde hon ej länge behålla sin trumpna min; den glädje hon kände öfver arbetet och vårlifvet utöfvade ånyo sin trollkraft på henne. Hon började gnola, först sakta, så allt högre och högre, knäpte upp koftan, den ena knappen efter den andra, drog den slutligen af armarna, men lät den för samvetsfridens skull hänga kvar öfver ryggen, och var inom en kort stund i samma fart med att sjunga och gräfva som nyss.

Under frukostloftet, då Etty var hemma, kom hon genast störtande upp i trädgården för att få njuta af sin frihetsstund. Då blef det ännu lifligare häruppe; med sin stora knäckebrödssmörgås i handen marscherade Etty af och an, pratade, skrattade,

retades med »trädgårds-Malin», ryckte vattenkannen ifrån henne och härmade hennes dalska brytning, så att den stackars flickan blef alldeles röd och i förargelsen började bryta ännu mera. Och foglarne, som eggades af detta oväsen, sjöngo gällare och gällare, flickorna skrattade, och i den lilla trädgården var ett lif och ett buller, som ibland kunde höras ända ut på gatan.

»Nu äro de rent galna,» mumlade Per-Erik, gårdsdrängen, som höll på att laga kärran dernere, »nu göra de rakt kål på Malin, stackarn, som inte har vett te' försvara sig.»

Men då klockan slog fyra, försvunno flickorna i en blink ur trädgården. Der blef stilla och tomt, till och med fogelsången tystnade, och Malin gick tyst omkring och krattade ihop det gamla fjolårslöfvet på gräsmattorna.

I galopp rusade flickorna genom den mörka gången, ned för en liten brant stentrappa, genom en lång korridor, så upp för trapporna till våningen och in i sitt rum. I samma hastiga takt »snyggade» de sig sedan till middagen och sprungo in i salen, ty klockan fyra, då pappa kom hem, ville han genast ha sin middag, och det var en hederssak, lika mycket som ett påbud, att aldrig låta pappa vänta.

En inom familjen Verle alla år återkommande fråga var, huruvida de skulle ha sommarnöje eller bo i staden. Regelbundet hvarje vår genomgingo de samma kriser. Först, då vårsolen började bränna, anställde flickorna under några dagar vid middags-

bordet allmänna betraktelser öfver faran att bo i Stockholm under röt månaden, berättade att en vetenskapsman spått, att sommaren i år skulle bli »kolossalt» het etc. Fadern svarade blott »jaså» och tycktes ingenting förstå. Nu ryckte man närmare och kom fram med annonser om lägenheter, som voro »kolossalt» billiga, fullt möblerade, helt nära Stockholm och ändå vid saltsjön, samt med flere andra underbara förmåner.

Härpå svarade pappa, att han för sin del icke visste någonting otrefligare än dylika små kyffen, och att, när man icke har råd att ha en villa är det bättre att vara i staden, i synnerhet när man som de hade en trädgård.

Tredje akten i detta familjedrama utgjordes af tårefloder från Etty, som under ett par dagars tid grät nästan oafbrutet vid tanken på att vara i den »rysliga staden». Och hvad den lilla trädgården beträffade, så nästan hatade hon den för tillfället. Bättre då att vara helt och hållet olycklig; att riktigt ha skäl att jemra sig än att behöfva vara »tacksam» för den der lilla gröna lappen, som hennes mamma jemt sade, att hon skulle vara.

Emellertid nalkades konfliktens lösning; man skred till böner och öfvertalningar, läste upp annonser och tog fram kartan öfver Stockholms omgifningar. Till och med mamma började göra reflexioner öfver barnens helsa och den dåliga stads-luften. Och slutligen kom det efterlängtade medgifvandet, först tveksamt och misslynt, så helt och godmodigt.

Finalen på det hela blef, att strax före midsommar två väldiga flyttlass med familjen Verles möbler, sängkläder och husgeråd skramlade uppför Drottninggatan och ut genom Norrtull.

Men i år inställdes alldeles dessa väl bekanta familjescener; till flickornas glada häpnad frågade pappa en middag af sig sjelf om det stod många annonser om sommarnöjen i tidningen, och ehuru han icke gaf något bestämdt uppdrag, svarade han icke heller nej, då de ifrigt erbjödo sig att gå och efterhöra annonserna.

Emellertid väntade dem en ännu större öfverraskning.

En afton, då herr och fru Verle, såsom de alltid brukade innan de somnade, lågo och småpratade, kom äfven sommarnöjet på tal, och frun frågade hur de skulle ställa för i år?

Verle svarade ej genast, men slutligen sade han med en röst, i hvilken tydligen märktes ett bemödande att låta likgiltig och säker:

»Ja, jag hade just tänkt tala med dig härom. I år få vi väl se oss om efter en liten stuga att bo i öfver sommaren, för jag har i år tänkt realisera vår länge påtänkta plan.»

»Hvilken plan?» frågade fru Verle förvånad,

»Hvilken plan?» härmade Verle. »Hvad är det nu vi i ett par år talat om åtminstone hvarannan dag?»

Men fru Verle förstod icke eller ville kanske icke förstå.

»Nu har hustrun en liten 'absens'», fortsatte mannen. »Jo, jag ämnade göra den mycket omtalade reparationen på huset, och under den tiden måste vi naturligtvis vara borta.»

»Men, käre man,» invände fru Verle mildt, »ha vi verkligen råd dertill, är det rätt af oss att göra ett så dyrbart företag?»

»Tror du, att jag skulle göra det, om vi inte hade råd, om jag inte till punkt och pricka hade beräknat allt?» utbrast Verle häftigt.

»Naturligtvis,» svarade fru Verle med samma milda, men ändå bestämda ton, »men tänk på alla våra barn och deras framtid . . . och Fred, som nog kommer att kosta. Vore det inte bättre att vänta, tills du hunnit att spara litet för framtiden?»

»Nu skall du inte vara barnslig, hustru,» sade Verle misslynt, »känner du mig så litet, att du verkligen tror, att jag företar mig en sak, som jag inte har axlar att bära? En reparation af huset är dessutom nödvändig och skall nog i framtiden bära sin frukt. Låta vi huset förfalla, så sjunker det slutligen alldeles i värde.»

»Ja, men är det verkligen så förfallet? Är det inte snarare gammalmodigt och enkelt, och är det inte för att vi inte vilja ha det sämre än andra, som vi göra reparationen?»

Men nu var Verle förargad, och när han blef förargad, svarade han helst ingenting, utan gick blott sin väg, rädd som han var för scener och förklaringar. Som han emellertid nu icke kunde gå sin väg, och han kände att sömnen för en

stund var förjagad, tog han tidningen från nattduksbordet och började läsa den utan att svara på fruns sista ord.

Han var nemligen icke hågad att ingå i närmare redogörelser för sin affärsställning; han ville ej gifva fru Verle del af sina spekulationer med grosshandlaren, ty en instinkt sade honom, att hon ej skulle gilla dem. Det var visst icke hans mening att föra sin hustru bakom ljuset — tvärtom, han hyste stort förtroende till hennes åsichter och följde gerna de råd hon gaf, men kanske just därför var han nu mera än vanligt förbehållsam, ty han *ville* icke bli hindrad i sina åtgöranden.

Dessutom var han till en viss grad anhängare af den åsigten, att hustrun ej behöfver ha reda på, ja, att hon ej ens förstår annat än hvad som faller inom hemmets sfer. Inom denna sfer var fru Verle allherskande; men hvad affärerna beträffade, skulle Verle funnit det lika olämpligt att inblanda sin hustru deri, som att han tagit reda på huru kök och skafferi voro ordnade.

Emellertid låg det icke i hans lynne att länge vara förargad, hvarken på sin hustru eller på någon annan; sedan han under en stund lugnat sina nerver genom att läsa en tidningsspalt, började han blifva sömnig, lade ifrån sig tidningen och kysste fru Verle lika kärleksfullt, som om inga häftiga ord vexlats emellan dem.

Men frun låg länge vaken och tänkte på de förändringar, som skulle komma att ega rum. Hon hade varit så lycklig i detta gamla hus. Hon

tyckte om *just* att det var gammalmodigt; det var någonting »för sig», det var familjen Verles, och det gömde inom sina nakna, grågula murar så mycken stilla, oförgätlig lycka. Hon älskade dessa gamla murar, denna stora gård med dess lilla »hängande trädgård»; hon älskade de gröna luckorna på nedre botten, den stora vattentunnan under rännen, de smala nötta trapporna; hon älskade allt detta, som man älskar skrynklor i ett gammalt kärt ansigte. Och nu skulle det personliga, individuella i hemmet försvinna, det skulle bli likt alla andras, efter den vanliga nutidschablonen, med målade tak, mörka tapeter, dörrmålningar och majolika-kakelugnar, med ett ord sagdt: det skulle bli som grosshandlare Verles.

Ty hon visste, att nu skulle Constance hålla sig framme för att trycka sin smak på deras hem, och detta plågade henne nästan mest af allt. — —

Morgonen derpå kungjordes det, att familjen i år skulle ha sommarnöje, och efter några dagars öfverläggningar och vandringar efter annonser bestämde man sig för ett ställe i närheten af Södertelje. Och sedan mamma med värdinnan haft långa förhandlingar om servis, sängkläder, matvaror etc., var saken afgjord och blef derefter under högljudt jubel officiellt förkunnad i huset. Sedan kom den andra stora nyheten: den blifvande reparationen, och denna väckte naturligtvis ännu större uppseende, icke endast inom familjen, utan lika mycket, ja ännu mera, bland släktens öfriga medlemmar.

Dessa delade sig genast i två partier: ett gillande och ett ogillande; det förra representeradt af grosshandlare Verles, det senare af familjen Becker.

Då moster Lavinia fick höra, att Verles tagit sommarnöje, blef hon genast förargad. Hon och hennes man brukade, med undantag af en liten resa till någon billig badort eller till några släktningar på landet, hela sommaren bo i sin våning vid Hötorget. Så snart hon kom till Verles, blef det nu ett stående samtalsämne att utbreda sig öfver hur *dyra* sommarnöjen äro, att *den* minnans är lycklig som har råd *dertill*, att det inte var alla som kunde ha *det* inte, etc.

Men då hon fick höra talas om reparationerna, till hvilka redan anordningar började vidtagas, då kunde hon ej längre beherska sig. Då blef det icke längre endast pikar, i form af ödmjuka reflexioner öfver hennes egen anspråkslösa ställning, utan oförtänkta häntydingar på folk, som lefver öfver sina tillgångar och försöker att härma andras galenskaper.

»Nu skall jag säga det slås alarm hos Beckers,» brukade Verle säga åt Constance, i det han halft förtviflad, halft skämtande ref sig i hufvudet, »gumman Lavinia går omkring i alla knutar och trummar ut, att vi hålla på att ruinera oss, att vi skola komma på fattighuset, och jag vet inte hvad mera allt . . .

»Bry dig inte om det, kära Anton,» tröstade Constance, »när man bara vet med sig sjelf, att

man inte gör något orätt, så kan man lugnt sätta sig öfver människors prat.»

Fru Verle hade spått mycket rätt, då hon förutsade att Constance nu skulle trycka sin smak på deras hem. Denna började genast gifva råd angående målare och tapetserare; hon och direktören gingo omkring i våningarna och gjorde upp planer till ny inredning af rummen. Fru Verle drog en suck af lättnad, då Constance i början af juni packade sina koffertar för att med de sina flickorna och deras bonne resa till en badort, och hon önskade innerligt att Constance's år från år återkommande förslag att på hösten resa utomlands slutligen måtte gå i fullbordan.

Ungefär vid samma tid som Constance begaf sig till Lysekil, flyttade direktörens hela hushåll, farmor och hennes Mina inberäknade, ut på sommarnöje, och strax därefter kommo murare och målare för att stöpa om det gamla Verleska »palatset» i ny, modern form.

5.

Sjön nedanför trädgården låg klarblå och spegelblank i morgonstunden. Då och då kom en liten bris, kastade vattrade fläckar på ytan, rörde sakta vassen och domnade så bort igen. Längs stränderna var gräset ännu böjdt af en ymnig dagg, fuktiga, glittrande spindelväfvar lågo på buskarne, solstrålarne började bränna starkare och starkare, liksom ifriga att suga åt sig nattens svalka.

En liten eka roddes sakta framåt af den Verleska ungdomen, som farit ut för att taga upp den långref, de lagt ut på qvällen. Anna skötte årorna, Fred drog upp refven, Sigfrid hakade af de sprattlande fiskarne, Etty såg på, och för hvarje gång de hvita fjällen af ett fångadt byte glittrade mot vattenytan, gaf hon till ett jublande skri, som i den djupa morgontystnaden, hvari ännu alla ljud

tycktes slumra eller sakta morna sig, klingade fullt af ungdomskraft och lifsglädje.

Hurra, hurra! En gädda . . . en stor gädda, som väger flere skålpund och som glänser silfverhvit mot det blåa vattnet!

Nu gäller det att få den upp, af kroken och så ned bland de öfriga tillfångatagna fiskarne, som sprattla och hoppa mellan Ettys ben. All uppmärksamhet är spänd, Ettys ögon lysa som ögonen på en liten kattunge, hvilken sträcker tassan efter ett rof. Fred står med hufvudet nästan i vattnet. Anna lutar sig mot andra kanten, för att båten ej skall stjelpa, Sigfrid rynkar ögonbrynen och kommanderar som en general. Nu halas gäddan upp i båten, hon sprattlar och slår Etty om näsan med stjerten, Etty skriker, Fred skrattar, gäddan är nära att återfå friheten och hoppa i sjön; men då får Sigrid tag i henne, stoppar ned henne i en bytta med vatten och sätter locket på. Alltemellanåt öppnar Etty på locket, sticker dit näsan, får en dusch i ansigtet, grinar och torkar sig med begge händerna, sätter på locket igen och återvänder till sina andra fiskvänner, aborrarne och mörtarne, som sprattla kring hennes ben.

Slutligen är hela långrefven uppdragen, och de unga bege sig hemåt, brinnande af längtan att få meddela den stora nyheten om sitt rika byte. »Hvad Mariana skall bli snopen!» utropar Etty, »hon som trodde, att vi inte skulle få mera än en enda liten mört!» »En enda liten mört,» fnyser Fred, »tänk så 'fräckt'.»

På detta sätt fortsätta de att prata under hela hemfärden. Årornas jemna tag sönderbryta den blanka vattenytan, en bubblande strimma synes efter den lätt framåtglidande båten, solen steker på vassen, bland hvilka fiskarnes morgonstim upphört; från trädgården och boningshuset höres ljudet af röster.

Det stora fiskafänget väckte en tillfredsställande uppståndelse. I köket samlades icke allenast tjänstepersonalen utan äfven mamma och pappa för att se på fiskarne och höra ungdomens ifriga beskrifningar hur allt tillgått. Slutligen fingo de alla hvar sin krona af pappa, hvilket »Mariana» förklarade vara mycket hederligt betaldt.

Efter frukosten for pappa som vanligt in till staden. Mamma stökade i hushållet, Sigrid satte sig att måla i trädgården, och Anna ömsom läste och sydde i den lilla skuggiga syrénersån.

Etty roade sig en stund med att flyga upp och ned i slänggungan. Men plötsligen var hon försvunnen; hon hade gått på en af sina vanliga skogspromenader, som ibland kunde räcka så länge, att hon till och med försummade sin »lunch».

Ingen visste hvad Etty tog sig till under dessa långa utflygter, och hon skulle knappast sjelf kunnat redogöra därför. Ibland låg hon långa stunder orörlig på en mossig sluttning inne i skogen, med händerna hopknäpta kring nacken, hufvudet bakåtsjelijt, lyssnande på granarnas sus, ekorrarnes knaprande läte och de obestämda, rosslande ljud, som då och då framträngde ur skogens djup. Då

släppte hon helt och hållet lös sin fantasi, och långa, spännande romaner, i hvilka hon alltid var hjeltinnan, sammansattes i hennes öfverspända hjerna. Dessa romaner voro ofta sorgliga; hon tog ett långt, smärtsamt afsked af någon, eller också offrade hon sig för någon, som hon älskat högt och som handlat trolöst mot henne. Ibland kunde hon så fråssa på dessa vemodiga känslöstämningar, att hon började tala halfhögt för sig sjelf, tårarne kommo henne i ögonen, och med en snyftande suck pressade hon sitt glödande ansigte mot mossan.

Etty hade emellertid andra mål för sina utflygter, men beträffande dessa var hon ännu mera hemlighetsfull. Under promenaderna i trakten omkring hade hon upptäckt två stugor med fattiga, och hit gick hon allt emellanåt, satt långa stunder på trappan till stugorna, lekte med barnen och gaf dem för hvarje gång någonting, först pengar, och när det lilla hon hade deraf var bortgifvet, småsaker ur sitt dockskåp och sin byrålåda.

Då hon kom hem från dessa promenader, var hon alltid glad, ibland stormande uppsluppen. Och om Anna eller modern kom i hennes väg, kunde hon kasta sig öfver dem, kyssa dem och krama dem, under det att hennes kinder glödde och ögonen strålade.

I dag hade hon efter vanligheten dröjt så länge, att hon försummat frukosttimmen. Trött som hon var af att ha stigit upp så tidigt, somnade hon in på den mjuka mossan och sof i ett par timmar med de halföppna läpparne smekta af

luftens barrdoft och det hemlighetsfulla skogssuset inväfdt i drömmarne.

Då hon, upphettad och uthungrad, med håret åt alla väderstreck, klädningen tillskrynklad och de brunbrända händerna sönderrifna på gärdsgårdar, vid tvåtiden kom hem, herskade der stor förvåning. Pappa hade skickat ett bref, innehållande underrättelse att han till middagen skulle ha med sig en häradshöfding Holmer — en af flickornas balkavaljerer — och att mamma derfor skulle ordna litet trefligt. Hvem var häradshöfding Holmer? Sigrid, som först tillfrågades, kunde ej upplysa derom, hon visste sig aldrig ha dansat med någon häradshöfding Holmer, och Anna kände, vid tanken på att hennes hemlighet skulle komma i dagen, en så pinsam skygghet, att hon inte förmodde svara annat än genom att slå ned ögonen och skaka på hufvudet.

Sedan ångrade hon sin ofrivilliga osanning. Hon förestälde sig hur hon skulle känna sig till mods, när *han* började tala om att han dansat med henne, och alla undrande skulle se på henne. Och när han sedan farit, när Sigrid och de andra skulle öfverfalla henne med frågor och gyckel . . . Hela hennes inre varelse skälfdes vid denna föreställning; hon kände sig liksom afklädd, rysande af blygsel inför främmande blickar.

Hon ville så gerna för modern omtala verkliga förhållandet, men hon kunde ej. Gång på gång steg hon upp för att gå in till fru Verle, men lika ofta stannade hon, vände tvekande, gick

ett par steg, vände om igen och återtog sin plats i bersån.

Slutligen kom fru Verle dit och satte sig bredvid Anna.

Nu, nu skulle hon säga det! Men hon kunde lika litet nu som nyss; orden ville ej komma fram, de fastnade öfverallt, i strupen, på tungan, mellan läpparne. Hon kunde endast, efter sin vana, lägga hufvudet mot moderns axel och se på henne med sin tungsinta, själfulla blick, liksom hade hon velat säga: »Jag känner så mycket, det är en sådan verld af drömmar och längtan inom mig, men jag *kan* inte tala, förstår du mig ändå?»

Fru Verle lade armen kring hennes lif, drog henne intill sig och såg henne kärleksfullt forskande in i ögonen.

»Du är ledsen, Annickan, det är någonting som upprört dig?» sade hon hviskande.

»Ja, mamma,» mumlade den unga flickan och såg ned.

»Vill du inte säga mig hvad det är?» fortsatte modern.

»Nej, slipper jag . . . jag kan inte . . . jag vet inte hvad jag skulle säga . . . jag vet inte . . . låt mig slippa . . .»

Och hon tryckte sig intill modern med denna barnsligt tillitsfulla ömhet, som hon bibehållit, allt sedan hon som liten flicka brukade krypa upp i sin mammas knä och der känna en så tjusande, osviklig trygghet mot allt ondt i verlden.

Fru Verle frågade icke vidare. Hennes modersinstinkt kom henne att förstå utan ord, och en smärtsam aning, en obestämd känsla af sorg flög, som en plötslig skugga, genom hennes själ. Men hon sade ingenting; hon endast smålog, kysste ett par gånger det rodnande ansigtet och började der-efter tala om andra saker.

Då Etty vid sin hemkomst fick höra hvarom fråga var, blef hon genast mycket upplifvad. Hon kisade med ögonen, som hon brukade göra, då hon var vid sitt »jubellynne» och icke kunde tillbaka-hålla ett oafbrutet spelande leende. Ty Etty njöt alltid, då någonting, äfven den obetydligaste händelse, inträffade; ett besök, en tiggare, en »karamellgumma» verkade genast angenämt på hennes fantasi.

Klockan fyra syntes båten från Stockholm svänga kring udden. Etty, Sigrid och Fred stodo på bryggan för att taga emot, mamma satt på verandan, och Anna var ännu uppe i sitt rum.

Då ångbåten lade till, öfverraskades ungdomen af att jemte den främmande herrn, i hvilken Sigrid genast till sin häpnad igenkände »Annas kurtisör», få se kusin Malte, som kom för att stanna några dagar hos dem.

Nu blef det en förtjusning! Etty och Fred hade knappast tid att helsa på pappa och den främmande, de omringade Malte, och på den korta vägen från bryggan till boningshuset hunno de att under skrik och skratt framkasta åtminstone ett dussin planer till blifvande förströelser.

På gården kom fru Verle emot dem, och direktören presenterade sin gäst.

»Häradshöfding Holmer — min hustru. Häradshöfdingen och jag ha haft litet affärer tillsammans i dagarne, och när jag då hörde, att han kände mina töser, frågade jag, om han inte ville komma och se, hur de togo sig ut på sommarbete.

Frun räckte Holmer småleende sin hand och bad honom vara välkommen.

Holmer bugade sig och tackade, något tankspridd, för välkomsthälsningen. Han undrade öfver att han icke sett till Anna, — var hon sjuk, eller hvarför hade hon ej liksom Sigrid kommit ned till ångbåten? En känsla af missräkning, i hvilken blandade sig en ofrivillig bitterhet mot den unga flickan, störde hans goda lynne. Han hade så lifligt föreställt sig henne stående på bryggan, att han nu nästan kände sig besviken af henne.

Emellertid sprang Sigrid under helsningsceremonierna upp till Anna, som alltjemt stod i sitt rum, mer och mer plågad af blyghet och tvekan.

»Anna, du!» ropade hon, »vet du hvem det är? Din kurtisör från i vintras, som dansade kottiljongen med dig hos Molins, du mins? Du är just snillrik du, att inte en gång veta hans namn! Det har jag verkligen lust att tala om för honom!»

»Söta Sigrid, plåga mig inte!» utbrast Anna och gjorde en otålig rörelse med handen.

»Nå, skall du inte komma ner och helsa,» fortfor Sigrid och såg på henne med en nyfiken, gäc-

kande blick. »Det skall bli riktigt intressant att se, när ni mötas.»

Anna vände sig hastigt om och gick fram till fönstret. Dernere stodo mamma, pappa och härads-höfding Holmer inbegripna i samtal.

»Nå, kommer du?» ropade Sigrid på samma gäckande sätt.

Anna svarade ej. Hon stod orubbligt kvar med ryggen vänd utåt rummet. Men Sigrid var lika envis; det roade henne att retas med Anna, och hon blef kvar däruppe, ända tills middagsklockan ringde, då flickorna tillsammans gingo ned.

I förstugan mötte de Holmer. Sigrid sneglade på Anna och gaf henne en knuff i sidan.

»Kom nu ihåg att han heter Holmer, H-o-l-m-e-r,» hviskade hon retsamt.

Men Anna kom hvarken ihåg det ena eller det andra; alla hennes tankar drunknade i den förvirring hon kände. Det susade för hennes öron, ett töcken bredde sig framför ögonen, och en drömlig stelhet förlamade hennes lemmar, så att hon hvarken kunde tala eller lyfta ögonen mot Holmer, då hon mekaniskt räckte honom handen för att helsa. Först då hon satt vid middagsbordet och hörde hans röst, som vänligt tilltalade henne, vaknade hon upp ur denna stelhet och fick mod att betrakta honom.

Hvarför hade hon varit rädd för honom? Hvarför hade hon, midt i sin ömhet, tyckt att han varit grym emot henne, att han lekt och gäckats

med henne? Han såg ju så god, så vänlig ut. Hur hade hon kunnat tro något ondt om honom?

Liksom genom ett trollslag voro alla bittra föreställningar bortsopade och en känsla af out-säglig lycka flög som en lång, ljuf smekning genom hela hennes varelse . . .

Hon blef glad och liflig; det kom sol omkring henne, och leendet i djupet af hennes mörka ögon blef så underligt ljust och skarpt mot den sky af drömmar, som, likt slagskuggor, oupphörligt drog fram och tillbaka öfver blicken.

Hon tyckte att hon älskade allt och alla högre än hon någonsin förr gjort. Ack, om hon i detta ögonblick hade fått omfamna modern eller Etty och gifva dem alla dessa ömma smekningar, som darrade på hennes läppar. Till och med Sigrids små satirer, hvilka då och då slungades emot henne, väckte icke annat än försonliga känslor.

»Stackars Sigrid!» tänkte hon med ett plötsligt deltagande för alla, hvilka ej kunde känna på samma sätt som hon

Efter middagen drack man kaffe och likörer i bersån, och sedan gick hela familjen och promenade, med undantag af mamma, som höll farmor sällskap.

En gång under promenaden kommo Anna och Holmer att gå ensamma bredvid hvarandra.

Först voro de en stund tysta; men så vände han sig mot henne och sade, i det han gaf henne en lång, genomträngande blick:

»Var fröken nöjd med lagningen af arm-bandet?»

Hon skulle velat svara mycket på denna fråga; hon skulle velat förebrå honom, att han icke kom sjelf som han lofvat, men hon kunde ej svara annat än ett kort »ja tack».

Han tycktes eftersinna något, ty han tog sina ögon ifrån henne och stirrade på marken. Så vände han sig ånyo mot henne och sade brådskande:

»Jag skulle ha velat komma och lemna er det sjelf, men — — — så tyckte jag att det var bäst låta bli. Men ni misstycker väl ej det här besöket, eller hur?»

Hvarför skulle hon misstycka det? Åter kände hon en önskan att kunna ge ord åt åtminstone något af allt hvad hon kände, säga honom hur välkommen han blifvit, hur hon längtat och undrat. Men det var lika omöjligt som nyss; hon kunde icke svara annat än ett otydligt: »nej».

»Och i höst, får jag då komma på ett besök hos edra föräldrar?»

»Ja — — gerna — —»

»Ser ni, fröken Verle, jag är så rädd att vara påträngande; min önskan är att alltid vara så grannlaga som möjligt. Ni förstår mig ju, inte sant?»

»Jo — — jo — — — jag tror,» mumlade hon mellan läpparne.

»Det var därför jag i våras icke kom på besök, som jag bedt er att få göra. Och jag var

säker på att ni skulle förstå mina skäl, och det gjorde ni ju också, eller hur?»

Nej, hon förstod i sjelfva verket ingenting. Inom henne brusade tankarne, och i detta brus hörde hon blott ljudet af en stämma, som än närmade sig, än aflägsnade sig och försvann.

»Ni förstod mig ju?» upprepade han och böjde sig djupare öfver henne.

»Ja — — ja — —», sade hon mekaniskt och besvarade skygt hans blick.

Åter gingo de tysta. En mängd behagliga tankar uppstego inom honom. Hur söt och älsklig hon var, hur kvinlig med sin ständiga rodnad och sin milda, blyga blick. Just så hade han alltid tänkt sig sin hustru . . . säkert skulle hon göra honom lycklig . . . hon måste vara en af dessa kvinnor, hvilka förstå att samla sin ömhet på en enda och lefva endast för honom och hans lycka. Han förestälde sig henne i hemmet, han såg henne i alla dess olika förhållanden, god och kärleksfull, alltid uppoffrande sig sjelf, alltid tänkande först på honom, på att jemna hans väg och att göra hemmet gladt . . .

I dessa tankar blandade sig äfven en längtan att få skydda och omhulda den unga flickan, att få uppfylla hennes önskningsar och stödja henne, som man stödjer en ömtålig blomma. Denna längtan öfverskyldde inför honom sjelf all egoism i hans känslor och gaf dem en poesi, på hvars djup och sanning han upprigtigt trodde.

Annas tankar voro alldeles olika hans. Icke ett ögonblick sysselsatte hon sig med sig sjelf och sin lycka; hon var uteslutande upptagen af honom och af hvad han sade.

En gång såg hon honom smeka en hund; hon blef så rörd häröfver, att hon fick tårar i ögonen. »O, han är bestämdt mycket god,» tänkte hon, »han tycker om djur, det göra alla goda menniskor!»

En annan gång gaf han en slant åt en tiggarflicka och sade några vänliga ord åt henne. Åter kände Anna ett svall af hängifvenhet och beundran genomströmma sitt hjerta. Hvad han var ädel och högsinnad, och hur vackert han log då han talade . . . och hvad naturen rundt omkring dem var skön, hvad den lilla tiggareflickan såg söt ut . . . och så lycklig hon var, som fick en smekning af hans hand . . .

Vid hemkomsten spelade ungdomen krocket, som slutade med en stor sammandrabbning mellan Fred och Etty, hvilka ömsesidigt beskyldde hvarandra för falskt spel. Sedan intogs supén, hvarefter hela familjen följde härads höfdingen till båten.

Alla bådo honom komma igen, alla utom Anna, som efter vanligheten var skygg och tystlåten. I sista stunden kom också en misstämning emellan dem; på bryggan stod mycket folk, och Annas blyghet gjorde, att hon drog sig bakom de andra, så att, då Holmer sade farväl, var hon den enda han ej tog i hand.

Det såg nästan ut, som om hon med flit undviktit honom, och om han än icke trodde att så

var förhållandet, plågades han likväl i detta ögonblick af hennes otillgänglighet. Han for med ett styng i hjertat, och Anna, som nyss känt sig så lycklig, tyckte nu, att hela lifvet var förändradt. »Han är så god, så ädel, så fin» — tänkte hon inom sig — »men jag är dum och enfaldig och . . . han kan aldrig, aldrig bry sig om mig.»

Hon grät halfva natten, och i fantasien genomgick hon gång på gång scenen dernere: hans förvånade min, då hon icke gjorde en rörelse för att komma honom till mötes, hans främmande bugning, ångbåten som aflägsnade sig och tog honom med sig, för att i stället kvarlemna endast detta namnlösa missförstånd, som helt och hållet utplånade den lycka hon nyss kände. — —

Under den tid Malte var härute roade sig ungdomen oafbrutet med lekar, fester i det gröna och utklädningar.

Malte och Etty voro första tiden mycket goda vänner; hon brukade hålla långa, hviskande samtal med honom, och han hörde alltid på henne med beskyddande välvilja.

Etty började också att ha sina små tankar för sig. Om hon skulle förlofva sig med Malte? Han tog alltid fatt i henne, då de lekte enkleken, och då de »kämpade om hålet», var det oftast henne han brukade slå. En afton låg Etty länge vaken och öfvertänkte denna fråga. På somrarne var det ändå svårare att somna om kvällarne än på vintrarne; den sjudande lifslusten inom henne ville ej afstanna, och lifvet derute i naturen, sommar-

nattens dofter, den spegelklara sjön, skogen på andra stranden, som såg så mystisk och sagolik ut, allt lockade henne och kom henne att under djupa suckar tänka på hur olycklig hon var, som skulle tvingas att sofva, då hon ej var sömnig. »Hur kan det komma sig,» brukade hon då i tysthet upprepa, »att små flickor skola *tvingas* att sofva, då de inte ha lust? Det är någonting rysligt underligt i det, som *bestämdt* ännu ingen människa har förklarat . . .» Sedan började hon åter tänka på, om hon inte skulle förlofva sig med Malte. Men behöfde hon därför gifta sig? För *det* ville hon inte, nej, inte för allt i verlden!

Följande dag, då Malte och Etty jagade hvarandra kring villan och Malte slutligen fick tag i henne, drog han henne bakom verandadörren för att kyssa henne. Och hon lät honom göra det med den mest oskuldsfullt obesvärade min. Men plötsligen, då han upprepade sin kyss, blef hon blossande röd. Hvarför? Det kunde hon icke förstå, hon tyckte sjelf, att det var dumt att rodna så der, och såg genast upp på Malte med sin förra, obesvärade blick.

»Malte, skola vi inte förlofva oss också?» frågade hon raskt.

»Nej, inte ännu,» svarade Malte allvarligt, »jag tycker inte om tidiga förlofningar. Men då du är aderton år, och jag varit ute i verlden och förtjenat pengar, då kommer jag och friar.»

»Ja, det var bra! Tag mig i hand på det!»

Hon sträckte fram sin hand, som han genast fattade.

»Då förlofva vi oss...» fortsatte Malte.

»Ja visst. Men — — är det alldeles nödvändigt att vi gifta oss också?»

»Naturligtvis. Gifta sig, det är sjelfva hufvudsaken, ser du, förlofning är ingenting annat än början, eller inledning, eller så — — —»

Etty såg något betänksam ut. Skulle hon svika sin lifsuppgift: att bli lärarinna som tant Malin?

»Nåja, vi få väl se. Alltid förlofva vi oss.»
»Opp, men aldrig ner!» tillade hon och slog upp sin och Maltes hand.

Men efter någon tid blef det en förändring i Ettys och Maltes förhållande. Sigrid började nemligen att visa kusin Malte en påfallande välvilja, och hur karaktersfast Malte än var, kunde han icke motstå den förtrollning en fjortonårig yngling erfar, då en flicka, som är något äldre än han, nedlåter sig att utmärka honom.

Etty kände sig djupt kränkt. Ibland, då hon fick följa med på deras promenader, gick hon hela tiden tyst och väntade med tålig envishet att få höra ett litet skämtsamt stickord, som kunde ge henne anledning att taga på sig sin bästa martyrimin och med ett: »ja, det vet jag väl att jag är dum och tråkig, alltid.» lemna dem, gå ned till sjön och ro ut ensam och missförstådd.

Men ännu större ledsamheter väntade henne. Fram på sommaren utbildade sig ett fruktansvärdt

tvåklassystem, — så kallade »storbarn» och »småbarn», — bland ungdomen härute. Till de senare hörde Etty, Fred och ett par småflickor från granngården. Öfverklassen bestod af Anna, Sigrid, Malte och bröderna till de begge flickorna bland småbarnen.

Etty lågade af harm. Hon föraktade »småbarnen», hvilka hon ansåg oändligt mycket hopplösare än hon sjelf utsatta för den olycka, hon för närvarande betraktade som den svåraste af alla: för stor ungdom, — och hennes ärelystnad sjöd af längtan att få vara med »storbarnen», hvilka å sin sida föraktade henne.

På Annas födelsedag skulle emellertid ett slags förmedlingsfest ega rum. Anna hade då kaffebjudning i bersån, och i den fingo både »storbarnen» och »småbarnen» deltaga.

Etty var hela dagen vid ett strålande lynne. »Hvad syskonen äro snälla,» — tänkte hon oupphörligt, — »och hvad jag är glad, att jag gaf Kurril en present för 50 öre och inte för 25 öre, som jag först tänkte. . . » Det enda, som störde hennes glädje, var att himmelen såg hotande ut, och otaliga voro hennes frågor: tror mamma att det blir vackert i eftermiddag? . . . Hvad spå dina liktornar, Mariana? . . .

Efter middagen började man emellertid, trots det hotande vädret, att duka i bersån, och klockan sex var allting färdigt att taga emot gästerna, några gossar och flickor från grannskapet, hvilka också infunno sig på utsatt tid. Men just då man skulle

hälla i kaffet, bröt ovädret löst, i form af stora, tunga regndroppar, hvilka föllo ned på duken.

Allt Ettys goda lynne var bortsopadt som af en stormil.

»Ja, kunde jag inte tro det,» ropade hon, hoppande och fnysande af förargelse, »det förstås . . . att det skall vara roligt att reta och förarga en . . . att inte unna en något roligt . . .»

»Tyst, Etty,» sade Anna strängt, »*hvem* är det du anklagar för att reta och förarga dig?»

Etty blef mycket flat och kom sig icke för att svara. Hon såg plötsligen så stukad ut som en hund, då han slokar svansen; hufvudet började dingla åt ena sidan, mungiporna drogos nedåt, och ansigtet blef åtminstone ett par tum längre än vanligt. Men hon sade ingenting mera; hon bet ihop läpparna och tänkte inom sig, att *den* triumfen skulle *ingen* — hon lade en för henne sjelf ofattlig tonvigt på detta ord — *ingen* få, att höra henne klaga, *hur* det än ginge.

Emellertid dukade de nu i salen, och sedan de fått bordet i ordning, började kaffedrickningen. Men ett oblidt öde ville, att denna försoningsfest ej skulle aflöpa utan tragiska förvecklingar. Då Etty för andra gången hade fått sin kopp påfyld, och med skinande ansigte och blicken fäst på den bräddfulla koppen balanserade fram till sin plats, snafvade hon på medarne af en gungstol, for framstupa och tappade koppen, hvars innehåll rann öfver hennes klädning, utåt golfvet.

Stor scen med liflig rörelse, utrop och beklaganden.

Den arma Etty kände sig olyckligare än någonsin, och det vill säga mycket, ty Etty kunde känna sig olycklig, när hon ville. Emellertid hade hon haft turen att stöta sitt ena ben, och denna händelse omfattade hon som en lämplig afledare för sina förtviflade känslor. Långsamt och med möda reste hon sig upp, gned sig jemrande på benet och såg sig omkring med minen af en person, som brutit åtminstone begge benen och som bönfaller, att någon ville komma och hjälpa henne. Men ingen kom Etty till hjälp, icke ens den annars så medlidsamma Anna. Sigrid och gossarne skratade, och när Etty under fortsatt jemmer linkade till sin plats, fick hon plötsligen höra gossarne uppstämma ett gäckande: »levve Etty, hurra, hurra!»

Etty gaf dem en förkrossande blick. Kunde det på jorden finnas någonting sämre, uslare, skamlösare än pojkar? O, hvad hon i detta ögonblick önskade, att hon verkligen hade brutit sitt ben, så att man hade måst bära ut henne, och att hon sedan blifvit mycket sjuk och fått kallbrand i benet och dött!

Med stolta steg, helt och hållet fria från haltning, och med en sista majestätisk blick på gossarne, marscherade hon ur rummet, tog på sig guttaperkagaloscher och begaf sig ut i regnet.

Den öfriga ungdomen roade sig efter kaffedrickningen med att spela »Fortuna» och »De

löjliga familjerna», men senare på eftermiddagen, då vädret blifvit vackert, gingo de också ut.

Snart voro springlekar i gång, och glada, muntra barnaröster klingade ut åt sjön.

Men hvar fanns Etty?

»Etty, Etty,» ropades åt alla väderstreck, men ingen svarade. Slutligen hittade de henne uppflugnen i ett träd, der hon satt barhufvad, med klädningen våt och nedskrynklad, och med de små ögonen gnistrande som en ondsint apunges.

»Etty, kom ned!» ropade Malte.

»Nej, jag tänker sitta, så länge jag behagar,» skrek Etty ifrån sin fästning.

»Vi skola ta' och kasta sten på henne, så kommer hon nog ned,» föreslog en af gossarne.

»Ja, våga ni bara, ni gemena pojkar!» ropade Etty med flammande blickar, i det hon reste sig upp på en trädgren och tog fatt i en hötjufva till försvarsvapen, »om ni kastar sten på mig, så skall ni få se, otäckingar!»

Hon sigtade med hötjufvan, och pojkarne sprungo skrattande undan. Men då ville slumpen att pappa kom promenerande och fick se sin lilla flicka stående bredbent på två trädgrenar, med en stor hötjufva lyftad i högsta hugg.

»Bevara mig, kära barn, så du ser ut!» ropade pappa förskräckt, »gå för all del in och snygga dig, du ser ju ut som en riktig zigenarunge!»

Etty blef genast flat och fälde sitt försvarsvapen. Hon insåg, att hennes belägenhet blifvit

ohållbar genom pappas mellankomst, och i stället för sin nyss så krigiska hållning fick hon det mest jemmerligt stukade uttryck. Utan att säga ett ord, hasade hon ned på grenarne, lomade till byggningen och in i sitt rum samt lät på en stund icke höra af sig.

Men då ungdomen sedan samlades i salen, dit äfven mamma, pappa och till och med farmor i sin rullstol, kommo för att supera, hvem uppenbarar sig, tvättad och kammad, i renstärkt kattunsklädning, strålände och belåten, om icke ETTY? Hon hade nu tröttnat på att vara vid dåligt lynne, slagit om och blifvit älskvärdheten sjelf. Och när ETTY var vid sitt solskenslynne, kunde ingen makt på jorden stäfja hennes utbrott af välvilja och människokärlek. Sjelf åt hon ingenting; hon endast passade upp sina gäster, bar tékopparne åt mamma, sprang efter en pall åt farmor, kysste henne på handen och hviskade: »lilla *rara* farmor».

Efter supén tog hon de begge föraktade småbarnen, ett i hvardera handen, och förde dem under ifriga hviskningar in i sitt rum. Här öppnade hon sitt dockskåp, lät flickorna bese det, och så snart det var något de beundrade, sade hon genast med sitt ljufvaste leende: »tycker lilla Maria om det? då får du det!» eller: »vill Ellen ta' det där hem med sig, så får du *så* gärna!» Och ju fler saker hon gaf bort, desto mera strålade hennes ansigte af godhet och välvilja.

»Fulladdade» med leksaker och namnam och uppfyllda af den djupaste beundran för Etty, gingo nu de små flickorna och togo afsked, hvarefter de och deras bröder begåfvo sig hem, åtföljda af den Verleska ungdomen.

Framkomna till stället bredvid Verles, ville de aldrig sluta att taga afsked af hvarandra.

»God natt Etty, god natt Fred, god natt Maria, god natt Anna,» skreko de om hvarandra, likt en mängd kvittrande fågelungar. Och så länge de kunde se hvarandra, fortsatte de med slängkyssar, nickningar och viftningar. All rangskilnad mellan »storbarn» och »småbarn» var upphäfd, och dagen slutade i fullständig harmoni.

På hemvägen gingo Malte och Etty tillsammans, och Malte var vänligare än någonsin mot Etty.

»Häng dig på mig, Ettan, om du är trött,» sade han, »jag skall vara din 'lasse'»

Då Etty låg i sin säng och hade läst bön för mamma, slog hon sina armar kring moderns hals, kramade henne och hviskade: »O, hvad jag har haft roligt, mamma! Tack för att jag har fått ha så roligt, tack lilla, söta, fina 'raring'.»

Derefter sänkte hon rösten och fortfor med en flämtning af förtjusning: »Jag är så lycklig, mamma och... o, hvad det är roligt att lefva, och... o, hvad jag håller af mamma... det är så roligt, mamma, att hålla af någon gräsligt, förfärligt, rysligt...

Åter kramade hon modern och kysste henne gång på gång, öfver ansigtet, halsen, armarne, händerna.

Men det var ännu svårare än vanligt att somna den kvällen. Ända till klockan tolf låg Etty vaken och tänkte på en mängd saker, på roliga lekar, på Malte, på en bred landsväg och en klar aftonhimmel, hvars röda moln borta vid solnedgången väfde in i hennes slummer en underlig, vemodig och tjusande sagostämning.

På detta sätt, under lekar och nöjen, under tvister och sammandrabbningar, under glädje och bedröfvelse, förflöt sommaren för den Verleska ungdomen. Deras lif var ännu blott en dröm om lifvet, men en hetsig, aningsfull dröm. I deras sjudande vårlif framträdde verkligheten — alla de år som lågo framför dem och väntade — blott som lekar och drömmar, i hvilka deras vaknande lidelser sammandrabbade och liksom pröfvade sin styrka. Hvad brydde de sig om, att ingen mera än de antog rangskilnaden mellan »storbarn» och »småbarn»? Ärelystnaden brände dem lika hett, och öfvermodet ansatte dem lika våldsamt, som om de verkligen varit indelade i förtryckta och förtryckare. Hvad brydde sig Etty om, att man skrattade åt hennes tårar, då gossarne sveko sitt löfte att leka med henne och i stället, hånande hennes smärta, gingo ut och botaniserade med hvarandra? Hvad betydde det, att deras glädjeämnen voro så små — litet saft och vatten som bars ut i en skogsbacke,

några smultron på ett grässtrå? Deras glädje var i stället så mycket större och verkligare.

Endast för Anna började dessa småsorger och småfröjder förlora sin betydelse; barndomsdrömmarne höllo på att skingras, hon kunde icke mera jubla och förtvifla, hata och älska på samma sätt som de andra barnen. —

Reparationen af det gamla huset i staden bedrefs med stor ifver.

Ett par gånger var fru Verle inne för att välja tapeter och se på rummens inredning, men annars ordnade direktören allt på egen hand. Han talade icke heller gerna om reparationen, ty han visste, att hvarken hans hustru eller hans mor voro belåtna dermed. Gumman var alltid knarrig på sommarnöjen, hon saknade till och med den instängda luften i sina gamla rum, och fastän sonen försäkrat henne, att reparationen inskränkte sig till att rummen skulle bli snygga, misstänkte hon att någon modernisering var i görningen, och detta upphjelpste icke hennes lynne.

»I femtio år har jag bott der och varit nöjd som det var, kunde det inte duga nu också?» var hennes stående invändning.

»Min kära, lilla mor,» svarade Verle godmodigt, »det är *just* därför att du bott der i femtio år, som tapeterna hunnit bli solkiga och taken nedrökta, och inte skall du väl trifvas mindre, därför att du får snygt omkring dig?»

Meningen var, att det skulle bli färdigt i september, men ännu i slutet af denna månad åter-

stod mycket af våningens dekorerings, hvarför familjen måste finna sig i att tills vidare stanna på landet. Men det var icke längre roligt derute. Malte hade för längesedan rest sin väg, hemtad af morbror Robert och moster Lavinia, hvilka icke försummade sin bestämda vana, att *en* gång under sommaren helsa på hvar och en af sina släktingar, som »hade råd» att ha sommarnöje. Det vackra vädret var slut, Etty och Fred måste fara af och an till skolan i regn och kyla, och Anna och Sigrid sutto hela dagarne vid symaskinen för att sy vinterklädningar åt sig och Etty.

En dag, då Verle gick från ångbåten till sitt embetsrum, mötte han Constance, som han icke sett efter hennes återkomst till Stockholm

Constance var mera än någonsin strålande och belåten med sig sjelf och sin verld. Inom tio minuters förlopp hade Verle fått en liflig beskrifning på den förflutna badsejouren, fått veta med hvilka familjer och ungherrar hon varit mest tillsammans, hvilka tillställningar hon anordnat och hur angenämt hon haft det.

»Ja, kära Constance,» sade Verle, då han fick tillfälle att yttra ett ord, »nu är det längesedan jag såg dig, kommer du inte ut till oss något — vi bo ännu kvar på landet för reparationens skull. Kan inte du och Carl komma ut i dag till middagen till exempel? Det är för ovanligheten vackert väder.»

»Omöjligt,» svarade Constance och skakade småleende på hufvudet, »så gerna jag än ville.

Jag väntar i eftermiddag en liten fröken Stålskiöld, som jag skall gå på teatern med. Det är en af mina Marstrandsvänner. Fadern är major vid Uplands regemente, du vet; han är för öfrigt gammal, god vän till mig, mycket god vän.» här suckade Constance och fick ett melankoliskt drag kring ögonen, som hon alltid brukade få, då hon häntydde på gamla ungdomsbeundrare; modern är också varmt fäst vid mig, och hon har bedt mig att taga hand om den unga flickan, som skulle bli här några månader för att taga sånglektioner. Föräldrarne äro ytterst noga och vilja nu att dottern skall stå under beskydd af en person med anseende och samhällsställning.»

»Nå, men kan inte din protégée komma en annan dag i stället?»

»Ack nej, hon har redan gjort två visiter hos mig, och hon skulle bli förtviflad, om jag skickade återbud. Du kan inte tro hur varm och innerlig hon är, hon är mig redan så tillgifven, att jag kan linda henne kring mitt finger. Men kan inte du i stället äta middag hos oss? Jag bjuder dig på en gammal ungdomsvän till dig och Carl, brukspatron Heller.»

»Åh, är han i staden? 'Lille kisse', som vi kallade honom i skolan, för hans runda ansigtes skull. Ja, honom ville jag gerna träffa, vi ha många glada minnen tillsammans. Nå, då skickar jag ett bud till hustrun, att hon inte väntar mig i middag...»

»Det var riktigt älskvärdt. Ja, välkommen då, kära Anton!»

De voro nu framme vid Constance's bostad. Hon räckte svågern sin hand, böjde småleende på hufvudet, upprepade ännu en gång sitt »välkommen» och försvann genom porten. Verle begaf sig till sitt embetsrum, der han genast skref till frun, att hon ej skulle vänta honom ut i dag, emedan han åt middag hos sin bror och sedan stannade i staden öfver natten.

Vid middagen hos grosshandlare Verles drack man både mycket och godt vin, hvilket hade till följd en mer och mer upprymd sinnesstämning. Constance var i sitt esse som värdinna. Hon njöt af att få visa vänlighet och artighet, hon njöt af att man beundrade både henne sjelf och hennes anordningar.

Direktören var som vanligt hennes uppvaktande kavaljer. Denna vackra, eleganta kvinna, med sina skälmaktiga ögon och sin kvicka konversation, som då och då fick en anstrykning af känsla och allvar, verkade, understödd af grosshandlarens fina viner, stimulerande på hans sinnen. Han pratade oupphörligt med henne, och det vanliga lilla skämtet emellan dem fick ibland liksom ett skimmer af ömhet, som dock genast upplöste sig i det muntra glammet.

Strax efter middagen aflägsnade sig den främmande herrn, och omedelbart derefter kom återbud från Constance's lilla protégée, som på grund af illamående ej kunde infinna sig.

»Nå, då äro vi fria!» utropade Constance belåtet. »Vet ni hvad vi då göra?» fortfor hon, i det hon flyttade blicken mellan sin man och sin svåger. »Jo, vi gå och se på Antons nyinredda våning, jag är riktigt nyfiken derpå!»

»Bravo!» utropade direktören upprymd och flyttade sig närmare Constance i soffan, »då kan jag också få ett och annat godt råd af min förtjusande svägerska!»

»Ja bevars, det skall du visst få!» svarade Constance och reste sig hastigt upp. — »Nu går jag in och klär mig, och så gå vi genast!»

Efter en stunds förlopp kom Constance ut färdigklädd, hvarefter alla tre begåfvo sig till det forna så kallade »Verleska palatset».

Ingen skulle emellertid ha känt igen det gamla huset i dess nuvarande skick.

»Kors att det gamla rucklet kunde bli så snygt,» sade grosshandlaren med ett halft medlidamt leende, då de gingo upp för trapporna.

Man gick nu igenom hela huset, tittade på tapeter, takmålningar och kakelugnar, tog reda på garderober och skafferier och beundrade det vackra parkettgolf, som direktören lagt in i salen.

»Hör du, det här kostar allt bra med pengar,» sade grosshandlaren, som tyckte att, därför att han hade parkettgolf, var det icke alldeles nödvändigt att brodern också hade det.

»Naturligtvis,» svarade direktören undvikande och något misslynt, »det förmodar jag du har erfarenhet af?»

Grosshandlaren svarade ej; han svängde sig om på klacken och stälde sig med händerna på ryggen att betrakta en af kakelugnarna.

Constance var förtjust. Både på grund af en naturlig godhet och till följd af sin utomordentliga belåtenhet med sig sjelf, var hon i allmänhet otillgänglig för hvarje känsla af afund.

»Det här har du heder af, Anton, riktig heder,» sade hon och klappade sin sväger på armen.

»Åh, kära Constance,» sade direktören med en liten axelryckning. »Men om vi nu skulle gå till Myrstedt och Stern,» fortfor han mer och mer i hög stämning, »och se på tyg till gardiner och möbler i salongen; de gamla äro alldeles utnötta, vi ha haft dem ända sedan vi gifte oss, det är ju ändå ganska aktningvärdt?»

Sagdt och gjordt. Alla tre begåfvo sig till ofvannämnda möbelygsfirma och höllo der på att välja och öfverlägga under en timmes tid, ända tills de bestämde sig för att inskränka valet till tvenne sorter, af hvilka direktören tog prof, för att dagen derpå visa sin fru.

Från Myrstedt och Stern begåfvo de sig till Rydberg, der de under fortsatt munter sinnesstämning intogo supé, hvarefter direktören och grosshandlarens skildes åt, de senare med ett löfte att, om vädret blefve vackert, någon dag komma och helsa på hos brodern.

Middagen derpå, då direktören kom ut till landet, märkte han genast, så snart han nämnde Constance's namn, på en dragning vid mungiporna

och det kyliga »jaså», hvarmed hans hustru besvarade allt hvad han sade, att hon »var störd», som han brukade kalla hennes anfall af dåligt lynne. Men han kunde nu lika litet som annars bli ond eller ens missnöjd häröfver; hans hustrus små »lynnen» föreföllo honom komiska, nästan intagande, genom deras stilla, milda seghet. Han visste, att det fans vissa personer och förhållanden, hvilka regelbundet, gång från gång, framkallade samma min kring munnen och samma kyliga uttryck i ögonen.

Emellertid låddes han icke om någonting, han fortfor att prata och väntade diplomatiskt, att den lilla misstämningen skulle upplösas af sig sjelft, hvilket också så småningom skedde.

Och då frun fått sitt eftermiddagskaffe med nybakadt hvetebröd, då passade han på att komma fram med sina begge profver.

Ja, fru Verle tyckte, att de voro mycket vackra, men hon undrade, om de icke också voro mycket dyra?

»Det förstås,» sade Verle, i det han ryckte på axlarna och sköt ut läpparna, »en sådan vara kan man ju inte få, om man inte vill betala ordentligt. Men jag anser att hufvudsaken är att tyget är godt och varaktigt.»

Frun svarade ej. Hon drack ur sitt kaffe och satte derefter bort koppen.

»Är det Constance, som valt tyget?» frågade hon slutligen, och det missnöjda draget framträdde ånyo kring hennes mun.

»Nej,» svarade Verle sträft, »det är jag som valt.»

Härmed stoppade han profven i sin plånbok och talade ej mera om saken.

Men morgonen derpå, innan han skulle resa, tog han ånyo fram de begge proflapparna, granskade dem noga i det starka dagsljuset och frågade derefter sin hustru, hvilken af dem hon fann vackrast?

»Jag vet knappast,» svarade frun, alltjemt med en återstod af den misslynta minen kring munnen, »kanske det der, fast de äro ju så vackra båda. Men tror du inte att man kan få det som är vackert, och ändå inte så dyrbart?»

»Åhjo, kanhända, vi få väl se.»

Frågan kom ej mera på tal, men några dagar derefter skickades ett stort tygstycke, lika med det ena af profven, från Myrstedt och Stern till Verles tapetserare. Och detta tygstycke var icke det enda som gick samma väg. Sängkammaremöbeln måste också ha nytt öfverdrag; det gamla såg blekt och smutsigt ut mot de vackra, nya väggarna. Och då man nu bestod sig nytt möbeltyg, var det ju på det hela taget en småsak att äfven taga likadant tyg till gardiner och sängomhänge, så att rummet blef riktigt stilfullt. Den ena förändringen ledde omärkligt till den andra; sedan man börjat försköna våningen på ett område, blef skilnaden mellan det nya och det gamla så skarp, att det var nästan omöjligt att icke fortsätta försköningarna äfven på andra områden.

I början af oktober flyttade familjen Verle in till staden.

Det var en vacker, solig höstdag, och detta bidrog att försköna anblicken af det nyreparerade huset, från hvilket alla murareställningar voro borttagna och hvars gård och trappor voro städade och nyskurade. Flickorna voro också hänryckta och läto icke alls störa sig af farmors missnöjda min.

»Jag hoppas att han inte har låtit måla sådana der tokigheter hos mig,» sade hon och pekade på takdekorationerna i salen, »och att jag inte fått sådana här svarta tapeter, som göra att hela rummet ser ut som ett likrum.»

»Nej, farmor lilla,» svarade Sigrid, som redan varit och besigtigat alla rummen, »farmors tak äro alldeles hvita, och farmor har ljusa tapeter, nästan alldeles lika dem farmor hade förut.»

Vid tretiden kom pappa hem och strax derefter Fred och Etty.

»Nå, hvad säger ni?» utropade Verle, som genast omringades af ungdomen, »är det inte vackert?»

»O, pappa, det är så förtjusande!» ropade Etty och hoppade upp och ned i glädjen, »tänk, sådana kakelugnar, pappa, och ett sådant golf, pappa... det är alldeles... alldeles... som hos kungen, tror jag... tänk, hvad vi skall bli lyckliga här, vi som ha varit så lyckliga förut! Så snäll pappa är, som har gjort allt detta!»

Och hon klängde sig fast vid fadern och såg på honom med en öm, tacksam blick.

Nu började de en vandring genom våningen, och under en lång stund hördes icke annat än utrop af förvåning och hänförelse.

»Men hvar har ni gjort af mamma, flickor,» frågade Verle plötsligt, »är hon hos farmor?»

»Nej, mamma har visst gått upp i trädgården,» svarade Anna.

Verle gjorde sig lös ifrån Etty, som alltjemt hängde på honom, och gick upp i trädgården för att söka sin hustru.

Frun hade verkligen för en stund sedan gått dit. Hon kunde ej dela sina flickors glädje öfver förändringarna i hemmet, hon kände sig tvärtom illa till mods i de moderna, eleganta rummen. Då hon inträdde i sin gamla sängkammare, som genom det nya möbeltyget, det målade taket och de mörka tapeterna blifvit ett för henne helt och hållet främmande rum, erfor hon en plötslig känsla af smärta, en aning, som hviskade inom henne: »det är slut med vår första lycka.»

Det enda, som ej hade undergått någon förändring, var trädgården. Hon drog också en suck af lättnad, då hon gick genom den mörka gången och så kom ut i den lilla, gröna vrån, med dess välkända rabatter och bersån, i hvilken de brukade dricka kaffe på vår- och sommareftermiddagarna.

Ack, detta *gamla*, som nu var bortsopt ur hennes hem, som hon endast här återfann, hur hon älskade det, hur många ljufva, kära minnen, som hviskade derur!...

Tårarna kommo i hennes ögon, och fastän hon kallade sig sjelf barnslig och öfverspänd, kunde hon icke hindra, att den ena tåren efter den andra rann utför hennes kinder.

Då hörde hon trädgårdsporten öppnas och sin mans röst bakom sig. Hon ville ej visa att hon grät; hon aftorkade hastigt sina tårar, lutade sig öfver en rabatt och låtsades vara sysselsatt med att afplocka några höstblommor, som ännu funnos kvar.

»Kära hustru, hvad gör du här?» ropade Verle gladt, »har du inte fått nog af landtlif ännu?»

»Här är så vackert, och jag ville plocka några blommor till middagen,» svarade fru Verle, utan att se upp.

Verle kom fram, tog henne lekfullt om hufvudet och ville tvinga henne att vända sig om.

»Är hustrun inte nöjd?» frågade han vänligt förebrående.

Frun gjorde sig sakta lös ifrån honom och reste sig upp, i det hon vände sig om med ett tvunget leende.

»Icke nöjd, kära Anton, hur skulle det vara möjligt? Tvärtom, jag är öfvernöjd, och tack, kära man, för allt trefligt du gjort åt mig. Jag bara tänker litet på min *gamla* våning, ser du, för nu tycker jag att det är alldeles som jag kommit i en ny, och man känner ju alltid en liten saknad efter det gamla, som blifvit en kärt. Inte sant?»

Verle ryckte på axlarna, men svarade ej. Hvad fruntimmer ändå äro besynnerliga och nyck-

fulla! Här hade han nu ordnat allting vackert och bekvämt, både åt sin mor och sin hustru, — och gingo de nu icke begge två och sörjde de gamla, smutsiga tapeterna och de nedrökta taken?

På eftermiddagen kom Malte för att helsa från föräldrarna och fråga, om inte farbror, faster och kusinerna ville dricka té hos dem, ifall jungfrurna kanske voro upptagna första dagen?

Nu skulle kusin Malte naturligtvis bese allting, och Etty och Fred drogo honom genom hela våningen.

»Ser du, den der kakelugnen, der,» sade Fred, som pöste af stolthet, »den är af majolika, och den kostar pengar, må du tro. Och titta, ett sådant gentilt möbeltyg! Sätt dig här, det smakar att sitta, skall jag säga dig, det är visst gobelin, eller hvad det heter» . . . Och härmed vräkte Fred sin feta person i en af salongssofforna.

»Sidendamast, dumbom,» sade Sigrid, i det hon tog Fred i armen och körde upp honom, »kom ihåg, min gunstig herre, att den här möbeln inte är för sådana valpar som du.»

Men Malte tycktes fullkomligt oberörd af ståten; han betraktade allt hvad kusinerna visade honom med kalla, likgiltiga blickar och ett satiriskt leende på läpparna.

»Nå, hvad säger du?» utropade Fred slutligen, då Malte fortfor att tiga, »är det inte gentilt, kanske?»

»Gentilt?» upprepade Malte med en föraktfull axelryckning. »Jag tycker det är *fånit* rätt och slätt.»

»Fånigt? Hvad menar du? Hvad är det, som är fånigt?» ljöd det i korus omkring honom.

»Jag menar, att det är fånigt att göra hvad man inte har råd till,» fortfor Malte, utan att låta störa sig af den vredesstorm han uppväckte

»Hvad för något? Har min pappa inte råd?» högg Fred in med gäll röst. »Han som är direktör . . . och har hus . . . och är rik . . . det säger gossarne i skolan . . .»

Malte gaf honom en blick af outsägligt förakt.

»Dumhufvud! Du är nästan ändå enfaldigare än du är tjock . . .»

Men nu nedtystades gossarne af Sigrid och Etty, hvilka begge två voro lika röda och onda.

»Hvad har du reda på om vi har råd eller ej?» utbrast Sigrid, »du pratar om saker, som du inte förstår . . .»

»Ja, det är just det du gör!» sekunderade Etty, mer och mer blossande af förtrytelse.

»Gör jag?» svarade Malte lika lugnt som nyss, »ja, det är ju möjligt att ni tycker att jag gör det, men jag säger ändå, jag, att ni inte *har* råd.»

»Det der har varit i säck, innan det kom i påse!» utbrast Sigrid med ett hånleende.

»Menar du då att pappa skuldsätter sig?» frågade Anna hetsigt.

»Det vet jag inte, det hvarken menar jag eller menar jag inte . . . Jag vet bara, att om farbror har några pengar öfver, skulle han gömma på dem, och inte bry sig om att göra det så här gentilt, för det behöfver ni inte alls ha, inte mera bemärkta

än ni äro, och inte finare samhällsställning än farbror har . . . »

»Inte finare samhällsställning! Hvad är det för fel på den, om jag får fråga?» utropade Sigrid.

»Åh, ni äro ingenting annat än borgare,» svarade Malte lugnt och docerande, »er farfar var bryggare, och er morfar var kramhandlare. Man skall hålla sig till sitt stånd. Se på mina föräldrar, tror ni inte de ha råd kanske? Men de äro för kloka att kasta ut pengar på sådana der 'fånigheter'.»

Malte stod midt på golvet och höll sitt lilla tal med hög röst och ett tydligt uttal af orden, alldeles som om han befunnit sig i skolan och haft ett profföredrag. Emellertid gjorde olyckan att direktören under Maltes tal kom in i rummet bredvid, så att han just fick höra dennes dräpande: »ni äro ingenting annat än borgare!» Och då Malte tystnade och, följande flickornas förskräckta blickar, vände sig om, fick han se farbrodern, som stod på dörrtröskeln, med ögonen blixtrande af vrède.

Malte blef så blek, att till och med hans läppar hvitnade, men han slog ej ned ögonen, utan mötte lugnt farbroderns vredgade blick.

»Min unga herre,» sade Verle med af förtrytelse skälvande stämma, »jag skall undanbedja mig dylika mönstringar af mina tilltag, som du med nutidsungdomens oförskämdhet tillåtit dig i mitt hem och inför mina barn. Jag har hittills kunnat sköta mina affärer, och jag hoppas att äfven framgent kunna göra det, utan ditt förmyndarskap.»

Malte blef ännu blekare, och hans läppar skälfdes nervöst. En mängd tankar och svar flög genom hans hjärna; han visste att han hade rätt i sina åsikter, men han kunde ändå ej försvara dem, en automatisk vördnad för farbroderns år och erfarenhet förseglade hans läppar och kom honom att för ögonblicket känna sig besegrad.

Dessutom insåg han med den rättsinstinkt, som var honom egen, att han burit sig ogrannlaga och dumdrigt åt, och detta medvetande förjagade alla andra tankar.

Han gick hastigt emot Verle och frammumlade en otydlig ursäkt.

Derefter bugade han sig, vände sig om och gick ut ur rummet.

Det blef några ögonblicks plågsam tystnad; Verle ryckte på axlarna, och barnen stodo häpna öfver Maltes djerfhet, rodnande öfver allt som blifvit sagdt och rädda för pappas missnöje.

»Så oförskämd han är!» ropade Fred slutligen.

»En slyngel är han!» sade Verle, i det han stack händerna i byxfickorna och gick fram i rummet, »en slyngel, som skulle ha en dugtig risbastu. Men,» fortfor han och stannade vid ett bord, hvori han slog sin knutna hand, så att både bordsskifvan och flickorna hoppade, »det är det der sjelfförgudningssystemet, som de uppfostrat honom i. och som nog i framtiden kommer att bära frukter.»

Med dessa ord, som han ånyo bekräftade med ett slag i bordet, gick Verle sin väg, uppbragt ända i sitt hjertas innersta, icke endast på Malte, utan

äfven på de gamla Beckers, hvilkas åsigter han blott allt för väl kände igen i sonens.

Han var så förargad att han ej följde med till Beckers på aftonen, utan lät frun och flickorna gå dit ensamma och på egen hand taga emot alla de förfrågningar och pikar, med hvilka moster Lavinia sedan månader tillbaka var laddad.

I stället gick han senare på kvällen till grosshandlare Verles, der Constance's skämt och bittra ogillande af familjen Becker så småningom åter försatte honom i godt lynne.

»Ja, måtte inte det gamla ordspråket 'noga spar och f—n tar', besannas på gubben Becker,» sade grosshandlaren med en axelryckning, »han lär ha mycket aktier i det här olyckliga Råby-företaget.»

»Hvad säger du!» utbrast Constance, nästan förtjust. »Det vore förfärligt synd om Lavinia,» tillade hon med ett plötsligt medlidsamt tonfall i rösten, »tänk om det verkligen är af fattigdom de tvingas att spara.»

»Visst vore det synd om henne,» inföll direktören, »men därför behöfver man väl icke sätta sig till domare öfver annat folks görande och låtande, och framför allt skall man väl lära sina barn vanligt folkvett.»

»Nåja, af den varan har då den goda Lavinia sjelf icke något öfverflöd,» svarade Constance leende, »mycket förträfflig och aktningsvärd i många fall, men savoir-vivre . . .»

Hon afslutade meningen med en behaglig handrörelse och en uttrycksfull blick, som man kunde tolka hur man ville.

»Ja, nu låta vi gumman Lavinia hvila i lugn,» sade direktören, »frid öfver hennes stoft, höll jag på att säga, men det var väl litet för tidigt, frid öfver hennes onda tunga i stället...»

»Instämmer, både för stackars 'Robberts' och allas vår skull!» svarade Constance skrattande.

6.

Efter sitt besök ute på landet hade Holmer två gånger låtit höra af sig; först genom att göra visit en söndagsförmiddag, så genom att sända Anna en af sina favoritböcker, åtföljd af ett långt bref med resonsemanger öfver bokens hjelte och hjeltinna och deras förhållande till hvarandra, hvilket gaf honom anledning att i dunkla, men ändock genomskinliga ord tala om sina känslor för Anna.

Den unga flickan gick liksom i ett rus af sällhet; hennes lif var numera icke annat än en dröm om kärlek, om denna underbara känsla, af hvilken hon icke förstod annat än att den gjorde henne lycklig, att den kom henne att älska alla menniskor och först och sist Gud högre än hon förr gjort. Det var någonting nästan religiöst i hennes kärlek. Hon tänkte aldrig på förlofning eller giftermål, hon

sysselsatte sin fantasi mest med tanken på deras sjäalars förening, först här i tiden, men företrädesvis hos Gud, i den eviga saligheten. Det skulle icke ha förefallit henne hvarken grymt eller orättvist, om hon för detta lifvet blifvit skild från honom; tvärtom, en dylik sorg tycktes henne nästan ljuf, så snart hon visste, att han älskade henne, och att de skulle återförenas i en bättre värld.

En morgon i slutet af oktober fick hon ett bref från Holmer, hvori denne bad henne om ett möte på Skeppsholmsbron samma dag vid tretiden. Läsningen af detta bref gjorde henne först rädd och orolig; denna fläkt från det verkliga lifvet störde hennes ljufva svärmeri. Men småningom greps hon af en för henne ny känsla af lycka och ungdomsglädje. Hon hade alltid haft så låg tanke om sig sjelf, och lifvet hade alltid, mera på grund af instinkt än genom reflexion, framstått för henne som försakelse och vemod; därför kom denna nya känsla af ungdomslycka öfver henne så berusande, att hon nästan svindlade dervid. Det låg också ett sådant skimmer af väntan, undran och blyg sällhet öfver hennes ansigte, att hon föreföll Holmer nästan skön, då hon vid utsatt tid infann sig på Skeppsholmsbron, der han redan gått och väntat en stund.

Han tryckte hennes hand och hviskade: »tack för att ni kom». Derefter gingo de öfver bron, togo af åt höger och promenerade längs stranden.

Han talade nästan hela tiden ensam, under det hans på en gång milda och genomträngande ögon

allt emellanåt hvilade på den unga flickan, och hans hand ett par gånger tryckte hennes. Först utvecklade han för Anna sina åsichter om kärleken och hemmet i allmänhet, om mannens och hustruns pligter mot hvarandra — talade länge om att hans ideal var en kvinna, som lefde endast för hemmet, för make och barn. Derefter började han beskrifva sig sjelf, sin karaktär och sitt lynnes egendomligheter, samt frågade slutligen Anna, om hon trodde, att hon kunde blifva lycklig som hans hustru, om hon trodde att hon kunde gifva honom så mycken kärlek och hängifvenhet, som han fordrade af sin hustru?

»Ja,» svarade den unga flickan skygt.

»Då, Anna,» sade han, i det han fattade hennes ena hand, som han behöll i sin, medan de långsamt gingo framåt, »kan jag ändtligen få säga dig hvad jag känt hela tiden, sedan jag första gången såg dig; att jag älskar dig, älskar dig innerligt, outsägligt, älskar dig så, att min högsta lycka skall bli att bereda *din* lycka . . .»

Anna kunde ingenting svara; hon lyssnade på hans ord med halföppna, darrande läppar och nedslagna ögon, — det var som om ett fint blomsterregn fallit ned öfver hennes själ och med sin doft förvirrat och bedöfvat tankarne.

»Och du vill bli min hustru,» fortfor Edvard, då den unga flickan fortfarande var tyst, »du vill älska mig med samma hängifna kärlek som jag hyser för dig?»

»Ja,» svarade hon på samma skygga sätt.

»Du känner ingen oro, ingen tvekan? Du är så ung, Anna, det är kanske orätt af mig att binda dig, är du viss på att du verkligen håller af mig?»

Hon svarade ej, men hon såg upp på honom med en blick så egendomligt djup och allvarlig, att i den hänryckning han kände häröfver plötsligen blandade sig en oförklarlig känsla af vemod. Hur kunde ett aderton års barn ha en sådan blick? Från hvilka okända, hemliga djup i hennes inre kom uttrycket i den blicken?

»Då, älskling,» fortfor han, i det han drog hennes hand intill sig, »då är du min, min lilla fästmö, förstår du det riktigt?»

»Ja . . . ja . . .»

»Och om några år, då jag fått större inkomster, så att vi kunna gifta oss, då skall du vara min lilla hustru. Förstår du det också?»

»Ja . . .»

»Men kom ihåg, Anna, att jag är fattig, att jag inte kan bjuda dig annat än ett enkelt, tarfligt hem, att du inte får ha det som nutidens unga fruar, som låta sina tjenare göra allt . . . min lilla hustru får inte råd till det . . . men tror du, att vi skola bli mindre lyckliga därför? . . .»

»Nej . . . ack nej . . .»

»Men så säg någonting, älskling, kalla mig Edvard en gång, jag längtar så att höra det . . . se så, kalla mig Edvard.»

En djup rodnad spred sig öfver Annas kinder, hon smålog och mumlade skygt:

»Edvard . . .»

Hon blef nästan förskräckt, då hon hörde sig sjelf uttala detta namn, som hon så otaliga gånger upprepat inom sig.

På detta sätt fortsatte de att samtala; han gjorde frågor, och hon besvarade dem med ja eller nej. Då de skildes åt, ett stycke ifrån Annas port, höll han länge hennes hand i sin och hviskade:

»I afton kommer jag hem och talar vid dina föräldrar för att begära deras samtycke; bered dem derpå, min älskling!»

Då Anna kom hem, var klockan så mycket, att hon blott hann att i största hast göra sig i ordning till middagen. Modern och hon kunde endast med blicken utbyta en fråga och ett svar, men detta var dem tillräckligt, de förstodo hvarandra fullkomligt.

Så snart middagen var slut och de andra gått in i hvardagsrummet, smög sig Anna ut i skänken till modern. Och här, i det lilla mörka rummet, med dörren tillsluten, så att Lina, som gick och dukade af, ej skulle höra dem, berättade hon sin kärlekshistoria. Hon hade icke längre svårt att uttrycka sig, det var som om lyckan gifvit henne mod och sjelfförtroende.

»Ack, mamma, älskade mamma!» utropade hon, »jag är så lycklig... så lycklig... Hur skall jag kunna tacka Gud nog... han älskar mig... är det inte underligt, mamma, jag som är så ful och obetydlig, jag som trodde att ingen, ingen någonsin skulle bry sig om mig — mera än du...»

Och hon tryckte sig intill modern, de skrattade och gräto tillsammans, hon fick ännu en gång upprepa hur allt gått till, och modern lyssnade, med ögonen glindrande af lycka.

Emellertid måste nu pappa underrättas om det förestående frieriet.

»Det får mamma göra, gör det, lilla älskade moder!» hviskade Anna, i det hon kysste modern och derefter sprang in i sitt rum.

Här satt Etty, redan fördjupad i lexorna.

Anna lade armen kring den lilla flickans hals och tryckte hennes hufvud mot sitt bröst.

Etty såg något förvånad ut. En orolig nyfikenhet började jäsa i hennes lilla klipska hjerna, syster Anna såg så besynnerlig ut, så röd och ifrig, och hennes ögon tindrade så!

Vid sjutiden infann sig mycket riktigt härads-höfding Holmer. Fru Verle tog emot honom i salongen och följde honom derefter in till direktören, hvarefter hon på en stund lemnade de begge herrarne ensamma.

Det herskade stor spänning i huset under den halftimme Holmer var inne hos pappa. Allas sinnen voro upprörda och undrande. Sigrid hade fått veta allt af Anna, och Fred och Etty anade, att någonting var i görningen. Då Etty såg hur Anna och Sigrid hviskade tillsammans, smög hon sig bakom dem för att lyssna, och det hjälpte ej att Sigrid knuffade undan henne, strax derpå kom hon igen, smygande på tåspetsarne, med hufvudet framsträckt och ögonen gnistrande.

»Ih, tror ni inte jag begriper!» ropade hon, då hon ånyo blef bortkörd, denna gång ur rummet, hvars dörr stängdes midt för hennes näsa.

»Så dumma de äro som tro att *jag* inte begriper,» fortfor hon med en fnysning af förakt, under det hon snög sig bort till pappas dörr, inte för att lyssna, — ty att lyssna på hvad *pappa* sade, skulle Etty betraktat som en stor synd, — men för att höra att de talade derinne, höra hur rösterna »*läto*».

Hon blef emellertid mycket flat, då hon här stötte på Fred, som, mindre sofistisk än Etty, kommit hit i en alldeles bestämd afsigt att lyssna. Först kände de sig något besvärade öfver detta oväntade möte, gånvo hvarandra en blick af förtrytelse och ämnade låtsa, som om de kommit hit i helt andra ärenden; men hur det var, dref dem den gemensamma nyfikenheten att lägga bort all förställning.

»Hör du, hvad tror du han säger derinne?» undrade Fred, som, betydligt underlägsen Etty i fantasi och uppfinningsförmåga, icke kunde komma på det klara med den besynnerliga oro, som herskat i huset hela eftermiddagen.

»Hvad han säger, dumma pojke!» fnös Etty med en ton af omätlig öfverlägsenhet. »Han *friar*, kan du väl begripa, han säger, att han älskar Anna, och att han ska' dö, om han inte får henne, och att han aldrig ska' gifta sig med någon annan, om han inte får henne, utan bli gammal ungarl till sin död.»

Men Fred var inte belåten med Ettys poetiska förklaring, utan ville ha närmare besked om saken. Han satte ögat till nyckelhålet och kikade in.

»Mamma gråter,» sade han och vände sig mot Etty med ett halfkväfdt skratt, »fruntimmer skola då alltid lipa.»

Men nu vaknade Ettys finkänslighet; att skratta åt mamma, det var för mycket »uselt!»

Hon tog ett kraftigt tag om Freds arm och drog honom ifrån dörren.

»Fy skam att lyssna så der, skäms du inte?» utropade hon förtrytsamt.

»Nej, men så 'fräck' hon är! Hvad är det hon sjelf har gjort, om inte lyssnat kanske?»

»Jag har inte lyssnat, för jag har inte hört ett endaste ord och ingenting sett!» ropade Etty stolt.

»Ljuga, det kunna flickor bra!»

»Och vara oförskömmda, det kunna gossar bra!»

Etty och Fred flögo i hop som tvenne tuppar, men i det samma hörde de en rörelse på låset till pappas dörr. De släpte hvarandra ögonblickligen och rusade i sporrsträck genom salongen, vardagsrummet, korridoren och in i Ettys rum.

»Hejsan!» ropade Etty och kastade sig stor-skrattande i soffan, »nu blir det 'liffadt' i huset, ska' du få se! Förlofningskalas, och visiter och 'gass' och efterrätt om middagarna, och presenter och en mängd 'hokus-pokus'!»

Hon sprang upp, knäpte med fingrarna och började promenera i en cirkel, under det hon satte klackarna i golfvet och hårdt smälde med sulorna.

»Kukeliku, kukeliku,» upprepade hon gång på gång och drog sina läppar till de besynnerligaste grimaser.

Efter några ögonblicks förlopp hörde de från korridoren Sigrids röst, som ropade åt dem, att de skulle komma ut i salongen.

Både Etty och Fred blefvo i en hast djupt allvarliga; de sågo nästan högtidliga ut, då de hörsammade Sigrids kallelse.

I salongen funno de hela familjen stående i en grupp midt på golvet. Anna höll sin fästman i hand, hennes ögon voro nedslagna, och en varm rodnad kom kinderna att glöda. Pappa stod bredvid och småmyste; mamma hade gråtit, hennes ögon voro något röda, men äfven hon log genom tårarna. Sigrid hade ett viktigt och bestämt utseende; hon, liksom Etty, tyckte om att det var lif och rörelse i huset.

»Nå, barn,» sade pappa småleende, då Etty långsamt och med ett obeskrifligt leende af tafatt-het och förtjusning skred genom rummet, »nu skall ni få höra en nyhet, som ni nog blir förvånade öfver: syster Anna är förlofvad, och der står hennes fästman. Se så, marsch nu, fram och gratulera syster och svåger!»

Etty gick rakt fram till Holmer, räckte honom sin hand och gjorde en djup nigning. Derefter slog hon sina armar kring systemns hals, kysste henne flera gånger och brast slutligen i en tyst gråt vid Annas bröst. Sedan smög hon sig sakta

och smidigt bakom systemen, så att ingen skulle se hennes tårar, för hvilka hon mycket blygdes.

Fred fnittrade, bockade sig för både Holmer och Anna och tillät undantagsvis, att systemen kysste honom på pannan; annars ansåg han, att en fruntimmerskyss var den största förolämpning, hvaraf han kunde drabbas.

Man satte sig nu ned kring salongsbordet, der den stora, nya lampan tändes, dagen till ära. I början voro alla stela och tysta. Pappa sade ingenting, utan endast småmyste; mamma och Anna hade alltid, och i dag mera än någonsin, svårt att inleda ett samtal, och den nya fästmannen nöjde sig med att sitta bredvid Anna, hålla henne i hand och se på henne. Men sedan de tegat en stund, började mamma tycka, att tystnaden blef allt för tryckande, och frågade därför, hur gammal Edwards syster var, om hon var äldre eller yngre än han?

»Äldre,» svarade Edvard och vände sig mot fru Verle, »fem år äldre. I morgon, Annickan,» fortfor han och återvände till betraktandet af sin fästmö, »måste du komma med mig till min syster, hon längtar så att göra din bekantskap . . . du må tro, att jag har talat med henne om dig.»

Anna rodnade, och denna rodnad blef ännu djupare, då fästmannen oförmärkt smög sig till att kyssa hennes kind. Hon såg sig skygt omkring; hade någon märkt denna kyss, för hvilken hon kände sig skamsen, som om hon begått något orätt?

Åter blef det några minuters tystnad; så började lampan ryka, Sigrid skyndade sig att skrufva

ned den, och sedan talade man en stund om foto-
gén, gas och elektrisk belysning.

Nu kom Lina in med punsch och vin, hvar-
efter pappa föreslog de nyförlofvades skål. Sedan
sutto de och småpratade en stund, tills Anna och
Edvard gingo upp till farmor för att emottaga
hennes lyckönskan.

»Nej, de voro för mycket kära och tråkiga!»
utropade Verle, då de begge unga gått, »nyförlof-
vade äro inte roliga för några andra än sig sjelfva!»

Han steg skrattande upp, skakade på hufvudet
och gick ut i hvardagsrummet för att läsa afton-
tidningarna.

Vid supén var stämningen gladare än nyss i
salongen, men ännu låg en liten stelhet öfver säll-
skapet, ännu märktes ett visst arbete med att
»passa in» den nya fästmannen i familjen. Verles
voro inga verldsmenniskor, och de hade ännu icke
hemtat sig från förvåningen öfver att en person,
som de endast en gång förr sett i sitt hem, nu
plötsligen skulle ha rätt att vara en förtrolig med-
lem deri. Edvard var också under hela aftonen
utsatt för ett hemligt spioneri, både af de äldre
och de yngre; hans sätt att äta och tala, hans ut-
seende och rörelser voro föremål för tysta iaktta-
gelser.

»Det är någonting i hans ögon, jag icke riktigt
tycker om,» tänkte mamma, »jag förstår inte hvad
det är, de är ju så goda och vackra och själfulla
... men ibland kommer der ett uttryck ... fast det
är kanske bara inbillning ...»

»Det var vådligt hvad han äter pepparkakor,» tänkte Sigrid, »skall han äta så alla gånger, så måtte det komma att gå åt. Men sådana vackra händer han har . . . och så roligt han skrattar . . . det riktigt smittar en . . . men hvarför säger han jemt: 'på intet sätt', vet han inte af att han säger det i hvarannan mening? . . .»

»Han gör så här, när han dricker,» hviskade Etty åt Fred och härmade hans sätt att draga upp ögonbrynen, då han drack.

Å sin sida var Edvard också upptagen af tysta iakttagelser öfver sina nya släktingar. I fru Verle hade han genast blifvit mycket förtjust, men till sin nya svärfar kände han sig icke dragen. Det fans dessutom åtskilligt i hemmet, som ej behagade honom; lyxen i rummen, som blef ännu mera påfallande derigenom att allting var så nytt, att det ännu ej blifvit kvitt en atmosfär från tapetserare- och målareverkstäder, tycktes honom ej öfverensstämma med familjens enkla, borgerliga uppträdande. Han betraktade sin fästmöes bruna, korta ylleklädning, som visade hennes små, vackra fötter i de enkla skinnskorna.

»Hon passade bättre derute på landet, i naturen,» tänkte han, »än på det här parkettgolfvet.»

Dagen derpå gjorde Anna bekantskap med Edwards släktingar, och Edvard aflade med sin fästmö och svärmor besök hos grosshandlare Verles och Beckers.

»Har den äran att gratulera,» sade moster Lavinia, i det hon sträckte fram sin hand, styf och

med raka fingrar som alltid, först till Anna och så till Edvard, »har den äran att gratulera.»

Constance var förtjust. Hon bjöd på vin och tårter, satte sig genast in i de nya släktskapsförhållandena och skämtade med Edvard och Anna, så att de begge två blefvo riktigt upprymda.

»En sådan tur du har, Hélène,» hviskade hon åt fru Verle, »att få din flicka förlovad redan vid aderton år. Och en så hygglig karl... jag tycker riktigt bra om honom, det är någonting så varmt i hans blick — dessutom är han ju af en framstående släkt, du vet ju att han är brorson till justitierådet Holmer, som dog härom året?... och modern är adelig i sig själf...»

»Är inte faster Constance söt? Tycker du inte om henne?» utropade Anna entusiastiskt, då de kommit ned på gatan.

Edvard betänkte sig ett ögonblick. Han hade en fin, nästan kvinlig instinkt att genomtränga människor och uppfatta deras svagheter, en instinkt, som förledde honom att anse sig själf mycket skarpsinnig.

»Jo,» svarade han, »hon är förtjusande. Men det är med henne som med champagne, hon lifvar upp för stunden, men i längden är hon inte nyttig, och inte skulle jag vilja vara gift med henne...»

Anna såg förvånad ut; hon förstod honom icke.

»Jag tycker *alltid* om henne,» svarade hon trohjertadt.» — —

Vintern förgick under ett gladt familjelif, allt emellanåt afbrutet af fester, både hemma och borta.

Edvard åt nästan alltid middag hos sina blifvande svärföräldrar, och han hade så småningom blifvit vän med familjens alla medlemmar. Etty och Fred afgudade honom; han gaf dem beständigt »gass» och presenter, och om deras kassor voro dåliga, hvilket nästan alltid var fallet med Freds, behöfde de blott låta Edvard förstå »att de höllo på att göra konkurs», så kom der en 25-öring eller en 50-öring och räddade dem. I början var Etty mycket blyg för Edvard; hon rodnade, så snart han sade något åt henne, och då hon talade om honom, kallade hon honom tills vidare »Annas karl»; men sedan isen väl en gång blifvit bruten genom »gass» och 25-öringar, började hon blifva nästan oförskämdt förtrolig, nöp honom i polisongera och gaf honom slutligen smeknamnet »Wadden». »Det är väldigt roligt att ha en svåger,» brukade hon säga och knäppa med fingrarna. Fred kallade honom »svåger Holmer» och skröt med honom inför skolkamraterna.

Anna sjelf hängaf sig tillitsfullt åt sin nya lycka; Edvard var hennes ideal, på hvars fullkomlighet hon trodde lika fast som på sin mors kärlek. Han å sin sida öfverhopade den unga flickan med hängifvenhet och omsorgsfull ömhet. De promenerade tillsammans; hon sydde broderier åt honom, han gaf henne vackra presenter på födelse- och namnsdagar, och i skymningsstunderna efter middagen sutto de och smekte hvarandra och gjorde upp planer för framtiden.

Men trots detta lyckliga yttre förhållande kommo de hvarandra icke närmare. De hade sällan mycket att tala om, och då de någon gång fördjupade sig i ett allvarligare samtal, förstodo de hvarandra aldrig riktigt. Begge saknade de, trots sin hängifvenhet för hvarandra, denna hemlighetsfulla nyckel, som öppnar hjertats innersta djup; han kunde ej bortjaga hennes blyghet, och hon hade ej förmåga att genomtränga ensidigheten och reflexionssjukan i hans lynne.

På samma gång växte de fastare vid hvarandra, i synnerhet hon vid honom. Hennes kärlek hade fortfarande samma karaktär af öfversinlighet och svårmod, som den hade, då hon först blef hans fästmö. Egentligen älskade hon honom mest i sin fantasi och i sina drömmar; i dem talade hon med honom om allt, om sina religiösa grubblerier, om sin uppfattning af lifvet, och i dem utvecklade sig hennes kärlek till en mäktig känsla, som med tusen fina rötter grep omkring sig i hennes inre. Men då hon satt vid hans sida, var hon tyst och sluten, och han hade ej nog fin hand att afslöja denna rika drömverld, om hvars skönhet han knappast hade en aning. Ibland kunde det till och med hända, att hans närhet, hans smekningar störde henne; ibland åter väckte de henne ur drömmarna och ingåfvo henne en känsla af längtansfull lifsglädje.

Af alla familjens medlemmar var Sigrid den enda, med hvilken Edvard ej kom öfverens. Hennes frihetsidéer öfverensstämde ej med hans åsichter

om kvinlighet, och de hade ofta heta debatter, hvilka ej bidrogo att öka sympatien emellan dem.

»Edvard är inskränkt,» brukade Sigrid säga åt Anna efter dylika tvister, »och så är han despotisk; du skall få se, att du kommer att få dansa efter hans pipa. Gud ske lof, att det inte är jag, som skall bli hans hustru! Och så är det en sak, som retar mig hos honom: han talar jemt om kvinnans underlägsenhet, om att kvinnan skall lefva bara för mannen och sådant... Jag har märkt, att det alltid är inskränkta karlar, som säga så!»

Anna svarade ej, hon drog sig, djupt sårad, ifrån Sigrid; det fans ingenting, som plågade henne så som att höra Sigrids anmärkningar öfver Edvard.

Sigrid var för öfrigt under hela vintern retlig och nedstämd. Dessa baler och tillställningar, om hvilka hon måste vara med, föreföllo henne tråkigare och tråkigare. Dansen roade henne ej; hon dansade illa, fick ibland sitta och hade nästan alltid hufvudvärk dagen efter en bal. Ibland fylles hela hennes inre af bittra, upproriska tankar; verksamhetslusten sjöd inom henne, hon kände en ungdomlig kraft i sina lemmar och i sin hjerna, hon ville arbeta, uträtta något; men hvad kunde hon göra, till hvad tjenade hela hennes lif, till hvad duger i allmänhet en kvinna annat än att älska och gifta sig? Men hvarför skulle då icke *hon* älska och gifta sig? Ännu hade hon aldrig sett någon man egna henne en skymt af kärlek. Kunde då ingen älska henne, kunde hon kanske icke sjelf

älska någon? Hon besvarade ej dessa frågor, men i djupet af sin själ kände hon en häftig, harmful rörelse, och då hon gaf akt på Anna och Edvard och såg dem smekas, kunde det ibland komma öfver henne en brännande oro, en underlig, kvalfull längtan. Hon blygdes öfver dessa känslor, åt hvilka hon ej kunde gifva namn, och hon kastade sig med fördubblad ifver öfver hushållsgöromålen, sydde kläder eller gjorde långa, ensliga promenader.

Men så kom Annas hushållsvecka, och alla klädningar voro färdigsydda; eller också tröttnade Sigrid på att sitta lutad öfver maskinen, och då försjök hon på nytt i ett dåsig, retligt svårmod.

I detta svårmod, som endast tidtals skingrades, började så småningom uppstå en mängd fantasier och planer för framtiden. Om hon icke, som Anna, blefve förlofvad, — och det var ju icke alls troligt, eftersom ännu ingen friat till henne, — hvarför skulle hon inte då skaffa sig någon sysselsättning? Hon tänkte hit och dit; hon funderade på att bli lärarinna eller telegrafist, eller gå in i posten, men intet af allt detta tilltalade henne. Nej, hon ville göra något ovanligt, — obestämda planer, såsom att bli artist, skriva i tidningar eller anordna en byrå för tjenstsökande, föresväfvade henne ständigt.

Då fick hon genom en läskamrat höra talas om två unga flickor, hvilka ämnade sätta upp en pappershandel, och detta kom hennes oklara längtan att antaga bestämd form. Just ett sådant arbete var det hon ville ha! Genom en läskamrat

gjorde hon bekantskap med de begge flickorna och blef genast upptagen som tredje man i affären. Men då hon, fylld af mod och ifver, samma dag gick in till sin far och omtalade förslaget, blef Verle först mycket förvånad och tog sedan hela saken som en barnslighet att skämta bort.

»Är du tokig, flicka, det der är ju en affär, som du inte alls förstår dig på? Du skulle bara förlora krafter och pengar; tror du, att man hoppar på sådant der, som man klipper till en ny klädning? Vänta åtminstone tills du blir äldre och får mera erfarenhet. Dessutom, du behöfver ju inte söka arbete utomhus, du har ju ett hem att verka i och en far, som drar försorg om din utkomst?»

»Ja, men jag vill ha en sysselsättning, pappa, jag tycker inte om att gå och göra ingenting...»

»Men, kära barn, nog måtte du ha tillräckligt att göra i hemmet med hushållet och klädsömnad, och så har du ju dina lektioner... läs ordentligt öfver till dem, så skall du få se, att det inte tryter göra...»

»Det är inte detsamma, pappa, som att ha ett eget arbete, det är inte... ja, jag vet inte hur jag skall säga, men det är inte något helt med det. Och så förtjenar jag ingenting på det...»

»Behöfver du pengar då?» sade Verle, alltjämt skämtande, »har jag varit så snål emot dig, att du kommit i någon knipa?»

»Nej, söta pappa,» skrattade Sigrid, »men jag tycker bara, att det inte är något *riktigt* arbete, det som man inte förtjenar någonting på. Dess-

utom,» tillade hon raskt, »om till exempel pappa skulle dö, då kanske jag står der och skall försörja mig, och då är det bra att ha något arbete.»

Verle brast i skratt.

»Gud bevare oss för ungdomen nu för tiden. Den är så praktisk, att man riktigt ryser dervid! Förr i världen var det föräldrarne, som ordnade för barnens framtid, men nu börja de vid aderton år att ordna derom sjelfva. Ja, kära Sigrid, det är inte mig emot, att du är praktisk och förtänksam,» fortfor han allvarligare, »tvärtom, det gläder mig. Men jag anser, att du kan vänta ännu ett par år, du är för ung och oerfaren att börja egen affär. Dessutom, har du något förlagskapital?»

»Nej, det har jag inte, men jag tänkte att pappa . . .»

»Nej, min flicka, inte har jag lust att riskera mina pengar! Ty du får ursäkta, att jag inte fullt litar på affärens soliditet?»

Med dessa ord nickade han småleende åt Sigrid och återtog derefter läsningen af sin tidning.

Sigrid fortsatte ej sina böner; med trumpen min och släpande steg vände hon sig om och lemnade rummet. Under ett par dagar gick hon och grubblade för sig sjelf, så anförtrodde hon modern sina bekymmer. Men fru Verle tilltalades icke heller af förslaget. Visserligen tyckte hon om att flickorna arbetade, men hon ville att detta skulle ske i hemmet, och föreställningen att hennes dotter skulle stå i en bod och sälja åt hvem som helst berörde henne på ett oangenämt sätt.

Sigrid fick så småningom hela familjen emot sig. Fred hånskrattade åt henne, och Etty förklarade bestämdt, att hon icke ville ha en »bodmanssell» till syster. Och då hon en gång i faster Constance's närvaro började tala om sin favoritplan, höll Constance för henne ett varningstal, som verkade mera på den unga flickan än alla föregående invändningar. Hon, Constance, var visserligen icke det ringaste fåfång, och mera än någon höll hon på kvinnans frihet och sjelfständighet, men hon var ändå säker, att om Sigrid genomdrefve sin plan, skulle hon bittert få ångra sig.

Det fans nemligen, och särskildt bland deras umgänge, personer, hvilka voro nog småaktiga att fästa sig vid yttre förhållanden, och dessa skulle säkert *icke* visa Sigrid samma vänlighet, om hon stode i bod, som nu . . .

»Ja, hvad den saken beträffar,» afbröt Sigrid häftigt, »så skall jag säga faster, att om det fins så dumma och lumpna menniskor, så gerna för mig, jag föraktar dem så gränslöst, att jag inte med ord kan uttrycka det!»

»Det är möjligt,» svarade Constance, »men du skulle i alla fall lida deraf. Man föraktar också gränslöst titlar och ordnar och sådant — i teorien, — men i verkligheten bugar man sig därför. Menniskan är nu en gång för alla så skapad. Och om någon af de familjer, hvori vi umgås, möjligen skulle sluta upp att bjuda dig, sedan du börjat stå i bod, eller någon af edra bekanta ungherrar inte mera skulle helsa på dig, — så skulle detta göra

dig ondt, det kan jag försäkra dig, hur öfverlägsen du än nu låter. Och om du *behöfde* arbeta, om du måste förtjena ditt uppehälle, så skulle jag visst inte säga annat, än att det vore högst aktningsvärdt; men nu, min söta Sigrid, tror jag tvärtom, att det är en *skyldighet* af dig att för de dinas skull afstå från hela din föresats!»

Efter detta långa tal drog hon Sigrid intill sig, kysste henne på kinden och såg henne in i ögonen med sin skälmaktiga, vänliga blick. Sigrid vred sig lös ur hennes armar och gick sin väg; men de ord Constance yttrat hade icke varit utan verkan.

Och slutligen gick hela planen om pappershandeln upp i rök. Sigrid måste, om än motvilligt, afstå derifrån; men hon återföll på samma gång i sin forna retlighet, som endast ibland förjagades genom utbrott af en konstladt uppsluppen glädje.

Under det följande året började hon emellertid att teckna och måla, för hvilket hon redan som liten flicka visat anlag. Detta roade henne mera än någon annan sysselsättning, hon målade tallrikar, koppar och skärmar, med hvilka hon prydde sitt rum, eller som hon gaf bort åt sina vänner.

En dag fick hon höra talas om en ung flicka, som målat en afdelningsskärm och fått sälja den för ett par hundra kronor. Tanken härpå lemnade henne ingen ro. »Hvarför skulle ej jag kunna göra det samma?» frågade hon sig beständigt. Slutligen blef denna fantasi så efterhängsen, att hon, för att få lugn, måste sätta den i verkställighet. För sina besparingar köpte hon materialier, och under en

månads tid arbetade hon sedan på skärmen ifrån morgon till kväll, lycklig och förtjust i sin brinnande arbetsifver. Då skärmen var färdig och blifvit beundrad af hela familjen, exponerades den i en butik för att säljas.

Nu följde en tid af orolig väntan. Ibland var hon full af förhoppning och njöt i förväg framgångens sötma; ibland åter var hon djupt modfäld och upprepade inom sig sitt gamla vanliga, bittra: »mig lyckas aldrig någonting, aldrig.» Och för hvarje dag kände hon en allt större ångest, då hon gick förbi bodfönstret. Till slut *vågade* hon icke ens gå förbi, ty hon visste, att om skärmen stode kvar på sitt vanliga ställe, skulle hon för den återstående delen af dagen bli så nedstämd till lynnet, att hon knappast orkade med sig sjelf.

Slutligen en regnvädersdag, då hon, mindre förhoppningsfull än någonsin, gick förbi fönstret och kastade en misströstande blick dit in, fick hon se, att skärmen var borta. I en sekund upplystes hela hennes ansigte, och darrande af glädje gick hon in i butiken.

Ja, skärmen var mycket riktigt såld, och Sigrid hade fått 50 kronor därför. Dessutom hade köparen berömt arbetet, undrat hvilken »artist» som målat det, och då han fick veta, att det var en helt ung flicka, sagt, att hon hade goda anlag.

Sigrid försökte att iakttaga ett passande lugn, under det hon tog emot sina penningar och åhörde frökens rapport; men det var henne mycket svårt

att icke skrika, skratta eller börja dansa rundt omkring i butiken. Hon hade aldrig känt sig så lycklig; hon var så upprörd, att handen darrade, då hon skulle skriva sitt kvitto.

Halft springande på de smutsiga gatorna och kämpande i stormen med paraplyet, ilade hon hemåt, brinnande af längtan att få omtala sin triumf.

Ty det var icke blott öfver att hon fått sälja skärmen hon var så glad; det var lika mycket, ja ändå mera, öfver de berömmande ord köparen deraf yttrat. Dessa ord hade varit som gnistor i ett eldfångdt ämne. Nu, nu visste hon hvad hon ville; hon skulle bli artist, målarinna, och ingen makt på jorden skulle hindra henne att vinna sitt mål. På den korta vägen mellan butiken och hemmet hade hon redan, midt under regn och snöslask, i fantasien hunnit tillryggalägga en lysande konstnärsbana, hade sina taflor på salongen och stod omtalad i tidningarna som »vår unga talangfulla målarinna, fröken Verle» . . .

Hon rusade uppför trappan, kastade af sig kläderna i tamburen och for derefter som en hvirvelvind genom våningen.

»Hvar är mamma?» frågade hon andlöst, då hon träffade Anna, ty modern var alltid den, som skulle ha förstlingen af barnens glädje.

»I köket,» svarade Anna, förvånad öfver Sigrids upprörda utseende, »hvad har händt, Sigge?»

Men Sigrid svarade ej; i samma fart rusade hon till köket, fick tag i modern, drog henne in i

skafferiet, så att »Mariana» ej skulle höra dem, och meddelade henne, flämtande och ifrig, sin stora nyhet.

Modern deltog i den unga flickans glädje och lyssnade intresserad på alla de detaljer hon hade att berätta.

»Sade han verkligen, att det bevisade goda anlag?» upprepade hon med ett förnöjdt leende.

»Jaha, mamma, det sade han,» svarade Sigrid med samma ifver, »han sade, att det var *goda* anlag . . .»

Så småningom spreds den stora nyheten i hela familjen och väckte hos alla samma glada förväning. Pappa kallade Sigrid en dugtig flicka, och Etty och Fred fingo genast en känsla af vördnad för en person, som kunnat förtjena en summa af 50 kronor.

»Hvad i all världen skall du göra med så mycket pengar?» undrade Etty. »Tänk, 50 kronor! Hur *käns* det att ha så mycket pengar, Sigge? Nu kan du väl åtminstone ge mig 10 öre till 'gass'!»

Ja, Etty fick till och med 25 öre, men för öf-
rigt köpte Sigrid icke så mycket som en karamell
en gång. Dessa penningar voro henne kära som
ett älsklingsbarn; hon njöt af att sitta och betrakta
dem och vända på dem, hon läste in dem i en
liten låda i sin byrå; och om morgnarna, då hon
vaknade, var hennes första tanke den lilla lådan
med penningarna.

Trogen vanan att genast följa sina impulser, gick Sigrid redan dagen derpå in till fadern, berättade honom hvad köparen af skärmen sagt, och att hon nu fattats af en oöfvervinnelig lust att bli artist.

Verle ref sig i hufvudet och såg bekymrad ut.

»Ja, kära barn, det är nog bra att ha en 'oöfvervinnelig lust', men är du säker på att du också har nog anlag? Och har du tänkt på hvilken svår bana du vill ge dig in på, hvilka strider och missräkningar en artist alltid, till och med i bästa fall, går till mötes?»

Nej, härpå hade Sigrid icke alls tänkt; sanningen var, att hennes fantasi dittills endast sysselsatt sig med de framgångar hon hoppades vinna, men hon svarade icke desto mindre käckt:

»Ja, pappa, det har jag visst gjort; jag vet mycket väl, att man får strida och arbeta, men det skall nog gå; bara jag får lära mig att måla, så . . .»

»Ja, det har jag visst ingenting emot. Du kan ju få taga lektioner för någon artist här . . .»

»Nej tack, pappa, *det* har jag ingen lust till. Jag vill måla på allvar, antingen gå in vid Akademien eller också resa utomlands, till Paris, och studera der . . .»

Fadern skrattade.

»Du är så het på gröten, min kära Sigrid! Hvad det beträffar att gå in vid Akademien, så vill jag med ens säga dig, att deraf blir ingenting; jag tycker inte om sådana der inrättningar med thy

åtföljande kamratskap. Att resa utomlands är du ännu för ung och oerfaren till, men vi få väl se längre fram. Börja nu vackert med att taga lektioner, det vill jag visst inte neka dig, så få vi se hvad du duger till.»

Och härmed måste Sigrid låta sig nöja. Hon fick gå på en atelier tillsammans med några andra unga flickor. Detta behagade henne visserligen icke; de flesta af hennes kamrater voro diletanter, verldsdamer, hvilka målade, liksom man förr spelade piano, det vill säga för att icke vara utan en talang, och Sigrid tog sitt arbete mycket allvarligare. Men hon gjorde det bästa hon kunde af förhållandena, målade flitigt och fick goda vitsord af sin lärare. Då våren kom, började hon ånyo att bearbeta fadern med böner att få resa utomlands, och slutligen, efter många om och men, fick hon sin vilja fram.

I hela familjen väckte nyheten om hennes resa stort uppseende och klander. Moster Lavinia, som hade den mest ortodoxa tro på att alla slags artister voro större eller mindre äfventyrare, sparade icke på varningar och olycksprofetior.

»Är det nu så, att flickan ändtligen skall bli en 'så'n der' . . . så låt henne då åtminstone få stanna hemma, här fins ju mera än nog af målare, som kan lära henne. Men låt henne för all del inte fara till Paris och förderfva både kropp och själ!»

Och dessemellan kommo små finkänsliga pikar:
»ja, Anton måtte ha *mycket* godt om pengar. När

man har råd att skicka sina döttrar till *Paris*, så . . . »

Sigrid reste icke förrän på hösten. Genom faster Constance hade hon fått en god inackordering i Paris och resällskap med en familj, som lofvat taga henne under sitt beskydd.

Hela släkten och en stor mängd vänner och bekanta voro nere vid stationen för att taga afsked af Sigrid. Det var så mycket prat och buller omkring henne, att den smärta, såväl hon som föräldrarne och syskonen kände öfver denna första skilsmessa, icke kom till utbrott förrän i sjelfva afskedsstunden. Men då blef den i stället så mycket häftigare, i synnerhet för Etty, som grät så, att Sigrid nästan glömde sin egen sorg för att trösta systemen. Men Etty lät icke trösta sig; då tåget rullat af från perrongen och den sista skymten af Sigrids näsduk försvunnit, frambröto hennes tårar med ny fart och strömmade sedan under hela promenaden hem. Och då Etty på kvällen gick och lade sig, kände hon sig öfvertygad om, att hon icke ett ögonblick skulle kunna vara glad och lycklig under den tid Sigrid var borta.

Men dagen derpå hördes Ettys skratt lika klingande som vanligt genom våningen. Och om än hennes läppar började darra och ögonen tåras vid åsynen af Sigrids tomma plats, så var hon en stund derefter lika färdig att skämta igen. — —

Under de två år Sigrid stannade utomlands, voro brefven från henne, hvilka kommo ungefär hvar fjortonde dag, liksom brännpunkter, kring

hvilka hela familjens intresse och nyfikenhet samlade sig.

»Mariana du!» skrek Etty och rusade ut i köket, så snart hon hade några goda nyheter att förkunna, »vet du, att Sigge har varit på bal hos presidenten, presidenten, ser du, det är *nästan* lika fint som kungen, inte riktigt förstås, men nära på . . . och så har hon målat en tafla åt en amerikanare, som visst är kär i henne, tror jag . . . och så har hon . . . och så har hon varit på middag hos en rik fru, som heter någonting, som jag inte mins, och så . . . och så . . . jaha, var det inte gentilt, kanske?»

»Kära hjertandes,» svarade den gamla tjenninnan, mycket uppbygd af Ettys beskrifningar, »fröken blir så grann och förnäm nu, så en törs väl inte tala vid henne, då hon kommer hem.» —

Anna och Edvard hade ännu ingenting kunnat bestämma om tiden för deras bröllop, men Anna arbetade flitigt på sin utstyrsel, och Edvard hoppades snart få en befattning, som inbringade så mycket, att de kunde gifta sig.

I deras förhållande till hvarandra hade ingenting förändrats. Anna var ännu mera drömmande och inåtvänd än förut, och denna tungsintethet hade oförmärkt meddelat sig åt fästmannen.

»Hur är det med Holmer?» brukade hans vänner säga, sedan de varit tillsammans med Edvard, »har han hoppat i galen tunna, eller hvad går åt honom?» —

Etty och Fred sköto upp i höjden under dessa begge år. Freds kinder förlorade något af sin klotrunda form och blomstrande färg; på samma gång började han äfven förlora det barnsligt komiska, som dittills karakteriserat honom, och bli en vanlig lång skolpojke, som inte längre gick ut i köket för att höra hvad mat det skulle bli till middagen. Etty växte som ett sparrisgräs, blef krokig, gänglig i rörelserna och förlorade hys första barnsliga mjukhet. Hennes lynne blef ojemt, och mera än någonsin oroades hon af sin lifliga fantasi. Än hade hon religiösa grubblerier, än ville hon gå in vid teatern, än tänkte hon bli författarinna och skref »berättelser på vers och prosa». Och som hon icke för någon, ej ens för modern, vågade omtala dessa hemliga drömmar, tyckte hon sjelf, att hon var » förfärligt » ensam och missförstådd, och bad Gud, att hon skulle få dö och komma till himmelen. Ibland kunde hon ligga på sin soffa, med ansigtet mot väggen, så att ingen skulle se henne, och läsa poesi, alltid den sorgligaste hon kunde få tag i, och snyfta, så att hela hennes kropp skakade.

I denna sinnesstämning bereddes hon till sin första nattvardsgång. Hennes eldiga själ uppsög, liksom törstande och förberedd, de religiösa sanningarna och uppfyldes i alla sina hemligaste skrymslen deraf. Allt hennes grubbel, hennes ungdomliga längtan utmynnade i kärlek till Gud, i önskan att blifva god och sann, att hålla de löften hon aflade vid altaret. Hon fattade äfven då ett

beslut att helt och hållet egna sig åt Gud, att fly världen, att aldrig gå på baler eller teatrar, utan endast lefva för att hjälpa de sjuka och fattiga.

Men dessa intryck förlorade snart sin första våldsamt. Icke att hvarken hennes kärlek till Gud eller hennes föresatser att »blifva god» och hjälpa de fattiga utplånades; men då sommaren kom och det friska ungdomslifvet med vänner och kamrater började, då vaknade på nytt den dämpade lifsglädjen, och inom kort stod lilla ETTY färdig att kasta sig in i lifvet och njuta dess fröjder...

Under denna sommar utvecklades hon äfven i fysiskt afseende från en halfvuxen flicka till ung kvinna. De kantiga formerna afrundades, hyn återfick sin friskhet och ögat sin strålande, skälmaskiga glans. Hon var icke vacker, ty dragen voro oregelbundna, näsan trubbig och litet uppstående, munnen något stor, ögonen små och djupt liggande. Men det låg öfver hela hennes varelse, i hvarje rörelse, en tjusning som ingen kunde motstå.

Man förstod, vid första ögonkastet, att hon var en af dessa kvinnor, åt hvilka lifvet ger mycket af både glädje och sorg; det var en luft af någonting brokigt, oroligt, väntansfullt omkring henne.

ETTY var endast 16 år, men hon började redan att bli föremål för herrarnes uppmärksamhet. Ingen, icke ens någon af gossarne, kunde emellertid berömma sig af det minsta ynnestbevis från hennes sida; trots sitt barnsliga ansigte kunde hon vid en näsvighet taga på sig den mest imponerande hållning af förolämpad verldsdam.

På samma gång var hon ett fullkomligt barn, yr och sjelfsvåldig. Hon lekte med barnen i grannskapet, red i kapp med gossarne, rodde och klättrade i träden. För alla upptåg och utflykter var hon anförare, och der någonting ovanligt inträffade, kunde man vara säker på att finna Etty.

»Mamma lilla,» brukade hon säga, då hon slog sina armar kring moderns hals för att säga godnatt, »det är väl inte någon synd att vara så glad och leka som jag gör? Ibland är jag så rädd därför, ibland är jag så rädd, att Gud inte älskar mig, då jag är så der rysligt munter?»

Modern strök småleende håret ur hennes panna och kysste det lilla, ifriga ansigtet.

»Nej, mitt barn, så skall du ej tänka; det är ingen synd att vara glad och leka, om du blott alltid, vid allt hvad du gör, har Gud med dig, om du blott kan tänka: 'Du, Gud, ser mig', utan att detta förorsakar dig oro eller samvetskval?»

»Ja, mamma, det kan jag alltid, alltid!» utropade Etty, »jag tänker så ofta, då jag går i skogen och det är så tyst, så tyst omkring mig: nu är Gud hos mig, *just* i tystnaden, och då känner jag mig så glad, så glad och lycklig!»

Den sommaren flyttade familjen Verle tidigare än vanligt till staden, ty dels var vädret redan kallt och ruskigt, dels väntade man hem Sigrid, och fru Verle ville ha alla sysslor undanstökade och hemmet i ordning till hennes återkomst.

7.

Oktober solen värmden den kalla höstdagen med dess genomskinliga luft och blå, molnfria himmel, då familjen Verle en söndag vid middagstiden tågade ned till jernvägsstationen för att möta Sigrid, som, efter att ha tillbragt några dagar hos vänner på landet, nu återkom till Stockholm från utlandet.

Nere vid stationen, der de träffade farbror Verle, faster Constance och Malte, fingode de vänta en god stund, innan slutligen ljudet af lokomotivets hvissling förkunnade tågets annalkande, hvarvid det allmänna pratet tystnade och människorna strömmade mot dörrarna, hvilka strax derefter öppnades.

Det blef nu några ögonblicks förvirring; alla sprungo af och an och letade i vagnarna, igenkänningsrop och helsningsscener aflöste hvarandra. Etty var den första, som fick se Sigrid; med ett

rop störtade hon fram, kastade sig kring systemens hals och öfverhöljde henne med tårar och kyssar. Efter henne kom hela familjen, modern, fadern, Anna, faster Constance, — och under några ögonblick hörde man icke annat än kyssar och afbrutna utrop. Så började man granska hvarandra och utbyta lugnare frågor och svar.

»Hvad du ser frisk ut, Sigrid! . . . Nej, hvad Eddy har vuxit och lagt ut, jag känner inte igen henne, och Fred, stora pojken! . . . Pappa har blifvit fet! . . . Har mamma varit frisk hela tiden? Sigrid, hvad du är fin, hvad du ser bra ut!» ljödo nu frågorna och utropen om hvartannat.

Sigrid såg verkligen bra ut i sin eleganta parriserkostym, som väckte Ettys beundran och nyfikenhet.

»Så gentil!» utropade hon och nöp i klädningssärmen, »röd sammet! Och en sådan stilig hatt se'n!»

»Ja, du är mycket fin,» sade fadern och granskade småleende den unga flickans gestalt, »men det var förfärligt grant, mitt kära barn, du ser ju ut som en petrolös . . .»

»Artistsmak,» inföll faster Constance med en verldsdams öfverseende småleende.

Sigrid skrattade och ryckte på axlarna; hon visste nog, att familjen ej skulle tycka om hennes toalett, men det roade henne att »skandalisera» dem, som hon och hennes artistvänner på skämt brukade säga. I synnerhet väntade hon sig ett

särskildt nöje af sammanträffandet med moster Lavinia.

»Du är bra, hurudan du är,» sade modern kärleksfullt, »du är i alla fall samma Sigrid nu, som då du lemnade oss!»

Sigrid böjde sig ned och kysste moderns hand. I det samma kom en ung dam, lika extravagant klädd som Sigrid, fram till denna; de begge flickorna utbytte hastigt några ord på franska, nickade åt hvarandra och skildes derefter.

»Det är min vän, Elma Bernstedt, som jag skrifvit så ofta om,» sade Sigrid, i det hennes blick med ett beundrande uttryck följde den unga flickan.

Så snart man tagit ut Sigrids saker och öfverlemnadt dem åt ett stadsbud, anträdde hempromenaden. Sigrid måste dela sig emellan alla; än gick hon med modern och fadern, än med Fred och Ety, slutligen måste hon på några ögonblick skilja Anna och Edvard för att få tala litet med system.

»Du är dig då alldeles lik, Nickan,» sade hon, i det hon tog Anna under armen, »om inte du möjligen blifvit ändå litet magrare än förr.»

Anna rodnade och smålog tvunget; det fans ingenting, som mera plågade henne, än då man granskade och uttalade omdömen öfver hennes yttre person.

Just då de kommo till porten, frågade Edvard, som höll upp dörren åt Sigrid, hvem den unga flickan var, från hvilken Sigrid skildes vid stationen?

Frågan kom så oväntadt och lät så tvär och kort, att Sigrid såg helt förvånad ut.

»Det var min vän, Elma Bernstedt, den vackraste, snällaste och raraste flicka i världen,» svarade hon med värma.

»Ja, hon såg mycket treflig ut,» svarade Edvard likgiltigt, »skada blott, att hon var så smaklöst klädd.»

Sigrid kastade en hastig blick på honom och smålog föraktfullt. Skulle de redan börja att gnabbas med hvarandra? Nej, Anna var bestämdt inte lycklig; hon såg blek och mager ut, och han var så tråkig och pedantisk . . .

Så snart de kommit upp i våningen, och sedan Sigrid varit uppe hos farmor, började på allvar redogörelser och beskrifningar. Utan det minsta sammanhang sins emellan, haglade frågorna om hvarandra.

Hade Sigrid varit mycket borta, hvad hade hon haft för klädningar på sig, hade någon varit kär i henne, voro fransmännen mycket artiga, sågo kvinnorna mycket bra ut, var det vackert i Invaliddömen etc. etc., surrade det utan uppehåll i Sigrids öron.

»Ja, Sigrid lilla,» sade modern, då det slutligen blef några sekunders paus, »du har haft bra roligt derute i den stora verldsstaden tillsammans med alla dina vänner bland artisterna. Men hur skall du nu kunna finna dig här i hemmet, utan att tycka att allt är smått och intresselöst?»

»O, mamma lilla!» ropade Sigrid och omfamnade modern. »Hur kan mamma fråga så? Af hela resan är ingenting så roligt som just att vara

hemma igen. Om ni bara visste hur jag midt i alla nöjen längtat efter er och hemmet!» — — —

Vid middagsbordet fortfor samma glada sinnesstämning. Sigrid berättade om sitt lif på ateliern med kamraterna och gjorde i synnerhet en lika utförlig som entusiastisk beskrifning på sin vän, Elma Bernstedt.

»Ni kan inte tro hvad det är för en präktig flicka!» utropade hon, »trofast som guld, energisk, låter aldrig nedslå sig, hur mycket det än går emot, frisk och munter, så att man blir glad, bara man kommer i hennes närhet. Och så vacker och treflig, alla menniskor voro betagna i henne . . . ja, ja, vänta, ni får väl se, när hon kommer hit, ni kommer bestämdt allesamman att bli kära i henne.»

»Jag *är* redan kär i henne!» förkunnade Etty, »hon såg förfärligt treflig ut!»

Nu kom champagne in, och pappa höll ett välkomsttal för Sigrid. Man klingade med henne, grät och skrattade, och allas sinnen, till och med tjenarnes, som ute i köket drucko fröken Sigrids skål, fyldes af denna harmoniska glädje, som genomströmmar hemmet, då någon länge saknad medlem deraf återvänder.

Endast Anna kände sig beklämd, fastän hon bemödade sig att se glad ut.

»Hur kommer det sig?» frågade hon sig sjelf, »jag är ju så glad åt att hon är hemma, jag håller ju så mycket af henne och deltar i hennes lycka, och ändå . . . det är som om all den här glädjen ängslade mig . . . hvarför? . . . Hvad hon var vacker,

den der Elma Bernstedt . . . jag undrar hurudan hon är . . .»

Och den unga målarinnans bild, med det lilla, stolt burna hufvudet och den eleganta figuren, föresväfvade henne oafbrutet, under det hon tankspridt lyssnade på de andras prat.

Efter middagen kom det efterlängtade ögonblick, då koffertarne skulle packas upp och utdelningen af presenter ega rum. Etty var så nyfiken, att hon bokstafligen icke kunde stå stilla; trots Sigrids i den gamla, myndiga tonen uttalade förbud, dök hon oupphörligt ned med hufvud och händer i kofferten, vände på sakerna och sprang skrattande sin väg, då Sigrid försökte ge henne en upptuktelse.

»Du är då precis samma 'flamsa' som förut,» ropade Sigrid, »det hjälper inte en smul, att du har vuxit en aln och fått lång klädning!»

»Och du då!» bjebbade Etty, »du är då precis likadan, som innan du for! Der ser man, att det inte hjälper ett dugg att skicka en viss person till Rom, hon kommer alldeles likadan derifrån!»

»Der ska' du få, så kanske du tiger på en stund!» ropade Sigrid och kastade ett sidentyg i famnen på Etty.

»Très chic!» ropade Etty, hvars snabba öra redan uppfångat några af Sigrids uttryckssätt. »Tack skall du ha, Sigge, du är ändå en hederspascha!»

Så utdelades presenter åt den öfriga familjen, tjenarne inkallades och fingo hvar sin gåfva, hvar efter turen kom att granska och beundra Sigrids

klädningar, nipper och småsaker samt höra beskrifning på alla med dem förbundna fester och tilldragelser.

Slutligen, sedan familjen suttit en stund och pratat kring lampan, begåfvo sig alla till hvila, trötta efter dagens sinnesrörelser och omvexling. Men i flickornas rum fortsattes ännu samtalet. Då framkommo de hemligaste och intressantaste förtroendena, som ingen mer än systrarna och sedan modern fick del af. Etty och Anna sutto på Sigrids sängkant och åhörde, djupt intresserade, systemens berättelser. En rik engelsman hade friat till henne, skickat henne presenter, — den der dyrbara solfjädern hon visat — och skrivit bref till henne, bestält taflor och . . .»

»Nå, Sigge, du funderade aldrig på att ta' honom?» frågade Etty nyfiket.

»Aldrig,» svarade Sigrid eftertryckligt, »jag skulle inte kunna lemna mitt land och min släkt; och så — tyckte jag inte om honom, pas le moins du monde!»

»Nå, än han då, hvad sade han, när han fick korgen?» fortsatte Etty, i det hon lade upp sitt ena ben öfver knäet och med begge händerna kring smalbenet satt och gungade af och an på sängkanten.

»Åh, han var naturligtvis förtviflad, sa' att han inte kunde uthärda lifvet utan mig, att han helst ville dö, och . . .»

»Asch, så'nt hams!» utropade Etty med en föraktfull grimas, »det skulle jag inte trott på ett dyft . . .»

»Nej, det gjorde jag inte heller,» svarade Sigrid lugnt.

»Nå, men Sigge,» fortsatte nu Etty, »har du inte sjelf alls varit kär i någon?»

Det blef ett par minuters tystnad. Annas ögon hvilade med ett undrande uttryck på Sigrid, som kastat sig ned mot kudden och, med armen sträckt öfver hufvudet, småleende vände sig bort ifrån systrarna.

»Jo, flickor,» svarade hon slutligen och satte sig hastigt upp i sängen, »det har jag, se här ska' ni få se!»

Hon tog ur sin bibel en fotografi, som hon räckte systrarna, hvilka begge med ifver grepo efter den.

Och nu kom en lång, romantisk kärlekshistoria; allt hvad det älskade föremålet hade sagt, allt hvad han möjligen menat med vissa uttryckssätt, alla möten och sammanträffanden, bref och budskickningar omtalades och diskuterades i ett par timmar. Etty fann alltsammans oerhördt intressant, men hon tyckte Sigrids beundrare var en »fasligt krånglig herre».

»Behöfver man säga och göra så der mycket för att fria till en flicka?» undrade hon.

Anna tyckte, att Sigrid vid flera tillfällen inte varit nog vänlig emot honom.

»Han kan ju inte tro, att du tycker om honom, när du snäser honom så.»

»Jag tycker det är rätt af Sigrid att vara morsk,» försäkrade Etty. »Karlarna äro så förskräckligt egenkära af sig.»

Emellertid började nu flickorna att, trots det intressanta samtalet, blifva sömniga och frusna; Etty, som krupit upp i sängen med begge benen under sig som en kines, hoppade ner, drog en lång gäsp, sträckte på sig och kilade, efter en godnattkyss åt systrarna, in till sig och upp i bädden, der hon inom några ögonblick somnade.

Äfven Sigrid somnade snart, men Anna låg länge vaken och tänkte. Hennes tankar voro grubblande och obestämda; underliga föreställningar, hvilka hon knappast själf förstod, kommo plötsligen för henne och försvunno så lika hastigt igen; men öfver dem alla låg ett oförklarligt vemod, som om hennes känsliga själ berörts af skuggan från en annalkande sorg.

8.

Öljande dag gick Sigrid, åtföljd af Etty, som nödvändigt ville se moster Lavinias min vid mötet med Sigrid, på visit till morbror Beckers.

Moster Lavinia höll ännu på att stöka i sitt hushåll, så att flickorna fingo vänta en stund, innan hon kom in, iklädd sin »uniform», som Etty kallade hennes morgondrägt, en grå, vadererad yllekofta med skärp kring lifvet, och på hufvudet en trekantig yllehalsduk.

»Goddag,» sade moster Lavinia, så snart hon kommit in, och sträckte på sitt vanliga sätt handen åt de begge flickorna, »goddag Sigrid, goddag, Elsa, (moster Lavinia begagnade aldrig smeknamn) välkommen hem ifrån Paris, Sigrid!»

Derefter slog hon sig ned på en stol vid dörren och fortsatte med den sjungande tonvigt hon använde, då hon skulle försöka att visa sig vänlig:

»Sitt ned, Sigrid, sitt ned, Elsa!»

Så blef det några ögonblicks paus, under hvilken moster Lavinias skarpa ögon kritiserande öfverforo Sigrids hatt och klädning.

»Nu kommer det,» tänkte Etty och bet sig i underläppen för att ej brista i skratt. Sigrid satt orörlig och väntade lugnt på att bombardementet skulle börja.

Slutligen lät moster Lavinia höra en lång harkling, hvilket alltid brukade vara ett tecken, att elden öppnades.

»Är det modernt nu för tiden, att hattarna skola se ut som tuppkammar?» frågade hon derefter torrt och försmädligt.

»Ja, söta moster,» inföll Etty ifrigt, »i Paris är det allra högsta modet att ha sådana hattar som Sigge har!»

»Jaså,» svarade moster Lavinia iskallt, »ja, att de äro galna i Paris, det har man länge vetat, men därför behöfde man inte importera deras tokenskaper hit till Sverige.»

Här lät moster ånyo höra en harkling, denna gång ännu längre och mera ogillande.

Sigrid svarade ej; hon hade all möda att hålla sig allvarsam, ty Etty, som krupit bakom henne för att dölja sitt skratt, nöp henne oupphörligt i armen och hviskade: »ser du hvad jag sa', precis som jag tänkte... 'är det modernt nu för tiden?' »

Åter blef det en paus, under hvilken moster Lavinia tog af sin yllehalsduk, vek den i två delar

och derefter med begge händerna omsorgsfullt slätade sitt redan fullkomligt slickade hår.

Till slut afbröts pausen genom att dörren till salongen öppnades och Malte kom in i salen. Sedan han helsat på kusinerna, stälde han sig framför dem med händerna på ryggen, utan att säga någonting, liksom väntade han, att samtalet skulle fortsättas. Men ingen kom sig för att säga någonting; moster Lavinia hade en egendomlig förmåga att göra en konversation tung och knagglig.

»Har du helsat din kusin Sigrid välkommen hem från Paris?» frågade hon slutligen.

»Ja, visst,» svarade Malte småleende, »jag gjorde mig ju så artig och var nere vid stationen för att taga emot henne.»

»Malte kommer att lemna oss nästa vecka,» fortfor moster Lavinia, vänd mot flickorna, »han reser utomlands och blir borta ett helt år.»

Begge systrarna gåfvo till ett utrop af förvåning, och Ettys nyss så skälmaktiga ansigte mulnade hastigt.

»Nej, är det verkligen sant?!»

»Ja, visst, det är väl icke så märkvärdigt,» svarade Malte skrattande.

»Han reser till *England*,» fortfor moster Lavinia, »för att studera sitt *arbetes* första grunder.»

I hennes starka tonvigt på orden *England* och *arbete* lågo de tydligaste pikar öfver resor till *Paris* för att lära sig *måla*.

»Och hvarför i all verlden har du inte talat om det förr?»

Etty vände sig emot Malte och gaf honom en förebrående blick. Hon fann det oförsvarligt af honom att icke ha omtalat en så viktig och intressant nyhet.

»Det är ju inte så märkvärdigt,» svarade Malte, som i allmänhet var föga meddelsam af sig, »det var ju tids nog att ni fick veta det nu.»

Men Ettys ansigte återfick icke sitt glada uttryck, ja det var icke fritt från att hennes ögon blefvo fuktiga. Tänk, att när nu väl Sigrid hade kommit hem, skulle Malte bort! Alla menniskor reste, alla, det var bara hon, som fick sitta hemma. . . Och hennes barndoms fantasier om att hon var en af ödet särskildt misshandlad liten flicka, började röra sig inom henne och framkalla en ödmjuk, resignerad min på hennes lilla utskjutande underläpp.

Sedan moster Lavinia och flickorna ännu några minuter fortsatt det tröga samtalet, stego de begge systrarna upp och sade farväl. Malte tog sin hatt och ytterrock för att följa kusinerna.

På Drottninggatan lemnade Sigrid Etty och Malte; hon skulle gå och besöka Elma Bernstedt, som bodde der.

»Ska' vi gå ett slag åt Skeppsholmen?» frågade Malte, så snart han blifvit ensam med Etty.

»Gerna,» svarade Etty, i det hon såg upp på honom med det förtjusta och trotsiga uttryck, som alltid spelade i hennes blick, då denna mötte Maltes.

Hans sätt emot henne hade blifvit helt annorlunda än nyss; visserligen alltjemt något öfverlägset,

men på samma gång vänligt, nästan ömt. Malte var nu en 20-årig yngling, lång och smärt, med ett vackert, allvarligt ansigte och i sitt väsende en egendomlig blandning af godmodigt lugn och stränghet, ja nästan hårdhet. Hvad som mest karakteriserade hans personlighet var en sjelfständighet, som gjorde sig gällande i allt, till och med i hans sätt att kläda sig. Han frågade aldrig efter hvad som var modernt eller hur andra hade det; hans vestar och skjortor skulle vara efter en egen snitt, och han kunde ibland göra sömmerskan förtviflad genom sina många föreskrifter om kragens och skjortbröstets form.

Förra hösten tog han sin studentexamen och skulle nu, efter egen önskan, resa till England för att bli boktryckare. Ingen visste emellertid någonting derom förrän just nu, ty han tyckte ej om, att hans angelägenheter afhandlades i »höga rådet», som han kallade familjerna Verle.

Den forna förtroligheten mellan Eddy och honom hade så småningom, utan att de sjelfva märkt när eller huru, fått en mera innerlig prägel. Visserligen hade de ännu ej talat om kärlek, ingen af dem hade ännu tänkt ut den tanken att de älskade hvarandra, men i deras framtids drömmar spelade föreställningen om att de en gång skulle bli man och hustru en förherskande roll.

Öfver en timmes tid gingo de nu och promenerade på Skeppsholmen i det vackra höstvädret. Härunder räsonerade de i hvarjehanda ämnen på detta bestämda sätt, som karakteriserar deras ålder,

i hvilken lifvets svåraste gåtor för det djerfva ungdomssinnet te sig så underbara och ändå möjligen att lösa. Det var i synnerhet religiösa ämnen de begge med förkärlek afhandlade.

»Tror du på allt, allt?» brukade ETTY fråga, då hon ibland hemsöktes af religiösa tvifvel. »Tycker du inte det är svårt att tro det der med trenigheten?»

Men Malte tyckte icke om ETTYS tvifvel; han hade sjelf kvar sin barndomstro, han läste ännu hvarje kväll de böner, moster Lavinia lärde honom, då han var liten. Med sin sjelfständighet och sin bestämda motvilja för grubbel och abstrakta forskning, förblef han oberörd af de ateistiska strömningar, som verkade så starkt på många af hans skol- och läskamrater.

»Man måste tro allt eller intet,» gaf han till svar på ETTYS frågor, »det är farligt att börja tveka. Ty vi måste ha religion, det är det enda, som hjälper oss i frestelserna.»

ETTY kände sig alltid lugn och trygg, då hon hörde dessa svar. Utan att hon sjelf förstod det, beundrade hon Malte som den klokaste och bästa hon visste, och medvetandet att han trodde på alla bibelns läror verkade nedtystande på de tvifvel, som ville uppstå inom henne.

Då de kommo till ETTYS port och togo afsked af hvarandra, behöll Malte några sekunder hennes hand i sin och såg henne på en gång skälmaktigt och allvarligt i ögonen,

»Hör du, Ettan, du glömmet väl inte bort, att vi förlofvade oss en gång på Björksjö för många år sedan?» sade han derefter, nästan upprörd.

»Nej du, det glömmet jag visst inte,» svarade Etty skrattande. Men i ett ögonblick var det, som om en plötsligt uppflammande känsla förändrat hela hennes ansigte; dragen blefvo allvarliga, tårarne stego upp i hennes ögon, hon kramade Maltes hand, gjorde sig derefter lös och sprang hastigt uppför trappan.

Hela den dagen var Etty tyst och drömmande. I skymningen satt hon vid pianot och spelade och grät, då ingen gaf akt på henne. Till aftonen kom en kamrat till Edvard, en af hennes lifligaste beundrare; men ingen gammal fröken, som under halfva sitt lif icke gjort annat än förtalat det manliga könet, kunde visa sig mera iskallt likgiltig än hvad Etty visade sig mot den unge mannen. Hon brydde sig icke en gång om att hjälpa upp sin toalett, hvilken, som det stundom kunde hända henne, icke var alldeles oklanderlig.

Den olycklige unge mannen kände sig alldeles förbryllad öfver detta besynnerliga uppträdande. Förra gången han såg henne, hade hon koketterat för honom, iklädd den allra smakfullaste klädning, som omslöt en gestalt, hvars mjuka konturer ännu icke gått ur hans minne, — och i dag var det, som om hon icke såge, att han fans i rummet!

Malte reste veckan derpå, och Etty sörjde honom under flere dagar, såg tungsint och ned-

stämd ut och satt ofta i skymningen vid pianot och fantiserade.

Men så återkom hennes lifsglädje med mångdubblad kraft, ty nu började i det Verleska hemmet ett muntert ungdomslif, hvartill visserligen Sigrid genom sina kamrater bland konstnärerna gifvit anledning, men i hvilket Etty så småningom blef medelpunkten.

Den första Sigrid presenterade i familjen var hennes vän från Paris, målarinnan fröken Elma Bernstedt, som inom kort blef lika förtrogen i hemmet, som om hon varit en af döttrarna deri. Det gick som Sigrid förespått, att alla blefvo förtjusta i henne, ända från fadern och ned till Fred, hvilkens första kärlek hon blef.

»Det är en vådligt stilig flicka,» brukade han säga om Elma, knycka på hufvudet och skjuta ut sin lilla runda mun, som bibehållit samma godmodiga uttryck, som då han var en liten gosse. Freds svärmeri för Elma gaf anledning till mycket skämt, som han besvarade med oföränderligt tålamod. Endast någon gång, då man dref allt för starkt med honom, till exempel i Elmas närvaro omtalade, att han börjat bränna sitt hår för att behaga henne, flög en harmsen rodnad öfver hans kinder, och det blixtrade till i hans små kisögon. »Kan man inte få vara i fred?» frågade han då, stack begge händerna i byxfickorna, knuffade med armbågarne åt höger och venster och promenerade derefter ut ur rummet. Men efter en stunds förlopp fick man se honom slinka in genom en annan

dörr, och så småningom närma sig Elmas stol igen.

Sedan presenterade Sigrid två af sina manliga kamrater bland konstnärerna, artisterna Gustaf Larsson och Harry Wijkler, »fullblodsimpressionister», som Sigrid sade, och ifriga anhängare af den franska målarekonsten, opponenter, m. m. i samma stil. Genom dessa begge inkommo i familjen flere andra artister, hvilka, ditlockade af de vackra, unga flickorna och det trefliga lif man förde i hemmet, ofta kommo på besök der. Slutligen utsattes en bestämd mottagningsdag, gästernas antal ökades, och efter hand blefvo på dessa små soaréer, under hvilka alltid herskade den muntraste sinnesstämning, rummen fyllda af besökande, mest ungdom.

Den enda, som icke kände sig glad under denna tid, var Anna. Hon märkte sjelf, att den glädje hon visade var konstlad, att hon stod utanför den hvirvel af ungdomslif, som på samma gång lockade och tröttade henne.

Hvarför? Hon kunde ej klart besvara denna fråga, hon visste blott att, hur mycket hon än ansträngde sig att följa med de andra, var hon i djupet af sin själ sorgsnare än hon någonsin varit. Kanske var det därför att hon tyckte sig på denna sista tid ha kommit bort ifrån Edvard. Ty han hade aldrig varit så glad och liflig som nu. Han intresserade sig för skön konst, i synnerhet för taflor, och han sympatiserade — det vill säga han disputerade ifrigt — med de unga artisterna,

särskildt med Elma, hvilkens glada väsen tycktes verka upplifvande både på hans sätt och lynne.

Constance var mycket förtjust i Verles nya vänner, hvilka inom kort blefvo bjudna äfven på hennes tillställningar. Och genom henne kom det en lyx in i umgängeslivet, som först icke funnits. Allt i fester Constance's hem var så elegant, så smakfullt, så egnadt att tilltala de unga konstnärerna, och Sigrid och Etty ville ej, att det skulle vara sämre hemma. Det blef så småningom en tyst, oförmärkt kamp, i hvilken till och med fru Helena Verle indrogs, om hvem som gjorde de trefligaste och elegantaste tillställningarne.

I detta glada ungdomslif var Etty den brännpunkt, som drog allt till sig. Herrar och fruntimmer, gamla och unga, alla tyckte om henne; i alla sällskap, på alla bjudningar var hon omgifven af beundrare, men hon hade också dussintals kvinnliga vänner, hvilka ingen beundrare i verlden skulle kunnat förmå henne att glömma. Ibland kom hon visserligen i delo med såväl de manliga som de kvinnliga vännerna, ty hennes sjelfsvåld och gycckel kunde både reta och såra, men när hon sedan blef vänlig igen, och det lilla ansigtet strålade af godhet, då var allt missnöje genast bortblåst. Och liksom hon skämtade med alla, så tillät hon äfven att man skämtade med henne igen. Hon blef aldrig ond, om man hånade henne därför att hon gapade, då hon intresserade sig för ett samtal, att hon aldrig hade reda på solfjäder och handskar, och det oupphörligt återkommande skämtet öfver

hennes små kisögon fördrog hon med orubbligt godt lynne.

»Hvarför ska' ni just påpeka mina brister?» brukade hon då fråga med det skälmaktiga koketteriet hos en kvinna, som vet sig ega så mycket af skönhet, att hon har råd sjelf framhålla en af dessa små karaktäristiska oregelbundenheter, som endast göra en vacker kvinna ännu mera intagande.

Bland denna ungdomsskara, som ständigt träffades, på hjudningar, på skridsko- och kälkpartier, utspann sig så småningom ett nät af erotik, af svärmeri och längtan, som, hemlighetsfullt och försåtligt, knöt maska vid maska och efter hand insnärjde dem allesamman. Det var ännu inga uttalade bekännelser, ja knappast ens fullt medvetna önskningsar, det var endast blickar, drömmar, flyktiga strömningar, som, brännande heta under några sekunder, slocknade i den nästa. Men luften omkring dem var så genomträngd deraf, som på en het sommardag atmosfären är fylld af blomsterdoft och solljus. — —

En afton i januari hade, som vanligt hvarannan torsdag, kottieriet infunnit sig hos direktör Verles. Gästerna voro samlade i salongen och bildade grupper i det stora rummet, som upplystes af två lampor, en med röd, en med gul skärm, hvilka, blandande sina olika färgreflexer, fylde rummet med ett trolskt, varmt sken, som förskönande göt sig öfver de i soffor och hvilstolar sittande gestalterna. Téet hade just nyss serverats; från salen ljud, som ackompagnement till de pratande rösterna,

ett dämpadt, behagligt pianospel: det var en af de unga konstnärerna, som fantiserade öfver melodier ur Faust.

Sällskapet bestod af de vanliga stamgästerna: grosshandlare Verles, artisterna Larsson och Wijkler, Elma Bernstedt, några andra konstnärer och unga flickor samt ett par familjer af Verles närmare umgängeskrets.

Samtalet var ibland allmänt, ibland sönderdelades det på små kottier, hvilka sedan sprängdes, för att låta sällskapet undergå en ny kristallisation.

I en hörnsoffa sutto faster Constance och Etty, och som deras uppvaktande kavaljer tjänstgjorde artisten Harry Wijkler. Den unge mannen var för öfrigt Constance's förklarade riddare, som hon endast ogerna släppte från sin sida.

Äfven Etty roade sig med att kokettera för Harry, som, utsatt för dessa begge eldar, bokstafligen icke visste på hvilken fot han skulle stå. Än satt han grensle öfver en stol, som han oupphörligt flyttade från den ena sidan till den andra; än flög han upp och stälde sig framför de begge damerna, gungande på ena benet och gestikulerande med begge armarne.

Harry Wijkler var en helt ung man, lofvande konstnär, extravagant, full af upptåg, men på samma gång god och älsklig som ett stort barn. Han hörde till detta egendomliga species af någonting midt emellan en Cherubin och en rolighetsminister, som i vissa kottier är lika nödvändig, som fordom

hofnarren vid hofvet. Damerna kelade med honom, skämde bort honom och läto sig på samma gång roas af honom. Hans »specialitet», förutom att rita karikatyrer, klippa silhuetter, m. m., var att säga naiveteter, som sedan blefvo stående slagord inom kottetiet.

Han var icke vacker, men, som han sjelf sade, han hade ett »intressant utseende». Ögonen voro släpiga och mörka med en vek, godmodig blick, näsan var rak och munnen ovanligt stor.

»Herr Wijkler,» sade Etty, i det hon stödde begge armarne mot bordet framför sig, hvilade hakan mot händerna och såg på Harry med sina skälmaktiga ögon, »klipp inte håret i sådana der snibbar vid öronen, det missklär så!»

»Gör det verkligen det?» frågade Harry i det han tog sig med händerna kring hufvudet, drog munnen på sned och plirade med ena ögat, som han brukade göra, då han talade. »Åhnej, säg inte det, jag har haft ett så'nt besvär att få den här »turnyren» på det... Åh säg, inte missklär det? ...»

»Jo, mycket,» svarade Constance skrattande, »och så skulle ni inte vrida upp edra mustascher som ni gör... er mun...»

»Tala inte om min förskräckliga mun!» afbröt Harry och slog emot Constance med båda händerna, »då jag ser den i spegeln, är jag färdig att gallskrika af förtviflan...»

Etty och Constance brusto i skratt, Harry böjde hufvudet bakåt och himlade sig. På detta

sätt fortforo de att skämta och prata nonsens, ända tills de plötsligen blefvo indragna i samtalet omkring dem, som på grund af det intressanta ämnet småningom blifvit allmänt.

Det var direktör Verle, som förde ordet och som med ifver försvarade sin åsigt, att en konstnär bör välja endast vackra, upphöjda motiv, att han, Verle, för sin del hellre såg en medelmåttigt utförd tafla med ett vackert motiv än en aldrig så talentfullt utförd målning, som behandlade ett tråkigt eller oskönt ämne.

Ett sorl af ogillande ljöd genom rummet och kulminerade hos Harry, som nästan vrålade af förtrytelse.

»Nej, farbror!» utbrast Elma, »det är alldeles ett misstag, det försäkrar jag. Först af allt måste man tänka på hur en tafla är gjord, inte på hvad den föreställer. En medelmåttigt utförd Julia är någonting ohyggligt, men en väl målad flundra kan ju vara en riktig konstnjutning...»

»Ja visst!» skrek Harry, »en flundra, en groda, ett blötdjur...»

»Tyst,» sade Constance och slog honom på handen med solfjädern, »förskona oss från blötdjur...»

»Men det är väl egentligen icke rätt att göra jmförelser mellan väl och illa målade taflor,» inföll Edvard, så snart han kunde göra sig hörd, »skall man genom en jmförelse afgöra den här frågan, så måste man tala om två väl målade

taflor, och då föredrar ni väl en Julia framför en flundra . . . »

»Jag föredrar flundran!» afbröt Larsson hetsigt. »Åsynen af en flundra väcker föreställningen om någonting nyttigt, om en god måltid, om människor som mättas och bli glada och gemytliga efter måltiden . . . det kan ligga en djup tanke i flundran . . . »

»Ja visst!» utropade Harry, »det är alldeles riktigt, det kan ligga en djup tanke i den — i synnerhet om den är bra stekt!»

»Nå, men om nu denna mycket omtalade flundra väcker föreställningen om något godt och nyttigt, väcker då inte åsynen af en *väl* målade Julia en ändå angenämare föreställning?» fortfor Edvard, som icke var sinnad att så lätt gifva med sig.

»Jag vet just inte det,» svarade Larsson med illa dold öfverlägsenhet i tonen, »åsynen af en Julia — och en Romeo, för jag förmodar att han inte får saknas på taflan, — väcker hos mig ingen annan föreställning än att det för så och så många år sedan fans en stor skald, som hette Shakespeare, som skref en odödlig tragedi, som hette 'Romeo och Julia', och som inte behöfver målarekonstens hjälp för att fortleva i minnet och fantasien. Vidare tänker jag också på kulisser och teaterdekorationer och ser fröken Ek eller Grabow eller någon annan sångerska komma ned till rampen och sjunga någonting, som hvem som helst utom Julia kunde sjunga, — men några andra intryck får jag san-

nerligen inte. En tafla, från hvars motiv man icke känner utströmma *lifvet* sjelf, utan som har lånats i andra hand ur diktens verld, kan bli en illustration och en mycket talentfull sådan, men aldrig ett snilleverk — ty snillet måste ha *sett* sjelf och *känt* sjelf!»

Det blef en obehaglig tystnad, sådan som uppstår, då någon i ett sällskap gjort sig skyldig till en afvikelse från den lugna ton belevvenheten fordrar.

Edvard lutade sig bakåt och såg på Larsson med ett föraktfullt leende. Allt det byråkratiska högmod, som fylde honom och som kom honom att anse en embetsman stå många trappsteg öfver en konstnär, sjöd upp inom honom och gaf en ohöljd högdragenhet åt hans sätt och röst.

»Naturligtvis,» svarade han iskallt, »jag förmodar emellertid, att det icke behöfves så mycket snille för att *se* och *känna* — en flundra!»

Larsson bleknade, det blixtrade till i hans ögon, och han öppnade munnen, färdig att gifva svar på tal.

Men då var det Etty, som räddade ställningen. Hon sprang fram till Larsson, lade armarne i kors och såg på honom med ett gäckande, skälmaktigt och ändå allvarligt uttryck i ögonen. »Våga inte förtala Julia!» utropade hon, »ty då skall ni få med mig att göra. *Jag* vill bryta en lans för henne!»

Det var omöjligt att förbli misslynt, då man så der direkt utsattes för Ettys goda lynne.

»Ja, då kommer jag nog att stå mig slätt,» menade Larsson med ett trumpet leende, under det hans blick, liksom magnetiserad, hängde fast vid den unga flickans ansigte.

»För det är det skönaste som fins!» fortfor ETTY, »att, då människorna äro grymma och vilja skilja en åt, att då likväl förbli trogen och dö med hvarandra, *det* tycker jag är stort och vackert!»

Hon lät begge armarne sjunka ned längs sidorna, lutade hufvudet lätt bakåt, halfslöt ögonen, hvilka gnistrade likt små stjernor under hennes långa, mörka ögonhår, och såg på Larsson, till hälften kokett, till hälften allvarligt, liksom ville hon säga: »se på mig, och våga förneka Julias makt!»

Derefter vände hon sig hastigt om och gick tillbaka till sin plats i soffan bredvid faster Constance.

Så småningom sönderdelade sig samtalet ånyo i kotterier; Elma, Edvard och Anna sutto en lång stund och talade med hvarandra. Anna var egentligen mest åhörare; då och då vände sig de begge andra mot henne, liksom för att vädja till hennes åsigter. Men hon kände sig främmande för det ämne de afhandlade, och hennes blyghet hindrade henne att med samma djerfhet, som t. ex. ETTY, gifva sig in derpå.

Då de suttit en stund, började hon sjelf tycka att hon var till öfverlopps, ja att hon till och med hindrade de begge andra att otvunget samtala. Hon steg upp, och på hennes fästmans fråga hvart

hon ämnade sig, svarade hon, att hon skulle gå ut i salen för att ordna till supén. Edwards blick följde henne, då hon gick genom salongen på sitt stilla sätt, liksom försökte hon göra sig så obemärkt som möjligt, och öfver hans ansigte flög ett egenomligt uttryck af på en gång ömhet, smärta och otålighet. Men detta uttryck försvann snart, och han återtog med oförminskadt intresse det afbrutna samtalet.

Strax derefter infunno sig moster Lavinia och morbror Robert, hvilka i dag voro bjudna, och hvilka frångått sin vana att infinna sig punktligt endast därför att morbror förut måste bevista ett sammanträde.

Så snart helsningsceremonierna voro förbi, gick moster fram till soffan på midtväggen — moster Lavinia afskydde hörnsoffor, — slog sig ned der och tog upp ett stort broderi på säckväf uren stor pirat, närmast lik en liten nattsäck, och började sy med en ifver, som om hon arbetat för sitt uppehälle.

Det var icke utan, att moster Lavinias närvaro gjorde stämningen mindre glad. Litet hvar tyckte sig känna, att det utgick liksom ett iskallt strömdrag från soffan, der moster Lavinia satt och allt emellanåt kastade en hvass blick omkring rummet.

Slutligen vek hon ihop sitt arbete och gick för att helsa på farmor en stund.

Etty drog ett djupt andedrag och suckade derefter så länge och långsamt, att hela hennes kropp sjönk ihop dervid.

»Det är alldeles precis, som om jag hörde 'amen' efter en förfärligt lång, lång predikan!»
hviskade hon och rätade upp sig.

»Herr Larsson!» ropade hon derefter, i det hon sprang fram till den unge målaren, »hvad tycker ni om moster Lavinia?»

»Moster Lavinia?»

»Ja kors, fru Becker, som satt der i soffan?»

»Åh, jag antar att hon är ett mycket aktningsvärdt fruntimmer,» sade Larsson skrattande.

»Akningsvärd! Ja, det kan ni lita på! Hon är både 'aktningsvärd' och 'fruntimmer', och det så att det ryser i en! Men har ni inte annars märkt någonting särskildt besynnerligt med henne?»

»Nej, det har jag inte,» svarade Larsson, alltjemt skrattande och förtjust.

»Ingenting särskildt alls?»

»Nej — — ingenting.»

»Nå, då ska' jag berätta det för er. Det är någonting särskildt med henne, ser ni, men det är en hemlighet, så ni måste lofva mig att inte tala om det för någon, hör ni det, inte gå och hviska den i vassen, så att jag en vacker dag får höra mosters hemlighet susa omkring stränderna — som en viss annan hemlighet med åsneöronen, ni vet — lofvar ni det?»

»Ja visst — — jag lofvar *allt* . . .»

»Nå, då ska' ni få höra . . .»

Härmed satte hon begge sina händer kring munnen, lutade sig ned mot Larsson och hviskade så hårdt, att det hördes af alla de kring sittande:

»Moster Lavinia har ett bräde, ett riktigt *bräde* bundet bak under klädningen, det är därför hon är så förfärligt rak och platt! Nu vet ni det!»

»Etty!» ropade modern förebrående och med ett bemödande att se missnöjd ut, under det alla de öfriga omkring dem brusto i skratt.

En god stund dröjde moster Lavinia i det lilla tysta rummet, der farmor satt och stickade med en grön skärm framför lampan. Som farmor var något döf, brukade alla höja rösten, då de talade till henne, men moster Lavinia skrek så, att det nästan hördes ända ned till andra våningen.

»Är 'den der Constance' med också?» frågade farmor genast, »jag har inte hört hvem som skulle komma?»

Lavinias ansigte klarnade af skadeglädje.

»Visst är hon med,» skrek hon, och hennes röst öfvergick vid dessa ord till ett verkligt rytande, »visst är hon *med . . . med . . .* Hon sitter nu som bäst i en soffa och låter kurtisera sig . . .»

»Hvad för något . . .»

»Kurtisera sig,» gallskrek Lavinia, »*kurtisera sig,*» fortfor hon, liksom hade hon funnit en obeskriflig njutning i att fylla farmors öron med detta ord.

»Men menniskan är ju gammal,» invände farmor, »inte kan hon väl bry sig om sådan tokenskap nu . . .»

»Hon blir tokigare för hvart år,» upplyste Lavinia, »tokigare för hvart år, sa' jag,» skrek

hon ännu en gång, rädd att farmor möjligen skulle ha gått miste om denna iakttagelse.

Nu var hon riktigt inne på det gamla, kära kapitlet, och härmed fortsatte hon, ända tills jungfrun förkunnade att supén var serverad.

Då moster Lavinia kom ned i matsalen, öfverraskades hon af att Etty hade ordnat ett särskildt bord, der moster, morbror och två af de andra äldre gästerna skulle sitta under supén. Etty passade upp de gamla, serverade dem vin, drack med dem och slog sig ned vid bordet, alldeles likgiltig för de unga herrarnes försök att draga henne bort till ungdomen. Det var nämligen ett af Ettys favoritnöjen att »lägga an» på gamla herrar och fruar.

»Nu skall jag 'tjusa till' den der gubben,» brukade hon plötsligen utropa, då hon fick se någon ensam och trumpen gammal herre, »vänta ska' ni få se hur *det* går till!»

Och så gick hon fram till den gamle herrn med hufvudet litet på sned och sitt skälmaktiga småleende, som inom några ögonblick förjagade alla missnöjda miner...

I allmänhet var det hennes goda hjerta, som dref henne till detta oskyldiga koketteri; ibland också ett oroligt begär att få pröfva sin tjusningskraft på ett nytt område.

Men i afton var det uteslutande hennes hjerta som talade. Morbror Robert såg så trött ut, att det riktigt gjorde henne ondt: han fick icke heller

stiga upp under hela supén, hon pysslade om honom, som hade han varit ett litet barn, kallade honom »lilla, rara morbror» och kysste ett par gånger hans kala fläck på hjessan. Och hvad moster Lavinia beträffar, var Etty icke fri från ett styng af samvetskval öfver att hon drifvit med henne inför Larsson; därför ville hon nu på detta sätt försona sitt fel.

»Hon är en toka, den flickan,» sade moster, då Etty lemnade dem, »men en snäll och beskedlig toka. Finge hon litet rykt och ans, så skulle hon nog inte bli så oäfven, men som det nu är, så . . .»

»Flickan är bra sådan hon är,» utbröt morbror Robert lifligt, och tårar af rörelse kommo honom i ögonen, »Gud välsigne och bevara henne, hon är som en solstråle, hvar hon går fram! — —»

Efter supén gingo gästerna tillbaka till salongen, der de drucko kaffe, åhörde Bellmanssånger, som en af de unga konstnärerna utförde med ackompagnement af guitarr, skämtade och pratade, ända till uppbrottstimmen slog. Men ända ut i tamburen, ja ned i trappan hördes ännu muntra röster och strofer af sånger, som utförts under kvällens lopp. —

I flickornas rum började nu Etty och Sigrid att kritisera gästerna. De föllo i hänförelse öfver några, härmade andra och kommo alltemellanåt i verkliga skrattparoxysmer, under det Etty gjorde sin aftontoalett med sedvanliga borstningar, tvag-

ningar och gnidningar, och Sigrid gick omkring, samlade ihop systemens kläder, som lågo kringströdda öfverallt, och med en eftertrycklig gest kastade in dem i Ettys rum.

Emellertid släcktes äntligen ljusen, pratet domnade af, då och då hördes ännu, likt dyningar, ett halfkväfdt fnitter eller några enstaka ord, men slutligen blef allt tyst, utom de djupa, regelbundna andedragen, som vittnade om, att de begge flickorna insomnat.

Då Anna var säker härpå, steg hon upp, satte på tofflorna, svepte en morgonrock omkring sig och gick ut i salongen.

Ty hon kunde ej ligga stilla, hon måste upp och ut, hon kände sig kväfd af alla de tankar, allt det grubbel, som strömmade in i hennes själ.

Hon satte sig vid fönstret — samma fönster der hon för en stund sedan suttit med Edvard och Elma, — stödde armarne mot fönsterposten och blickade upp mot den stjernbeströdda vinterhimmelen. Kvart efter kvart förgick, utan att hon ändrade ställning; hon satt så orörlig, som om hon lyssnat på sina egna tankar.

En känsla af ousäglig smärta, lik en aning om kommande, ännu ofattliga lidanden, em sorger utan namn, genomflög henne. Lifvet framstod för henne som något mörkt, okänt, för hvilket hon bäfvande ryggade tillbaka.

Hon försökte att frammana Edwards bild, sådan som hon nyss såg honom, för att dermed för-

jaga dessa plågsamma känslor, men de blefvo härigenom endast så mycket våldsammare.

Var det *han*, som skulle komma att bringa sorg öfver henne, var det därför att — hon vågade knappast tänka ut denna tanke — Elma var så vacker, så strålande, så mycket gladare än hon, var det därför hon sörjde? Hon visste det ej — i denna stund tyckte hon blott att *allt* var sorg, allt, — så mäktigt hade denna nya känsla af smärta gripit henne.

Och med denna förnimmelse förenades så småningom en tryckande känsla af synd och skuld. Guds vrede låg öfver henne, och hon skulle ej undkomma den, förrän . . . offret var fullbordadt. Det lif hon och hennes familj fört under de sista åren framstod i lifliga drag för hennes fantasi. Nöjen, tillställningar, verldslif, vackra kläder, vackra möbler — — — och hon hade en gång lofvat att älska Gud öfver allt och lefva endast för honom! . . .

Hon skälfde i djupet af sin själ vid föreställningen om den skuld hon dragit öfver sig. Allt ifrån barndomen hade religionens mysterier föresväfvat henne än som sköna drömmar om ett saligt försjunkande i Guds kärlek, än som fruktansvärda maningar, — och detta andliga behof fick nu en våldsam stegring.

Men hvad var då Guds mening med lifvet? Hennes tankar började gå in i en annan strömfåra. Var det kanhända synd att älska en människa, att fästa sig vid *hans* kärlek såsom hon gjort? Måste ett lif, på hvilket Gud kunde se ned

med välbehag, vara försakelse? Var det rätta, det högsta i lifvet, att försaka sig sjelf och ge upp alla egna önskningsar? Ja, så måste det vara; stod det icke så i Guds ord, och hade icke alla stora och ädla, hade icke alla sanna kristna, alla martyrer lefvat så? O, hvarför kunde hon icke likna en af dem? Hon kände en svärmisk, brinnande trånad efter ett lif sådant som deras, efter ett lif uteslutande egnadt åt Gud . . .

Men . . . hvad var då det der ordet »lifsglädje», om hvilket hon så ofta hörde *dem* tala? Var det synd deri? Hennes tankar kretsade några ögonblick kring detta mystiska ord, som alltid varit henne så främmande och ändå så skönt och lockande. Att vara glad och sorglös . . . hur kom det sig, att hon aldrig kunnat vara det? Var det denna förfärliga *skuld* som hindrade henne?

Den gamla olösta lifsgåtan framstod mörk och allvarlig i nattens tystnad och ensamhet. Hon steg upp och började gå af och an i rummet; så gick hon åter fram till fönstret, stödde pannan emot rutan och stod länge med blicken orörligt fäst på en stor, gnistrande stjerna ofvanför hennes hufvud. Plötsligen var det, som om hennes bröst vidgats, som om den oändlighet, hennes fantasi insög ur den okända stjernverlden, strömmat in i hennes själ och befriat henne från allt grubbel. Hennes egna sorger, ja till och med hennes kärlek — allt blef så smått inför detta stora, mäktiga, som omgaf henne i nattens tystnad, som kom hennes hjerta att skälfva och ögonen att fyllas af

tårar, detta stora, som hon ej kunde förstå, men som hon kallade Guds kärlek.

»Nu kan jag bära allt,» hviskade hon stilla,
»gör med mig hvad Du vill! — —»

Det var icke utan, att i det glada Verleska kolteriet så småningom började insmyga sig några af dessa misstämningar, hvilka alltid, förr eller senare, uppstå, då ungdom af begge könen är ofta och förtroligt tillsammans, — då de först så luftiga drömmarna börja få form och uttryck, då kärlek på ett håll, svartsjuka på andra, drabba ihop och åstadkomma obehagliga dissonanser.

Larsson och Wijkler voro begge förälskade i Etty, hvilket dock icke hindrade den senare att fortfarande egna Constance sin hyllning. Men Constance tyckte icke om att ständigt se den unge mannens mörka ögon med ett trånande uttryck fästa på Ettys ansigte och gestalt. Ty Constance hade för den unge konstnären känt ett af dessa upplammanden af ungdoms känslor, som pläga

hemsöka en del kvinnor, sedan de blifvit äldre, och hennes tillvaro i kotteriet blef så småningom en oafbruten kamp att skilja Harry och Etty och hålla den förra vid sin sida. Hon lyckades också häri, ty hon hade en energisk och i kärleksförhållanden rutinerad kvinnas makt till sitt förfogande; den stackars Harry sprattlade som en fisk på kroken för att komma lös, men han stod nu oåterkalleligen under Constance's toffel.

Etty skrattade åt alltsammans, och roade sig ibland med att förarga Constance genom att utsetta den unga målaren för sitt skarpaste koketteri. Sådana aftnar blef det en plågsam stämning i kotteriet. Ty när Constance's passioner sattes i rörelse, kunde hon, som annars var både god och välvillig, bli riktigt elak, och hennes missnöje med Etty fick utbrott i pikar och hånfulla anmärkningar, af hvilka en annan än Etty skulle känt sig djupt sårad. Men Etty tog saken lugnt, säker som hon kände sig genom den öfverlägsenhet hon egde i sina sjutton år och sin blomstrande fägring. Hon låtsade icke om Constance's pikar eller också afvärjde hon dem fyndigt och fortfor att skämta med den stackars Harry, som vändades för att komma lös ur den klämman, hvori en kokett flicka och en svartsjuk kvinna höllo honom fängslad.

Hvad Larsson beträffar, gjorde han genom sitt svärmeri för Etty en bitter sorg åt Sigrid, som älskade honom och äfven haft grundade skäl att tro på hans genkärlek.

Den unga flickan kände nu en frätande bitterhet mot systemen, som tagit ifrån henne den kärlek hon trott sig ega. Men hennes stolthet, som vid alla sorger och ledsambheter hittills hållit henne uppe, kom henne äfven nu till hjälp; icke med ett ord lät hon någon ana hvad hon kände, det enda tecknet till de inre striderna var, att hennes lynne blifvit tungt, men detta skref man på att hon längtade ut till Paris, och hon nekade ej härtill.

Slutligen började, som kulmen på ledsamheterna, förtroligheten mellan Edvard och Elma bli så i ögonen fallande, att till och med familjens öfriga medlemmar varseblefvo den.

Alla dessa misstämningar, större och mindre, allvarigare och flyktigare, började nu väfva in sig i den förr så glada sammanvaron, framkalla sårande ord, missförstånd, intriger, hvilka surrade omkring i den redan af svärmeri och kärlek kväfvande luften. De unga kunde, åtminstone till det yttre, ännu ha roligt med hvarandra, skämta och prata, men så kom plötsligen ett obetänksamt ord, hvilket orsakade ett tåradt öga eller en mulen min. Strax fick någon annans ansigte en reflex häraf, det blef tyst i kretsen, några försökte återupptaga skämtet, andra stego upp och gingo ut, och aftonens nöje var stördt. Sedan blef det merendels, antingen dagen derpå eller redan samma afton, en scen med förklaringar, vittnesmål och i allmänhet försoning. Alla i sällskapet, med undantag af ETTY, voro ända till ytterlighet känsliga; just därför att ingen af dem vågade öppet visa sina känslor, hakade de sig fast

vid småsaker, vid ord eller uttryckssätt, som ingenting betydde, men som gaf dem ett något så när rimligt tillfälle att ge luft åt den bitterhet, hvaraf de voro fyllda.

I detta lif af nöjen och öfverspända känslor låg arbetet helt och hållet nere. Häröfver började de nu att pika hvarandra, utan att tänka på att först sopa rent för sin egen dörr. Sigrid tog en dag Harry i en lång upptuktelse, förehållande honom, att hans bana som konstnär skulle bli förstörd, om han fortsatte att lefva i denna hvirvel af nöjen.

»Ni gör ju bokstafligen ingenting annat än låter damerna skämma bort er,» sade hon med en föraktfull grimas, »och hur kan ni stå ut dermed, hur kan ni stå ut med alla gamla fruntimmers förtjusning? Det fins för er inte mera än en räddning: lemna alltihop, res er väg och börja på allvar arbeta!»

Den stackars Harry såg förkrossad ut, lade hufvudet på sned, hängde med underläppen och drog förströdd i sina manschetter.

»Alldeles för trånga,» mumlade han, »inte dugg till chic.» Derefter såg han upp och gjorde en energisk knyck på nacken: »I morgon reser jag till landet och tar studier till ett vinterlandskap, i 20 graders kyla, alldeles bestämdt.»

Men morgondagen och flere andra dagar kommo och gingo, utan att man behöfde sörja Harry i någon af de kretsar, der hans vackra ögon beundrades och hans naiveteter applåderades.

Några dagar derefter öfverraskades Sigrid af att Larsson gaf henne en liknande upptuktelse.

»Hvad har ni sjelf gjort?» frågade han, då den unga flickan pikade Harry för hans lätja. »Hvad har ni gjort, sedan ni kom hem från Paris? Ingenting, för så vidt jag vet, ni har inte en gång fullbordat den tafla ni började derute. Ingen kan tro annat än att er resa till Paris var en förlustereso och inte en studiereso.»

Sigrid bleknade, men svarade ingenting. Hon kände i djupet af sin själ att Larsson hade rätt, men just därför att sanningen var så slående och att den uttalades så hänsynslöst af den, på hvil- kens omdöme hon satte ett så högt värde, förorsakade den henne en smärta, som nästan tillintetgjorde henne. Hon tyckte, att allt sammanstörtat för henne; hennes kärlek var försmådd och hennes konstnärsbana stängd. Hon hade låtit den dyrbara tiden gå förbi, och det föreföll henne, som om hon aldrig mera skulle kunna taga igen den.

Men Larssons ord hade varit en nyttig lexa för henne; med vanlig spänstighet öfvervann hon inom kort sin nedslagenhet, och då kastade hon sig med mångdubblad ifver på målningen.

Äntligen kom våren och gjorde slut på kotteriets både nöjen och ledsamheter. De flesta af dess medlemmar kände nästan lättnad vid tanken på att under någon tid vara helt och hållet åtskilda; men på sista samkvämet upplågade hela den forna stämningen af tjusning och ungdomsglädje. Man sjöng afskedssånger och höll afskedstal,

bytte porträtter, upplifvade minnet af alla de glada stunder man haft tillsammans under vintern och skildes slutligen med den känslan, att alla missljud voro upplösta. Sigrid och Larsson blefvo försonade, och den unga flickan kände till sin glädje, att, om än Larsson icke skulle blifva för henne hvad hon en gång hoppats, var likväl det goda kamratskapet återställt emellan dem. Harry bokstafligen smälte af sinnesrörelse under sina allvarliga bemödanden att älska både Etty och Constance in i sista afskedsstunden, och Constance skildes från honom i den lyckliga öfvertygelsen, att hon, trots sina 44 år, ingifvit den unge mannen en varm hängifvenhet.

Redan i slutet af maj flyttade Verles ut till sitt sommarnöje. Direktören hade arrenderat det på 25 år, bygt om huset och anlagt trädgård, så att familjen nu betraktade det som sitt eget. Sommaren kom tidigt detta år, och ungdomen njöt af det vackra vädret. Fred fiskade och botaniserade hela dagarne; Sigrid satt i solgasset och tog studier, tills hennes näsa och händer blefvo rödbruna, och Anna hjälpte till med hushållet, sydde på maskin och promenerade, ibland ensam, ibland med Etty. Etty strök som vanligt omkring i skog och mark, tappade bort sin näsduk och ref långa luckor på klädningarna, hvilka Anna sedan brukade stoppa åt henne. För öfrigt hade hon under denna sommar två vurmar, hemtade från så olika områden af menskligt vetande, som hennes kringflygande fantasi kunde uttänka: att läsa latin och att gå på lina. Sanningen kräfver dock den upplysningen,

att hennes smidiga fötter med långt större säkerhet och behag balancerade på den lina hon utspänt mellan två träd, än hennes tankar förmådde hålla sig fast vid de latinska verben. Men hon hade nu en gång fått i sitt hufvud, att det var »simpelt» att icke kunna latin, och därför blef den stackars Fred, som i allmänhet icke hyste någon öfverdrifven kärlek för studier, under denna sommar allt emellanåt hemsökt med olyckan att förhöra henne grammatika och öfversättning.

»Det skall vara Etty, det der,» sade Sigrid, då hon ifrån bersån hörde Ettys röst: »amo, amos, amat» och Fred som korrigerade: »amos, äsch så dumt, amas, vet jag!» »Tvinga en skolpojke att förhöra latinska grammatikan på en vacker somrardag! Det fins då ingen menniska, som kan få sin vilja fram som Etty; jag tror, att om hon fick den idén att pappa skulle dansa på lina, så gjorde han det.»

Edvard kom ut endast på lördagsmiddagarna och stannade öfver söndagen. En söndag uteblef han till och med alldeles och skref blott till Anna, att han hade försträckt sin fot och därför måste hålla sig hemma.

Verle sjelf kom icke heller så ofta ut som han brukade de andra somrarne. Två, tre dagar kunde förgå, utan att familjen såg till honom; det var så mycket att göra i staden, brukade han säga. Etty var mycket bedröfvad häröfver; hon försäkrade honom, att hon kände sig riktigt stött öfver hans försumlighet. »Dessutom blir här ju en sådan för-

tviflad 'karltorka'!» tillade hon med en komisk grimas.

Verle skrattade, klappade henne på kinden och lofvade att komma oftare, dock höll han ej detta löfte.

För öfrigt var direktören sedan någon tid icke vid sitt vanliga goda lynne; han såg ofta förströdd ut, svarade tankspriddt, och utan någon synlig anledning kunde han ibland sucka djupt, stiga upp och gå in till sig.

Fru Verle sade ingenting, men hon anade hvad det var, som gjorde hennes man nedstämd. Slutligen en dag, då de sutto ensamma i bersån efter middagen, frågade hon honom rent ut, ifall han hade haft någon ledsamhet på bolagsstämman?

»Nej, visst icke,» svarade han kort, »der var allt som det skulle vara.»

»Nå, då är det i alla fall någonting i affärsväg, som oroar dig?» fortsatte frun efter några sekunders tystnad.

»Ja, kanhända,» svarade mannen. »Jag tycker, att det går åt för mycket pengar,» tillade han med ett tvunget skratt.

»Ja, det har du visst rätt i,» svarade fru Verle eftertryckligt, »det har jag tyckt länge. Och du vet, att jag flere gånger har varnat dig, att jag flere gånger har sagt detsamma som jag säger nu: att vi lefva öfver våra tillgångar och att det i längden kommer att . . .»

»Seså, börja inte med att göra förebråelser,» afbröt Verle otåligt och slog med ena handen mot

henne, »då är det bäst, att vi genast sluta med hela samtalet . . .»

»Jag gör dig inga förebråelser,» fortfor frun med ett vemodigt leende, »det har jag ingen rätt till. Skulden är min lika väl som din . . .»

»Skulden . . . skulden, obehagligt ord,» afbröt Verle, i det han ryckte på axlarna. »Hvem har sagt, att det är någon skuld? Men det är så likt fruntimmer att, när någonting ledsamt händer, genast börja fundera på hvems felet är . . .»

»Nå, låt oss antaga att vi begge äro oskyldiga,» svarade frun småleende, »så måste vi i alla fall tänka på att förändra vårt lefnadssätt, utgifterna för hushållet ha varit enorma i vinter . . .»

Det blef några ögonblicks tystnad. Verle satt med armarna hvilande mot knäna och stirrade tankfull ned i marken.

»Kan man få se hushållsböckerna?» frågade han derefter hastigt och såg upp.

»Gerna,» svarade frun, i det hon gick in i byggningen för att hemta det begärda.

Då hon kom tillbaka, satte sig de båda makarne att tillsammans gå igenom utgiftsböckerna, hvilka voro förda med den största noggrannhet.

»Men det är ju oerhörtdt, Helena!» utropade Verle, i det han slog flata handen i bordet och lutade sig bakåt med ett uttryck af den största häpnad, »oerhörtdt! Hur *kan* det ha gått till sådana summor? Se här,» fortfor han och började ånyo bläddra i boken, »flickornas toaletter . . . det

är ju riktiga summor... och bara kaffe och socker... åh, det var förfärligt...»

»Kan du verkligen tro, att med ett sådant lefnadssätt, som vi fört, hushållet kan gå till mindre?» frågade frun med en anstrykning af otålighet i stämman. »Dessutom, du vet ju sjelf hvad du gifvit mig...»

»Naturligtvis, men det verkar mera slående, då man så här får se alla siffrorna framför sig på en gång. Ja, här måste verkligen ske förändringar... stora förändringar på flere områden...»

Han steg upp och började promenera af och an i bersån med rynkad panna och blicken fäst på marken.

»Lina,» ropade han efter några minuters förlopp åt husjungfrun, som i detsamma gick förbi bersån, »Lina...»

»Hvad vill du?» frågade frun, då Lina ej hörde, »jag skall säga till...»

»Åh, jag ville bara bedja henne ta' hit litet vatten... jag är så törstig...»

»Bilinervatten?» frågade frun, i det hon reste sig upp.

»Nej. Vanligt, simpelt källvatten,» svarade Verle med en eftertrycklig betoning på hvarje ord.

Fru Verle vände sig hastigt om för att dölja sitt småleende. Hon gick emellertid ut och sade till om det begärda »källvattnet».

Verle slog i ett glas ända till brädden och drack det långsamt med ett obeskrifligt uttryck af försakande och bekymrad familjefar.

Emellertid sattes inga inskränkningar i verkställighet, åtminstone ej under sommaren. Allt emellanåt voro gäster utbjudna, och till och med fru Verles små försök att vid dylika tillfällen göra middagarne enklare, strandade.

»Det går icke an den här gången,» hette det alltid då, »rent ut sagdt, skulle det skada min kredit.»

Hans lynne var emellertid fortfarande ojemnt. En dag, då han ej på länge varit ute, frapperades hans hustru af det oroliga, nästan dystra uttrycket i hans ansigte. Under middagen var han också tyst och retlig, och ett par gånger hände det till och med, att han, som annars var så vänlig mot sina barn, snäste till sjelfva sin älskling Etty, så att denna fick tårar i ögonen.

»Anton,» sade frun, då hon efter middagen blef ensam med mannen, »säg mig hvad det är som händt? Jag vet, att det är någonting ledsamt, men jag skulle gerna vilja veta hvad?»

Verle tvekade ett ögonblick.

»Nåja,» sade han derefter hastigt, »förhållandet är, att jag förlorat pengar på en affär. Det är ju ej värdt att redogöra för hela saken, — alltnog, jag hade hoppats att vinna, och nu förlorar jag i stället. Sådant gör inte lynnet godt.»

»Men hvarför skall du göra affärer?» invände frun mildt, »du har ju dina säkra, bestämda inkomster, och jag är öfvertygad om, att dessa spekulationer endast komma att bringa olycka...»

»Det der förstår du inte, hustru,» svarade Verle torrt, »jag tror vi gjorde klokast i att icke längre tala om detta ämne.»

»Nåja, vi skola inte längre tala derom. Gud ske lof i alla händelser att det icke var någonting ledsamt i 'Felicia',» tillade hon hastigt och tvekan-
kande.

Verle vände sig tvärt om och fixerade sin hustru. Det flög ett egendomligt uttryck öfver hans ansigte, ett uttryck af på samma gång misstänksamhet, otålighet och skygghet.

»Hvad menar du med det der uttrycket 'något ledsamt i 'Felicia'?» frågade han retligt.

Frun svarade ej.

»Jag har ett par gånger förut hört dig göra samma fråga,» fortfor han ännu otåligare, »jag skulle vilja bedja dig närmare bestämma det der uttrycket 'något ledsamt'.»

»Åh, det är väl icke så svårt att förstå,» svarade frun med ett tvunget leende, »jag förmodar att i ett bolag kan hända mycket som är ledsamt...»

»Så äkta fruntimmersaktigt!» utropade Verle skrattande och återtog sitt vanliga godmodiga sätt. »Alldeles abstrakt och kringsväfvande! Någonting ledsamt... ja till exempel att kassörskan i går klämde sin tumme i en dörr, så att hon höll på att dåna... det var mycket ledsamt för henne, det erkänner jag, men inte kan jag finna, att du och jag ha någon anledning att sörja deröfver?»

Frun svarade ej, utan nöjde sig med att flyktigt småle; då hennes man anslog denna ton, lönade det ej att fortsätta ett allvarligt samtal.

Men hon kunde ej blifva kvitt den oroliga aning, som, hon visste ej sedan när, gripit henne och mer och mer vann herravälde öfver hennes tankar. Det hjälpte henne ej, att hon sade sig sjelf, att denna aning endast var ett foster af en sjuklig fantasi, den fans der ändå, den smög sig in i hennes drömmar och fylde dem med besynnerliga, vidriga bilder, den tryckte henne som en mara både natt och dag.

Någon tid derefter fick hon i en tidning läsa om en stöld, som blifvit begången i en bank. Med denna plågsamma ifver, hvarmed vi läsa eller höra talas om tilldragelser, hvilka på ett eller annat sätt beröra någon ömtålig punkt inom oss, slukade hon tidningens redogörelse för stölden och satt sedan en lång stund, blek och orörlig, stirrande framför sig, liksom såge hon in i en olycksdram, som plötsligen upprullats för henne.

»Men hvad har då händt?» tänkte hon slutligen och såg sig nästan förvirrad omkring i rummet, »ingenting . . . Gud ske lof . . . allt är sig likt . . . det var bara en ohygglig dröm . . . Nej, jag får ej tänka så här . . . det är syndigt . . . det är orätt . . . det är misströstan till Gud att lida på detta sätt . . . i förväg, innan Han skickat pröfningen . . . Kanske Han förbarmar sig öfver oss och *icke* sänder den . . .»

Men då hennes man kom ut, vågade hon ej betrakta honom, och under hela middagen satt hon och vaktade hvarje min på hans ansigte, hvarje blick, hvarje ord. »Skall det icke komma? Skall han ingenting säga? Vet han ingenting?» tänkte hon oupphörligt. Nej, han var sig fullkomligt lik och talade icke ett ord om bankstölden.

Men då han tog fram tidningarne, frågade han emellertid fullkomligt obesväradt:

»Har du sett hvilken stor bankstöld, som nu igen blifvit begången?»

»Nej,» svarade frun, nästan mot sin vilja uttalande denna osanning.

»Jo, det är en mycket ruskig affär — här står en utförlig redogörelse därför.»

Han vek upp tidningen och uppläste derefter referatet.

Frun fixerade honom oafbrutet under läsningen. Men han såg så lugn och ändå upprörd ut, som man gör, då man läser om tilldragelser, hvilka visserligen djupt intressera, men icke ha något med ens egna förhållanden att skaffa.

»Ja, det är märkvärdigt hvad det begås många dylika förseelser nu för tiden,» sade Verle, sedan han slutat, »men det är en gifven psykologisk följd af förhållandena. Det ligger någonting demoraliserande i denna omedelbara närhet, i detta 'intima förhållande' till stora penningesummor. Penningen förlorar så lätt sitt värde, då man ständigt har tillgång till den, det ligger så nära till hands att, om man behöfver en liten penningesumma, tänka att,

ifall jag lånar den i dag, så lägger jag tillbaka den i morgon. Och i sjelfva den handlingen ligger ju egentligen intet ondt, men den leder så lätt till brott.»

»Om jag har rättskänsla och samvete,» invände frun med låg röst, »så känner jag ingen frestelse hvarken att 'låna', som du säger, eller fortsätta att taga och bli en tjuf.»

»Samvete . . . samvete,» svarade Verle otåligt, »det ha vi ju alla. Faran är ju just, att samvetet kan bli förslöadt genom de yttre omständigheternas makt. Nej, samvetet är ett fruktansvärdt elastiskt ting.»

»Ja, Gud hjelpe alla, som bli utsatta för dylika sorger!» sade fru Verle efter några sekunders paus, »Gud hjelpe den olyckliga hustrun och barnen till en dylik förbrytare, *jag* kan icke tänka mig en tyngre pröfning än deras.»

»Nej,» svarade Verle allvarligt, »jag erkänner, att bland de hemsökelser, hvarpå denna jemmerdal är så rik, äro dylika saker bland de förfärligaste, och man har svårt att fatta, att någon kan vilja göra de sina en sådan sorg.»

En liflig rodnad flög öfver fru Verles kinder, och hon betraktade sin man med ett osäkert småleende och en på samma gång kärleksfull och skrämtdt forskande blick. Utan att hennes mans ord borttogo den besynnerliga oro hon känt på sista tiden, värmdde de likväl hennes hjerta; hon skulle velat bedja honom förlåta de misstankar hon

hyst, och hvilka hon i detta ögonblick knappast förstod.

Men om hennes blick varit lika skarp som hennes instinkt var finkänslig, då hade hon förstått, att dessa misstankar uppstått till följd af vissa drag i mannens karaktär, och att de således ej kunde nedtystas.

Direktör Verle ansågs allmänt vara en både arbetsam, ordentlig och duglig man. Han var en af dessa personer, hvilka ega den farliga lyckan att åtnjuta »allmänt förtroende»; gamla fruntimmer vände sig med förkärlek till honom i sina affärsbekymmer; han var förmyndare »ex professo», som han sjelf brukade säga; man gaf honom kommunala uppdrag af olika slag, och allt skötte han med punktlighet och noggrannhet. Dertill kom att hans personliga älskvärdhet, godmodigheten i hans sätt och blick samt hans egendomliga förmåga att i en allmän diskussion kunna hålla med tvenne afgjorda antagonister och göra det på ett så fyndigt sätt, att han icke föreföll fadd, hade gjort honom till en mycket populär personlighet.

Men det fans hos honom *en* punkt, der han alltid gled undan hvarje försök att få ett fullt, säkert grepp in i sjelfva kärnan af hans karaktär. Hvari denna punkt bestod, kunde ingen säga; än tycktes den bestå i den sorglöshet, han ibland visade, och som, just då man förvånades deröfver, kunde slå om i ett nästan ängsligt pedanteri, än i ett obetydligt, men likväl påfallande slarf. Ibland åter framstack hos honom helt oförmodadt en småslughet,

som kom hans närmaste vänner att icke känna sig säkra på honom, och hans ifrigaste beundrare att säga: »jag vet icke hur det är, men ibland förstår jag mig icke på Verle.» Personer med skarpt omdöme litade icke heller på honom, trots hans älskvärdhet och popularitet.

Grosshandlare Verles karaktär var i allt en stegring af direktörens sämsta egenskaper; den osäkra punkten i den sistnämdes karaktär var hos grosshandlaren vidgad till en mörk fläck, det vill säga, hvad som hos den ena brodern icke var fullt pålitligt, det var absolut opålitligt hos den andre, något som äfven framskymtade i hans smilande blick och artiga, alltid beherskade sätt.

Något af allt detta var det fru Verle anade, med en kvinnas instinkt, utan att dock kunna se och opartiskt döma. Ty hon älskade sin man för högt för att någonsin erkänna, att hennes misstankar voro grundade på vissa fel i hans karaktär; hon betraktade förhållandena uteslutande ur den synpunkten, att frestelserna voro så nära, att bedrägeri var en så vanlig synd i våra dagar, och att, utan strid och vaksamhet, äfven den bästa skulle kunna falla. — —

I början af augusti kom Elma Bernstedt ut till Björksjö och kvarstannade en månad. Under de första veckorna af hennes vistelse der for Edvard icke ut oftare än förr, men sedan blefvo hans besök tätare och tätare. »Det är så mycket mindre att göra på sensommaren,» sade han för hvarje gång, liksom urskuldande.

Det var icke Edwards afsigt att vara otrogen emot Anna, och någon tanke på att för Elmas skull bryta förlofningen hade icke ens uppstått hos honom. Hans envishet hindrade honom från att erkänna, att han begått ett misstag, då han förlofvade sig med Anna; han fasthöll fortfarande som sin åsigt, att Anna var typen för en hustru, som skulle göra sin man lycklig. Elma deremot var tjusande och farlig, men icke skapad att bereda huslig lycka.

Dessa tankar och föreställningar, med hvilka han liksom omvärnade sin af lidelsen hotade pligt-känsla, gjorde honom emellertid allt annat än tillfredsstäld; de lågo som blyklumpar i hans själ, de sutto likt gamla rostiga spikar inslagna i hans fantasi och kommo honom att känna äktenskapet som något trivialt, prosaiskt, helt olika hans forna ideal deraf. Han *vågade* ej se klart i förhållandena; han förstod ej, eller ville ej förstå, hvad Elma redan var för honom, — att alla de själsförmögenheter, hvilka under förlofningen med Anna så småningom domnat af, nu fått lif igen; att Elma med sin kraftiga, varma, utåtvända natur egde nyckeln till hans väsens innersta och förstod att framdraga det bästa derur.

Hela denna tid blef icke annat än en fortsättning och utveckling af Edwards och Elmas ömse-sidiga böjelse. Begge voro de emellertid uppfyllda af de bästa afsigter att göra sin pligt; begge voro de så finkänsliga mot Anna, att hon ej skulle kunnat beklaga sig öfver ett ovänligt ord eller den

minsta försummelse. Elma kände visserligen för Anna ett slags medlidsam öfverlägsenhet, men den sistnämndas milda väsende ingaf henne på samma gång så mycken vördnad, att hon skulle kallat sig sjelf en usling, om hon kunnat bedraga henne. Och Edvard var allt för pligttrogen för att med ett ord eller en min förråda sin svaghet för Elma.

Men till slut började denna dagliga sammanvaro, dessa samtal och promenader att rubba deras föresatser och göra deras blickar osäkra, då de mötte hvarandra . . .

Kvällen före Elmas afresa gick ungdomen ut och promenerade i det vackra augusti-månskenet. ETTY deklamerade hela tiden, Fred gick vid dikeskanten och lät då och då, när det kom allt för mycket glöd i Ettys deklamation, höra ett: »äsch, så fånigt;» Sigrid och Elma, Edvard och Anna gingo förut parvis. De sistnämnda talade endast obetydligt; då och då tryckte Edvard pligtskyldigast Annas hand och frågade om hon frös, hon såg så blek ut och kändes så kall om handen? Och med samma entoniga röst och bortvända blick svarade Anna regelbundet: »nej».

På hemvägen gingo de in i bersån och sutto der en stund. Månskenet föll in genom löfverket och upplyste det trolska dunklet derinne; utanför kastade träden långa skuggor på gräsmattorna, mellan hvilka sandgångarna lyste bjert hvita, och genom bersåns öppning syntes månstrålarnes glittrande spel på den mörka, lugna vattenytan. En ymnig dagg betäckte marken, och öfver vassen vid

stranden svepte sig en lätt, florslik dimma. Luften var tung och fuktig, mättad med en obestämd blandning af sensommarens vällukter: doften från resedasängarne och från sädesskyllarne nere vid landsvägen.

Etty stälde sig midt i bersån, höjde armarna mot himmelen, böjde hufvudet bakåt och deklamerade patetiskt:

I månklar dimma
Står skogens krans,
Dess toppar simma
I silfverglans . . .

»O, det är härligt . . . inte sant . . . det är härligt!» utropade hon derefter i ett slags yster extas. »Jag vet inte hvad jag ville göra i det här ögonblicket . . . jag tror att jag skulle vilja krama någon . . . helst månskenet . . . och träden . . . och . . . hela naturen . . . Jag tycker alldeles, att jag skulle kunna uträtta någonting stort och ädelt . . . ja, det är sådana här ögonblick, som skapa hjeltar . . .»

Och hennes entusiasm, som var lika mycket sammansatt af djup känsla som af barnslig skalkaktighet, gick plötsligen alldeles öfver i det sistnämnda; hon rusade med ett indiantjut på Fred och bet honom i örat.

»Etty och Fred!» utropade Sigrid förargad, »var tysta, ni uppföra er ju inte som bättre folk.»

Men under dessa barnsliga upptåg utkämpades der inne i bersån ett annat slags strid, tyst och ljudlös, men brinnande het. Edvard, hvars känslor

först genom den långa, enformiga promenaden och nu genom månskenet och den mystiska stämningen i bersån blifvit stegrade ända till lidelse, kunde ej längre beherska sig. Då han kom in i bersån, lemnade han Anna och satte sig bredvid Elma. Det föreföll honom, som om han plötsligen blifvit ensam med henne; han märkte ingen annan än Elma, hvilkens närhet han oupphörligt kände lik-som en brännpunkt, i hvilken naturens skönhet och nattens hemlighetsfulla längtan sammanström-made. För första gången greps han af denna hän-synslöshet, som lurar i hvarje oloflig känsla, färdig att bryta ut, om man ej i tid räddar sig . . .

Elma satt alldeles orörlig, med händerna sam-manknäpta kring ena knäet och blicken rigtad uppåt, så att hennes stora mörkblå ögon lyste med en glans, som förvirrade Edwards sinnen. Han tyckte, att det var som om en slöja svepte sig kring föremålen och människorna omkring dem. Hans uppjagade, uttröttade fantasi fylles af föreställnin-gen om ett töckenlikt ljushaf, med vågor, som drefvo dem mot hvarandra . . . Ja, de kommo när-mare hvarandra, och ändå rörde sig ingen af dem . . . Andedräkten stockade sig i hans strupe . . . han glömde att Anna satt midt emot . . . hans brännande blick hvilade oafslåtligt på Elmas ansigte, och hans hand vidrörde famlande hennes arm . . .

»Kom, låt oss gå!» sade plötsligen Sigrid, som, utan att vilja medgifva att hon genomskådat för-hållandena, kände sig betryckt af denna långa tystnad.

Hon reste sig hastigt, och Anna följde henne, blek som döden.

Elma steg också upp för att lemna bersån, men då hon gått ett par steg, grep Edvard hastigt hennes hand, och innan hon hunnit förhindra det, förde han den till sina läppar . . .

Hon slet sig häftigt lös och såg på honom med en smärtsam, förebrående blick.

»*Det* skulle ni inte ha gjort,» hviskade hon med darrande röst.

»En enda gång, en enda,» mumlade han halfkväfdt tillbaka.

Elma skyndade sig efter Sigrid, Anna skilde sig från dem och gick in i villan, och Edvard saktade sina steg, så att han blef ensam kvar. — — —

»Hvad är det för något?» tänkte Etty, som stått i skuggan på gräsplanen och åsett hela denna manöver. »Någonting är på tok, det slår inte fel, men hvad är det?»

Hon lemnade Fred, som promenerade in för att lägga sig, och gick derefter med händerna på ryggen nedåt landsvägen, så att hon i lugn och ensamhet kunde få grubbla öfver hvad som händt.

Men ju mera hon grubblade, ju mera sorgsen och nedstämd blef hon. Hennes glädtighet var försvunnen, hon gick med pannan rynkad och blicken fäst på marken, likgiltig för det härliga månskenet och de stora, drömmande skogarne omkring henne. Hon älskade Anna med denna hetsighet, som utmärkte alla hennes känslor, och en instinkt sade henne, att systemens lycka var hotad.

»Ve dem, som göra något ondt åt Kurril,» mumlade hon mellan sina sammanbitna tänder och hytte i luften mot okända fiender, »ve dem, för de skola få med mig att göra!»

Hon stampade i marken, svängde hastigt om på klacken och återvände hem, med hjernan uppfylld af oklara, fantastiska föresatser att uppträda som afslöjare och rättsskipare.

Emellertid gick Edvard i öfver en timme af och an vid sjöstranden, ett rof för den häftigaste sinnesrörelse. Ja, han älskade Elma, det var icke längre möjligt att förneka denna sanning, för hvilken han så länge sökt att undångömma sig. Hans förlofning med Anna var ett fruktansvärdt missgrepp, men det föll honom icke ett ögonblick in, att han skulle kunna rätta det, utan att på samma gång uppföra sig som en niding. Ty hans medfödda rättskänsla vaknade snart till lif igen; den yra, som gripit honom, sloknade liksom ett rus skingras, sans och förnuft återkommo, och med dem de bittraste samvetskval.

Hvad hade han gjort? Varit trolös mot sin fästmö, stört en annan kvinnas renhet och oåterkalleligen rubbat aktningen för sig sjelf.

Måhända var det denna sista känsla, som mest plågade honom. I hela dess styrka erfor han en pligtrogen, sjelfrättfärdig karaktärs högmodiga ånger; han vred sig vid föreställningen om att icke längre kunna hysa aktning för sig sjelf; han våndades vid tanken på den blygsel han skulle känna

första gången han såge sin trolofvade i ögonen efter denna olyckliga kväll.

Men med tanken på Anna fick en annan känsla öfvertaget, en känsla af djupt deltagande för den unga flickan, hvars kärlek han tillockat sig, hvars skönaste ungdomsår han invigt åt endast tanken på honom och hans lycka. Och henne hade han kränkt, — föraktlig, usel, hjertlös som han var.

Men komma hvad som komma ville, *aldrig* skulle en tanke på att öfvergifva henne uppstå hos honom!

Denna sista föreställning utöfvade en lugnande inverkan på honom. Och alla hans fantasier om hur intagande hon skulle bli som hustru och hvilket trefligt hem de skulle få, uppstego på nytt, jollrande och halft frånvarande som smekningar af en ålderdomsskröplig hand, — ända tills han spratt till vid att Elmas bild, varm, strålande, månomgjuten, plötsligen steg upp ur dessa töckniga, blodlösa syner . . .

Han for med handen öfver pannan och ryste till, som om han sett ett spöke. Och den förfärliga känslan af ångest, ja raseri öfver att ha förnedrat sig sjelf, kom ånyo och svepte sig, kall och isande både öfver hans olyckliga kärlek och hans ömhet för Anna . . .

Slutligen tröttnade han på att vandra af och an vid stranden; han begaf sig hemåt och gick in i byggningen.

Han bodde en trappa upp, och för att komma till sitt rum måste han gå öfver en stor, till ett

slags försal ordnad vind. Det djupa rummet upplystes endast svagt af månskenet, som föll in genom fönstret i en sned, glänsande strimma. Då han kom midt på golfvet, fick han i fönstret se en kvinlig gestalt, med ryggen åt månskenet, så att endast figurens yttre konturer framträdde.

Han stannade liksom fastspikad. Var det Elma? Kunde det verkligen vara hon? Och hans själ fylldes af en hänsynslös längtan, en känsla af utsäglich lycka . . .

I det samma rörde sig skepnaden vid fönstret, och då såg han på den skygga rörelsen och det lätt framåtböjda hufvudet, att det var Anna.

Han kvarstod lika orörlig; den lidelse han nyss erfarit slocknade, och hela hans inre stelnade i en enda känsla af förtärande blygsel.

»Jag har väntat länge på dig,» sade Anna slutligen, sedan de under några sekunder stått tysta och i dunklet sökt hvarandras blickar, »det är något jag ville tala med dig om . . . något jag ville säga . . .»

Den milda rösten, under hvars onaturliga lugn skälfde en våldsamt tillbakaträngd sinnesrörelse, ökade ännu mera de kval han led. Hans första instinkt var att brista i gråt, falla på knä och anropa hennes förlåtelse. Men han beherskade sig; den första omedelbara känslan kväfdes af ett begär att, om möjligt, rädda sin sjelfaktning och bevara den nimbus han visste sig ha egt inför den unga flickan. Kanske hade hon ej sett allt, kanske var det blott misstankar, som oroade henne, misstankar

som han lätt skulle taga bort, — kanske kunde det, som var brustet emellan dem, helas och allt bli godt igen . . .

»Hvad vill du tala med mig om?» frågade han med en stämma, som han sökte göra så stadig som möjligt.

»Det vet du,» svarade Anna lika stilla och lugnt som nyss, »jag vill . . . återge dig friheten . . .»

Han stod liksom träffad af blixten. Han kunde ingenting svara, ett par gånger öppnade han läpparna, slöt dem och sväljde nervöst. Inga förebråelser skulle ha träffat honom så som dessa enkla ord.

Slutligen blef han herre öfver sin rörelse.

»Nej, Anna!» utropade han och gick några steg emot henne, »detta är en yrsel af dig, du vet inte hvad du säger! Det kan icke vara din mening, detta! Äro vi då så litet för hvarandra, är vår förbindelse så ytlig . . . att . . . att . . . nej, du menar det inte! Har man i årtal tillhört hvarandra och älskat hvarandra som vi gjort . . . och så på ett ögonblick . . . för en . . . en . . . så skulle allt vara förbi? Nej, icke hvad på mig vidkommer åtminstone, i det sista skall jag kämpa för att bevara den lycka, du vill tillintetgöra!»

Han drog upp sin näsduk och for med den öfver sin af sinnesrörelse fuktiga panna. Anna stod tyst, med ögonen nedslagna, orörlig som en bildstod; Edvard väntade, att hon skulle svara någonting på hans långa tal, men han väntade förgäfvets.

»Anna,» sade han slutligen med lugnare röst, då tystnaden omkring dem blef mer och mer olidlig, »säg någonting? Har du ingenting att svara?»

Edvard hade gått fram till fönstret; Anna vände sig nu äfven ditåt och såg upp på honom med sina mörka ögon, hvilkas blick i månskenet tycktes honom så djupt sorgsen, att han var nära att brista i gråt.

»Kan du inför Gud säga mig, att du håller lika mycket af mig nu, som du gjorde för fyra år sedan, att ingenting kommit emellan oss?» frågade Anna slutligen med nästan ljudlös stämma.

Han ryckte omärkligt till och grep med handen kring stolskarmen.

»Det är inte ädelmodigt att göra en sådan fråga,» svarade han häftigt, men tyckte sjelf, att hans ord voro lika lumpna som ett oärligt utfall i en duell.

»Inte ädelmodigt?» upprepade hon, »det förstår jag inte hvad du menar med. Vill du inte svara på den?»

»Jo!» utropade han, »det vill jag. Men jag skall säga dig, hvarför det icke var ädelmodigt att göra den. Du skulle inte ha gjort den, om du inte anat någonting, men det hade varit bättre för oss båda, det hade varit ädelmodigare af dig, om du begräft den aningen så djupt i glömska, att den aldrig fått lif, aldrig som nu blifvit ett outplånligt pinsamt minne emellan oss. Då en menniska är uppfylld af en verklig önskan att göra sin pligt, att öfvervinna sin... sin... alltnog att, kosta hvad

det vill, handla så, att hon icke behöfver blygas inför sig sjelf... är det ädlare och mera sant kvinnligt att hjälpa henne i denna strid än att med våld tvinga henne till en bekännelse... draga fram ett... ett... förhåll... lan... en känsla, som hon inte ens vill erkänna för sig sjelf...»

Det blef en lång tystnad, i hvilken hans het-siga ord klingade tomma och meningslösa för Annas öron.

»Du förstår mig inte,» sade hon slutligen trött, »det är inte alls fråga om pligt och om att handla rätt, för det har jag icke en sekund tviflat på att du vill göra... Jag vill bara veta om dina känslor äro desamma, om, ifall du vore fri nu, du skulle välja mig till din hustru?»

»Ja, det skulle jag,» svarade Edvard hastigt, liksom hade han velat skynda sig att svara, innan hon hunnit tänka för djupt i saken.

Anna studsade, men ändrade genast formen af sin fråga:

»Det vill säga, du älskar mig då som förr, ingenting står emellan oss?»

Han svarade ej, hon måste ånyo upprepa sin fråga: »du älskar mig då som förr?»

»Anna,» utropade han och fattade hennes hand, »ha öfverseende med mig, gör mig inte den frågan, som jag inte kan, inte *vill* besvara! Ja, du har rätt att förebrå mig, jag vet det, rätt att stöta bort mig... jag har varit svag... mitt samvete är ej rent... Men tro mig, det är en... en... fantasi, som *skall* gå öfver, tro mig, då jag

säger dig inför Gud, att aldrig har någon människa varit fastare än jag i önskan att göra sin pligt, att som hederlig karl stå vid sin förbindelse . . . »

Hon drog häftigt undan sin hand och tog ett steg bakut.

»Pligt . . . pligt . . . », utropade hon hetsigt, »hvarför återkommer du jemt till det ordet? Tror du att det fins pligt och tvång i kärlek? Fri måste den vara och hel . . . och utan tvekan . . . annars . . . annars fins den inte längre . . . O, att du kan tala till mig om pligt och . . . hålla ut . . . och . . . då du inte längre kan säga, att du älskar mig! Jag tycker, att det är alldeles som om . . . som om . . . jag vet inte . . . », här sänkte hon rösten och vände bort sitt ansigte, »som om du sloge mig. När du . . . » tillade hon och rätade upp sig, medan öfver hela hennes varelse kom ett egendomligt uttryck af mild och seg energi, »jag *vet* att du älskar en annan, jag har vetat det länge, fast jag ingenting sagt . . . och jag vet också, att det inte är en nyck, utan ett allvarligt tycke, och att hon tycker om dig tillbaka. Derfor . . . därför är du fri att tillhöra henne . . . »

Den sinnesrörelse, hon erfor, öppnade hennes slutna väsende, så att hela det varma, rika sjäslifvet fritt utströmmade och göt ett förskönande skimmer öfver hennes gestalt, då hon nu drog af sig ringen och räckte den åt Edvard.

»Nej . . . nej! » ropade han, i det han afvärande utsträckte begge händerna, »jag kan ej . . .

om du ej vill förvandla mitt lif till en enda känsla af ånger, så behåll den . . . ännu åtminstone . . . »

Hon satte ringen tillbaka på sitt finger och smålog vemodigt.

»Hvad skall det tjena till? Vi äro ändå från den här stunden skilda.»

»Du är då oförsonlig . . . du vill inte förlåta mig!»

»Förlåta? Jag har ingenting att förlåta. Ber man om förlåtelse därför att man inte längre älskar en människa?»

»Med Guds hjälp skall jag glömma detta . . . detta . . . och ånyo älska dig som förr . . . ja . . . tro mig . . . »

»Nej!» afbröt hon, och hennes milda röst fick en plötslig sträfhets. »Jag har hört talas om sådana förlofningar, der fästmannen ledsnat eller fattat tycke för en annan, och fästmön ändå hållit till godo med smulorna af hans kärlek och fortsatt förbindelsen och gjort tre människor olyckliga, eller åtminstone två. Det tycker jag är illa handladt, och jag vill inte göra mig skyldig till något sådant.»

Edvard svarade ej; han sjönk ned på en stol och gömde ansigtet i sina händer.

Anna kom fram och vidrörde skygt hans axel med sin hand.

»Var inte ledsen . . . sörj inte så . . . det kommer nog till slut att bli bra igen . . . »

»Aldrig . . . aldrig!» utropade han häftigt och såg upp. »Så länge jag lefver, skall jag ångra att jag gjort den bästa, den ädlaste kvinna olycklig . . . Jag skall aldrig, aldrig kunna förlåta mig sjelf . . . »

»Det skall du inte tänka på,» svarade Anna ifrigt, »det betyder så litet om du förlåter dig sjelf, det är för resten bara ett talesätt. Känner du, att du har Guds förlåtelse, så . . .»

»Så gör det detsamma, jag skall ändå aldrig kunna glömma!» afbröt han henne lidelsefullt.

»Ack, hvad du förstår litet af det der,» sade hon med ett älskligt öfverlägset leende. »Vill du lofva mig en sak?»

»Allt . . . allt . . .»

»Du skall läsa i bibeln hvar dag; först, om du finner det tråkigt, för min skull, sedan går det nog ändå. Vill du lofva det?»

»Ja . . . för din skull,» svarade Edvard otåligt, »men jag känner mig i denna stund så bitter, så upprorisk att . . . Olyckan gör mig inte bättre, Anna, den gör mig hård, den kommer mig att tvifla,» tillade han med rynkad panna.

»Det kommer sig derutaf att du inte är ödmjuk,» inföll Anna blygt och ifrigt, »brist på ödmjukhet, det är det stora, stora felet i din karaktär . . .»

Edvard studsade. Den lilla svärmiska flickan, på hvilkens religiösa drömmar han såg ned med ett slags kärleksfullt öfverseende, hon hade, utan att tveka, träffat just den svagaste punkten inom honom! Hon kände honom således, hon som gått der så tyst och sluten, och han förmådde icke ens nu genomskåda henne! En känsla af blygsel uppsteg inom honom och fylde honom med ett hemligt missnöje. Det låg i Annas ord en öfverlägsen-

het, som nästan harmade honom. Nej, de passade ej för hvarandra . . . Och otydliga fantasier om ett moraliskt, tröttande tvång flögo förbi honom, medan han stod der tyst och betraktade den unga flickan, som knappast vågade lyfta sin blick mot honom . . .

»Godnatt,» sade hon och framsträckte tvekande sin hand.

Han grep den och tryckte den häftigt mellan begge sina.

»Godnatt . . . ha vi då ingenting mera att säga hvarandra?»

Hon skakade på hufvudet, och hennes bröst började häftigt höjas och sänkas. Hon blef så upprörd vid detta sista afsked, att hon icke vågade tala af fruktan att ej kunna beherska sig.

»Godnatt,» mumlade hon ännu en gång, — »farväll!»

Hon drog sin hand ur hans och gick långsamt några steg framåt. Men då var det, som om en tanke slagit henne; hon stannade, tvekade, vände sig så om och såg Edvard in i ögonen.

»Kom ihåg, Edvard,» sade hon skyggt, »att vi måste vara *ödmjuka!* Kom ihåg det!»

»Ja, ja,» utropade han, snyftande, »du har rätt! Gud välsigne dig!»

Hon böjde småleende på hufvudet, vände sig om och försvann i mörkret. Han hörde ljudet af hennes lätta steg, då hon gick utför trappan, och det föreföll honom, som om hvart och ett af dessa steg träffat hans hjerta och sönderslitit det . . .

På hösten, sedan Verles flyttat in, reste Edvard utomlands, och strax derefter kunde man, först inom det närmare umgänget och sedan i vidare kretsar, berätta nyheten att häradshöfding Holmers och fröken Verles förlofning var bruten. Menniskorna klandrade och beklagade, gjorde upp vidunderliga historier om anledningen till brytningen, som att Anna var så fäst vid sin mor, att hon, då bröllopet skulle bestämmas, ej kunde besluta sig för att lemna henne, att de förlofvade kommit i tvist om hur de skulle uppfostra sina barn, emedan hon var pietist, han fritänkare, med flere af dessa större och mindre orimligheter, som folk pläga roa sig med att sätta ihop, då en förlofning brytes.

I Verleska familjen herskade naturligtvis en sorg och en bitterhet mot Edvard, som endast genom tidens inverkan kunde mildras. Men det fans *en* som icke glömde, en, hvars bitterhet, trots dagliga, brinnande böner, icke utplånades. Det var fru Verle. En kvinna kan förlåta älskaren, som krossat hennes hjerta, maken, som varit trolös, men en mor förlåter icke den, som gjort hennes barn olyckligt, utan att först genomgå en skärseld af själsstrider och böner. I ingen känsla finnes så mycket af naturkraft som i moderns för barnet; något af honans raseri, då man skadar hennes ungar, skälfver i moderns smärta, då hennes barn förörättas.

Fru Verle genomgick denna själskamp i dess yttersta våldsamhet. Det dröjde länge, in-

nan hon kunde höra Edwards namn, utan att känna en rysning, och måhända var det endast genom inverkan af Annas försonlighet, som hon slutligen kunde bringa sitt upproriska hjerta till tystnad.

10.

å familjen flyttat in från landet, började Sigrid med nyvaknad arbetslust att måla på den tafla, till hvilken hon under sommaren tagit studier, och som hon ville ha färdig att exponera på nyåret.

Hon och Harry hade tillsammans hyrt en atelier, men som Harry, trots sina dagligen fattade föresatser att vara flitig, fortfarande egnade sällskapslif och restauranter sin mesta tid, var Sigrid oftast ensam herskarinna på ateliern.

Den tafla, hon höll på att måla, förestälde två små bondbarn, en gosse och en flicka, de fulaste hon kunnat leta ut, hvilka sutto på en trappa och åto smörgås.

Ibland kommo hennes syskon och föräldrar för att se på taflan och tilläto sig då små anmärkningar öfver motivet. Hvarför t. ex. skulle begge barnen vara så fula?

Sigrid smålog öfverlägset.

»Och hvarför skulle de just vara vackra?» utbrast hon. »Om man ser sig omkring i naturen, bland människorna, så är minsann största delen ful, men det är just det fula, som kan vara både intressant och karaktéristiskt.»

»Nåja, gerna för mig,» svarade fadern godmodigt, »för min del tycker jag bara, att det skulle vara roligare att måla ett vackert ansigte än ett fult, liksom det i verkligheten är roligare att se det som är vackert än det som är fult . . .»

»Det der förstår du inte, pappa lilla,» sade Sigrid skämtsamt, »det är därför att du är en gammal, inbiten direktör och rojalist och idealist och allt möjligt på 'ist', och sådana vurma alltid för ideal och skönhet och sådant!»

»Ja, ja, vi få väl se! Idealet är kanske i längden inte så dumt att ha! En sak skall jag i alla händelser säga dig, min flicka,» tillade han allvarsamt, »och det är, att det fordras mycket mera talang, mycket mera psykologisk blick och erfarenhet för att göra någonting af ett sådant motiv, än om du målade ett litet intagande barnansigte, som fångslar åskådaren just genom sin täckhet.»

»Tror du inte jag vet det!» utropade Sigrid öfvermodigt. »Hvad är det för konst att måla ett sådant der sockersött motiv, som genast blir populärt? Man skall aldrig måla för publiken, pappa!»

»Och för hvem i all verlden skall man då måla?»

»Man skall måla för att tillfredsställa sitt eget konstnärssamvete, pappa; det är det enda, som i längden duger.»

»Nå, kära barn, måla för ditt 'konstnärssamvete' då,» skämtade fadern. »Roligt vore i alla fall, om *det* icke blefve den enda publik, som tyckte om dina taflor!»

Emellertid fortfor Sigrid att måla med oförminskad ifver. Ibland då Harry var uppe och arbetade på ateliern, stälde han sig framför taflan, lade hufvudet på sned, först åt ena sidan, så åt den andra, gungade på ena benet, plirade med ögonen och började göra anmärkningar. Någon gång kom äfven Larsson upp för att säga sitt omdöme, som i allmänhet icke var gillande. Sigrid hade svårt att smälta denna kritik, om hvilken hon likväl sjelf bedt. Rodnaden steg henne uppåt pannan, medan hon stod der och, tuggande på sin pensel, åhörde Larssons anmärkningar; hennes blågrå ögon blixtrade mörka och missnöjda, men hon bet sig i läppen, beherskade sig så godt hon kunde och låtsade rätta sig efter Larssons råd, fastän hon inom sig var öfvertygad om att han i det mesta hade orätt. En gång öfverraskades hon på ett obehagligt sätt af att Larsson yttrade nästan samma ord som fadern: »det är ett svårt ämne, det der, fröken Sigrid, det fordras geni för att göra något af det, just därför att det måste vara kolossalt karakteristiskt — annars blir det pannkaka!»

Dessa ord förföljde henne länge. Om nätterna kunde hon spritta opp ur sömnen, som om någon-

ting väckt henne, och då var det dessa ord, som lågo och gnagde i hennes fantasi. Sedan somnade hon ej på flere timmar, utan grubblade ifrigt och ångestfullt öfver Larssons ord. Skulle hon möjligen ha misstagit sig? . . .

Men så småningom utplånades detta intryck, och hon blef lugn och förtröstansfull igen.

Slutligen, i januari, var taflan färdig och exponerades då, jemte andra nyheter, i Blanch's salong. Sigrid hade stora förhoppningar, hon var nöjd med sitt arbete, de begge barnen voro så fula som möjligt, med linhår, uppnäsa och små, ljusblå, rödkantade ögon. Hon tyckte sjelf, att taflan var både karakteristisk, stämmingsfull och framför allt af äkta svensk lokalfärg.

Under en tid gick hon i en orolig, men likväl behaglig spänning. Hon väntade på recensioner; det var första gången hon exponerade någonting efter hemkomsten från utlandet, och hon hoppades, att man skulle gifva erkännande åt hennes studier der. Väl tusende gånger gick hon i tankarna igenom alla de detaljer på taflan, hvilka möjligen kunde ge anledning till beröm, och hopfantiserade recensioner, i hvilka anmärkningar af klandrande art spelade mycken liten roll. Särskildt fäste hon stora förhoppningar vid den »svenska lokalfärgen».

Ändtligen kom den första recensionen; Sigrid köpte tidningen ute, hon visste, att der stod en kritik öfver den sista utställningen i Blanch's salong, men hon vågade ej läsa den, förrän hon kom

hem och in till sig. Med darrande händer och klappande hjärta vecklade hon upp tidningen.

Hennes blickar jagade öfver raderna, ända tills hon fick se sitt namn.

Vid första ögonkastet märkte hon, att kritiken var nedgörande, och hvarje rad hon läste bekräftade detta. Det fans knappast ett ord af beröm, den »svenska lokalfärgen», af hvilken hon hoppats så mycket, kallades af kritikern »en tillgjordt pjåskig färgton», och hufvudinnehållet af recensionen var att, om de unga svenska konstnärsämnen ej lära sig mera i utlandet, gjorde de bättre i att stanna hemma.

Sigrids första känsla var en djup sorg, som kom henne att brista i gråt; hennes nästa en sjudande förbittring. Icke en sekund föll det henne in, att recensenten *möjligen* kunde ha rätt, åtminstone i någon af sina anmärkningar; hon ansåg sig grymt, orättvist behandlad, utsatt för någon afskyvärd förföljelse, som måste härröra från en helt annan orsak, än att hennes tafla var illa målad.

Etty var den första, åt hvilken hon anförtrodde sig, och i henne fick hon den mest deltagande bundsförvandt.

»Så skamligt! Så uselt!» utropade Etty med blixtrande ögon, då hon läst tidningen. »Han är ju idiot, han begriper ju ingenting, inte ett dyft, inte . . .»

»Och ändå är det sådana som han, som skola leda publikens smak,» utbröt Sigrid med öfverlägsen bitterhet.

»Men det är ju nedrigt orättvist, skall man tåla något sådant?» fortfor Etty på samma sätt, »någonting måste man göra . . .»

Och i hennes fantasi började genast surra omkring en mängd otydliga hämdblän, såsom att skriva ett anonymt hotelsebref till recensenten, gå upp till honom och kalla honom en niding, eller något dylikt.

»Kära du, man kan göra ingenting,» svarade Sigrid med ett hånfullt skratt, »vi äro slafvar i deras händer, och vi få vara nöjda, om de inte alldeles piska ihjel oss!»

Hon kastade sig ned i en stol, lutade sig framåt och gömde ansigtet i händerna.

»Var inte ledsen, Sigge!» utropade nu Etty, som icke länge kunde öfverlemna sig åt hätska och nedstämda känslor. »Du skall få se, att nästa recension blir så mycket vackrare! O, hvad det då skall bli roligt att få kugga den der gamla otäckingen!»

Härmed slängde hon tidningen upp mot taket och räckte lång näsa åt den.

Sigrid åsåg henne med iskall likgiltighet och kände sig otillgänglig för alla tröstegrunder. Men hur det var, började så småningom äfven hennes upprörda känslor att lägga sig och lemna rum för hoppet att nästa recension skulle bli uppmuntrande.

Tyvärr gingo dessa förhoppningar ej i fullbordan; nästa kritik var visserligen ej så skarp som dess föregångare, men hufvudinnehållet var ungefär enahanda; att om de unga konstnärerna

ej lära sig mera borta, göra de klokare i att stanna hemma. En tredje och fjerde kritik kommo under loppet af en månad, men ehuru delvis berömmande, voro de på det *hela* taget icke uppmuntrande.

Sigrid var förtviflad, och hvarken Ettys barnsliga raseri mot recensenterna eller ömma smekningar förmådde trösta henne. Med den öfriga familjen talade hon endast obetydligt om sitt nederlag. En gång grät hon sig »riktigt mätt» hos modern, som barnen brukade säga, då de som små anförtrodde modern sina sorger och sedan gräto ut vid hennes bröst, men sedan vidrörde hon icke mera det ledsamma ämnet. Sigrid var nu, liksom alltid, skygg för att låta människor se eller ana att hon led. Hon bar sitt hufvud lika högt som förr och såg fullkomligt obesvärad ut, fastän sanningen var, att hon knappast vågade se sina vänner och bekanta i ansigtet. För hvar och en som hon mötte, uppstego alltid inom henne de pinsamma frågorna: »vet han det? har han läst det? hvad tänker han om mig?» Och hvad hon än talade om, hvad hon än företog sig, förföljde henne oupphörligt minnet af dessa förskräckliga recensioner, likt en mörk skugga, som hon ej kunde blifva kvitt.

Ofvanpå de häftiga utbrotten af sorg följde en fullkomlig håglöshet för arbete; hennes atelier stod tom, och hon tog nästan aldrig i en pensel. För att förströ sig började hon att tillsammans med Etty kasta sig in i sällskapslifvet och att sy sina och systemns toaletter. »*Det* duger jag åtminstone till,» tänkte hon med bitterhet, då hon börde men-

niskor säga, att inga unga damer voro så smakfullt klädda som fröknarna Verle. Mottagningarna i hemmet och hos farbror Carls fortsattes liksom förra året, och musik, dans och kurtis snärjde på nytt sina yrande hvirflar omkring de unga flickorna.

Men under allt detta kände Sigrid en oafbruten inre tomhet. Hvarje morgon, då hon vaknade, plågades hon af en ångest, som sedan förföljde henne, ända tills hon lyckades nedtysta den med yttre retmedel. Hvad skulle det bli af henne, hur skulle allt sluta? Det föreföll henne, som om hon befunne sig på ett sluttande plan, der hon dagligen, sakta och försåtligt gled utför, längre och längre ned.

Slutligen blefvo dessa tankar så outhärdliga, att hon måste anförtro sig åt någon för att icke alldeles sjunka i förtviflan. Hon skref således till Larsson och stämde möte med honom i ateliern, der de ostörda kunde få tala med hvarandra.

Hennes hjerta klappade, och ögonen fylles af tårar, då hon på utsatt tid kom upp i detta rum, der hon ej varit på flere veckor. Hon gick omkring och besåg alla de välbekanta föremålen, taflorna och skizzerna, hvilka hängde på eller stodo omkring väggarna. Det föreföll henne, som om hon plötsligen blifvit flyttad tillbaka till en för längesedan utspelad ungdomshistoria, en barnslig dröm, som en gång tjusat henne, men som nu för alltid var slut. Hur förhoppningsfull hade hon ej varit, då hon ordnade detta rum och plockade fram

alla de små prydnader, hon haft med sig utifrån — och nu...

Emellertid hörde hon steg i trappan; hon aftorkade tårarne, som runno utför hennes kinder, och uppkallade hela sin sjelfbeherskning för att se glad och obesvärad ut, då Larsson inträdde.

»Jag har bedt er komma hit,» sade hon, i det hon räckte Larsson sin hand, som han vänligt tryckte, »emedan jag ville tala med er om någonting. Vill ni lofva mig att svara som en upprigtig vän?»

»Jag vill försöka,» svarade Larsson på sitt lugna sätt, som hjert stack af mot den sinneströrelse, Sigrid förgäfves bemödade sig att dölja. Detta samtal med den man hon en gång älskat, kostade på hennes stolthet både som kvinna och konstnärinna, men hon hade nu en gång beslutat underkasta sig det för att få slut på denna plågsamma ovisshet.

Larsson stälde ifrån sig hatt och käpp, tog af ytterrocken och slog sig ned i soffan, der Sigrid redan tagit plats.

»Jo, jag ville göra er en fråga,» började Sigrid utan alla omsvep, »en enda fråga. Vill ni upprigtigt säga, om ni tror att det lönar sig för mig att fortsätta på konstnärsbanan eller ej?»

Det blef några ögonblicks tystnad; Larsson satt och drog i sina mustascher och såg ned på mattan.

»Ni menar,» sade han derefter långsamt, i det han såg upp, »att jag skall säga hvad *min* åsigt om edra anlag är?»

»Ja, naturligtvis, hvad skulle jag annars mena?» svarade Sigrid otåligt. Det föreföll henne, som om hon blifvit lagd på en sträckbänk och som om han roat sig med att pina henne genom sin långsamhet.

»Och ni vill, att jag skall svara uppriktigt, utan . . . utan att göra afseende på, om jag t. ex. skulle såra er?»

»Ja, ja . . .!» ropade Sigrid häftigt, liksom för att döfva den våldsamma oro, som kom hennes hjerta och pulsar att slå feberaktigt.

»Då, fröken Sigrid,» sade Larsson allvarligt och med minen af en läkare, som måste afkunna en nedslående dom för sin patient, »då skall jag säga er, att min åsigt är och alltid har varit, långt före den här ledsamheten med er tafla — som för resten inte bevisar någonting, — att ni inte har någon större begåfning. Ni kommer nog, om ni vill arbeta dugtigt, men det behöfs! — att bli en så kallad utilité, men något sjelfständigt och ursprungligt arbete kommer ni aldrig att göra, enligt min tro åtminstone. Se så, nu är det sagdt, ni bad mig sjelf derom, och om ni nu blir aldrig så ledsen, aldrig så sårad, — så rår jag ej därför!»

Han drog ett djupt andetag, steg upp och gick ett slag genom rummet, liksom hade han velat döfva en obehaglig känsla.

Sigrid satt orörlig kvar, blek, med nedslagna ögon, ur stånd att genast kunna säga någonting. Men då hon slutligen svarade, var hennes röst så

lugn, att man skulle trott henne tala om en främling.

»Det är således er åsigt att . . . att jag inte har några anlag, och ni tar på ert ansvar, om jag nu följer ert råd och slutar måla?» frågade hon och såg upp på honom med en fast blick.

»Nej, Gud bevare mig!» utropade Larsson häftigt, i det han stannade framför Sigrid och med en afvärande åtbörd sträckte begge händerna emot henne. »Missförstå mig inte till den grad! Det är ju inte sundt förnuft i det! Jag har sagt min åsigt, därför att ni bad mig om det . . . men något ansvar tar jag inte på mig . . . Jag ger er inte en gång något råd . . . hvem har sagt att jag har rätt? För öfrigt,» tillade han hastigt och med en blick af öfvermodig tillförsigt i ögonen, »sådant känner man bäst sjelf. Har man 'gnistan', och tusende röster omkring en ropar 'nej!', så är det dock alltid *en* röst inom en som ropar 'jo!', och på den enda rösten lefver man och kämpar och lider, tills man slutligen vinner seger. Känner ni bara den rösten inom er, så ge mig och mina åsikter en god dag, för då kan ni vara säker på att ni har rätt och jag orätt . . .»

»Men jag känner inte den rösten,» svarade Sigrid dystert, »tvärtom, det är någonting inom mig, som säger att ni har rätt . . .»

»Var inte så snabb i att afgöra,» inföll Larsson vänligt, »låt någon tid gå, låt mod och tillförsigt vakna, och jag är säker på, att ni kommer att måla igen och knappast skänka mina åsikter

om er begåfning en tanke. För, ser ni, det är det egendomliga med den verkliga begåfningen, att den är elastisk utan gränser, tryck den aldrig så långt ner, så springer den upp igen! Men en sak kan jag säga er, fröken Sigrid, och *den* vet jag att jag har rätt i: ni har tagit ert arbete alldeles för nonchalant. Ni har trott, att ni skulle vinna ett resultat utan den ringaste möda; ni har tagit konsten, som är så fruktansvärdt mäktig och stor, att den suger till sig alla våra bästa krafter, som en lek, som ett tidsfördrif, en . . . ett . . . slags 'bouquet' på ert lif! Hvad har ni offrat för den, hvad har ni gifvit den? Inte en enda dags ärligt arbete, förlåt att jag säger det rent ut! Men det är det olyckliga med kvinnorna att, då de ingenting ha att göra, då de inte ha någon 'lifsgerning', som det heter, då gripa de tag i konsten som en räddningsplanka . . . konsten, konsten, som mera än allt annat fordrar kallelse . . . och så växer det som svampar omkring oss målarinnor och sångerskor och författarinnor . . . aktningsvärda, naturligtvis . . . och redbara . . . men tråkiga och medelmåttiga och lika hvarandra, så att man kan gå vilse ibland dem! Och hvad är det, som drifver dem härtill? Fåfänga, fåfänga! Man blir mera bemärkt, då man målar en tafla medelmåttigt, än då man stoppar ett par strumpor bra! Men det hämnar sig, konsten, som de profanerat, hämnar sig och ger dem ett bakslag, så att de tumla ned från sin inbillade höjd. Se så!» tillade han och häjdade sitt häftiga ordsvall, »var nu inte ond på mig för hvad jag

sagt! Jag öfverdrifver, det vet jag nog, men det är inte så lätt att hålla måttan. Och någon sanning fins det ändå i hvad jag sagt, det är säkert!»

Han tryckte handen mot bordet, hans fina näsborrar skälfdde, och de djupblå ögonen blixtrade af ifver. Sigrid betraktade honom oafvänt, medan han talade, men då han tystnade, såg hon hastigt ned.

»Ja, ni har rätt, att det fins sanning deri,» svarade hon, drifven till detta erkännande af den sjelfkritik, som låg i hennes ärliga natur, »jag vet att jag först började måla endast för att ha någon sysselsättning. Jag ville egentligen ha börjat med en handel, och hade jag fått det, så skulle den här olyckan ej ha kommit öfver mig. Men Gud är mitt vittne, att, då jag bad pappa att få lära mig måla, trodde jag sjelf att jag hade anlag, annars hade jag ej gjort det. Och aldrig har någon med större glädje än jag . . . men det är detsamma, nu är allt slut och förbi . . .»

Hennes röst blef osäker, och tårar samlade sig i hennes ögon. Larsson, som var lika godhertad som han var häftig, blef genast rörd, så att han sjelf fick tårar i ögonen.

»Nej, fröken Sigrid!» utropade han, i det han grep den unga flickans hand, »låt icke så nedstämma er, försök att uppkalla ert mod . . .»

»Och det säger ni, sedan ni gjort allt för att nedslå det!» afbröt hon honom med ett bittert leende och drog sin hand ur hans.

Hennes ord kommo hans känslor att gripas af ett nytt vindkast.

»Ni bad mig sjelf derom,» svarade han kallt, »då är det fejt af er att anklaga mig . . .»

»Ja, ja, ni har rätt!» utropade Sigrid hastigt, »förlåt mig! Men jag är icke mera än människa! Tro mig, jag är tacksam för hvad ni sagt . . . tack, tack . . . ni tror mig ju, inte sant?»

Hon räckte honom begge sina händer och såg på honom med en öppen, uttrycksfull blick.

»Ja, ja,» svarade han nästan besvärad, »ni vet att jag vill endast ert väl.»

De voro en stund tysta. Sigrid kände, trots hvad hon sagt, en frätande bitterhet emot honom; var det icke han, som först bedragit henne i kärlek, tillockat sig hennes hjerta och så plötsligen dragit sig ifrån henne utan ett ord till förklaring? Och nu hade han utan förskoning krossat det, som hittills gifvit hennes lif värde! Men sådana äro männen, hjertlösa, hårda, kalla . . . Aldrig . . . aldrig . . . Och hennes tankar förlorade sig i fantasier om en gränslös, lifslång känsla af förakt mot hela det manliga könet.

Under tiden tänkte Larsson, att han nu nästan ångrade sin upprigtighet. Det skall vara en man med fasthet och sjelfkänedom, som tål att höra en dylik sanning, inte en vek kvinna, som drifves hit och dit af olika stämningar. »Ja,» tänkte han, »det är som jag alltid säger, kvinnan skall hålla sig till hvad naturen ämnat, annars så . . .»

Slutligen, då tystnaden blef besvärande, började de på nytt tala. Då och då kom ett mera betydelsefullt yttrande i det annars tröga samtalet, men till sist tynade det bort i likgiltigt prat. Larsson reste sig då ur soffan, tog farväl af Sigrid och lemnade henne.

Sigrid stannade länge på atelieren och genomgick i tankarne den nyss förflutna timmen. Hon kände, att någonting för alltid var slut emellan henne och Larsson; hon skulle icke för något pris ha velat taga tillbaka detta samtal, men hon kunde ej glömma, att det var han, som krossat hennes illusioner. Det hjälpte ej, att hon sade sig sjelf att detta var småaktigt; känslan af bitterhet mot honom fans ändå kvar.

Det lugn hon hoppats vinna genom att modigt höra sanningen infann sig icke heller. Hennes inre var fortfarande lika sönderslitet. Ibland tänkte hon, att Larsson kanske ändå haft orätt; sjelfförtroendet vaknade på nytt, och hon kände mod att trotsa både hans och hela världens omdöme. Men i andra stunder tyckte hon, att han snarare varit för mild mot henne. Arbetat? Nej, hon hade endast roat sig, hennes resa till Paris var icke annat än ett nöje, och sedan hon kom hem, hur mycket af allvar och sanning hade hon egnat åt det, som hon så högtrafvande kallat sin kallelse? Liksom i en plötslig uppenbarelse såg hon hela innehållslösheten af de sista åren. Ingen hade tagit hennes målning på allvar. För henne sjelf var den ett nöje, ett medel att få se sig omkring, att bli be-

kant med framstående konstnärer. För fadern var den en lämplig talang hos en ung flicka, en fantasi — elegantare och mera *comme-il-faut* än att sätta upp en pappershandel. Och öfver alla dessa tankar såg hon skrifvet med eldbokstäfver det ord Larsson i sitt häftiga utbrott framkastat: »fåfänga!» Hvarför hade fadern nekat att hjälpa henne med att börja en affär, men gifvit henne flere tusen kronor att slösa bort på sin resa?

Och hon väntade förgäfvos, att den »inre rösten», som Larsson talat om, skulle låta höra sig. Hon började visserligen måla igen, ja, hon fick till och med mod att exponera en liten tafla, för hvilken hon rönte ganska mycket erkännande, men hon erfor ingen glädje häröfver, modlösheten grep henne ånyo, och hon målade mera för att fylla en pligt än för att tillfredsställa en inre maning.

Vintern och sommaren förgingo utan några yttre tilldragelser. Den enda händelse, som något upprörde sinnena, var Elmas och Edwards förlofning, som eklaterades på hösten, men äfven den gick jemförelsevis obemärkt förbi. Liksom genom en öfverenskommelse talade man aldrig derom; Anna sjelf förblef sig lik, mild och vänlig mot alla, endast ändå skyggare och tystare än förr. Det religiösa lifvet inom henne hade genom de svåra strider hon utkämpat så småningom helt och hållet vunnit herraväldet öfver hennes själ. Om kvällarna, i mörkret och tystnaden, den enda stund hon hade för sig sjelf, kunde känslan af Guds närhet med en våldsamt styrka genomströmma

henne. Hennes själ bäfvade under intrycket af en mystisk aning om den gränslösa, öfver allt varande, i allt inträngande kärlek, som tycktes henne fylla nattens tystnad, stjernhimmelens oändlighet och gifva ett eko i hennes eget hjertas djupa slag. Hon skulle velat gå ut i verlden och förkunna för alla menniskor den hemlighet, som uppenbarats för henne . . . Hur olyckliga voro icke de, som lefde utan denna visshet, då deremot hon kände en ousäglig fröjd och på samma gång ett så underligt, stilla vemod, likt suset öfver en grafkulle. Och hennes brinnande hjerta mättade sig med fantasier om ett kärlekslif, sådant hon trånade efter, om sjuka och sorgsna, till hvilka hon kom och bragte det ljus, som så stort och klart gått upp för henne ur lidandets natt. — —

Under ytan af det skenbart angenäma lif familjen Verle förde, arbetade emellertid, sedan ett par år tillbaka, dolda, förstörande krafter. Rykten om att direktörens affärer voro i oordning började smyga omkring, nyckfullt och ojemnt, så att inom vissa kretsar talade man om hans ruin nästan som om en redan afgjord sak, medan inom andra hans ställning ännu ansågs fullkomligt solid. Han sjelf var alldeles oförändrad, glad i sällskapslifvet, älskvärd och förbindlig i sitt uppträdande som affärsman. Endast i hemmet hade han anfall af dysterhet eller retlighet, men dessa anfall påkommo sällan och gingo hastigt öfver. »Kommer dag, kommer råd,» tänkte han sorgglöst, »nu har jag närmast att försöka göra upp *den* saken och så *den* . . .»

Härmed tillslöt han sina ögon för framtiden och sysselsatte sig endast med att försöka komma ur det för tillfället mest besvärande bryderiet. Och när han lyckats häri, kunde han för ögonblicket känna sig så glad och belåten som en skicklig schackspelare, hvilken gjort ett väl beräknadt drag.

Rätta förhållandet var dock, att hans ställning var mycket vacklande. Genom familjens för hvarje år dyrbarare lefnadssätt, som vida öfversteg hans bestämda inkomster, hade han dragit öfver sig skulder, hvilka, i stället för att, som han hoppats, klareras genom affärer med brodern, så småningom ökats till följd af misslyckade spekulationer. Under dessa sista år hade hans lif varit en tyst, oafbruten kamp att uppehålla sin ställning. För att rädda sig undan den öfverhängande faran lånade han öfverallt af vänner och bekanta, mest småsummor, hvilka icke väckte misstankar och med hvilka han betalade räntorna på sina skulder, — allt i hopp om att genom någon lysande affär komma på fast mark igen. Hans småslughet och angenäma väsende gjorde det lätt för honom att skaffa sig pengar. Det var svårt att säga nej åt den älskvärde direktör Verle, så mycket mera som han förstod att tala för saken så, att ingen egentligen föll på den idén, att hans kredit kunde vara rubbad.

Slutligen blef det lif han i hemlighet förde en enda cirkelgång i samma spår: in med penningar genom lån på ena sidan, och så lika fort ut med dem på den andra för att betala räntorna. Så

ökade sig skulderna och vältrade sig öfver honom med den ohejdbara hastigheten hos en rullande lavin . . .

Och under denna vingleriets sköra väfnad, som den minsta oförsigtighet kunde komma att brista, gapade emot honom en afgrund, som ständigt lockade honom med sitt hemlighetsfulla djup, hvori han ej vågade blicka, af fruktan att gripas af den frestande svindeln och störta dit ned . . .

Naturligtvis var fru Verle icke medveten om hela vidden af det trassel, hvori mannen indragits, men hon visste, att de under denna sista tid lefvat öfver sina tillgångar. På hennes oroliga frågor svarade Verle obestämdt; han gjorde dock det erkännandet, att hans ställning icke var den bästa, men han avslutade alltid detta erkännande med tillägget, att han hoppades så småningom kunna reda sig ur bryderiet.

Bland det, som mest plågade fru Verle under denna tid, var att sammanträffa med svågern och svägerskan. Hon kunde ej se grosshandlarens själf-förnöjda ansigte utan en rysning af vedervilja. Och då Constance kom på besök och på sitt till hälften diplomatiska, till hälften naiva sätt talade om hur utmärkt hon ordnade hemmet för man och barn, hur vänliga och artiga alla menniskor voro mot henne, hur hennes sömmerskor, tapetserare och skomakare beundrade henne, då kände fru Verle uppstiga inom sig en hård, bitter känsla, som lade en osympatisk sträthet öfver hennes sätt mot svägerskan. Men Constance förstod nu som alltid

att vända detta till sin fördel. Hon såg förvånad och ledsen ut, mångdubblade sin vänlighet, så att fru Verles ovänlighet blef ännu märkbarare, och lyckades slutligen genom sitt undfallande sätt ställa svägerskan i en dager af nästan sårande ohöflighet, så att till och med flickorna märkte det och kände sig besvärade.

Sedan, då Constance gått, blef det alltid en tvist mellan fru Verle och hennes döttrar.

»Mamma, hvarför är du så ovänlig mot faster?» utropade Etty. »Du riktigt sårade henne i dag!»

»Vet du af, att du inte en gång bad henne sitta, då hon kom?» ifylde Sigrid med sin skarpa, anklagande stämma.

Fru Verle kände i djupet af sin själ, att hon var försvarslös mot flickornas beskyllningar, men hon ville ej erkänna detta.

»Faster vet mycket väl att hon är välkommen, fastän vi ej iakttaga några ceremonier oss emellan,» svarade hon.

»Ceremonier! Kallar mamma det ceremonier att vara höflig?» utbrast Sigrid.

»Jag vet mig icke ha varit ohöflig,» svarade modern torrt.

»Mamma, hvarför är du på det der sättet?» utropade Etty, nästan i förtviflan. »Jag blir så förfärligt ledsen, när du är så der! Hvarför är du ovänlig mot faster, hon är ju så god, så snäll, så vänlig emot oss? Om hon än är litet löjlig ibland, hvad ha vi med det att göra? Inte sant? Har jag inte rätt? Hvarför svarar mamma inte?»

O, det fins ingenting så förfärligt, som när menniskor äro så der . . . »

Etty försökte fatta moderns hand för att tvinga henne att erkänna sitt fel, men fru Verle sköt sakta bort henne och lemnade rummet utan att säga någonting. Det sträfva uttrycket låg ännu kvar öfver hennes annars så milda drag.

Flickorna sågo på hvarandra med en lång, betydelsefull blick. Etty sammanknäpte händerna och sträckte dem ifrån sig med en åtbörd af förtviflan. Derefter började hon i full sinnesrörelse promenera af och an i rummet.

»Kära du, lugna dig, det går väl öfver,» sade Sigrid, på hvilken Ettys häftiga känsloutbrott alltid hade en afkylande inverkan.

»Nej, det går aldrig öfver!» utbrast Etty, fullt öfvertygad om sanningen af detta påstående. »Mamma har en inrotad, oöfvervinnelig antipati mot faster. Och det är inte rätt att hysa en sådan der antipati, nej det är inte rätt!» fortfor hon, beledsagande alla dessa yttranden med kraftiga gester. »Jag tycker det är riktigt sorgligt, att en menniska, som är så god, så mild, så . . . så . . . rättskaffens som mamma, skall hysa sådana der känslor . . . ja, just sorgligt. Hvad tjenar det då till att man har religion och tror på Gud och Kristus och . . . då man inte följer hans bud, utan är hård och oförsonlig och . . . och . . . »

Sigrid kunde ej låta bli att småle åt Ettys utgjutelser, men detta småleende upphetsade denna ännu mera.

»Ja, det är lyckligt för den, som kan ta' allt så lätt som *du*, Sigrid,» utbrast hon och fortsatte sin språngmarsch genom rummet, »mycket lyckligt. Men då man har litet känsla, så . . .»

»Man kan ha känsla, utan att väsnas som du,» afbröt Sigrid kort och lemnade rummet.

Etty fortsatte ännu en stund sina dystra betraktelser, men till slut kunde hon ej uthärda att känna sig bittert stämd både mot modern och systern, utan smög sig ut för att anställa försonings-scener . . .

Hvad som äfven under denna tid särskildt plågade fru Verle var att gå upp till farmor. För hvarje gång blef det henne svårare, till slut vågade hon knappast se den gamla i ögonen. Farmor var nu helt och hållet invalid, reumatism hade slagit sig till det onda i höften och gjort henne nästan alldeles lam; endast med ett par personers tillhjälp och stödd på två käppar kunde hon flytta sig från soffan till gungstolen. Och der satt hon fängslad, omedveten om hvad som hände i världen, omedveten om den fara, som lurade på henne och allt hvad hon hade kärt. Ibland kom hon med sina vanliga misstänksamma frågor om »den der Constance», om familjens lefnadssätt, etc., och fru Verle svarade så undvikande hon kunde, utan att direkt ljuga. Hon ryste, då hon hörde den gamla säga med en olycksbådande, bister min: »ja, ja, vi få väl se hur det går med min käre Carl! Mätte bara inte Anton på något sätt ha »fåfilerat» sig med honon!» — — —

En afton, då direktören dröjt längre än vanligt i sitt rum, och frun, orolig häröfver, gick för att söka upp honom, fick hon genom den stängda dörren höra ett ifrigt samtal derinne. Hon kände genast igen grosshandlarens röst, och en instinkt, så plötslig och oemotståndlig, att hon icke ens hann reflektera öfver hvad hon gjorde, dref henne att stanna och lyssna vid dörren. Rösterna derinne höjde och sänkte sig likt vågor; än voro de skarpa och häftiga, än hviskande, så att de helt och hållet undgingo henne. Hon hörde orden: »kilogram råg från Libau» . . . »lysande affär» . . . Derefter sänktes rösterna till en lång, ifrig hviskning, så höjdes de ånyo, skarpa och hetsiga. »Omöjligt!» utropade grosshandlaren med en stark betoning, som då man upprepar ett redan uttaladt ord, »hvad är det för löjligheter? Ett lån, ett lån, absolut ingenting annat . . . om 5, 6 veckor är allting klart, och både du och jag på fötter igen!»

Nu blef det en lång tystnad; fru Verle hörde hur mannen gick af och an i rummet, — för hennes uppjagade fantasi framstod hans bild så tydligt, som om hon sett den med sina ögon: det djupa, bekymrade vecket i pannan, hufvudet framåtböjdt, då och då en strykning öfver skägget med högra handen.

Bröderna började åter samtala, denna gång nästan oafbrutet med dämpade röster. Fru Verle ansträngde sig för att höra hvad de sade, och då och då uppsnappade hon ett enstaka ord, men den oro hon kände förorsakade henne en hjert-

klappning och ett sus för öronen, som nästan öfverröstade stämmorna derinifrån . . .

Emellertid tystnade samtalet; hon hörde hur de begge bröderna togo godnatt af hvarandra, hon kände på en doft af rök, att grosshandlaren tände sin cigarr, hörde honom skratta till och derefter aflägsna sig genom den enskilda utgången från direktörens rum.

Hon stod en stund kvar vid dörren för att lugna sig, men då hon slutligen kände, att hon kunde beherska sitt yttre, gick hon in till mannen.

Verle satt i soffan med det ena benet lagdt öfver det andra och armarne i kors; han hade tagit af sig glasögonen, hvilket hos honom alltid var ett tecken att han hade gråtit eller var upprörd.

»Vill du lofva mig att svara upprigtigt på en fråga? började fru Verle allvarligt, nästan högtidligt, och satte sig i soffan bredvid mannen.

»Jag lofvar aldrig någonting i förväg,» svarade Verle skämtande, trots den sinnesrörelse, som kom nerverna kring hans mun att rycka, »det borde du väl veta, mamma lilla!»

Han tog sina glasögon från bordet bredvid sig, drog upp näsduken, började hysja på glaset och torka dem.

»Jag vet att Carl nyss var här, för jag hörde hans röst, då jag kom till dörren,» fortsatte frun på samma sätt. »Jag känner mig alltid orolig, ångestfull, då du varit tillsammans med honom . . . vill du inte säga mig hvarom ni talade . . . jag

känner på mig . . . jag vet att det var något . . . något tråkigt . . .»

Verle bleknade lätt, men han bibehöll samma obesvärade utseende, satte på sig glasögonen, stoppade in sin näsduk och svarade lugnt, men med en bekymrad min:

»Vi talade om Carls affärer.»

Fru Verle satt några ögonblick tyst, med ögonen nedslagna. Plötsligen såg hon upp; det var som om hon på dessa minuter dragit undan fördämningen för sina känslor, hvilka nu strömmade ut i den förtviflade blick, hon fäste på mannen.

»Anton, jag ber dig!» utropade hon och sammanknäpte händerna. »Om du har den ringaste kärlek och förtroende för mig, så gör slut på alla de der affärerna med Carl! Drag dig ifrån honom, om det inte redan är för sent . . . Tro mig, han kommer inte att hjälpa dig, tvärtom, han bringar oss alla i olycka! Ja, det är ifrån dem all olycka kommit!» fortfor hon, och den lidelsefulla kraft, som fans på djupet af hennes milda karaktär, bröt fram i den bitterhet, hon ej längre kunde återhålla. »Det är han, som dragit dig in i dåraktiga spekulationer; det är hon, som fört in lyxen i vårt hem, som smittat oss med sin fåfänga; det var han, som narrade dig att ändra om vårt hus och vårt möblemang, första steget till det lefnadssätt, som ruinerat oss . . . det är hon, som . . .»

Fru Verle hejdade sig plötsligt, liksom blygdes hon öfver sin häftighet.

»Gud förlåte mig,» mumlade hon med darrande röst, »jag känner så bittert emot dem, det är orätt, men jag *vet*, att de äro skulden till vår olycka. Gifve Gud, att han stannat der uppe i Norrland! Ifrån första stunden jag såg honom, och ännu mera då han kom med sin hustru, visste jag, att från dem skulle inte komma något godt. Och det slog in.»

Verle hade utan invändningar åhört fruns utbrott.

»Nej, hustru,» sade han stilla och förmanande, då frun tystnat, »så får du inte tala. Att skylla skulden för sin olycka på andra, det är, lindrigast sagdt, fegt. *Om* det kommer att gå illa för oss — men med Guds hjälp skall ännu allt kunna reda sig — så är det sannerligen vårt eget fel. Vi äro väl inte barn heller, som behöfva stå under förmyndare, för att inte luras att begå dumheter.»

»Du har rätt,» svarade hustrun med en suck, »skulden blir naturligtvis ingen annans än vår. Men vi människor äro ju så svaga, att vi låta inverka på oss af andra; därför borde vi försöka att välja vårt umgänge och icke vara tillsammans med dem, som vi känna skada oss.»

»Jag kan väl inte välja föräldrar och syskon heller?» utropade direktören otåligt.

Frun svarade ej. De sutto en stund tysta, hvar och en upptagen af sina tankar.

»Nåväl, Anton!» sade slutligen frun, i det hon vände sig mot mannen och lade sin ena hand

öfver hans, »vi skola inte mera tala om Carl och Constance, — hvad som är skedt kan inte ändras, och det lönar ju inte att göra förebråelser och anklagelser. Men nu vill jag allvarligt, innerligt bedja dig, — och det är sista gången jag nu uppber den här bönen — gå inte längre... hejda dig, för min, för allas vår skull! Jag ber dig så innerligt! Afbryt tvärt alltsammans! Red ut affärerna, gör cession och låt oss, för Guds skull, försöka göra rätt åt alla!»

Han svarade ej genast. Han böjde sig framåt, stödde ena armen mot knäet och lutade hufvudet i handen. Vecket mellan hans ögon blef djupare, och de tunna läpparna sammanpressades under mustascherna.

»Och om,» sade han slutligen långsamt och afmätt, i det han, utan att ändra ställning, vände ansigtet mot hustrun, »om jag nu skulle... om jag nu skulle... se en hand utsträckas... till räddning... om någon... t. ex... pekade på en utväg, som kunde göra allt godt igen... vore det då icke... en oförlåtlig svaghet att... att genast ge vika i striden?»

Hans röst darrade, och han lade en nästan patetisk tonvigt på de sista orden.

»Jo, naturligtvis,» svarade hustrun, »om bara denna sista utväg, som du säger, är...» hon höll upp och letade efter ord, »jag menar, det är ingen utväg, som du skulle sky att öppet omtala... det är inte ett... ett... så kalladt... lån, som man om några veckor betalar igen...»

Direktören rätade häftigt upp sig. Det blixtrade till i hans ögon, och ansigtet mulnade, så att hyn nästan tycktes mörkna.

»Du har lyssnat?» utropade han med dämpad hetsighet.

»Jag har således rätt, du anklagar dig sjelf?»
hviskade hon, darrande af sinnesrörelse.

»Nej, du har inte rätt,» svarade han med tillkämpadt lugn. »Men jag förstår att du har lyssnat, jag hör att du har uppsnappat ord från vårt samtal, ord, som man kan uttala, men som man därför ingenting menar med. Ord . . . ord . . . hvad betyda egentligen ord? Akta dig, hustru, sådana der ord skall man inte taga fasta på . . . man skall låtsa som om de ej funnits . . . låta dem försvinna som såpbubblor, som de i sjelfva verket också äro . . . begrafva dem . . . det ligger en fara i att vidröra sådana ord . . . jag för min del vill icke ens minnas, att de uttalats . . .»

Han fortsatte ännu några ögonblick med detta ordsvall, som för hvarje minut blef mer och mer meningslöst. Men han talade så allvarligt och förstod att inlägga en så obeskriflig docerande tonvigt i sin stämman, att litet hvar som åhört honom skulle tro, att han uttalat de djupaste sanningar. Hvad hans hustru beträffar, kände hon sig visserligen icke öfverbevisad, men hans ordsvall verkade döfvande på hennes redan förut uttröttade tankekraft.

»Ja, ja, du har kanske rätt,» sade hon, utan att egentligen veta på hvad hon svarade, »kom

bara ihåg *en* sak, som jag sagt dig så ofta och som jag ännu en gång vill upprepa. Tveka inte för *min* skull att när som helst göra rätt för dig! Jag är beredd att försaka allt... allt... du skall aldrig få höra mig klaga... fattigdomen förskräcker mig inte... det är bara *en* sak, som förskräcker mig,» tillade hon hviskande, »och det är att göra orätt...»

Det blef ånyo en liten paus. Verle hade återtagit sin bekväma ställning i soffhörnet. Efter det långa, ifriga tal han hållit, hade hans ansigte plötsligen blifvit slappt och uttryckslöst.

Fru Verle kastade en hastig, forskande blick på mannen; slutligen reste hon sig upp, drog en djup suck och gick fram mot dörren.

Men i det samma hörde hon ett halfkväfdt utrop: »Helena!»

Hon vände sig om, mannen sträckte armarne emot henne, och då hon skyndade fram till honom, tryckte han henne lidelsefullt mot sitt bröst.

»Gud välsigne dig — Gud välsigne dig,» mumlade han snyftande, »tack, kära barn, för all din kärlek, tack, tack... ja, ja, jag vet, att du skall stå vid min sida... Så, lemna mig nu... jag har mycket att arbeta... Gud välsigne dig...»

Han kysste henne och böjde ett par gånger högtidligt på hufvudet...

Fru Verle sade ingenting; upprörd och ångestfull hade hon kommit till mannen, och i samma sinnesstämning lemnade hon honom.

Verle stannade i sitt rum ända till supén, och så snart han ätit, tog han godnatt af barnen och gick tillbaka till sitt skrifbord, der han kvardröjde ända fram mot midnatt.

Då han kom in i sängkammaren, låg hans hustru redan, men hade icke somnat.

De nickade tyst åt hvarandra, ingen af dem kom sig för att, som de annars brukade, börja samtala. Då Verle lagt sig, läste frun efter vanligheten bön för honom, och han upprepade ett par gånger: »vackert . . . vackert . . . tröstande att höra . . . »

Sedan togo de godnatt af hvarandra, och Verle inslumrade genast, trött af dagens arbete och sinnesrörelse.

Men efter en stund vaknade han med en tydlig förnimmelse att någon varit inne i rummet och sagt honom någonting, som väckt honom ur sömnen. Han stödde sig mot armbågen, såg sig omkring i mörkret och lyssnade. Men allt var tyst; han kunde inte höra annat än sin hustrus lätta andedrag. Han lade sig ned och tillslöt ögonen; då var det, som om plötsligen hans egen tanke, klar och tydlig som aldrig förr, i nattens tystnad och mörker stått upp för honom, så att han kunde betrakta den nästan som ett konkret föremål. Han försökte sofva, och han kom så långt, att föreställningarna blefvo orediga och kringflygande i det första lätta insomnandet, — men då känner han, midt under det han halfsofvande tycker, att han och brodern stiga upp i en spårvagn, hur samma

tanke, obehagligt susande som vingslagen af en flädermus, flyger igenom hans fantasi, så att han spritter upp ur den lätta slummern. Hans öfverretade nerver kunna ej längre göra motstånd; den hemska tanken får en vidunderlig styrka, en stigande lifskraft, den suger sig fast vid honom, blåser in en sjudande oro, ett gnagande begär i hans fantasi, ända tills hans inre står i full låga af lössläpta lidelser. Timme efter timme går; han försöker icke längre att kämpa emot, hans förstånd och viljekraft ligga nedtrampade under tyngden af denna enda, beherskande tanke. Och den drar honom, häftigare och häftigare, som när yrseln ökas i en feberdröm, omkring i en labyrinth af händelser, bilder, samtal, hvilka, likt en hel roman, utspinna sig för honom i nattens tystnad.

Slutligen är allt färdigt — *det* har skett, det som han fann så svårt, men som brodern kallade ett lån, en bagatell . . . Affärerna äro klarerade, så och så har han gjort upp med en person, så med en annan, kloka, försigtiga beräkningar äro utförda, härfvan börjar reda sig, ryktena tystna . . . affären med brodern har inbragt så och så många tusenden . . . nu är allt godt igen, *lånet* betalas, han kan se sin hustru i ögonen, omfamna sina barn, vara lycklig . . .

Och tårar af ett obeskrifligt välbefinnande, af själfbelåtenhet, af tacksamhet mot försynen, börja framtränga i hans ögon . . .

Nu vill han försöka sofva . . . Så måste det ju gå . . . sofva och icke oro sig mera . . . sofva

och förtrösta på försynens hjälp . . . så . . . så . . .
lugn och stillhet . . .

Men tanken griper honom ånyö, slungar honom in i samma labyrint, låter honom genongå samma själsmarter, se samma figurer framför sig, hålla samma samtal, göra samma beräkningar — och komma ut på samma punkt — för att så, likt en fördömd ande, börja om igen . . .

Slutligen blir han mera stilla; hans fantasi har uttömt sin kraft och ligger slapt ihopfallen; han känner sig invertes rådråkad af dessa själsstrider.

Och så kommer en ny tanke och lägger sig rogifvande öfver den första, förfärliga . . .

Hur underligt att just i natt *detta* skulle komma öfver honom! Hur många sömnlösa nätter hade han icke känt något liknande, men aldrig så bestämdt, så klart som nu! Och det just efter samtalet med hustrun, efter den frid han erfarit, då hon läst aftonbönen för honom. Låg det kanske här en hemlighetsfull maning, var det måhända en försynens vink, att han skulle tillgripa detta räddningsmedel, som, ehuru skenbart orätt, inför en högre domstol kanske icke skulle dömas så hårdt! . . .

Hans förstånd och samvete gjorde vanmäktiga försök att slå omkull dessa teorier, med hvilka han, halft drömmande och medvetlös, insöfde sin oro.

Men han är ej längre mäktig en redig tankegång; hans krafter äro slut, spillrorna af hans

tankar flyga omkring som osammanhängande utrop, medvetlösa, gycklande föreställningar, ända tills hela hans sjäslif upplöses i en enda, nästan ljuf känsla af deltagande för honom sjelf, en längtan efter frid och förlåtelse. De brottsliga fantasier, som nyss föresväfvat honom, vika undan; det god-sinta i hans lynne, som bildar en så egen mot-sättning till hans karaktärs slughet och hänsyns-löshet, framlockas af tröttheten och vaggar honom till ro, så att han slumrar in med ett barns frid i hjertat.

Men under denna frid ligger, likt ett insöfadt vilddjur, den hemska tanken och rufvar på att ånyo gripa honom . . .

Då han vaknade följande morgon, kände han sig sjuk, trött och gammal, men, besynnerligt nog, lugn till sitt inre. Minnet af den förflutna natten förorsakade honom visserligen den ena rysningen efter den andra, men han bortjagade dem med våld, som man jagar bort minnet af en spöklik, nattlig mara, hvilken man icke ens vågar er-inra sig.

Men *tanken*, som så länge grott och rört sig inom honom, har under denna natt befruktats och fått lif . . .

Den lemnar honom icke mer, den växer, tar större rum i hans medvetande, tränger ut andra föreställningar, suger till sig hans lifskraft, blir en tyrann, som beherskar alla hans känslor, alla hans lidelser. Hvarje morgon vaknar han med

samma ord susande genom hjernan: du får icke lugn, förrän det har skett; fortsätter du på detta sätt, så blir slutpunkten vansinne, — välj, vansinne eller . . .

Hans sjäslif blir allt tommare och slappare, han känner ingenting mera, hvarken fröjd eller smärta, emedan *tanken* ligger der så stor och mäktig, och allt annat är honom likgiltigt . . .

Gent emot sin hustru kände han hvarken tvekan eller samvetsqual. Ibland kunde visserligen hennes bild, frågande och förebrående, föresväfva honom, men då lugnade han sig med föreställningen, att allt detta var någonting som låg utom hennes sfer, och att han aldrig gifvit henne något löfte. Hvarje gång hon med ord och blickar nalkats detta farliga ämne, hade han så skickligt undvikit att svara henne, som om han anat, att det skulle komma en stund, då han ej ville vara bunden af några löften. Ty han höll så af sin hustru, och hans själ var så sammansatt af finkänslighet och lättsinne, att, om han högtidligen lofvat fru Verle att aldrig röra vid bolagets medel, skulle han troligen ej blifvit brottslig.

Hur det gick till, vid hvad tid han gjorde det, hur han kände sig till mods, det kunde han ej erinra sig. Han hade blott förnimmelsen af en tomhet inom och utom sig, och i denna tomhet stod den lilla, obetydliga handlingen ensam och beherskande som en verldshändelse . . .

Då han gick hem vid middagstiden, spionerade han med ett slags kall nyfikenhet på sitt inre, för att känna efter om inga samvetskval skulle infinna sig. Men han kände ingenting annat än ett doft lugn, som han icke erfarit på länge, en lättnad både till kropp och själ. Ett par gånger flög igenom honom en stickande känsla, snarlik en svindel, som skakade hvarje nerv, men den försvann hastigt, och han blef lugn och kall som förut.

Han mötte en bekant, stannade och samtalande en stund med denne. Åter spionerade han nyfiket på sig sjelf: skulle han icke känna någon skilnad, skulle han icke finna det svårt att se sina gamla vänner i ansigtet? Nej, icke det minsta; han pratade och skrattade, talade med sin docerande, bekymrade ton om landets pekuniära ställning, ordade om nationalekonomiska misstag o. s. v., och kände sig fullkomligt säker och obesvärad.

Vädret var strålande vackert; februarisolen värmdde luften och göt en flod af ljus öfver snödrifvornas gnistrande hvithet. Gatorna vimlade af promenerande menniskor; direktören träffade den ena bekanta efter den andra och helsade gladt och fryntligt på dem.

En blek, utmerglad kvinna stod i ett gathörn och bjöd ut små buketter af grönt. Han greps af en öfversvallande känsla af deltagande, tog en liten bukett, för hvilken han gaf en krona, och då gumman med darrande röst utgöt sig i tacksägelse, blef han så rörd, att han fick tårar i ögonen . . .

Och då han kom hem och träffade de sina, kunde ingen af dem se någon annan förändring på honom, än att han föreföll gladare och nöjdare än han på sista tiden varit.

11.

»Gumman lilla, kan du komma in till mig ett ögonblick, jag ville tala några ord med dig,» sade direktören en dag i slutet af februari, då familjen steg upp från middagsbordet.

»Genast, jag skall blott säga några ord åt Mari,» svarade fru Verle, i det hon kastade en hastig, nyfiken blick på sin man. Hvad kunde det vara? Hon hade märkt, att han under hela middagen haft ett skälmaktigt belåtet uttryck i ögonen, som om han gömde på en glad nyhet.

Verle gick i förväg in i sitt rum. Han gnolade halfhögt och småmyste belåtet under mustascherna. »En sådan unge,» upprepade han ett par gånger högt, medan han ordnade sina papper på skrifbordet och tände en cigarr.

»Nå,» sade fru Verle, då hon kom in och satte sig i soffan midt emot mannen, som slagit sig ned i en gungstol, »hvad var det du ville mig?»

»Jo, kan du tänka dig,» började Verle med sin föredragslika berättareton, som ännu mera accentuerades af en hemlighetsfull viktighet, »hvad jag får höra i dag. Bror min kommer upp till mig . . . jag har mycket brådtom, har knappast tid att helsa på honom . . . han slår sig emellertid ned i soffan och börjar i godan ro dra af sig handskarna. 'Nå, hvad nytt?' frågar jag mekaniskt, utan att se på honom. 'Jo, min käre Anton,' börjar han med en ton, som tvingar mig att se upp, 'du är sannerligen född med segerhufva! En millionär från Melbourne, som kom hit för ett par dagar sedan, har förgapat sig i en af dina flickor och springer nu som en galning kring hela staden för att få reda på hvem hon är, bli presenterad och — fria! . . .»

Ett utrop från frun afbröt Verle i hans berättelse.

»En millionär från Melb . . .»

»Ja, som jag säger: en mil-li-o-när från Melbourne,» fortfor Verle något otåligt och med en skarp tryckning på hvarje stafvelse i de sista orden. — »Nå, vidare. 'Etty'? svarar jag och kommer och sätter mig bredvid Carl. 'Naturligtvis.' Och så berättar han följande historia. Här om dagen på Krigshögskolans bal på Grand hotel, just då gästerna strömma uppför trappan, kom, rätt som

det var, en herre i flygande fläng störtande på portiern: 'Hvem är den förtjusande unga damen, som nu gick uppför trappan?' 'Det går oupphörligt förtjusande unga damer uppför trappan,' — svarade portiern med en artig bugning, — 'men hvem är det, som särskildt?' 'Der . . . der, i hvit kappa . . . mörkt hår . . . tjusande växt . . .' Och så följer med iltågsfart förteckningen på alla tänkbara kvinliga fullkomligheter. Portiern anstränger sin synförmåga, men finner fortfarande alla damerna förtjusande. 'Der, i skära blommor, till höger?' 'Nej . . . i gula blommor till venster' . . . 'Ah, jäså, hon som tappar solfjädern?' 'Hon tappar ingenting, herre, hon går rak som en gudinna . . . der, hon viker af mot korridoren . . . fort, skaffa mig reda på hvem hon är . . . men fort ska' det gå!' Nu blir det ett förfärligt hallå i hotellet, förfrågningar hos värdarne, beskrifningar och jemförelser, ända tills den hetsige unge mannen fått veta namnet på det beundrade föremålet. Men härmed är det icke slut. Nu vill han partout låta presentera sig och komma med på balen. Förgäfves föreställer man honom, att det är en enskild bal, anordnad af högskolans officerare; hans frisinade idéer öfverensstämma icke med dylika föreställningar, han blir högljudd, söker öfverbevisa den olyckliga portiern både med ord och gerningar — d. v. s. klingande mynt — att hans belägenhet är förtviflad, då — som sänd ifrån skyn — engelska konsuln kommer in i vestibulen, får höra hur förhållandena stå, lugnar den unge mannen och lofvar

att, om än icke på ögonblicket, likväl så fort som möjligt bispringa honom i hans bekymmer.»

Här gjorde Verle ett uppehåll för att skratta ut åt sin berättelse, som han framställt under lifliga gester och med uppsluppet uttrycksfull mimik.

Äfven fru Verle smålog, ehuru något tvunget. Om än hennes moderliga fåfänga kände sig smickrad öfver den beundran dottern väckt, kunde hennes finkänslighet icke förlika sig med att Etty spelade en roll i den der löjligen hotelsen.

»Nå, — vidare i texten,» fortfor direktören, »historien är icke slut ännu. I går eftermiddag får Carl ett besök af engelska konsuln, som berättar hvad som tilldragit sig på Grand hotel och som tillägger, att den eldiga beundraren bedt honom på något sätt skaffa honom inträde i den unga damens familj . . . Nå — som konsuln var gammal bekant med bror min, sökte han honom, Carl åtog sig uppdraget och vände sig till mig; och nu har äfventyret redan avancerat så långt — att . . . beundraren kommer på visit i afton!»

Verle lutade sig baklänges i gungstolen och betraktade skrattande sin hustru, som af förvåning först knappast kunde få ett ord öfver sina läppar.

»Men kära,» sade hon slutligen, nästan misslynt, »hur ser det ut? Skola vi taga emot en sådan der människa, som kommer nedkastandes som en bomb i vårt hus?»

»Affärer . . . affärer, hustru lilla!» svarade Verle, »han är affärsman, ligger i förbindelse med oss, vill ha reda på svenska förhållanden . . . det är

intet underligt i att han gör visit hos mig. Ingen menniska behöfver veta, att han kommer för Ettys skull . . . fast naturligtvis hela staden vet det!»

»Hvad heter han och hvem är han?» frågade fru Verle, »det skulle ändå vara roligt att få veta det, innan han kommer.»

»Det är en billig begäran, det måste erkännas, den skall också genast vederbörligen uppfyllas. Hans namn är Smith, Mr. John Smith. Egentligen är han svensk, fastän född och bosatt i Melbourne. Släkten är nemligen svensk; fadern hette Johanson, var inspektor någonstädes i Småland och rymde som helt ung till Amerika för dåliga affärer — ingenting ohederligt, — bara, som sagdt, derangerade affärer. Sedan bytte han om namn, kallade sig Smith, begaf sig till Viktoria i Australien och arbetade sig upp der, först till välstånd, så till verklig rikedom, gifte sig och fick två söner, hvaraf den ene är Ettys beundrare. Han är nu död, men han åtnjöt under sin lifstid stort anseende både som enskild person och som affärsman, och han lemnade sönerna i arf stora possessioner i Viktoria. Det är Mr. John, som sköter de yttre affärerna, och det är därför han nu är ute och reser. Han skall vara en dugande, arbetsam och hygglig ung man, engelska konsuln gaf honom de amplaste loford i alla afseenden.»

»Nå, hur ser han ut, hur gammal är han, den der fogeln Fenix?» frågade fru Verle med en liten satirisk anstrykning i rösten.

»Ett manligt, godt utseende,» svarade Verle, i det han strök sig med handen om skägget och sköt ut läpparne, »inte vacker, men ett karaktäristiskt utseende.

»Det vill säga han är mycket ful,» svarade fru Verle lugnt. »För öfrigt är han väl till sitt yttre, sitt sätt och uppträdande amerikanare, och det är ju nog för att veta hurudan han är.»

»Seså, gumman lilla, hvad är det för aristokratiskt snobberi?» utbrast Verle skämtande, men med undertryckt otålighet. »Du måste väl inte vara så barnslig och fåfäng, att du fäster dig vid hur en karl ser ut, heller? Hufvudsaken är att han är dugande, arbetsam och hederlig, och öfverensstämma de underrättelser, jag naturligtvis från flere håll ämnar skaffa mig, med engelska konsulns... så...»

»Så...?»

»Ja... då ser jag ingenting som hindrar... såvida Etty nemligen...» tillade han hastigt.

»Ja, såvida Etty,» svarade frun småleende, »men du känner henne, du vet hur bestämd hon är i sina tycken, hur stark hon är både i antipatier och sympatier. Det är ju möjligt, att hon kommer att fästa sig vid den unge mannen, men jag tror det ej; Etty har lika svårt att fatta tycke för någon, som hon skulle ha svårt att glömma den hon en gång gifvit sitt hjerta. Och utan tycke gifter hon sig aldrig. Etty skulle aldrig låta locka sig af yttre glans och rikedom,» tillade hon med ett uttryck af moderlig stolthet.

»Nej, nej, naturligtvis,» svarade Verle otåligt.

De sutto några ögonblick tysta. Frun såg ned och lekte mekaniskt med fransarna på soffkarmen.

»Och då skulle vi mista henne, lemna henne åt en främling och se henne fara långt bort till en annan verldsdel,» utropade hon häftigt, i det hon såg upp med tårar i ögonen.

»Kära hustru, inte kan du väl vilja, ja inte ens önska, att vi alltid skola få behålla våra flickor hemma hos oss? Mödrar pläga just icke vara angelägna derom, då de ha giftasvuxna döttrar. För öfrigt säger ju till och med den heliga skrift, att kvinnan skall öfvergifva fader och moder och blifva när sin man.»

»Jag vet det. Men något närmare kunde han bo . . .»

»Visserligen, visserligen. Emellertid skall jag trösta dig med, att han lär ha sagt, att han är beredd att uppfylla hvilka fordringar vi ställa på honom, vänta hur länge vi önska, sälja sina egendommar och flytta hit, med ett ord sagdt: han vill göra allt för att vinna Ety!»

»Ja, det är bra, vi få väl se,» svarade frun kort, efter några sekunders paus; »Ettys bifall skola vi i alla fall ha, och känner jag henne rätt, så . . .»

»Kära Helena!» utropade Verle häftigt, »jag ber dig att inte försöka inverka på flickan! Tänk på hvad du gör, hustru, det här anbudet är sannerligen inte att lättsinnigt kasta bort. Våra barns framtid ser inte lysande ut; får jag lefva, hoppas jag allt skall reda sig, men skulle jag t. ex. falla

ifrån, hvad tror du Ettys öde då skulle bli, liflig, eldig, i behof af ömhet och kärlek som hon är? Och har du i hela vårt umgänge sett någon, som du hellre skulle velat ge henne åt? Tycker du, att alla de här löjtnantspojkarne och artisterna och hvad det allt är för ena, som svärmat omkring henne de här åren, tycker du, att de äro så eftersträfvansvärda som äkta män? Och hvad tror du vi ha att vänta? Här kommer ett verkligt solidt anbud, en personlighet, en man, som kämpat sig fram i lifvet, som gjort någonting annat än svansat på gatorna i en vacker uniform eller kluddat ned några dukar med oljefärg... nej, låt oss tänka på hvad vi göra, hustru!»

Då han slutat tala, böjde han allvarligt på hufvudet, med handen öfver pannan, och kände sig till mods som den omtänksammaste far, hvilken försvarar sitt barns framtid mot en svag och blödig moder.

»Jag ämnar ej inverka på henne,» svarade fru Verle lugnt; »hon är fri, jag kommer ej att råda hvarken till eller ifrån. Vill hon det... kan hon tycka om honom, så... så... må det ske... hur mycket det än skulle kosta på mig att mista henne.»

»Etty är en förständig flicka,» sade Verle med eftertryck. »Kan hon hysa aktning och tillgifvenhet för honom, så är jag säker på att han får hennes ja, äfven om» — här gjorde direktören en grimas, bredde ut båda händerna och ryckte på

axlarna — »hon inte precis känner sig färdig att dö af passion.»

»Det behöfs inte,» svarade frun lugnt, »men jag önskade, att hon för sin blifvande man skulle hysa samma kärlek, som du och jag känt under hela vårt äktenskap.»

Hennes ord anslog den vekaste känsloträngen i mannens hjerta och kommo honom att genast ändra ton och uttryck.

»Kära hustru,» sade han ömt och nickade med tårar i ögonen åt fru Verle; »ja, ja, nog vet du, att jag ingenting annat vill än vår lilla flickas lycka och välfärd. Gud bevare mig att på något sätt tvinga henne, Gud bevare mig! Emellertid,» fortfor han, sedan han med en suck och en skakning på hufvudet gifvit eftertryck åt sina ord, »skola vi väl taga vänligt emot den unge mannen, hur det nu än må komma att gå?»

»Naturligtvis,» svarade fru Verle motvilligt.

»Ja, ja, få se nu, få se nu,» fortfor direktören, »egendomligt är det i alla fall . . . ett sådant brus-hufvud . . .»

Han steg småskrattande upp, gick fram till skrifbordet och slog sig ned der. Fru Verle reste sig också och lemnade mannen.

Då hon kom ut i hvardagsrummet, satt Etty i gungstolen och läste. Den unga flickan var så fördjupad i sin bok, att hon icke märkte, att modern tilltalade henne, förr än hon väcktes af Sigrids rop: »hör du inte, att mamma talar till dig?» Då

för hon upp som ur en dröm och vände sig hastigt till modern.

»Förlåt mig, lilla 'fining', jag hörde ej, hvad det var du sade.»

Derefter tog hon fru Verles hand och höll den hela tiden tryckt mot sina läppar, under det hon leende och tankspridd lyssnade på modern.

»Jo, min flicka, jag sade — för det är ju du, som har veckan?»

»Ja, det är Etty,» förkunnade genast Sigrid.

»Ja, för all del, det är jag,» bifogade Etty, med en hånande blick på Sigrid, »var alldeles lugn! Nå, lilla moder? . . .»

»Jo, du skall vara snäll och göra i ordning serveringsbordet, sätta fram punsch och bilinervatten och lägga upp litet godt . . .»

»Jaså . . . jaha. Kommer det främmande då?»

»Ja, — en herre —»

»Hvad är det för figur?»

»Åh, det är en affärsman, tror jag, han har affärer med pappa,» svarade frun utan att se på Etty.

»Trefligt,» suckade Etty, »då få vi inte äta förrän sent. Och jag som har en sådan hufvudvärk och hoppades att få gå och lägga mig tidigt och ta ättiksomslag på hufvudet. Så odrägligt!»

»Har du hufvudvärk, min flicka?» frågade fru Verle vänligt och strök med handen öfver hennes panna, »gå och hvila dig en stund.»

»Åhja, det är inte så farligt, det går väl öfver,» svarade Etty och kysste ännu en gång moderns hand.

»Etty har ofta hufvudvärk, då hon har veckan, det har jag märkt,» inföll Sigrid ironiskt.

Etty gaf henne en lång, föraktfull blick, men nedlät sig icke att svara, utan fördjupade sig, trots hufvudvärken, på nytt i sin läsning.

Fru Verle tog ett arbete och slog sig ned i soffan, midt emot Etty. Allt emellanåt gingo hennes blickar från arbetet till den unga flickan, som satt i en behagligt sjelfsvåldig ställning, med spetsen af sin fot sakta förande gungstolen af och an, och det lilla mörklockiga hufvudet lutadt i ena handen.

Och medan modern satt der och i hemlighet njöt af att betrakta denna intagande varelse, upprullade sig så småningom en framtidstafla för henne. Hon såg Etty med rikedomens glans strålande kring den fägring naturen slösat på henne. Hvert hon gick, följde henne beundrande blickar, ett sorl af hänförelse omgaf henne, förnäma män bugade sig för henne och täflade om en blick, ett leende. Dörrarne till stora verdens salonger öppnades genom rikedomens och skönhetens trollformel, hennes namn nämndes som en känd, firad skönhets...

Hennes namn... lilla Ettys... det ystra och lekfulla barnets...

Fru Verle hejdade sig plötsligt midt i sina drömmar och smålog medlidsamt åt detta anfall af moderlig fåfänga. Den lysande, främmande bilden försvann ur hennes fantasi, och Etty, hemmets

solstråle, allas glädje, framträdde åter sådan hon var, i hela tjuskraften af sin barnsliga ömhet. Hur många gånger hade hon icke med sina smekningar vaggat de bittra tankarne till ro, hur hade icke hennes glada skratt jagat bort missmodet! Och henne skulle hon kanske mista, lemna åt en främling . . . omöjligt . . . omöjligt . . . Tårarna kommo henne i ögonen, så att hon knappast kunde se det arbete, hvarmed hon var sysselsatt.

Efter en stunds förlopp steg Etty upp, sträckte på sig, lade ifrån sig boken och gick för att ordna i skänken. I förbifarten gaf hon modern en kyss, som hon alltid brukade, då hon gick förbi henne, tog Fred, som satt och läste en tidning, om hufvudet och vred det åt sidan, kom lyckligt undan ett hämndslag och sprang skrattande mot dörren.

»Hur är det, min flicka?» frågade modern, till hälften skälmaktigt, till hälften deltagande, »är hufvudet bättre nu?»

»Nej, mamma,» svarade Etty och blef plötsligen allvarsam, »det gör allt ännu mycket ondt.»

Vid sjutiden tändes lamporna i salongen och serveringsbordet bars in. Direktören var mycket orolig. Han gick af och an med händerna på ryggen; än lade sig vecket i hans panna djupt och dystert, än smålog han belåtet.

Nu inträdde Etty, såg sig några ögonblick i trymån, då hon passerade förbi den, och gick der-
efter fram till serveringsbordet, som hon betraktade med kritisk min.

»Ack, om man ändå finge ta sig ett äpple och så gå och lägga sig,» suckade hon inom sig.

Modern vände sig om och kastade en blick på Etty, för att se om hon gjort något slags toalett. Nej, hon var alldeles som nyss, illa kammad, med luggen yfvig som ett busksnår, och iklädd en mycket enkel hvardagsdrägt. Det syntes tydligt, att hon »idkade hufvudvärk», som hon brukade säga; då var hon fullkomligt likgiltig för sin yttre person. Fru Verle log inom sig, — ett nästan skadegladdt leende.

»Men, min kära flicka,» utbrast fadern, som också vändt sig om och granskat Etty, »hur ser du ut? Du är ju okammad, och . . . nog kunde du väl taga på dig en litet treffligare klädning.»

»Jag har hufvudvärk, pappa,» svarade Etty, med en ton, som hade detta faktum varit tillräckligt att förklara de största oordningar i toaletten.

»Ja, det var mycket ledsamt,» svarade fadern och tog henne med ett deltagande småleende under hakan, »men därför kan du väl se snygg ut. Se så, mitt pyre, gå nu in och kamma dig och tag på dig en annan klädning, en trefflig klädning, som klär dig . . . ljus . . . inte sådana der grisgrå färger . . . Jaha . . . när jag ger er pengar, vill jag också, att ni skola vara ordentligt klädda . . . det stärker min kredit, ser du!» tillade han skämtande.

Etty såg med en undrande blick på fadern och gick derefter dröjande mot dörren. I hennes lilla sluga hjerna uppstego genast hvarjehanda funderingar. Hur i all verlden kom det sig, att fadern

gaf akt på hur hon var klädd, han som nästan aldrig fäste sig vid barnens toalett? Hvad var det för en »affärsman», som kom hit, och som man gjorde så mycket väsen af? Nej, här låg något inunder . . .

Ettys misstankar hade blifvit väckta och flögo grubblande hit och dit, medan hon ordnade sitt hår, som fadern bedt henne.

Men hvad det beträffade att taga på sig en dräkt, som klädde henne, så . . . Lika gerna kunde fadern ha bedt henne icke taga någon klädning alls. För att på något sätt gå faderns önskningsar till mötes, gjorde hon emellertid så mycket, som att utbyta sitt klädningslif mot ett annat, fullt oklanderligt.

Då hon kom ut, var herr Smith redan i salongen, presenterad af grosshandlare Verle, som, jemte Constance, anländt på samma gång. Ända ut i hvardagsrummet hördes högljudda och lifliga stämmor; man talade engelska och svenska om hvartannat, och muntra skrattsalfvor vittnade om, att det icke tycktes vara svårt att bli bekant med den främmande.

Vid sitt inträde i salongen såg, Etty en mindre, smärt och ljuslett herre, som hastigt reste sig upp, liksom ville han skynda emot henne. Hon låddes emellertid icke märka honom, utan gick fram till fastern och farbrodern och helsade på dem långsamt och eftertryckligt. Och då fadern ögonblickligen derefter med en viss obeskriflig tonvigt presenterade för henne »Mr John Smith», böjde hon blott knapphändigt på hufvudet och besvarade med

det mest likgiltiga ansigtsuttryck den ohöljdt hänfördas blick främlingen fäste på henne. Det var en så underlig tystnad i salongen under denna korta helsningsceremoni, allas ansigten hade ett besynnerligt, mer eller mindre dämpadt nyfiket uttryck. Detta undgick icke Etty och ökade blott den misslynthet, hennes hufvudvärk förorsakade henne. Hon visste egentligen icke hvad hon trodde, men hon kände sig obehagligt stämd, och så snart hon fullgjort sin pligt att helsa på gästerna, gick hon och satte sig så långt bort hon kunde, såg blek och trumpen ut och började att sticka på en strumpa med en ifver, som om hennes ve och väl berott på huru många hvarf hon medhann under aftonens lopp. Hennes bemödanden att se afskräckande ut misslyckades emellertid alldeles; hon såg obeskrifligt söt och komisk ut, der hon satt och sköt ut sin lilla underläpp och med en bestämd knyck på armen drog ut den ena stickan efter den andra, under det hon emellanåt kastade en blixtnabb, forskande blick på den nya gästen. Denne kunde knappast taga sina ögon ifrån henne; om han funnit henne »förtjusande», då hon i en ljus, pelsbrämad supékappa gått uppför Grand hotels trappor, så tyckte han nu, att hon var den mest retande bild af en trotsig flickunge. »Lilla troll,» tänkte han inom sig, »hvad det skall bli roligt att få gnabbas med dig och böja dig, du lilla stolta prinsessa!»

Stämningen i sällskapet blef först något besvärad, ty Ettys dåliga lynne var så påfallande,

att litet hvar märkte det. Fadern i synnerhet såg allvarligt ond ut och gaf Etty en mörk, missnöjd blick, som den unga flickan endast besvarade med den mest oskyldigt frågande min.

Emellertid tycktes Smith ha satt sig i sinnet att förjaga denna stämning; han föreföll icke det minsta betryckt öfver det skenbara nederlag han lidit, tvärtom, han pratade gladt och obesväradt. Man talade ömsom engelska, ömsom svenska, i hvilket senare språk Smith dock icke var mycket hemmastadd, ty som hans far allt sedan ungdomen icke återsett Sverige, och modern var amerikanska, hade i hemmet aldrig talats annat än engelska. Men han var icke rädd för att ge sig in på de svåraste svenska meningar, ur hvilka han endast med de omgifvandes hjälp lyckades krångla sig fram, och han väckte sällskapets högljudda munterhet genom sina naiva misstag. Då direktör Verle frågade honom, om han var ledig i morgon förmiddag, i hvilken händelse det skulle bereda honom — Verle — ett stort nöje att få visa herr Smith bolagets lokaler, svarade denne med den största tvärsäkerhet: »tusen tack, men jag är då förlofvad». Ett allmänt skratt, hvori till och med Etty deltog, besvarade denna replik och kom Smith att se sig omkring med en frågande, leende blick.

»Åhnej, min bästa herr Smith,» utbrast grosshandlaren skrattande, »så med blixttåg går det inte här i landet!»

Man upplyste nu Smith om hvilket misstag han begått genom en oriktig öfversättning af ordet

»engaged», och han sjelf blef den, som lifligast skrattade deråt.

Hur det var upptinade Etty så småningom; hon kunde ej motstå en så kraftig munterhet som Smiths, och ju mera hon såg på honom, ju mera tyckte hon, att hans yttre person var ganska angenäm. Han var visserligen långt ifrån vacker; ansigtet med de oregelbundna dragen och den röda hyn påminde starkt om dess ursprung: den svenska bond-typen, och gestalten var liten och oansenlig. Endast ögonen tydde på något främmande, syd-ländskt; de voro mörkbruna och eldiga, och då han gifvit en kvick eller träffande replik, hade han ett egendomligt sätt att kasta blicken åt sidan och blixtra till med den i ögonvrån.

Allt detta observerade Etty, under det hon satt tyst med sin stickstrumpa; och då hon slutat sina iakttagelser, behagade det henne att låta draga sig in i samtalet. Och så snart hon räckt Smith ett finger, lyckades han snart gripa hela handen. Han sökte oupphörligt Etty, icke endast med sina blickar, utan äfven med sina reflexioner och sina små skämtsamma utfall mot svenskarne.

»Svenskarne äro det lataste, fåfångaste folk i verlden,» sade han med sitt blixtrande i ögonvrån, »och hvad det beträffar att arbeta, så ha de inte reda på a-b-c-d deraf en gång. Nej, ingenting här i Sverige duger, mera än de unga damerna. Men de äro förtjusande!»

Etty blef ifrig och försvarade värtaligt sitt fosterland, utan att märka att Smith gjorde sina

anfall deremot endast för att retas med henne. Så småningom öfvergick samtalet till en dispyt, lagom liflig för att ej blifva het; Smith förstod att egga upp Etty just så mycket att hon blef intresserad, utan att därför bli häftig. Och slutligen försvann alldeles Ettys dåliga lynne, hon glömde både sin hufvudvärk och sina ättiksomslag och blef helt och hållet den intagande flicka hon brukade vara i sällskapslifvet. Hon märkte icke en gång, hur alla de omkring sittande observerade dem och utbytte betydelsefulla blickar med hvarandra. Liksom genom en tyst öfverenskommelse drogo sig de andra ifrån samtalet och öfverlemnade det åt Smith och Etty. Constance såg ut att ha mycket tråkigt; sedan hon en stund med ett visst intresse gifvit akt på det unga paret, började hon gäspa bakom handen och titta i ett album.

Allt som aftonen framskred, blef det till och med icke fritt från att Etty började bestå sin ridare något af det fina koketteri, hon ibland brukade tillåta sig. Hennes små, mörkblå ögon gnistrade, läpparne logo oafbrutet, och hon höll sina händer upplagda på bordet, så att Smith skulle få tillfälle att beundra dem.

Nu fans icke heller gränser för Smiths förtjusning. Han bokstafligen genomborrade Etty med sina blickar, uppfångade hvarje rörelse hon gjorde, slukade alla de strålande leenden hon, mer och mer berusad af medvetandet om sin tjusningskraft, slösade på honom. Ibland glänste hans ögon till

af en lidelsefull glöd, men då såg han genast bort, liksom hade han varit rädd att visa för mycket.

Under supén suto herrarne vid ett särskildt bord, der uteslutande affärsfrågor athandlades, men Etty kände hur Smiths ögon följde henne, hvart hon gick.

»Det var ett riktigt naturbarn,» hviskade Constance, då de kommo ut i salen, »alldeles som om han komme direkte från en urskog. Han riktigt tröttade mig,» tillade hon och kväfde en nervös gäspning.

»Nå, tänk hvad jag då skall vara trött,» svarade Etty med sin mest oskyldiga min, »jag som talat med honom hela kvällen. Faster har då inte bevärdigat honom med ett ord.»

Constance skrattade kallt och tvunget. Hon tyckte aldrig om människor, hvilka så der försummade henne, och hon vidblef således sin åsigt, att Smith var tarflig och obelevad.

»Men han ser så god ut,» invände Anna, som plågades af dylika skarpa omdömen.

»Det tror jag visst,» skrattade Constance, »men nu var det ju fråga om sättet, inte om karaktären.»

»Hvad tycker mamma om honom?» frågade Sigrid, som märkte, att modern var ovanligt tyst och tankfull.

»Jag?» upprepade fru Verle med en hastig blick på Etty. »Jag vet inte. Jag är alltid så trög i att bilda mig omdömen om folk.»

Sigrid såg äfven på Etty, öppnade munnen, liksom hade hon ämnat göra henne samma fråga som

hon stält till modern; men hon slöt hastigt läpparne och vände sig bort.

Efter supén satt sällskapet en stund i salongen, pratade och musicerade. Sigrid sjöng några fransyska romanser, och derefter utförde Smith ett par negervisor, till hvilka han ackompanjerade sig sjelf, och hvilka väckte stormande skrattsalfvor, i synnerhet från Fred, som bokstafligen vrålade af förtjusning.

Slutligen stego herr och fru Verle upp för att taga afsked, och Smith ansåg sig böra göra dem sällskap.

»Miss Verle,» sade han på engelska, då han tog god natt af Etty, »tillåter ni att jag i morgon skickar er en bukett?»

Etty gaf honom en lång, förvånad blick. Hvad var hans mening med en dylik stormlöpning?

»Tack, jag vet inte . . .» svarade hon tvekande.

»Ja, det är detsamma,» afbröt han henne, »jag skickar ändå en. Vill ni ej ha den, så kasta bort den, — den har ändå några sekunder varit i er närhet.»

Han kramade hennes hand så hårdt, att hon knappast kunde betvinga ett utrop af smärta, tog farväl af den öfriga ungdomen och lemnade derefter salongen med sin käcka hållning, sin trygga, säkra gång, af hvilken hvarje steg tycktes säga: »hon ska' bli min, hon ska' bli min.»

Då de främmande gått, samlades familjens medlemmar ånyo i salongen, ifriga att få uttala sina omdömen och nyfikna att få höra de andras.

Smiths beundran för Etty hade varit till den grad naiv, att ingen ansåg det löna mödan att låtsas okunnig derom.

Så snart Lina burit ut serveringsbordet, sågo de på hvarandra och började derefter skratta, mer och mindre högljudt efter hvars och ens olika temperament.

»Det var den roligaste människa jag någonsin sett!» utropade Sigrid, alltjemt skrattande, »men glad och treflig, så att man blir vid godt lynne bara af att tänka på honom.»

»Det var den genomstiligaste karl som jag i mitt lif har råkat,» förkunnade Fred, hvars hjerta Smith tagit med storm, förnämligast genom sina negervisor, »och är det nu så, att man nödvändigt ska' ha en främmande karl i huset, så...»

»Tyst, pojke!» afbröt fadern strängt, »det är ingen som bedt att få höra ditt omdöme. Nå, mamma, hvad säger du?» fortfor han och vände sig till hustrun. »En originell personlighet?»

»Ja, minst sagdt originell,» svarade fru Verle med sitt på samma gång milda och satiriska småleende, »nog var hans sätt litet egendomligt.»

Det blef några ögonblicks paus. Verle, som gick af och an i rummet, belåtet småmysande, kastade då och då en blick på Etty och väntade, att hon skulle säga något. Men Etty sparade på sina omdömen; hon endast skrattade, under det hon satt och vaggade sin ena hand i den andra. »Åh, så han kramade mig!» utropade hon jemrande,

»se bara, rigtiga blånader på fingrarne. Han är van vid att krama sina vildinnor, han...»

»Nå, Ettan, hvad tyckte du om honom?» frågade slutligen fadern, som omöjligt kunde lägga band på sin otålighet att få veta hvad intryck Smith gjort på den unga flickan.

»Åh, han var rätt lustig!» svarade Etty alltjemt skrattande.

»Lustig,» upprepade fadern häftigt och stannade framför Etty, som halflåg i en hvilstol. »Ja, det är möjligt, men jag skall säga dig, att han inte bara är 'lustig', utan också en ovanligt dugande, arbetsam och i alla afseenden respektabel ung man. Det är inte en lätting... en... en... vaurien... inte... han har med egen kraft...»

Och nu kom hela historien om hur han, från att ingenting ega, kommit sig upp genom arbetsamhet, sparsamhet, o. s. v. Att det var fadern, och icke han, som gjort detta, glömde direktören alldeles i ifvern.

»Ja, det var ju roligt att höra, pappa lilla!» svarade Etty med retsam likgiltighet, »det är minnsann inte så godt om arbetsamma och dugliga unge män!»

»Nej, jag skulle tro det,» svarade direktören med en betydelsefull blick, »jag önskar verkligen, att våra unga herrar här hemma — ja, du kan gerna höra på och låta det lända dig till efter rättelse, min kära Fred, — jag önskar verkligen, att våra unga herrar ville taga exempel af en sådan person. Han har inte förslösat sin tid på

kaféer och teatrar, inte svansat omkring på promenader, som . . . »

Nu kom ungefär en likadan snärt, som direktören under samtalet med sin hustru gaf åt löjtnanter och artister, denna gång åtföljd af en allvarlig, manande blinkning åt Etty.

»Hvad är han för något?» frågade Etty, då fadern slutat.

»Affärsman . . . han har stora possessioner i Viktoria.»

»Är han rik?» fortsatte Etty efter en liten paus.

»Ja, mycket,» svarade fadern med en egendomlig betoning, »millionär ett par gånger om.»

Det blef en lång, underlig tystnad i salongen. Fadern harklade sig, under det han på nytt började sin promenad, modern kastade en hastig blick på Etty och såg derefter ned, Anna rodnade djupt, liksom blygdes hon för den outtalade tanke, som föresväfvade dem alla, och Fred och Sigrid sågo nyfiket på Etty.

Denna sade ingenting mera; hon satt tyst, som det tycktes upptagen med att gnida sitt armband med näsduken. Äfven hon kände sig besvärad, ja nästan beklämd vid faderns sista ord. Ingen talade vidare i detta ämne, och sedan man fält några likgiltiga yttranden om den förflutna aftonen, togo alla godnatt af hvarandra och gingo in, hvar och en till sitt.

Morgonen derpå kom den utlofvade buketter. Etty rynkade visserligen sin lilla näsa, då Lina lemnade henne asken, men så snart hon lyft upp

locket och fått se blommorna, försvann det spotska uttrycket, och hela hennes ansigte glindrade till af förtjusning.

»O, så hänförande!» utropade hon, i det hon ifrigt drog upp buketten och borrade ned sitt ansigte i de svala, daggfriska blommorna, »mamma, flickor, här ska' ni få se!»

Härmed rusade hon omkring i rummen, ut i köket, ända tills hon fått hela familjen samlad omkring sig för att beundra buketten.

Den var verkligen praktfull, jättestor, sammansatt endast af rosor och violer, stora, fylliga klungor violer, som spredo en doft af skog och vår genom hela våningen.

»Det syns att han har godt om pengar,» sade Sigrid, sedan hon beundrat och luktat på blommorna, »jag undrar hvad den kan ha kostat?»

»Åh, kanske en femton kronor?» undrade Etty.

»Mera, mera, mycket mera!» försäkrade systern, »minst tjugufem.»

»Ja, det är allt säkert, den här tiden på året,» bekräftade fru Verle med en ton midt emellan missnöje och belåtenhet. »Tänk att kasta ut så mycket pengar på en bukett!»

»Nej, lilla 'fining', det är på *mig* och inte på buketten han kastat ut pengarne!» utropade Etty, som, varm älskare af blommor, hade kommit i en uppsluppen sinnesstämning genom den vackra buketten, »och jag måtte väl vara värd så mycket!»

»Har du expedierat budet?» frågade nu Sigrid, som hade en förnimmelse af att någon stod och väntade i tamburen.

»Ack nej, det har jag glömt!» utropade Etty, »och asken är ännu kvar i mitt rum!»

»Det vore kanske ändå skäl att göra det?» svarade Sigrid torrt.

»Ja visst, ja visst! Lukta bara en gång till!»

Och hon sträckte skrattande buketten först mot moderns ansigte, så mot Annas och Sigrids. Derefter sprang hon in i sitt rum, knöt fast locket på asken, letade en stund i byrålådor, skrifbordslådor och klädningsfickor efter sin portmonnä och ropade under tiden på Lina. Men då Lina inte kom, och ingen portmonnä hittades, beslöt hon sig för att låna en 50-öring ur Annas portmonnä och att sjelf gå ut och expediera budet, som fått vänta i ungefär en kvarts tid.

Direktören blef mycket belåten, då han vid sin hemkomst fick se buketten.

»Ah . . . så skönt,» sade han, i det han med välbehag insöp doften från blommorna, »just mina favoritblommor!»

»Och mina med!» inföll Etty.

»Ja, det är, förstås, vida viktigare,» svarade fadern, i det han skälmaktigt tog Etty under hakan, »karlen tycks hafva godt väderkorn, eller hur?»

Två dagar förgingo nu, utan att Verles hörde någonting från Smith. Men på tredje dagen fick Etty sig tillskickad en ny bukett, om möjligt ännu praktfullare än den förra, och då direktören kom

hem på middagen, berättade han, förnöjdt småleende, att Smith varit uppe hos honom för att anhålla om äran att få bjuda hela familjen på teatern och lemna en loge till första raden.

»Men, kära pappa,» invände fru Verle något misslynt, »det här är inte angenämt. På detta sätt bli vi utsatta för allas blickar, och i morgon pratar hela staden om oss.»

»Nå, än sedan?» svarade Verle otåligt. »Att en ung herre gör en ung flicka sin kur, måtte väl inte vara något frimureri heller, som skall ske för lyckta dörrar? Låt oss för all del inte vara opinionens slafvar, kära hustru!»

Frun gjorde icke mera några invändningar, ty hon visste, att de skulle tjenat till intet. Det var dessutom icke alldeles fritt från att hon själf kände sig smickrad af den hyllning, som egnades hennes dotter.

Etty upptog bjudningen mycket nådigt; hon var barnsligt road af allt hvad teater hette, och det besvärade henne icke alls att utsätta sig för folks prat, ja hon tänkte icke ens derpå. Fred, som särskildt blifvit bjuden af Smith, hade kommit i »festlynne» och sjöng under hela middagen lofsånger till sin välgörares ära. »Det säger jag dig, Ettan, att, om han är så hygglig och friar till dig, så är du så god och niger och tackar.»

»Dumbom!» svarade Etty, i det hon halfslöt ögonen och såg på brodern med en min af det djupaste förakt.

Vid sjutiden kom en vagn från Smith för att hemta damerna. Etty, som hade för regelbunden vana att aldrig bli färdig på utsatt tid, fick äfven denna dag brådtom i sista stunden, kastade på sig klädningen och letade i byrålådorna för att få tag i handskar, näsduk, o. s. v.

»Nå, kommer du någonsin?» frågade Sigrid, som redan var färdigklädd i kappa och teaterhufva.

»Genast, genast!» ropade Etty. »Om jag bara kunde begripa, hvar min handskknäppare är! Det är då för löjligt, att, när man har brådtom, skola saker alltid vara borta, alltid! Har du tagit min handskknäppare, Sigrid?» tillade hon och vände sig till systemen.

»Jag brukar aldrig taga andras saker,» svarade Sigrid, som stod der obevekligt färdigklädd och väntade, likt en lefvande förebråelse öfver Ettys vårdslöshet.

»Se der är den ju!» ropade Etty förnöjdt, »midt för näsan på mig. Hvar lade jag nu handskarne?» tillade hon och snurrade rundt om, »jaså, der. Nu litet parfym . . . o himmel, min är slut . . .»

»Se här . . . se här,» sade Anna och sprang efter en flaska åt Etty, »skynda dig bara nu!»

»Tack, Kurril,» sade Etty, i det hon hælde parfym på näsduken, håret och händerna, »du är ändå hygglig. Nu är jag färdig,» tillade hon, gjorde en hastig sväng framför spegeln och ka-

stade på kappan, »nu sätta vi i gång! Adjö, Kurril!»

»Se så, nu har jag ju ändå glömt min solfjäder!» utropade hon, då de åkt en stund.

»Kanske vi skola vända om?» frågade Sigrid spetsigt.

»Åhnej, det behöfs inte,» svarade Etty med oföränderligt godt lynne, »jag får väl reda mig utan. Blir det för hett, så får jag väl vifta med affischen!»

»Du ska' få låna min,» tröstade henne modern.

»Tack, 'raring',» sade Etty och blinkade skälmaktigt, »du är alltid min räddande engel. Hvad skulle det bli af mig, om jag ej hade dig?»

»Det samma som du nu är,» sade modern småleende, »en genomgående storslarfva!»

Etty skrattade, lutade sig framåt och kysste till svar kanten af moderns kappa.

Då de kommo fram, möttes de af Smith, som, enligt Freds sedan gifna rapporter, gått af och an i korridoren, likt ett fångadt lejon, medan han väntade. Sedan de något bullrande helsningsceremonierna egt rum, förde Smith sina gäster in i logen och placerade dem. Fru Verle, Sigrid och Etty skulle sitta främst, och bakom dem direktören, Fred och Smith sjelf, den sistnämnde naturligtvis närmast Etty.

Etty var denna afton strålande vacker. Hon var klädd i ett hvitt trikotlif, och i det mörka, yfviga håret sulto instuckna några kardborrar af guld-

tråd. För öfrigt hade hon hvarken prydnader eller smycken.

Sedan hon satt sig ned, vände hon med en kokett rörelse hufvudet mot Smith och började prata med honom.

»Ni har ingen solfjäder, miss Etty,» sade Smith, som redan börjat tillåta sig förtroligheten att använda hennes dopnamn i stället för tillnamnet.

»Ack nej, jag glömde den hemma!» svarade Etty småleende, i det hon med en beklagande gest lyfte upp sina begge tomma händer.

Smith försvann några ögonblick, men kom genast tillbaka och intog samma ställning bakom Etty. Efter en stunds förlopp inträdde en vaktmästare och lemnade honom ett paket; han vecklade hastigt upp det och sträckte derefter öfver stolskarmen en solfjäder åt Etty.

Den unga flickan vände sig om med en förvånad blick.

»Är det . . . åt mig?» frågade hon tvekande.

»Ja visst! En ung förtjusande flicka i en teaterloge utan solfjäder, det är nästan en paradox!»

Etty kände sig mycket besvärad öfver denna oväntade gåfva; hon tog emellertid emot solfjädern med ett tvekande tack och fälde ut den långsamt.

Den gjorde verkligen skäl för att, som Smith tillsagt vaktmästaren, vara »den vackraste och dyrbaraste solfjäder, som kunde köpas i den elegantaste butik»; stora, yfviga strutsfjädrar sutto på dess skaft af perlemor, inlagdt med stenar.

»Så förtjusande!» utropade Etty, som aldrig kunde motstå det för hennes skönhetssinne tilltalande, »ett sådant skaft, se... stenarne glänsa som juveler...»

»Tycker ni om juveler, miss Etty?» frågade Smith och böjde sig ännu längre ned öfver hennes axel.

»Ja, det är det bästa jag vet,» försäkrade Etty, »det är de enda smycken, jag skulle vilja bära. Jag tycker om det som är enkelt, ser ni,» tillade hon skrattande, »ren, enkel stil, sammet och juveler, helst mörkblå sammet och stora, gnistrande solitärer...»

»Hvad jag vore lycklig, om ni ville tillåta mig att öfversälla er med diamanter.»

»Mycket gerna,» svarade Etty med sitt mest sjelfsväldiga leende, »jag är förtjust, om någon vill åtaga sig det otacksamma görat, för jag kommer inom kort att tappa dem allesammans! Det är en egenhet hos mig att tappa bort och glömma saker, ser ni!» tillade hon skrattande.

»Tappa dem gerna! De bli ändå alla fördunklade af edra ögon!»

»Mina ögon! Hur vågar ni vidröra en så ömtålig punkt? Ser ni inte, att jag inga ögon har?»

Hon vände sig om mot honom och kisade med de små djupblå ögonen, som nästan alldeles kröpo in i hufvudet.

»Edra ögon äro hänförande. En vacker kvinna följer inga förutbestämda estetiska lagar, utan skapar sig sådana sjelf. Hennes ögon äro vackra,

derför att de äro hennes, inga ögon i världen, voro de också formade efter grekisk skönhetslag, skulle kunna göra henne så vacker som just de hon har. Om ni hade några andra ögon än edra små kisögon, skulle ni inte vara den förtjusande unga flicka ni är!»

Han hviskade dessa ord i hennes öra brådskande och med en ifver, som om han försvarat hennes skönhet mot de häftigaste angrepp. Hon lyssnade på honom med ett gäckande leende; visserligen var hon van vid smicker, men icke i så här stora, osmältbara doser.

»Se så, lugna er!» sade hon och berörde lätt hans arm med solfjädern, »och skaffa mig något att dricka, jag dör af törst i den här värmen.»

Smith ville nu taga in glace och konfekt, men då blef Sigrid förskräckt och gjorde lifliga protester. »Skall jag sitta och äta glace på första raden, så går jag min väg!» hviskade hon, »vi skola väl inte alldeles försättas i naturtillstånd! Söta mamma, säg åt Etty, att hon hindrar honom, jag ser redan en förskräcklig bricka öfver våra hufvuden och hela salongen, som gapar på oss!»

Etty gjorde genast de ifrigaste invändningar, men Smith var envis. Han hade ingen aning om, att det ansågs mindre *comme-il-faut* att äta glace på första raden, utan trodde, att det blott var af grannlagenhet familjen ej ville taga emot hans bjudning.

»Åh, se så, litet förfriskning måste vi ha!» ropade han utan att höra på Etty, »vaktmästare...!»

Och härmed reste han sig upp för att vidare utdela sina befallningar, men Etty, som märkt, att hon mer än annars var föremål för de kring-sittandes nyfikenhet, hittade genast på ett knep att reda sig ur klämman.

»Snälla herr Smith,» hviskade hon och tvang sin beundrare att sitta ned igen, »tag inte in någonting, jag blir alltid illamående af sötsaker.»

»Men är det då ingenting annat ni vill ha, miss Etty?» frågade nu Smith, som ögonblickligen afstod från sin glace-historia. I sin naiva beundran för Etty blef han nästan oartig mot den öfriga familjen.

»Jo tack, litet bilinervatten.»

Fru Verle och Sigrid sågo småleende på hvarandra.

»Jag gratulerar Etty,» hviskade Sigrid, »han har ju inte vanligt folkvett.»

Emellertid kom bilinervattnet in, och sedan Smith serverat Etty, tycktes det plötsligen falla honom in, att äfven den öfriga familjen kunde vara törstig. Han lät taga in flere flaskor och serverade på sitt bullrande sätt, som kom alla att känna sig något besvärade.

Efter spektaklet superade de på Grand hotel, i enskildt rum, en dyrbar supé med ostron, champagne och sydfrukter till dessert. Smith kriticerade allt, talade högt och lät oupphörligt taga in finare viner. Ingenting var honom i lag; han ryckte på axlarna och gjorde en komisk grimas, så snart han läpjat på glaset.

För öfrigt var stämningen mycket hög; Verle och Smith höllo tal, än på svenska, än på engelska, och hvarje deras minsta skämt belönades med Ettys och Freds skrattsalfvor. Till och med Sigrid, som nyss var så onådig, smittades af den allmänna munterheten. Endast modern var nedstämd, ehuru hon till det yttre försökte att taga del i de andras glädje. — —

Under de nu följande 14 dagarne kommo fortfarande praktfulla buketter, ibland omvexlande med andra presenter, såsom blommande växter och bonbonniärer. Ett par aftnar bjöd Smith på teatern, och en gång gjorde han middag på Grand hotel. Slutligen, då han ansåg sig ha nog förberedt saken, framställde han sitt officiella frieri, först till föräldrarne, sedan till Etty.

Verle, som från flere håll skaffat sig underättelser om dotterns friare, hvilka underrättelser blifvit samstämmade goda, var naturligtvis icke ett ögonblick tveksam om svar.

»Allt beror på Etty,» sade han och tryckte rörd Smiths hand, »för min del kan jag icke säga annat, än att jag på det innerligaste önskar, att det måtte blifva mig förunnadt att helsa er som min son!»

Frun yttrade icke många ord, men då Smith gått, drog hon en djup suck och utropade nästan ofrivilligt:

»Ja, icke är han den man jag tänkt mig åt min lilla Etty!»

»Och hvad är det för man *du* tänkt dig?» frågade Verle vresigt. »En löjtnant, naturligtvis, en löjtnant!» Och han gjorde ett par stora svängningar med armarne och tryckte hånfullt på det sista ordet. »Kära hustru, låt oss inte vara romantiska! Rent ut sagdt . . . min öfvertygelse är, att försyrenen skickat detta i vår väg, för att . . . för att . . . ja, rent ut sagdt, för att hjälpa oss alla . . . låt oss därför vara tacksamma och glada och inte plåga oss med romantiskt känslöpsjunk. Var du öfvertygad om, att Etty kommer att bli nöjd och lycklig! Så mycket har jag sett under dessa dagar, som att Etty passar mycket mera till hustru åt en millionär än att gå och sucka för en fattig löjtnant.»

Emellertid behagade det icke Etty att så der tvärt lemna ett afgörande svar. Hon sade Smith rent ut, att hon ännu ej kunde bestämma sig, han finge vänta ännu en tid, ville han det ej, så . . .

Smith väntade naturligtvis och försökte med oförminskadt tålamod att intaga terrängen genom oafbrutna uppvaktningar med blommor och bjudningar. Etty retades och koketterade med honom, lät honom ibland komma så nära det efterlängttade målet, att han blott tycktes behöfva utsträcka handen för att nå det, och kunde så plötsligen stöta bort honom med ett afkylande ord, en högdragen blick. Det roade henne att pröfva sin makt; dels tyckte hon, att hon ingenting hade att förlora, ty det skulle icke alls bedröfvat henne, om Smith nu dragit sig tillbaka, dels sade henne en kvinlig in-

stinkt, som aldrig skulle tillåtit henne att leka med någon, som hon visste led deraf, att Smith hade allt för mycket förtroende till makten af sina millioner och till sin personliga energi, — med ett ord sagdt, var allt för sjelfbelåten för att *kunna* lida.

Men då det började draga ut på tiden, blef direktören missnöjd och orolig.

»Kära mamma», sade han en dag till sin hustru, »du måste säga åt Etty, att hon bestämmer sig. Det går icke an att på detta sätt leka med en man sådan som Smith — det går verkligen icke an.»

»Vill du icke säga åt henne?» undrade frun.

»Nej, sådant är alltid lättare för en mor. Vi män, vi äro nu en gång för alla icke nog finkänsliga i dylika saker.»

Fru Verle smålog halft medlidsamt, halft satiriskt. Hon svarade ingenting, men hon beslöt att redan samma dag tala vid dottern.

»Min flicka,» sade hon, då Etty och hon efter middagen »firade brasan» i hvardagsrummet, Etty sittande på en pall med hufvudet i moderns knä, »du måste bestämma dig nu. Det är icke rätt, tycker jag, att så länge hålla en man i ovisshet. Om jag icke misstager mig, är det nu snart en månad, sedan han friade. Kan du icke nu gifva honom något afgörande svar, så måste vi tills vidare bedja honom afbryta den här enträgna hyllningen.»

Etty såg upp och kastade en forskande blick på moderns ansigte; derefter vände hon sig om

och stirrade några minuter in i den snart nedbrunna brasan.

»Mamma,» sade hon slutligen och vände sig hastigt mot modern, »pappa vill allt bra gerna det här giftermålet?»

Fru Verle ryckte omärkligt till; det flög liksom en obehaglig stickning genom hennes inre.

»Åhja...» svarade hon obestämdt, »jag vet inte, det kan väl hända...»

»Jo, mamma, det gör han,» invände Etty kraftigt, »det skall du inte söka dölja för mig. Jag förstår nog hur det är. Säg, mamma, ä' inte,» här sänkte hon rösten till en hviskning, »pappas affärer... dåliga?»

»Hvarför frågar du så? Hur har du kommit på den tanken?» svarade fru Verle med lätt darrande röst.

»Åh, jag är inte så trögtänkt af mig, mamma! Sådant ligger i luften, ser du...»

»Har du hört sägas något?»

»Åhja,» svarade Etty dröjande.

»Hvem, mitt barn, hvem har du hört tala om pappas affärer?» fortsatte frun och försökte vara så lugn som möjligt.

»Jo, moster Lavinia sade en gång rent ut: det är oförsvarligt af Verles att lefva som de göra, då affärerna äro så dåliga. Morbror gjorde stora ögon, blinkade och såg på mig, men då svarade moster med sin vanliga sticktorra ton: 'åh, det skadar inte, hon kan gerna höra'...!»

»Ogrannlaga . . . hjertlöst,» hviskade fru Verle med halfkväfd röst.

»Mamma lilla,» fortfor Etty, som kände, att moderns hand darrade i hennes, »du får inte bli så der upprörd, du vet ju hurudan moster är . . . Men ser du, jag förstår nu hur sakerna stå . . . pappa vill naturligtvis, att det här giftermålet skall bli af, för han hoppas derigenom . . .»

»Nej, Etty, nej!» afbröt modern henne häftigt. »Nu gör du pappa orätt! Tro mig, först tänker han på din lycka, du skall bestämma dig fritt efter din egen böjelse, och om sedan . . .»

»Men jag har ingen böjelse alls att bestämma mig efter,» utropade Etty och återföll i sin vanliga skämtsamma ton, »jag är precis lika mycket böjd för att säga ja som att säga nej, så jag tycker nästan det vore en lättnad att ha pappas önskan att lägga i vågskålen.»

»Men, kära Etty, känner du inte, om du skall kunna bli lycklig med honom eller ej?»

»Jag känner absolut ingenting, lilla mamma,» svarade Etty afgörande.

»Har du något slags antipati för honom?»

»Visst inte, jag trifs med honom! Men inte känner jag någon särskildt sympati heller. Jag känner för honom precis det samma som jag känt för flere andra hyggliga herrar, som friat till mig; jag ville verkligen så gerna gå deras önsknigar till mötes, för jag vet ingenting så tråkigt som att göra folk ledsna. Men det hade ju i alla fall varit omöjligt att göra alla till viljes. Det är lustigt,

mamma,» tillade hon skrattande, »att så många ha friat just till mig. Hvarför egentligen? Inte ha systrarna haft så der många friare, inte? Hur kommer det sig, inte är jag bättre än de och inte vackrare heller, tycker jag?»

»Det kommer sig deraf,» svarade modern med ett skälmaktigt leende, »att herrar i allmänhet inte förstå att värdera de solida egenskaper, som dina systrar ha!»

»Än jag då, mamma lilla,» utropade Etty, i det hon spärrade upp sina ögon och framsträckte begge händerna, liksom hade hon haft dem fulla med »solida egenskaper», »än jag då? . . .»

»Ja, du är bra, min älskling,» svarade modern med en öm kyss, »du är bra, du också.»

»Åhja, det visste jag nog,» svarade Etty, i det hon såg upp på modern med en min af segerviss-het, »jag visste nog, att du skulle tycka om mig, äfven om jag inte är så 'solid'!»

De sutto nu en stund tysta, frun tankfullt stirrande in i brasan och Etty med hufvudet lutadt mot moderns knä.

»Men, min flicka,» utropade fru Verle slutligen, »på detta sätt komma vi ej till något resultat. Är det nu så, att du ej kan bestämma dig, så . . .»

»Åhjo, jag tar honom väl, mamma,» afbröt Etty hastigt och lyfte upp hufvudet.

Fru Verle ryckte till, böjde sig ned och såg den unga flickan in i ögonen.

»Är du säker på dig sjelf, ETTY? Skall du icke komma att ångra...»

»Nej, mamma,» svarade ETTY energiskt, »har jag en gång beslutat, så ångrar jag inte...»

»Men *kan* du då verkligen bestämma dig nu? Vill du ej vänta ännu någon tid?»

ETTY svarade ej genast; hon lade hufvudet litet bakåt och tycktes begrunda moderns fråga. Och medan hon höll på härmed, uppsteg så småningom en mängd angenäma framtidssyner för henne. Ett lysande lefnadssätt... resor öfverallt dit hon längtat att komma, resor, som alltid varit hennes drömmars oupphinneliga mål... sjelfständighet, frihet att dispensera hur mycket hon ville... vackra presenter åt hennes familj och hennes vänner, gåfvor åt de fattiga... eleganta toaletter, hyllning, — alla dessa hägrande bilder flögo i brokigt virrvarr genom hennes fantasi och frestade henne. Tre års vistelse i sällskapslifvet, tre års ständigt smicker af beundrande och förälskade herrar, tre års demoraliserande vana att oupphörligt höra talas om och sysselsätta sig med sitt utseende hade icke förfelat att menligt inverka på den unga flickan. Hvad 16-åringen med förakt skulle ha visat ifrån sig, framstod nu lockande för den af smicker bortskämda 19-åringen.

»Ja, mamma lilla,» sade ETTY slutligen och gjorde en bekräftande böjning på hufvudet, liksom hade hon nu kommit till klarhet, »det blir nog bäst, att jag tar honom. Jag tycker mycket om honom, jag trifs med honom, och jag är säker på

att jag kommer att bli lycklig. För, ser du, lilla moder,» tillade hon, i det hon satte begge arm-bågarne mot fru Verles knä, stödde hakan i händerna och småleende såg modern i ögonen, »jag skall säga dig en sak. Jag tror inte, att jag *kan* bli kär...»

»Ack, Ettan lilla...»

»Nej, mamma, jag försäkrar dig! Tänk nu så många, som ändå tyckt om mig,» och hon började på fingrarne räkna upp en rad med namn, »och för ingen, nej för ingen har jag känt någonting...»

»För ingen? Är det riktigt säkert, det?»

»Ja, mamma, det är det! Ja, det vill säga, jag har ju kunnat känna litet för ett par dagar eller så. Jag mins att det fans baler, då jag nästan trodde att jag var kär, men det ledsamma var, att jag ibland kunde vara kär i två på en gång! Jag var så underlig till mods sådana aftnar, ja jag kände mig nästan olycklig! Jag fick aldrig *nog* af någonting, jag fick inte nog af deras hyllning, jag fick inte nog af skämt och dans och munterhet. O, jag skulle velat begå någon galenskap, någonting riktigt vildt! Jag skulle velat vara med på något annat slags fest... någonting annat än en vanlig bal... någonting glänsande, praktfullt, en jagt... ett stort jagtparti... med hundskall och kall morgonluft... och hästar och stora, susande skogar... ja, jag vet inte hvad... men jag längtade efter någonting skönt, någonting så der gräns-

löst skönt, att det nästan gör ondt att tänka derpå . . . ja du kan inte tro hur det var . . .»

Hon hade rest sig upp från sin halfliggande ställning mot moderns knä och satt nu, rak och spänstig, på pallen. Hennes ögon gnistrade oroligt, och hon tryckte händerna mot bröstet, som häftigt gick upp och ned. Det hade plötsligen kommit öfver henne något nytt, främmande, som modern icke förr sett. Det var icke endast hennes vanliga liflighet; någonting hetsigt, lidelsefullt tycktes vibrera genom hela hennes varelse, någonting som, på samma gång det ökade hennes tjuskraft, störde den intagande barnsligheten i hennes väsende.

»Etty, min flicka!» utbrast modern med en skrämnd blick, i det hon tog Etty om begge handlederna, liksom för att lugna henne, »var stilla, mitt barn!»

Det underligt tjusande skenet i Ettys ögon slocknade; hon kastade hufvudet bakåt och skakade det, liksom för att bortjaga ett förvirrande intryck. I en sekund var hon åter den gamla Etty igen.

»Ja, mamma lilla,» sade hon och lutade sig på nytt mot moderns knä, »sådana der svärmerier har jag haft, men om ett par dagar ha de varit förbi, jag har varit lugn och nykter som sjelfvaste Sigrid, och jag har skrattat, när jag tänkte på att jag verkligen inbillade mig vara kär. Nej, lilla mamma, jag blir det *aldrig*, det är verkligen i botten af mig, i *botten*, ser du, någonting hårdt och kallt.»

Fru Verle smålog, men svarade ej. Det var nu nästan alldeles mörkt i rummet, brasan hade brunnit ned, endast då och då flammade det till bland kolen, och ett svagt skimmer flög öfver den tysta gruppen vid kakelugnen. Begge sutto de försjunkna i drömmar, och stämningen i rummet lockade dessa drömmar bort till det förflutna, drog fram bilder och minnen, hvilka, belysta af aftonbrasans slocknande sken, stilla och vemodiga gledo genom fantasien.

Fru Verle tänkte på den lyckliga, förflutna tid, då barnen voro små; scener från barnkammaren, fulla af oskyldigt skämt, af ljuf, intagande ömhet, drogo förbi henne. Hon såg lilla Etty, sådan hon då var, alltid i rörelse, lika färdig till gråt som till skratt, yr, slarfvig, men så god, så ljuf och ren, att hon tyckte sig kunna läsa i hvarje skrymsla af hennes själ. Nu, nu föreföll det henne, som hade det kommit fläckar på detta en gång så spegelklara sinne. Stora tårar samlade sig i hennes ögon... Ja, Etty var ej den samma som förr... någonting var förändradt... det der obeskrifliga... renheten i hennes karakter... *det* som en gång skulle kommit henne att fasa för ett giftermål som detta... *det* var borta. Hon var mera en vanlig ung flicka nu, icke Etty, den utpreglade, sjelfständiga lilla flickan, som intet eller ingen kunde muta... Verlden... verlden... hvilken fruktansvärd makt har ej den att förderfva sinnet, att nöta bort de första karaktersdragen och stöpa om alla i samma intetsägande form! Men hvarför hade hon ej bättre

skyddat sitt barn? Hvarför hade hon låtit henne gå samma farliga väg som alla andra? Nu var det för sent . . . hon kände, att njutningslystnadens och fåfångans andar gripit Etty och ej mera skulle släppa henne.

»Min är skulden, min!» hviskade hon inom sig, »svaghet, svaghet, det har varit mitt lifs lösen, genom den gå vi alla under . . .»

Äfven för Etty framträdde ett barndomsminne, ljuft och stilla, liksom inväfdt i skenet från aftonbrasans glöd. Hon ser sig sjelf, en liten flicka i urvuxen klädning, röd och varm efter sommar-dagens lekar och bredvid henne kusin Malte. De stå till hälften gömda bakom en dörr, han har just nyss kysst henne, hon sträcker sig på tå och hviskar med hemlighetsfull röst: »om vi skulle förlofva oss, Malte?» »Nej, inte än.» svarar Malte förnumstigt, »men då du blir aderton år. Kom ihåg det!» »Topp, det är öfverenskommet!» Och så ger hon honom ett dugtigt, bekräftande handslag . . .

Så försvinner denna syn; scenen blir en annan, bilderna förändras. Hon är nu en fullvuxen flicka, hon har en hvit pelsmössa och kring halsen hvitt skinn, som hon vet klär henne, och hon är nöjd deråt, ty vid hennes sida går en vacker yngling, för hvilken hon gerna vill se bra ut. De gå länge tillsammans . . . slutligen stanna de vid hennes port . . .

»Du glömmet väl ej bort, att vi äro förlofvade?» . . . Tårarne stiga i hennes ögon, hon

kan ej svara, hon trycker blott hans hand och ilar ifrån honom . . .

Men hvad dessa syner ligga långt borta . . . de ha med sig någonting af saga, af dröm . . . det är, som framträdde de för henne från en annan värld.

»Barnsliga, intagande fantasier,» tänker hon med erfarenhetens vemodiga småleende, »ack, hur man kan drömma i ungdomen!»

På dessa tre år hade hon icke annat än genom moster Lavinia hört något från Malte. Hon visste, att han haft anställning som typograf i England, men han sjelf hade icke skrivit till henne. I början sörjde hon öfver hans tystnad, men denna känsla af missräkning utplånades snart i det glada ungdomslif hon förde, hon kände ingen bitterhet mot honom, utan åhörde alltid med största intresse de underrättelser, moster Lavinia samvetsgrant meddelade ur fostersonens bref.

Men hans bild bleknade mer och mer; det svärmiska förhållande, hvori de stått till hvarandra, upphörde så småningom att tillhöra verkligheten och blef ett kärt ungdomsminne . . .

Det mörknade plötsligt i rummet; de röda kolen började försvinna i den svarta falaskan. ETTY drog en djup suck och vaknade ur sina drömmar. Med en häftig rörelse tryckte hon sig intill modern; hon kunde ej se hennes ansigte, men då hon förde handen öfver hennes kind, kände hon, att den var våt af tårar.

Den unga flickan störtade upp och slog sina armar omkring moderns hals.

»Du gråter, mamma, älskade mamma! O, vet du hvad jag helst af allt skulle vilja,» och nu frambröto äfven Ettys tårar, »jo, jag skulle vilja stanna hos dig för alltid, aldrig gifta mig, bara stanna hos dig, älska dig, kyssa dig, vårda dig, när du blir gammal! Det skulle jag helst vilja, o min lilla, ljufva moder, min älskling...»

Och nu kom en ström af smeknamn, afbrutna af tårar och kyssar.

»Men det kan jag ju icke, mamma,» fortfor hon lugnare och torkade sina ögon, »man *måste* ju ut i verlden, man *måste* ju gifta sig, man *måste* ju ha sin egen historia, glad eller sorglig, hvad vet jag? Ack, hos mamma är det så 'ko-o-ven', så 'koven' — ingenstädes mera i verlden blir det så...»

Och hon kröp ånyo intill modern, lät henne smeka sig, och grät utan att veta hvarför, grät med hjertat fullt af barnslig hängifvenhet, som i detta tillstånd af uppdrifvet känslolif öfvergick till en nästan smärtsam längtan att få dö i den kärlek, som aldrig skulle svika...

Men nu hörde hon hur Sigrid derute sade till om att lampan i hvardagsrummet skulle tändas; hon gjorde sig sakta lös ur moderns famn och smög sig ut, innan ljus hunnit komma in.

Följande dag fick Smith genom ett egenhändig brev från Etty veta, att hans frieri kröntes med framgång. Då han infann sig till middagen, hade han också min och hållning af en fullständig

triumfator. Hvarje hans rörelse, hans sätt att taga af sig rocken, att ställa ifrån sig kappen, att borsta upp håret framför spegeln tycktes säga: »victoria»! Så snart han fick se Etty och utan att ens helsa på familjens öfriga medlemmar, tog han den unga flickans arm och förde henne med sig in i ett annat rum. Der stod han först orörlig och såg på henne med en hänförd blick; så drog han en lång suck, i hvilken ordet »ändtligen» förnams tydligare, än om det uttalats, och lade armen kring den unga flickans lif.

Etty gjorde icke det ringaste motstånd, då Smith drog henne intill sig och tryckte sina läppar mot hennes. Hon hade nu beslutit att gifta sig med honom, hon visste att en fästman har rättighet att kyssa sin fästmö, saken måste således ha sin gång.

»Vi skola bli lyckliga, min Etty!» utropade han, och hans svarta ögon lystes som tvenne eldkol under de ljusa ögonbrynen. »Om en gränslös kärlek kan göra någonting, om ett lif af allt hvad jorden kan bjuda af nöjen, af glädje kan göra en kvinna lycklig, då skall du bli den lyckligaste kvinna på jorden!»

Etty smålog nådigt; hans ord behagade henne. Hon genomförs plötsligt af det angenäma medvetandet, att hon aldrig mera skulle behöfva oroa sig för någonting i verlden, att hon kunde tillsluta ögonen och låta föra sig fram genom lifvet, buren på en sky af beundran och kärlek.

Smith tog nu fram ett juvelgarnityr, som han, fullkomligt öfvertygad om att han förr eller senare skulle vinna sitt mål, redan för länge sedan köpt för att ha i beredskap, då hans timme var slagen.

Den unga flickan gaf till ett glädjerop, då hon fick se de gnistrande stenarne mot det mörkblå sammetshyendet, slog sin arm kring fästmannens hals och kysste honom flygtigt på kinden.

Denna lilla smekning var rågan på Smiths hänförelse. Då han kom ut i salongen, der han äntligen helsade på familjens öfriga medlemmar, var han i ett sådant tillstånd af lycka, att han knappast var herre öfver sitt uppträdande och sina rörelser. Han skrattade oupphörligt, hvad man än talade om; han klappade sin svärfar på axeln, nöp Fred i öronen och fingrade på småsaker, lyfte upp dem, satte dem på sin plats, lyfte upp dem igen, utan att veta af det.

Dagen förflöt under en oafbruten feststämning. Verle såg nästan lika strålande ut som fästmannen sjelf; under hans tjocka mustascher lekte oupphörligt ett belåtet småleende, och så snart han kom i närheten af Smith, började alltid svärfar och måg att vänskapsfullt klappa om hvarandra. Vid bordet höll Verle tal för de förlofvade, och som han hade mycken lätthet att uttrycka sig, blef han slutligen sjelf så uppskakad af de vackra ord om kärlek och äktenskaplig trohet, hans lättrörda fantasi narrade honom att använda, att han helt tvärt måste sluta och endast kunde framstamma ett halfkväfdt »Gud välsigne er!» i det han sträckte begge hän-

derna mot Etty och Smith. Ettys tårar runno mellan småleenden, som regn och sol vexla på en aprildag, ty faderns känsloutgjutelser brukade alltid häftigt gripa henne. Smith deremot var alldeles ur stånd att pressa fram tillstymmelsen till en tår. Han gjorde visserligen då och då välmenande grimaser, som skulle föreställa rörelse, sammandrog ögonbrynen, tog på sig en barsk min, liksom då man söker manligt beherska sina känslor; men sanningen var, att han knappast hörde ett ord af svärfaderns blomsterspråk, så upptagen var han af att med den naivaste min af eganderätt betrakta Etty.

Efter middagen sutto de en stund och pratade i salongen. Smith ville draga ned Etty på sitt knä, men han afvisades med en drottninglik min, som aflockade honom ett beundrande skratt och etl förtjust: »Lilla, stygga troll, vänta du» . . .

Af en händelse kom man att tala om en fattig familj, till hvilken Anna ibland brukade gå, och som genom faderns sjukdom råkat i svår nöd. Verle blef så rörd af Annas beskrifningar, att han fick tårar i ögonen.

»Det är upprörande, det är hjertslitande, att en sådan nöd får finnas!» utropade han; »här sitta vi i öfverflöd, och några steg ifrån oss fins en medmänniska, en like, som icke vet hur han skall få en brödbit! Jag känner mig nästan som en tjuf, då jag tänker härpå!»

Han tog fram sin plånbok, drog hastigt ut en sedel och vinkade Anna till sig.

»Här, mitt barn, här,» hviskade han och tryckte sedeln i Annas hand, »måtte det i någon mån kunna lindra deras nöd! Arma människor, arma människor!»

»Tack, älskade pappa!» utropade Anna med en strålande blick, »o, hvad de skola bli glada! Så mycket! Tack... tack!...»

Direktören vinkade med handen åt den unga flickan, liksom för att säga, att han ej ville bli tackad, och försjönk derefter i tankar. Hans goda hjerta kom honom att känna ett deltagande, som förorsakade honom verklig plåga.

Etty kastade en hastig, undrande blick på sin fästman. Denne framtog med långsam högtidlighet — så olika direktörens snabba, nästan skygga rörelse, — en liten silkesbörs, drog upp ett guldmynt och lemnade det med en bugning åt Anna, som varmt tackade honom.

Etty blef djupt gripen häraf.

»Han är god emot de fattiga,» tänkte hon inom sig, och hennes hjerta drogs plötsligen till fästmannen, »jag tycker om honom, ja jag tycker om honom... vi skola bli lyckliga... och jag skall hjälpa alla fattiga, som jag träffar på... ack, hvad det skall bli roligt...»

Hon räckte honom sin hand och gaf honom en blick, för hvilken han gerna skulle betalt en dubbelt så stor summa, som den han nyss lemnade Anna.

Följande dag eklaterades förlofningen genom annons i tidningarna, och på aftonen hade Verles

bjudning för de närmaste släktingarne. Förlofningen väckte stor belåtenhet inom familjen; grosshandlare Verles voro naturligtvis förtjusta, och till och med Beckers blefvo något bländade af den rikedomens glans, som omgaf Smith.

»Han är ju riktigt genomhygglig, din fästman,» hviskade Constance, som Smith, på Ettys särskilda uppmaning, hela aftonen visade en påfallande artighet; »det märks på allt, att han har *hjärtats* takt, äfven om han till sitt yttre icke är så enformigt ceremoniös, som våra svenska herrar i allmänhet äro!»

Ettys förlofning gaf dessutom anledning till prat, gissningar och innehållsrika utläggningar icke endast bland Verles bekanta, utan äfven bland bekantas bekanta o. s. v.

»Vet ni hvad fröken Verle fick i present af sin fästman på förlofningsdagen?» — »Ett briljant-armband, hörde jag af Sofi Bergin, sömmerskan, som syr hennes kläder» ... »Nej, visst inte ... ett diadem af briljanter, ett verkligt kungligt smycke, det har jag från grosshandlare Verles, svåger till direktörens ...» »Ja, han måtte verkligen vara ofantligt rik» ... »Orimligt, det påstås, att han har 4 millioner» ... Kors, jag har hört, att hela riket inte skall vara annat än humbug» ... »Arma barn, att bli så lurad» ... »Ni vet väl, att hans far måste rymma från Sverige för någonting» ... »För hvad?» ... »Ja, jag vet ej hvad det var, men någonting *ledsamt* var det» ... »Stackars flicka, det är icke roligt att komma in

i en familj, der inte allt är rent spel» . . . »Ja, hon lär också vara helt och hållet tvingad till det här partiet, påstås det, tvingad af fadern; ni vet, hans affärer» . . . »Ja, ja, arma barn, som skulle bli offer . . .»

Under en åtta dagar drogo dessa och liknande frågor och berättelser, likt plötsliga svärmar af insekter, öfver den goda staden Stockholm. De susade i Kungsträdgårdens alléer, uppåt Drottninggatan, utåt promenadvägen på Skeppsholmen. Vid hvartenda mera trafikeradt gathörn kunde man vara säker om att påträffa en liten surrande klunga deraf. Med förmiddagsbesökande insläptes de af betjenten i den förnäma världens salonger, svepte sig blaseradt några hvarf kring rummet, flögo så ut genom tamburen, in i köket, der de fingo ett nytt vidunderligt lif och slutligen, alldeles urkrumade, med röken flögo upp genom skorstenen. På små trefliga kafferep sväfvade de omkring i tjocka hopar, surrade rundt, vecklade in sig i hvarandra, ända tills luften blef så full af orimligheter, osanningar och löjligheter, att man måste företaga en ordentlig rensning, för att ett förnuftigt ord skulle kunna höras deri.

Men på offentliga ställen, t. ex. klubbar, sådana som det så kallade »sällskapet», der hade dessa små osynliga flygfän sin tryggaste och angenämaste härd, der de blefvo så omhuldade, att någon rensning icke lönade mödan, förrän det bantåg, som en gång i framtiden skulle bortföra Mr och Mrs Smith, försvunnit bortom jernvägsbron . . .

Förlofningstiden blef för familjen Verle en oafbruten följd af festligheter. Smith var mycket begifven på att roa sig; han hade något af ett barns glupskhet på nöjen, sötsaker, vackra kläder och lysande färger. Hans första ungdom hade förflutit under strängt arbete; den enda lidelse, som då beherskade honom, var att underhålla och öka faderns rikedom, och med undantag af några flyktiga kärleksförbindelser hade han icke haft något tycke, förr än han fick se Etty. Den häftiga kärlek hon ingaf honom uppeggade hans så länge slumrande njutningsbegär och kom honom att jaga från nöje till nöje. Då familjen någon gång tillbragte aftonen i stillhet, såg han icke heller belåten ut; hade han då fått sitta i en soffa bredvid Etty och smeka henne som han velat, så skulle han visserligen känt sig nöjd, men detta tillät Etty icke. Hon slog sig alltid ned i hvardagsrummet jemte den öfriga familjen, och Smith fick hålla till godo med att sitta bredvid henne och anställa misslynta betraktelser öfver aftonens enformighet.

Nej, han tyckte icke om att se sin fästmö i en mörk hvardagsdrägt, med ett arbete i handen och belyst af det matta skenet från en skärmklädd lampa! Han ville se henne i eleganta toaletter, juveler i håret och på halsen, med ljus, lif och rörelse och männens beundrande blickar omkring sig . . .

Han drog också försorg om att dessa »familjeaftnar», som han kallade dem, blefvo högst fåtaliga. Vanligen hade han alltid på förhand kom-

mit med något förslag: gå på teatern, supera på Rydberg eller något dylikt. »Hvad befäller min drottning för i morgon?» brukade han fråga, då han om kvällarne sade farväl åt Etty.

Etty lät med god smak skämma bort sig. Hon tyckte om att utöfva sin makt, det roade henne att, figurligt taladt, ständigt hålla sin fot på den beundrande fästmannens nacke.

För öfrigt verkade den luft af beundran och smicker, hvori Etty för närvarande lefde, allt annat än fördelaktigt. Hennes skönhet hade genom Smith blifvit ett öppet samtalsämne, och hon var så van att jemt höra talas om »sina förtjusande fötter», »sin sköna gestalt», »sin bländande hy» etc., att hon till slut, trots sitt goda förstånd, började tro sig vara ett af skapelsens mästerverk. Så småningom insmög sig ett visst öfvermod i hennes ton och sätt, och endast genom sin naturliga godmodighet räddades hon från att bli löjlig och obehaglig.

Äfven i hennes sätt mot systrarna hade insmugit sig en förändring, som dessa upptogo hvar och en i öfverensstämmelse med sitt lynne, Anna med sorg, Sigrid med harm och vrede.

»Sigge!» sade hon en dag, i det hon lade sig på en soffa och med en min af skälmaktigt öfvermod kastade ett par handskar åt Sigrid, som satt vid fönstret och broderade, »om du lagar de der handskarna åt mig, så skall John i morgon löna dig med en teaterbjudning, och bara jag blir Mrs Smith, skall du få begära hvad du vill i belöning!»

Sigrid svarade ej genast; det blixtrade till i hennes ögon, och hon fixerade systemen under några sekunder med en föraktfullt genomträngande blick. Derefter tog hon handskarna och kastade dem tillbaka i soffan.

»Inbilla dig inte, att jag kommer att tycka att du är någonting, när du blir Mrs Smith, som du säger. Jag föraktar rikedom, i synnerhet då den kommer människor att bli högfärdiga och simpla... ja, just simpla!» utropade hon häftigt.

Etty sade ingenting, men hon rodnade djupt, steg upp och lemnade rummet. Systemens ord hade träffat henne skarpare, än hon hade mod att erkänna för sig sjelf. Hela den dagen såg hon ut som ett åskmoln, alla fästmannens bemödanden att upplifva henne misslyckades, och på natten väcktes hon af sina oroliga tankar.

Under flere dagar var hon vid ojemnt lynne. Hela hennes inre hade kommit i misstämning. Det fans ögonblick, då hon hade kraft att vara sann i granskningen af sig sjelf, ögonblick, då hon insåg att hon blifvit förändrad, att fåfänga och högmod höllo på att förstöra det goda inom henne. Men dessa upptäckter föreföllo henne så motbjudande, hon tyckte sig i dylika stunder vara så förnedrad, så »usel», att hon skyndsamt måste tillgripa den envishet, som låg i hennes karakter, för att med dess tillhjälp hålla sig kvar på den sjelfbelåtenhetens ståndpunkt, hon ej ville släppa.

Denna gradvisa förändring i Ettys väsende undgick naturligtvis icke modern, som djupt sörjde

häröfver. Den skymt af tillfredsställelse hon erfarit, då hon vid början af förlofningen sett Etty gladare och lyckligare än hon vågat hoppas, försvann alldeles, och hela denna förlofning, som i verdens ögon var så lysande, blef för henne endast ett ämne till ånger.

»Mitt barn, min älskling, som var så ren, så fläckfri,» tänkte hon under de bittraste sjelfförelser, »och jag, hennes mor, jag kunde ej skydda henne . . . jag gör ingenting; flat och handfallen, står jag och ser på hur hon dagligen försämras. Och hvad hjälper det att tala . . . hvad hjälpa ord, så länge detta ständiga inflytande håller henne insnärjd? Jag känner, att hon slutligen alldeles skall gå under i verldslighet . . . Kläder, männens hyllning, nöjen . . . skall bli hennes lif . . . kurtis i stället för kärlek . . . onaturlig munterhet i stället för glädje . . . o, hvarför, hvarför räddade jag henne ej? . . .»

Etty hade varit förlofvad i ungefär två månader, och man hade just börjat tala om bröllopet, som Smith hoppats få ha redan på våren, men som fru Verle, och ännu bestämdare Etty, ville uppskjuta till hösten, — då moster Lavinia en förmiddag kom och berättade, att Malte väntades till Stockholm. Han längtade hem, sade hon, och tänkte därför nu öfvergifva utlandet och söka sig en anställning i Sverige. »Och det gör han rätt i», tillade moster, »hvar och en skall hålla sig till det fädernesland vår Herre behagat ge honom, det är tillbörligt och passande.» Härvid satte

moster Lavinia på sig glasögonen och tog upp Maltes bref, som hon läste högt med en långsam predikoton. Ty hon ansåg det tillbörligt, att släktens medlemmar skulle ha reda på hvarandra, och därför brukade hon samvetsgrant läsa upp sin fostersons bref, så snart de ej angingo alldeles enskilda förhållanden. Maltes bref innehöll denna gång mest beskrifningar på en »strike», om hvilken han varit med, samt betraktelser öfver arbetarnes olika ställning, men mycket litet, som tydde på hemlängtan.

Etty blef helt underlig till mods vid tanken på att få återse Malte: glad, nyfiken, men ändå orolig, ja nästan beklämd. Tusen frågor, bilder, föreställningar korsade sig i hennes inbillning. Hur såg han ut, var han mycket förändrad, hur skulle de helsa på hvarandra? Skulle allt vara som förr? Skulle de fortfarande ha samma glada, vänliga, syskonlika ton med hvarandra? I tankarna genomgick hon deras blifvande möte. Hon var mycket rädd, att han skulle behandla henne sjelfsvåldigt och beskyddande, som han förr behandlade »lilla Ettan». Men det ämnade hon ej tillåta; mycket hade förändrats sedan dess, hon var snart den rika Mrs Smith, detta måste hon genast från första stunden låta honom förstå. Vänlig, glad, älskvärd ämnade hon naturligtvis vara, men hon skulle i sitt uppträdande inlägga ett visst något, som på ett fint sätt visade honom skilnaden mellan förr och nu. Och hvad skulle han tycka om John? Så roligt att få föreställa dem för hvarandra! »Min

fästman, Mr Smith, min kusin Malte, du vet, som jag talat så ofta om,» hviskade hon i inbillningen och tog på sig en obeskriflig min af erfaren verldsdam. Att hon ofta talat om Malte var en fullkomlig osanning, ty hon hade aldrig nämnt hans namn en gång, men hon tyckte, att det lät bra och beskyddande att använda detta uttryck.

Och hvad skulle han säga om alla de dyrbara smycken hon fått af John? — hennes juvelhalsband, hennes ring, som alla människor beundrade! Och så roligt att ha honom med på alla tillställningar John gjorde för henne, att visa honom hur uppuren, hur firad hon var öfverallt, hvilken makt hon hade öfver sin fästman . . .

Hon öfverraskade sig sjelf med de allra egendomligaste utflygter i inbillningens verld. Hon är redan gift . . . i en dyrbart möblerad, halfmörk salong sitta hon och Malte . . . John är borta . . . Gud vet hvar — i den verld, hvori hon nu dväljes, finnes han icke mera — en betjent kommer och bjuder chokolad på silfverbricka . . . »Hvem som än kommer, är jag icke hemma» . . . Hon tycker, att Malte ser på henne med en så underlig blick ur sina djupblå ögon . . . någonting kommer plötsligt emellan dem . . . Hvad? . . .

Hon rycker till och far upp ur sina drömmar, men efter en liten stund ha de ånyo gripit henne. Nu är hon ute på resa, denna gång äro hon och John tillsammans och Malte i deras sällskap . . . Men John är så besynnerligt tyst och skugglik, det är bara Malte och hon som tala . . . hon köper dyr-

bara konst saker, och hon tjasas af att Malte ser, hur människorna krusa för henne, beundra henne, hur rundt omkring henne susar: 'vackra Mrs Smith' . . . Härliga naturtaflor upprulla sig för dem . . . de vandra i Alpena . . . John alltjemt tyst och spöklikt otydlig . . . det är afton . . . öfver bergens toppar lyser det röda, trolska skenet — Alpen-glühe . . . en outsäglig känsla af smärta och sällhet genombärfvar henne . . . tårarne stiga henne i ögonen; hon trycker Maltes hand, och han trycker hennes tillbaka . . . John försvinner alldeles . . . hon och Malte stå ensamma . . .

Hon såg sig förvirrad omkring i sitt rum, der hon satt vid fönstret, med hufvudet lutadt i handen. Hennes dröm hade varit lika lefvande, som då hon i barndomen brukade uppdikta romaner, innan hon somnade om kvällarne.

Med ett litet skratt reste hon sig upp, började kläda sig till middagen och tvang sig in i en annan tankegång. »Kära gamla Malte, så roligt det skall bli att återse dig och höra dig berätta om alla de här åren och allt hvad du varit med om, arbetarestriker och . . . tänk så intressant!» upprepade hon flere gånger mekaniskt.

Besynnerligt nog blef emellertid denna känsla af glädje vid tanken på återseendet allt svagare och svagare för hvarje dag. En beklämning, som ibland kunde stegras till ångest, grep henne så småningom och kom henne slutligen att, på samma gång hon ifrigare och ifrigare längtade efter Malte, nästan önska, att återseendet icke skulle ega rum.

Ty hon kunde ej lösgöra sig från den aningen, att det icke var som gamla barndomsvänner de skulle mötas, att allt var annorlunda än förr, att dessa sista år förvandlat dem till främlingar för hvarandra. Och denna aning gjorde henne, trots allt motstånd från hennes stolthet, nedstämd och olycklig.

n förmiddag, då Etty öppnade tamburdörren för att i sin fästmans sällskap gå ut och promenera, hade hon så när slagit till en besökande, som i det samma ringde på klockan. Hon pratade med Smith, som kom efter henne, ett sorglöst leende låg öfver hennes ansigte, och hon kastade endast en likgiltig blick på den främmande, som genast lyfte på hatten för henne. Men i en sekund förändrades hela hennes ansigte: leendet dog bort, ögonen fingo ett nästan skrämtdt uttryck, och en djup rodnad spred sig ända upp i pannan.

»Malte! . . . är det . . . är det . . . verkligen . . .»

Den unge mannen bugade sig kort och fattade hennes framräckta hand, som han lätt tryckte och derefter genast släpte.

»Ja, det är jag. Är faster hemma?» svarade han så lugnt, som om de senast i går träffats.

»Ja... det vill säga, jag tror det, jag skall se efter,» sade Etty, i det hon gick in i tamburen igen; »stig in, Malte... välkommen hem... jag tror visst, att mamma är hemma... När kom du?... moster trodde inte du skulle komma förrän i nästa vecka... har du haft en angenäm resa?...»

Hon skulle velat säga honom något vänligt, naturligt, »älskvärdt», som hon på förhand uppgjort; men af alla de vackra meningar hon uttänkt kom hon icke ihåg en enda, utan måste tillgripa dessa platta fraser, på det att de ej skulle stå alldeles tysta. Ty Malte sade icke ett ord; han tog blott af sig rocken och ordnade sitt hår med handen... åh, alldeles på det gamla sättet, långsamt och omsorgsfullt... Och alla hennes föresatser att spela förnäm, alla i inbillningen uttänkta miner och rörelser, allt gick om intet; hon stod der bredvid Malte och kände sig till mods, alldeles som den forna lilla Etty...

»Vill du inte presentera mig,» hviskade Smith, något förvånad öfver Ettys upprörda utseende.

Hon ryckte till och kastade en hastig, nästan skrämmd blick på sin fästman. Presentera?... Ja visst... hur var det hon skulle säga: »Mr Smith, min fästman... min kusin Malte, som du vet att vi»... Nu skulle hon verkligen uttala dessa ord, som i inbillningen behagat henne så...

»Mr Smith, min fästman...» började hon långsamt, »herr Becker,» och mera blef det ej.

»Jag har äran gratulera,» sade Malte, i det han och Smith skakade hand med hvarandra.

Derefter vände han sig mot Etty och sade med iskallt lugn i rösten:

»Jag får gratulera dig, Etty!»

»Tack,» svarade Etty otydligt och utan att möta Maltes blick, »vill du inte stiga in? Jag skall säga till mamma . . . John, vi få väl skjuta upp promenaden så länge . . . Malte och du kunna ha mycket att tala om . . . Malte har varit länge utomlands . . .»

Hon försökte att vara glad och obesvärad, men alla hennes försök strandade mot Maltes sträfva uppträdande. Lyckligtvis var Smith icke ömtålig; han tycktes icke märka Maltes afvisande hållning, utan föll genast in i en kamratlik ton och började prata på sitt lifliga sätt.

De begge herrarne slogo sig ned i salongen, och Etty gick för att hemta modern, som genast kom ut och välkomnade Malte. Sigrid var ute, men Anna, som satt uppe hos farmor, efterskickades genast och inträdde efter några ögonblick i salongen, stilla som alltid, men med hela ansigtet upplyst af glädje öfver återseendet med sin gamle barndomsvän.

Det föreföll Etty, som om en jernhand gripit om hennes hjerta; för första gången i sitt lif erfor hon missräkningens kval, och hon var så ovan vid att lida, så uppfylld af fordringar på framgång i allt, att den första instinkt denna motgång

uppväckte hos henne var, att hon ville gråta och snyfta som ett illa behandladt barn.

Hon kunde ej deltaga i samtalet; hon satt tyst och mulen, rodnaden brände ännu på hennes kinder, och tårarne ville oupphörligt stiga henne i ögonen. Ibland försökte hon att säga några ord, men hon tyckte sjelf, att det hon sade var fullkomligt meningslöst, och att hennes röst lät så besynnerligt sträf och främmande.

Och de andra tycktes icke det minsta bekymra sig om henne; de pratade, gladt och muntert, som om hon och hennes smärta ej funnits till. Var det finkänsligt af modern och systemen — kunde de ej ana att hon led? Men sådana äro menniskorna, ja sådana äro de, till och med de bästa...

Hon iakttog Malte förstulet, under det han talade. Han hade icke mycket förändrats till sitt yttre... endast blifvit manligare och ännu vackrare. Samma ljusbruna, lockiga hår, samma blåa, på en gång milda och stränga ögon, samma sjelfständiga snitt på kläderna, oberoende af det rådande modet. Och alldeles samma sätt att uttrycka sig, långsamt och beherskadt, då och då en egendomligt kraftig vändning i språket eller ett sakrikt utfall, som dock genast mildrades af ett framglin-drande, nästan barnsligt godt leende.

Under samtalet kommo de att vidröra en led-sam händelse inom familjen. Adrian Verle skulle till följd af dåligt uppförande i skolan skiljas från läroverket.

»Stackars föräldrar,» sade fru Verle, sedan de en stund afhandlat ämnet, »hvad skola de taga sig till med gossen, han är ju fyllda femton år!»

»Den gunstig herrn skulle ha ett kok stryk,» svarade Malte lugnt, »det vore det enda, som kunde hjälpa.»

»Ack, kära Malte, han är för gammal för en sådan afstraffning!»

»För gammal? Ingalunda. Om jag finge grundligt afbasa honom, skulle faster få se, om han vore för gammal. På sådana der gynnare måste man använda hästkurer. Och när han väl hade fått bra med stryk, så skulle han med två tomma händer släppas ut på ett emigrantfartyg.»

»Nej, Malte, du är för sträng. Hur tror du det skulle gå med honom, så bortskämd och förvekligad som han är, om han kastades ut så der. Han skulle alldeles gå under.»

»Åhnej, kära faster — nej bevars, så förnäm är man inte, att man »går under», då man är på egen hand och det inte gör någon effekt! Men att det skulle gå på tok för Adrian, det har jag alltid trott! Jag kommer ihåg en gång för ett par år sedan, då jag mötte honom på Drottninggatan, der han gick och kråmade sig i handskar och promenadkäpp och cigarett i munnen. 'Ska' det vara?' frågade han och sträckte mig sitt cigarrfodral. Jag blef så ond, att jag kände en riktig frestelse att slå cigarettens ur munnen på honom. 'Nej tack,' svarade jag, 'och jag skäms för att gå med dig.' 'Skäms!' utropade han och pöste och

pöste. 'Ja, just skäms, och det borde du göra med,' svarade jag och lemnade honom.»

»Ja, stackars föräldrar,» sade fru Verle, då Malte tystnade, »nog ha de mycket skuld i att det gått som det gått. Emellertid tar Constance saken jämförelsevis lätt; hon anser, att gossen lider oförskyldt, att han är utsatt för en orättvis förföljelse från lärarnes sida . . .

»Naturligtvis. Det är begripligt.»

Nu kunde Ety icke uthärda längre. Under hela samtalet hade hon förgäfvets sökt uppfånga en enda blick från Malte; ibland kunde visserligen hans ögon kallt och flygtigt öfverfara hennes ansigte, men icke en enda gång hade de träffat hennes med detta sökande uttryck, som kan gifva det mest hvardagliga samtal en pregel af innerlighet.

Till den smärta hon erfor öfver att se sig på detta sätt främmande, kom dessutom en känsla af förödmjukelse, af harm öfver att hon, den firade, på detta sätt skulle ringaktas, — och den känslan ville hon ej fördraga.

Hon reste sig hastigt, på detta uppseendeväckande sätt, som endast en vid hyllning van kvinna kan använda.

»Hur är det, älskling?» ropade Smith, som märkt, att någonting var i olag, »mår du illa?»

Han skyndade fram till henne och försökte taga hennes hand.

»Ja, jag mår illa,» svarade hon onådigt och drog undan sin hand, »det är så hett här inne,

jag förstår inte hvarför det eldas så mycket, när solen ligger på . . . och den här varma kappan . . . och hatten . . . »

Hon tryckte handen mot pannan, liksom plågades hon af hufvudvärk, under det hon oförmärkt sneglade bort till Malte.

Men på honom gjorde hennes illamående intet intryck. Medan Smith sprang efter vatten, steg han upp och tog afsked, utan att visa Etty det minsta deltagande. Och sedan Malte gått och Etty några ögonblick för syns skull låtit pyssla om sig af modern och fästmannen, gick hon in till sig med den förklaringen, att hon ej orkade gå ut och promenera, utan i stället ville hvila en stund före middagen.

Någon hvila kom dock icke i fråga; hon endast stängde dörren, kastade af sig hatt och kappa, kröp upp i soffan och lade ena handen öfver ögonen för att utestänga allt yttre och endast tänka . . .

Det var, som om plötsligt hela hennes lif förändrats. De sista åren, med deras lockande nöjen, deras yttre glans sjönko hastigt, liksom genom ett trollslag, ihop till ett intet, och barndomen, ungdomen, allt, hvarmed Maltes bild var på något sätt förenad, framträdde med verklighetens lif och färger omkring henne. Om Malte hade kommit emot henne, vänlig och naturlig, skulle han icke som nu ha fånglat hennes inbillning. Men nu kände hon sig sårad till döds af hans köld, och

med hopplös ångest frågade hon sig sjelf: hvad är det! Hvad har jag gjort? hvarför? hvarför? . . .

Ibland kom svaret på dessa frågor, susande genom hennes upprörda inbillning likt en mörk fogel, som jagar förbi och så försvinner i rymden. Då blef hon så förtviflad, så utom sig, att hon, liksom ett af spöksyner uppskrämdt barn, kunde sticka fingrarne i öronen, blunda och, stampande med foten, utropa högt för sig sjelf:

»Nej . . . nej . . . det är inte sant . . . det är inte sant . . . jag har inte bedragit honom . . . jag har inte gjort det.»

Ur det svall af olika känslor, som efter detta första möte med Malte uppfylde henne, arbetade sig så småningom fram en lidelsefull längtan att åter få träffa honom och på ett eller annat sätt tvinga honom att ge henne klarhet i detta mörker. Ty hon var öfvertygad att, om hon blott finge träffa honom *ensam*, skulle allt bli bra igen; van som hon var att besegra menniskor, kände hon en obegränsad tillit till sin egen kraft. Ibland tänkte hon också, att allt kanske var en inbillning; Malte hade ju alltid haft ett egendomligt sätt; kanske när de nästa gång träffades, skulle allt vara som förr. Men då kom, likt ett skärande styng, minnet af hans likgiltiga blick, hans iskalla, nästan föraktliga ton, då han gratulerade henne . . .

Nej, nej, allt skulle icke vara som förr . . . det kunde aldrig, aldrig mera bli så, hviskade en obeveklig röst ur djupet af hennes själ . . .

Önskan att ensam få träffa Malte blef nu den tanke, som uteslutande sysselsatte henne, den fixa idé, som slukade alla forna intressen.

På en kvinnas fintliga sätt sökte hon under de nu följande dagarne hvarje tillfälle att komma i Maltes väg. Dagen efter återseendet skaffade hon sig ett ärende till moster Lavinia. Men antingen var Malte icke hemma, eller också kom han ej ut, emedan han ej ville träffa henne, och hon vågade ej, hur många gånger orden än brände hennes läppar, fråga efter honom. Med hjertat fullt af bitterhet, gick hon derifrån, grubblande på någon annan utväg att träffa honom. Ännu fasthöll hon hoppet, ännu ville hon icke gifva vika för den förtviflan, som lurade omkring henne, färdig att gripa henne vid första tillfälle. Men flere dagar förgingo, utan att hon träffade eller ens hörde talas om Malte. Hon hoppades att som vanligt morbror Beckers skulle komma hem till söndagsmiddagen, men direktörens voro då bortbjudna, så att »familjefesten» för den gången drogs in.

Slutligen en dag mötte hon Malte på gatan — begge voro de ensamma. Hon hade just nyss skilts från sin fästman och var på väg hem, då hon fick se Malte vika af från en gränd och komma in på samma gata som hon. En känsla af pånyttfödd tillförsigt genomilade henne; i glädjen öfver detta oväntade sammanträffande glömde hon allt som stod emellan dem, och, henne sjelf ovetande, spred sig något af det forna strålande leendet öfver hennes

läppar, då hon, efter att en stund ha fixerat Malte, slutligen mötte hans blick.

Hon gjorde en rörelse, liksom ämnade hon gå emot honom öfver gatan, men Malte endast lyfte på hatten och fortsatte sin väg, likgiltig, som om hon varit en främling för honom.

Etty kände sig nära att svimma; benen domnade, och strupen sammansnördes, så att hon hade svårt att få fram andan. Emellertid blef hon fort herre öfver sin svaghet, sammanpressade läpparne, kastade hufvudet bakåt, liksom för att egga upp sin stolthet, och fortsatte vägen hem, utan att någon på hennes yttre kunde märka de känslor, som fylde henne.

Men hon förstod nu, att det icke längre lönade mödan att hoppas, och förtviflans vågor, som hon så länge bekämpat, strömmade in i hennes själ. Hon insåg att Malte föraktade henne, och hon insåg äfven, att en man med hans karaktär aldrig skulle ändra tanke. Och plötsligen, som om ett ljus tändts, såg hon hela det förflutna i full klarhet. Hon slöt ej längre sina ögon för sanningen; utan att skygga tillbaka såg hon in i dess förfärliga, pinande glans.

Hvarför hade hon förlofvat sig med John? Hon förstod det, hon erkände det nu, — och hon förstod äfven, att det var därför *han* föraktade henne. »Nå väl, må han förakta mig!» ropade hon inom sig i trotsig förtviflan, — »hvad gör det mig? Jag skall glömma honom, jag skall utplåna

honom ur mitt medvetande, och mitt lif skall ändå bli lyckligt och . . .»

Efter dessa tankar uppstod inom henne lik-som en underlig, väntansfull tystnad . . .

Och långsamt, med hela kraften af en länge söfd och slutligen vaknad känsla, grep henne en ny makt, och allt det lidelsefulla i hennes natur, som under dessa år haft ett konstladt aflopp i nö-jenas hvirfvel, sammanpressades till en enda bränn-punkt: längtan efter det som hon numera ansåg för alltid förspildt: lekkamratens, barndomsvännens kärlek . . .

Men ingen, icke ens modern, fick blicka in i denna själskamp. »Ingen skulle förstå mig,» tänkte hon bittert, »ingen menniska har lidit så som jag, ingen har handlat så svagt, så eländigt, så lumpet!»

Så småningom kom en underlig styrka öfver henne; barnet försvann, hennes inre frös till i den ständiga, dofva förtviflan hon gömde på. »Jag har någonting inom mig som dödar mig,» brukade hon ibland hviska till sig sjelf, »det hårdnar och hård-nar, det växer, det kväfver mig; det skall komma en dag, då jag ej längre kan uthärda.»

Alla märkte den förändring hon undergått, utan att dock kunna säga hvori den bestod. Hon blef icke mera häftig; hela hennes väsende hade fått en köld, som gjorde henne likgiltig för saker, hvilka förr bragte henne ur fattningen.

»Kära ni, hvad är det värdt att bråka så för en småsak?» kunde hon säga, då någonting led-

samt inträffat i hemmet, »om hundra år är allting glömdt!»

»Det är märkvärdigt hvad Etty förändrats på sista tiden,» sade direktören en dag till sin hustru, »det synes att hon håller på att bli 'kvinna'. Det är verkligen roligt att se hur denna förlofning utvecklat henne. Gud ske lof, hon tycks då vara fullkomligt lycklig!»

»Ja . . . kanske,» svarade frun, som icke kände sig lika säker härpå.

»Kanske . . . ?» utropade Verle med ett öfverlägset småleende. »Kära hustru, du kommer en gång, då du själf är död, att tvifla derpå. Det behöfs väl icke mycket människokänedom för att se, att Etty är lycklig. Och hon har alla skäl dertill. John är helt enkelt en *förträfflig* människa. I mitt tycke har han också verkat mycket godt på lilla Ettan. Utan att på minsta sätt dämpa hennes naturliga glädtighet, har han ändå förstått att . . . att . . . genom sin personlighet, genom . . . det kraftiga, dugande i sin karakter öppna Ettys blick för att lifvet icke blott är en lek, utan äfven — ett arbete.»

Fru Verle försökte flere gånger att utforska dottern, gjorde små häntydningar på att förlofningen plågade henne, men Etty svarade blott med en skakning på hufvudet, en kyss eller ett skämtsamt: »kära lilla moder, man kan inte alltid vara den samma, en gång skall man väl börja att bli en förnuftig människa!»

Det föll henne aldrig in, att hon kunde bryta sin förlofning. Hon ansåg sig sjelf som en förlorad människa; hvarje möjlighet till lycka tycktes henne ligga jordad i en för evigt igenmurad graf, — nu återstod blott att så drägligt som möjligt framlefva ett lif, som hade förlorat allt värde, all betydelse. Hon undrade hur länge hennes kropp skulle stå emot detta lidande; i inbillningen dukade hon under härför och grät då af ett slags smärtsam njutning.

»Hur grym och hård han än är,» kunde hon snyfta för sig sjelf, då hon om kvällarne låg och frossade på denna sorgliga lefnadssaga, »så måste han ändå gråta, när jag är död och han får veta . . . att . . . att . . .»

Hon kunde ej fortsätta; snyftningarna kväfde till och med hennes tankar, och allt inom henne drunknade i en enda förtviflad känsla af att hon var den olyckligaste människa på jorden.

»Och jag som var så glad och lycklig, mig, som alla människor höllo så af — att jag skulle sluta så sorgligt!»

En månad förgick. Direktören var vid ett mera än vanligt godt lynne; han hade mycket att göra och liknade skämtande sig sjelf vid »klockarn, som skall allting bestyra». Nyligen hade han i en komité hållit föredrag i nationalekonomi, som väckt stort bifall; man nämnde honom äfven som kandidat vid nästa riksdagsmannaval. Dylika yttre framgångar verkade uppiggande på hans lynne; han blef aldrig otålig eller nervös; han tyckte om att

vara i farten, att jägta, att se bekymrad och vigtig ut.

För öfrigt fortfor familjen att roa sig, med de förlofvade som anförare på alla nöjen, och blommor och presenter regnade alltjemt öfver Etty. Bröllopet, som Etty för någon tid sedan förklarat sig icke vilja ha förrän på hösten, var nu, enligt hennes önskan, utsatt redan till maj, hvarför man som bäst höll på med att ordna utstyrseln.

Ungefär sex veckor efter Maltes hemkomst — ty moster Lavinia brådskade aldrig med någonting — gjorde Beckers en bjudning för att fira fostersonen. Förutom släkten voro bjudna endast några af Beckers närmaste vänner, sådana som deltog i glädjen öfver Maltes återkomst.

Det låg också öfver hela hemmet en stämning af återseendets lycka, som smittade alla. Morbror »Robbert» strålade af stolthet; han kunde ej se på Malte, utan att hans vänliga blå ögon tårades. Att säga, att moster Lavinia »strålade», vore icke öfverensstämmande med sanningen, men hon visade sin förnöjelse på sitt sätt, det vill säga, hon sjöng icke så länge och så ilsket ödmjukt på orden, då hon gick igenom sitt vanliga: goddag Anton, goddag Helen, goddag Anna, etc., och hon gaf genast direktören fullmakt på att få skämta hur mycket han ville.

Hos Beckers förekommo aldrig några aftonunderhållningar, i form af vare sig musik eller dans; på sin höjd spelades ett parti preferens, för öfrigt

pratade man endast, — småskvallrade och resonerade.

Constance var den enda, som, trots den allmänna glädjen, hela aftonen bibehöll ett vemodigt uttryck. Hennes son hade för några dagar sedan skickats ned till en egendom, der han, ifrigt tillrådd af sina lärare att ej fortsätta studierna, nu skulle egna sig åt landtbruk, och hon kunde ej tänka på eller tala om honom utan att få tårar i ögonen.

»Min stackars gosse,» hviskade hon, så snart hon fick tag i någon, särskildt fru Verle, för hvilken hon kunde utgjuta sig, »det har varit en förfärlig tid både för mig och honom. Carl tar naturligtvis saken lättare — du vet hur herrar äro, — säger att det icke kan hjälpas, att Adrian måste utstå sitt straff och sådant. Men när man då vet . . .»

Och så kom, berättad på hennes lifliga uttryckssätt, en utförlig skildring öfver hela förloppet, hur orättvist gossen blifvit behandlad, att lärarne icke förstått uppskatta hans öppna, frimodiga karakter, som icke kunnat förstå sig, likt så många andra gossar, som undsluppit, då de kanske förtjenat mycket större straff o. s. v.

»Ja, nog var det bra strängt,» svarade fru Verle, som nästan började tro, att Constance hade rätt, så vältaligt förfäktade denna sin sak.

»Var säker på det!» ifylde Constance med blixtrande ögon. »Men de få ångra sig, sådant blir inte ostraffadt! Min tröst är för öfrigt,» til-

lade hon och torkade sina ögon, »att min stackars älskling ändå skall bli en bra och dugtig karl!» —

Etty hade kommit på bjudningen i en sinnesstämning, hvars hopplösa likgiltighet endast skingrades af en eggande längtan att åtminstone få se Malte, i hemlighet spionera på honom och lyssna efter ljudet af hans stämma.

Men på något mera hoppades hon icke längre. Hon visste så väl hur aftonen skulle förflyta; de skulle helsa på hvarandra, kallt, likgiltigt, sedan skulle han under det allmänna samtalet tillkasta henne några ord med en ton, som ville han säga: »det gör jag bara därför att folk inte skall se hur jag afskyr dig, men helst skulle jag vilja glömma, att du alls finnes till.»

Hon var utan sin fästman i afton; Smith var på herrmiddag och skulle icke komma förrän senare.

I morbrors rum spelades kort, men de herrar, hvilka ej deltog i partiet, stodo i salen och pratade. Damerna sutto i salongen med sina handarbeten; hos Beckers voro i allmänhet de begge könen lika strängt åtskilda som i en landskyrka.

Etty hade med afsigt satt sig nära dörren till salen för att lyssna efter Maltes röst; hon kunde nu höra hela samtalet, hvilket hon följde med ett intresse, som hon låtsade koncentrera på det handarbete, hvarmed hon var sysselsatt.

»Det var en märkvärdig tur den der Schenson hade,» hörde hon en af herrarne yttra, »ännu inte

25 år, och en tienst, som inbringar cirka 5,000 om året!»

»Hvarför kalla det tur?» hördes nu Maltes lugna, lågmäta stämma. »Skulle man inte kunna säga, att den der framgången beror på att han är en ovanligt duglig och arbetsam ung man?»

»Jo, det erkännes. Det är en ovanligt präktig karl, den der unge Schenson.»

»Men vi måste medgifva, att det på samma gång är tur,» invände nu direktör Verle, »låt Schenson ha varit aldrig så förträfflig, — om inte hans föregångare hade fått lungsot och dött vid några och trettio års ålder, så hade han allt fått gå och sucka efter platsen.»

»Då hade han fått någon annan plats,» inföll Malte, »var säker på det, farbror! Sådana karlar som Schenson behöfva inte gå och sucka. Nej, det der ordet 'tur', det är mig en sådan förargelsklippa. Jo, om Schenson varit en slarfver, som inte kunnat sköta sig, och förmannen dött och han fått platsen trots sitt slarf, då skulle jag sagt, att han haft en ovanlig tur, men inte nu!»

»Det der är ju paradoxer, min kära gosse,» svarade direktören på sitt fryntliga sätt, »om Schenson varit en slarfver och ändå fått platsen, så hade det visst icke varit någon tur för honom — ty han hade troligen förr eller senare stupat derpå, — men det hade deremot varit en ofantlig *dumhet* af vederbörande att ge honom den. Nej, nog måste vi erkänna, att mycket beror på tur här i världen, — tyvärr! Ser man inte ganska

ofta dugliga, arbetsamma, förträffliga personer, som hela lifvet igenom tyckas förföljda af otur, som ständigt kämpa med gäckade förhoppningar, » här blef direktörens stämma något upprörd, » som, hvartåt de än vända sig, alltid stötas tillbaka, och sedan, utpinade af den tröttande kampen för tillvaron, låta gripa sig af malströmmen och slutligen helt och hållet gå under! »

»Det har jag aldrig sett,» svarade Malte lugnt, sedan han låtit en liten paus gifva det eftertryck han visste, att direktören tyckte om att få på sina ord. »Jag har aldrig sett, att en duglig, arbetsam och förständig man gått under.»

»Aldrig... åh... nej... nej!» hördes nu flere motsägande och ogillande röster omkring Malte.

»Det är därför, att du ännu inte sett så mycket, min gosse,» sade direktören med ett vänligt öfverlägset tonfall i stämman, »vänta tills du får ännu några år på nacken... vänta... vänta... då blir det nog annat ljud i skällan...»

»Men ni måtte väl ej förneka att *tur* fins?» frågade nu en annan röst.

»Jo, det gör jag, positivt,» svarade Malte, »*tur* är ett ord, som är uppfunnet af oförståndiga eller odugliga eller missnöjda menniskor. Om det går illa för mig, är det så bekvämt att skylla på otur och inte undersöka om orsaken dertill ligger inom mig sjelf.»

»Nej, nu går du för långt, min gosse!» invände Becker. »På så sätt skulle ju mitt öde vara

i mina egna händer, det skulle vara hvars och ens förtjenst eller fel, om det går väl eller illa?»

»Hvarken det ena eller det andra, pappa! Inte är det väl min förtjenst — det är helt enkelt bara ett faktum — om jag t. ex. är arbetsam och duglig, eller ändå bättre, förslagen och intagande, ty med sådana egenskaper kommer man alltid längst, och på så sätt tränger mig framför andra som kanske äro lika bra, lika *förtjenta*, moraliskt förtjenta, af framgång som jag. Och inte är det heller mitt fel, om jag är tafatt och oföretagsam — jag kan ju ändå vara både arbetsam och aktningvärd — och derigenom blir undanknuffad och tillbakasatt.»

»Det der är öfverdrifter,» hördes nu en afgörande röst invända, »sådana der bestämda grupperingar finnas ej i verkliga lifvet, der så mycket beror på slumpens afgörande...»

»Kanske inte,» svarade Malte lugnt, »det är i alla fall *min* åsigt, att hvarenda menniskas öde är en klar, fullständig reflexbild af henne sjelf. Alla yttre och inre egenskaper, de minsta såväl som de största, skapa så småningom omkring oss en viss luft af framgång eller motgång, eller också någonting midt emellan, och så verkar den der luften, som vi ständigt lefva i, tillbaka på oss, och ur den der hemliga vevelferkan uppstår det, som vi kalla vårt öde.»

»Det der är godt och väl,» hördes samma stämman, som nyss talade, »det ligger någonting kraftigt och sundt i dylika åsikter, hur orimliga de

än äro i många fall. Men har ni tänkt på, herr Becker, att, då ni så der vill göra oss till herrar öfver, ja till skapare af vårt öde, förnekar ni också helt och hållet vår Herres ingripande styrelse?»

»Det gör jag visst icke,» utropade Malte, denna gång ovanligt ifrigt, »men jag tror inte, att vår Herre styr efter nycker och på en slump. Jag tror inte, att Han vill eller ens *kan* laga så, att t. ex. . . . en . . . lat och sofvande köpman gör goda affärer, eller . . . en tvär och butter agent vinner många klienter . . . eller . . . en dålig, kärlekslös mor får sina barns kärlek och aktning. Man kan icke uppskåra annat än hvad man sått . . . Slump och nyck och tur och otur, det fins inte, lika litet i människans lif som i den öfriga naturens!»

Malte lyckades emellertid icke mera, än man i allmänhet gör vid dylika tvister, att inverka på sina motståndare, lika litet som han lät rubba sig af deras invändningar.

Herrarne fortsatte att ännu en stund tvista i samma anda; bevis och motbevis framlades, slutligen kommo de in på de konkreta exemplens område, och härifrån öfvergingo de så småningom till ett mera hvardagligt samtal.

Etty satt hela tiden och lyssnade, men slutligen, då hon på en stund ej hört Maltes röst, smög hon sig fram till dörren och tittade ut. Han fans ej längre bland gruppen af samtalande herrar; han hade gått in i morbror Roberts rum, Etty såg honom stå der och med armarne i kors betrakta

de spelande. Liksom af föresats hade han under hela aftonen knappast satt sin fot i förmaket.

Men hos Etty hade, under det hon satt och lyssnade på herrarne, vaknat en orubblig föresats att *tinga* Malte till ett samtal. Hvad hon än skulle få offra härför var henne likgiltigt; han finge förakta henne ännu mera än han gjorde, sak samma, denna förskräckliga tystnad skulle till hvad pris som helst brytas...

Det var hans ord: »man kan icke uppskära annat än hvad man sått», som likt en tändande gnista fallit ned i den hopplösa likgiltigheten inom henne. Hvad tänkte han väl om henne? Inga förmildrande yttre omständigheter, ingen »otur» att skylla på, bara hennes egen svaghet, hennes egna *usla* karakter... Och på samma gång kände hon ett begär att få försvara sig, säga honom, att hon ej var så dålig som han trodde... Det föreföll henne, som om det varit hennes dom han fälde, då han nyss yttrade sina stränga åsigter, och det var inom henne någonting, som uppreste sig mot denna dom...

Under hela aftonen sökte hon ett tillfälle att bli ensam med Malte. Hon gick ut i salen, stälde sig i vägen för honom; men alla tillfällen tycktes fly henne — antingen kom han icke alls ut eller också skyndade han så hastigt förbi, att hon ej hann hejda honom.

Slutligen fick hon se Malte och direktören komma ut tillsammans; de stodo en stund och pratade; äntligen gick fadern in i förmaket och Malte

blef kvar derute — ensam. Nu, nu var ögonblicket inne. Hon öfvervann den motvilja, hon, trots förtviflans hänsynslöshet, erfor vid att tränga sig på en person, som så tydligt undvikit henne, reste sig hastigt upp och gick emot Malte.

»Malte, jag vill tala med dig,» sade hon med låg, men fast, nästan befallande stämma. Hon var alldeles blek, och hennes ögon brunno dystert.

Malte vände sig om och fäste på henne en förvånad, missnöjd blick. Hans något despotiska natur kunde ej fördraga, att man på detta sätt korsade hans planer och uträkningar, — allraminst fördrog han, att ett dylikt tilltag utöfvades af en kvinna.

»Tala med mig?» upprepade han sträft, i det han stälde sig med den ena handen stödd mot salsbordet och den andra instucken innanför rocken. »Hvad vill du mig?»

Den unga flickan kunde ej svara; hon ryste till och slöt sina ögon för den iskalla blicken under de strängt sammandragna ögonbrynen.

»Hvad vill du?» frågade han ånyo, denna gång mildare.

»Malte,» hviskade hon, i det hon såg upp med ett på samma gång ödmjukt och trotsigt uttryck i ansigtsdragen, »du föraktar mig . . . jag ser att . . . du . . . du . . .»

Hon kunde ej fortsätta; hans blick, hans närhet förvirrade henne, så att hon ej förmådde sammanhålla tankarne. Hvad var det hon skulle säga, hvad *hade* hon egentligen att säga? Hon kände

blott en önskan att få kasta sig för hans fötter och snyfta: »o var inte så hård . . . förlåt . . . var menskelig . . . var barmhertig . . . jag har ju i sjelfva verket ingenting ondt gjort!»

»Nej, hvarför skulle jag förakta dig?» frågade Malte på samma sätt som nyss.

»Derför . . . derför . . .» började hon; så gjorde hon ett uppehåll, och derefter kom en låg, darrande hviskning: »att jag förlofvade mig med . . . med . . .»

Malte gaf till ett hårdt, kort skratt, som kom Etty att fara ihop, liksom hade han slagit henne.

»Och hvarför skulle jag förakta dig härför? Hvar och en följer sitt hjertas böjelse — en miljonär var mest öfverensstämmande med din böjelse, måtte du bli lycklig med honom!»

En flammande rodnad förjagade blekheten från Ettys kinder, och de nyss så dystert brinnande ögonen blixtrade till med sin vanliga liflighet. Maltes hårda ord bortjagade plötsligen hennes skygghet.

»Du är grym . . . hjertlös . . . obarmhertig!» ropade hon med skälfvande röst, »du har inte rätt att döma mig så strängt . . .»

»Döma dig,» afbröt Malte, och den känsla af obehag, denna, liksom alla scener, väckte hos honom, gjorde hans ansigte ännu hårdare, »jag vet mig icke hafva uttalat någon dom öfver dig, jag har helt enkelt uttalat ett faktum, ingenting annat. Jag eger ingen rättighet att döma dig, och jag vet mig icke heller ha gjort det.»

»Jo!» ropade ETTY, nu helt och hållet befriad från hvarje band på utbrottet af sina känslor, »du har dömt mig med allt . . . med dina blickar . . . med hela ditt sätt . . . du har dömt mig utan att fråga, utan att veta . . . du har inte brytt dig om att taga reda på . . . du har inte frågat . . . bara dömt mig . . . föraktat mig . . . utan att ens veta . . .»

Malte sammandrog ännu häftigare ögonbrynen, vände hufvudet åt sidan och utsträckte liksom afvärjande handen mot ETTY. Hennes utbrott kom honom blott att ännu mera stelna till.

»Jag ber dig, ETTY, låt oss sluta upp med det här samtalet,» sade han kallt, »tro mig, då jag säger dig, att det icke skall bli annat än en plåga för oss begge. Jag trodde du skulle förstå, att jag ej *ville* komma till någon förklaring med dig, jag trodde du skulle ha så mycken kvinlig finkänslighet, att du märkte hur jag undvek dig . . .»

»Men hvarför . . . hvarför?» ropade ETTY, som i denna stund var alldeles okänslig för hans skarpa ord, »hvarför undvek du mig . . . hvarför? . . .»

»Derför att jag ej ville, att det mellan oss skulle vexlas hårda och förbittrade ord . . . derför att det fins saker, som man gör bäst i att begrafva i tystnad och glömska. Det var min afsigt — nu har du gjort den om intet . . .»

Han bibehöll ännu sin köld i röst och ansigtsuttryck, men den dämpade sinnesrörelsen framskymtade då och då, liksom den dofva stillheten före en storm ibland sönderbrytes af ilande skälningar. Hans näsborrar vidgades oupphörligt.

ögonlocken sänkte sig djupare öfver de gråblå, kallt gnistrande ögonstenarne, och de nervösa ryckningarna kring munnen blefvo tätare och häftigare.

»Du anser mig då icke värd ett ord!» utbrast Etty, »kallt och likgiltigt går du förbi mig . . . jag är en främling för dig . . . våra barndomsminnen . . . allt är spårlöst förbi . . .»

»Men hvart vill du då komma med det här samtalet?» afbröt henne Malte, hvars sjelfbeherskning började svika, »jag ber dig allvarligt, låt oss sluta, jag *vill* ej säga några bittra ord, och jag känner, att jag snart inte är herre öfver mina känslor . . .»

»Ännu inte, ännu inte . . . ett ord — bara ett ord! Har du ingenting att säga mig, ingenting att — *råda* mig?»

»Nej, jag vet inte hvad jag skulle säga. Och råda dig . . . jag begriper sannerligen inte i hvad afseende . . .»

»Om du ser en människa hålla på att gå under, skulle du inte räcka ut handen . . . skulle du inte vilja säga ett enda litet ord för att rädda? . . .»

»Det der är bara talesätt, Etty, 'gå under', 'sträcka ut handen' . . . talesätt som jag finner ytterst motbjudande. Tror du, att ett råd plötsligen kan omvända en människa, ändra om hennes tycken . . . hennes instinkter, hennes böjelser? Tror du, att några ord af mig nu skulle kunna förändra din smak för lyx och nöjen och mera sådant, som rikedom kan skänka och som du antagligen sätter högst i lifvet; tror du . . .»

»Jo, Malte!» afbröt hon, »ett ord, ett enda ord af dig kan förändra hela mitt lif... jag vet, jag känner det...»

»Hvad då för ord?» frågade han sträft.

»Ett enda vänligt ord — ett ord som säger, att du inte föraktar mig... att du inte dömer mig... att du förlåter...»

»Jag har redan sagt, att jag hvarken föraktar eller dömer dig, jag har för resten ingen rätt der-till... Och hvad du menar med att förlåta, fattar jag ej. Kan man förlåta en menniska, att hon är en annan än man trodde,» tillade han mera vekt, »är *det* en skuld? Men efter du vill det, skall du få ett ord af mig, Etty, på det att allt måtte bli klart emellan oss. Du skall få höra sanningen. *Den* Etty, som jag kände och från hvilken jag skildes med ord, som... som... ja, du har kanske glömt dem, men jag mins dem, jag... barndoms-vännen, som jag höll af... och du vet nog *hur* jag höll af henne... hon är *död*, eller rättare hon har aldrig funnits, hon var en dröm, som jag klädde i din gestalt... och den Etty, som nu står framför mig, den blifvande mrs Smith, hon är en främling för mig, jag dömer henne inte, jag föraktar henne inte — men hon är en främling, som jag inte vill lära känna...»

Etty stod stum och med nedslagna ögon framför honom. En djup blekhet hade bredt sig öfver hennes ansigte, medan hon lyssnade på Maltes ord, som uppskakade henne ända i själens

innersta, men på samma gång väckte liksom en gnista af hopp.

»Malte!» utropade hon, och såg upp på honom, »jag bryter min förlofning . . . de här tre åren äro som utplånade — och allt är som då vi skildes åt . . .»

Malte ryckte till, och ett mörkt, nästan hotfullt uttryck flög öfver hans ansigte. Hennes ord tycktes beröra honom på ett olidligt pinsamt sätt.

»Det der är också talesätt,» sade han sträft och strök några gånger med handen öfver pannan, »man utplånar inte tre år af sitt lif, man gör inte det som är gjordt ogjordt, man blir inte den samma som man var, innan man begått den eller den handlingen. Och hvad det beträffar att bryta din förlofning, så råder jag hvarken till eller ifrån. Jag vet nog, att du inte älskar din fästman, det såg jag första gången jag träffade er tillsammans, — det kunde ju visserligen vara ett skäl att bryta — — men jag tror ändå, att du bör tänka på saken . . . Du har nu vant dig vid ett lif af lyx och öfverflöd . . .»

»Således — — *du* ber mig ej, jag menar *du* råder mig ej att bryta förlofningen,» afbröt Etty med en kall, stel blick, alldeles olika hennes nyss så upprörda ansigtsuttryck.

»Jag hvarken råder eller afråder. Gör hvad ditt samvete bjuder dig. Din fästman är ju en hederlig man. Känner du, att du kan göra honom lycklig, tror du att du sjelf kan bli det, så — — håll det löfte du en gång gifvit honom — i mot-

satt fall, bryt det! Jag har ju för öfrigt icke alls med saken att göra.»

Etty kunde ej svara; hon skulle velat skrika, trampa på någon, sönderslita något, så utom sig var hon af kväfd förtviflan.

»Du har inte något hjerta!» ropade hon slutligen, utan att veta hvad hon sade.

»Nej, kanske inte,» svarade han med ett kallt, trött småleende. »Men jag vet någon annan, som också visat, att hon inte hade hjerta, någon annan som . . . »

Han afbröt sig tvärt, sammandrog ögonbrynen, knöt handen liksom i ett utbrott af vrede mot sig sjelf, och lemnade Etty, utan att ens afsluta meningen.

Den unga flickan kvarstod ett ögonblick, dystert stirrande framför sig; så rätade hon upp sig och gick in i förmaket, der hon började prata med en påfallande öfverdrifven munterhet. Lyckligtvis kom strax derefter hennes fästman, och som han var vid ett uppsluppet lynne, gaf detta Etty tillfälle att döfva sina förtviflade tankar med ett under hela aftonen oafbrutet fortsatt skämt.

Det var, som om hon på trots gifvit fritt utlopp åt alla sina sämsta instinkter. Hon var i dag klädd i samma hvita tricotlif, som hon hade första gången Smith bjöd henne på teatern, och som mera än någon annan drägt framhöll växtens skönhet. Det roade henne nu att intaga sina mest koketta ställningar; hon satt sjelfsvåldigt tillbakalutad i en hvilstol, med fötterna upplagda på en

pall; då och då flögo hennes feberaktigt brinnande ögon kring rummet med ett uttryck af hån, liksom ville hon säga: »se här hvad *han* vill göra mig till, se här hvad jag är och hädanefter skall bli . . . vacker . . . firad . . . uppaturen . . . men, o, så olycklig . . . så olycklig . . .»

Malte såg hon knappast till under återstoden af aftonen; han höll sig med afsigt ifrån henne, och kommo de i närheten af hvarandra, låtsades han icke märka henne. En enda gång under supén, då hon stod och koketterade för en herre, som serverade henne vin, fick hon plötsligen midt under ett klingande skratt se hur Maltes blick hvilade på henne, icke sträng som nyss, utan mild och sorgsen. Hennes skratt tystnade, och hon måste skynda sig att svälja vinet för att icke brista i gråt. Hela hennes inre upplöstes i en enda känsla af längtans och minnenas vemod, som om hon oförmodadt, midt under en yrande fest, fått höra en kär, välbekant melodi. Detta milda, sorgsna uttryck liksom fylde hennes själ med toner . . . älskade, kända toner . . . långt, långt bortifrån . . . »om vi skulle förlofva oss med hvarandra» . . . »jag skall vara din lasse, häng på mig, Ettan,» . . . susade det utan ord, endast som barnsligt ljufva stämningar genom hennes själ . . .

Hon lemnade Beckers utan att ens säga farväl åt Malte och uppfylld af en förtviflan, som hon till slut knappast kunde dölja.

Så snart hon kommit hem och, efter att ha sagt godnatt åt modern och syskonen, blifvit ensam

i sitt rum, satte hon sig på sängkanten, gömde ansigtet i händerna och försjönk i sina dystra tankar . . .

Hon visste ej hur länge hon suttit så, då dörren sakta öppnades och Annas röst frågade, om hon ej finge komma in ett ögonblick?

Hela Ettys inre stelnade genast till en enda föresats: »nej, ingen skall få se hvad jag lider, ingen . . . jag har haft nog af ord, allt skall få dö i tystnad . . .»

Men hon beherskade sig och svarade så vänligt hon kunde: »gerna.»

Anna öppnade dörren och gick fram till systemen.

»Etty lilla,» sade hon vänligt, »sitter du ännu uppe, det är så sent . . .?»

I det själstillstånd, hvori Etty nu befann sig, förorsakade henne Annas vänliga fråga en känsla af motvilja, och i stället för att svara vände hon sig bort med en otålig axelryckning.

Anna satte sig på sängkanten och fattade systemens hand.

»Älskade, kära Ettan,» hviskade hon med rösten darrande både af sinnesrörelse och af den skygghet hon kände öfver att påtruga någon sitt deltagande, »jag ser att du lider . . . jag vet det . . . och jag vet också hvarför . . .»

»Nej, det vet du inte,» afbröt Etty hårdt, i det hon drog undan sin hand och såg på systemen med en nästan fiendtlig blick.

»Jo,» inföll Anna, »jag vet allt . . . eller . . . jag förstår hur allt är . . . också det som du tror

att ingen anar... men jag har anat det länge... och nu i afton har jag *sett* det...»

»Nåväl,» afbröt Etty ännu en gång, »om du vet *allt*... då vet du också hur gränslöst jag lider, hur förfärligt olycklig jag är... och då vet du också, att det inte lönar mödan att tala derom... att allting är fullkomligt ohjelpigt... fullkomligt ohjelpigt, förstår du... och att för mig inte återstår någonting annat än att, så godt jag kan, utvärda ett lif, som jag afskyr... och att längta efter döden. Se'n är det ingenting mera att säga om alltsammans...»

»Jo, älskade, mycket, mycket mera,» svarade Anna med en stämma, hvars ljuthet kom Ettys röst att ljuda ännu bittrare. »Jag kan ej se dig så här, du får ej öfverlemna dig åt en så ryslig förtviflan... Du känner det så svårt nu... och det är naturligt... men tro mig... det värsta skall gå öfver... jag har sjelf gått igenom...»

»Aldrig... aldrig!» utropade Etty, »*aldrig* går det öfver!»

»Säg inte så... redan i denna stund skulle det bli bättre, om du ville försöka bedja...»

Etty vände sig bort och utsträckte med en afvärjande rörelse begge händerna emot systemen.

»Tala inte om sådant, det är mig outhärdligt att höra nu...»

»Etty, du gör mig rädd... Tro mig, då jag säger dig, att intet utom bönen kan skänka lugn i sådana ögonblick...»

»Jag skall säga dig någonting, Anna,» invände Etty med ett bittert leende, »jag vill inte längre tro på Gud . . .»

»Etty . . . Etty! . . .»

»Nej, för jag tror inte längre, att han är kärleksrik. Om han det vore, tror du, att han då skulle låtit komma öfver mig denna förskräckliga olycka? . . .»

»Men, Etty, hur *kan* du tala så,» afbröt Anna strängt, »det är ju följderna af ditt eget handlingssätt . . .»

»Ja visst, det vet jag väl! Mitt öde blir som jag sjelf är! Men då har inte Gud heller styrt för mig kärleksrikt! Skulle Han inte då ha hindrat denna förlofning, som beredt min olycka? Kunde Han inte t. ex. ha ingifvit mina föräldrar, som förstodo mera af lifvet än jag, att skydda mig? Nej, i stället var det *de*, som påskyndade förlofningen, som tillrådde den! Och tror du inte jag vet hur det är? Tror du inte jag vet, att pappas affärer äro dåliga och att *jag* är utsedd att hjälpa upp dem genom mitt giftermål — tror du inte jag vet, att jag är offrad, bunden, oåterkalleligen bunden — äfven om jag *ville* komma lös! Nej, Gud är inte kärleksrik! Dessutom . . . se dig omkring i lifvet . . . tycker du det är kärlek att låta menniskor pinas, som de göra, af sorger och sjukdom och . . . att låta dem komma hit bara för att utvärda detta usla, jemmerliga lif? . . .»

»Så sade du inte för någon tid sedan! Det är inte många månader sedan du sade, att lifvet

var skönt och människorna otacksamma, som icke insågo det . . . »

»Derför att jag inte hade någon erfarenhet då . . . jag var ett barn . . . en toka . . . »

»Nej, Etty, derför att du sjelf var lycklig då, förstår du ej det? Det är sjelfviskhet alltsammans; så länge *du* var lycklig, tyckte du att lifvet var skönt och att alla andra borde tycka detsamma . . . nu, då du är olycklig, — nu är allt bara uselhet . . . »

»Ja . . . ja . . . ja, det kan ju hända att det är sjelfviskhet,» afbröt Etty, och den skymt af förtrolighet hon visat öfvergick i samma hårda likgiltighet som nyss, »det är nog mycket sannolikt, och jag går gerna in derpå, bara vi nu slippa att tala mera derom . . . »

Anna satt en stund tyst; hon förstod, att på den väg hon nu slagit in, skulle hon ej vinna sitt mål: att uppmjuka Ettys sinne.

»Älskade syster,» hviskade hon slutligen, »du får ej vara kall och ovänlig emot mig . . . Om du visste, hur öfverfullt mitt hjerta är af deltagande . . . om du visste, att jag ville göra allt för din lycka . . . allt . . . allt . . . »

»Tack . . . tack . . . jag vet det,» svarade Etty med ett matt, frånvarande leende, »tack, Nickan!»

»Du skall vara öppen mot mig som förr,» började Anna på samma milda sätt. Men hon kände, hur hon ånyo stötte mot något kallt, främmande; Etty gaf icke ens akt på henne, hon satt med hufvudet nedböjdt och stirrade i golvet.

»Ettan, min älskling, hör du mig . . . säg . . .»

»Ja,» svarade ETTY, i det hon vände sig emot Anna och såg på henne med en dyster, inåtvänd blick, »men jag är trött och skulle helst vilja lägga mig och försöka sofva . . .»

Anna insåg att det ej längre lönade mödan fortsätta; i detta tillstånd af sjelfvisk förtviflan skulle ETTY stött ifrån sig hvarje meniskt deltagande — endast Gud kunde böja hennes upproriska hjerta.

»Jag skall lemna dig då,» svarade Anna oföränderligt lika kärleksfull, i det hon reste sig upp och flere gånger kysste systemen på pannan.

ETTY besvarade dessa smekningar vänligt, men på ett frånvarande sätt, som kom hennes kyss att kännas död och kall. Anna ryste till, vände sig bort från systemen och gick hastigt ut. Var detta lilla ETTY, hon, hvars kyssar brukade bränna af värme och innerlighet? . . .

Så snart ETTY hört dörren stängas efter Anna, störtade hon upp och såg sig omkring i rummet med en förvildad blick. Derefter började hon slita i håret med begge händerna, under det att konvulsiviska snyftningar skakade hela hennes kropp.

Den onaturliga ensamhet i lidandet, hvartill hon med hårdnackadt trots dömt sig sjelf, upphetsade hennes förtviflan till en känsla af vansinne. Hon önskade, att någonting skulle hända, helst att hela verlden ramlade i spillror och begrof henne och alla . . .

I sjelfva verket kände hon sig också till mods, som om någonting förskräckligt närmade sig . . . en fruktansvärd dom låg öfver henne . . . de hädiska ord hon uttalat under samtalet med Anna döko upp i hennes inbillning, liksom skrifna med eldsbokstäfver, och fylde henne med en hemsk förnimmelse af att nu var det sista bandet slitet, nu var *allt* förloradt . . . både timlig och evig välfärd . . . Hon tyckte att hon ej längre var ensam der inne; det var som om i luften omkring henne började höras ett olycksbådande, hviskande sus . . .

Hennes första instinkt, då hon tröttnade på att snyfta och att slita sig i håret, var att störta fram till fönstret och slå upp det — hon tyckte att hon höll på att kväfvas i detta rum, som vimlade af hennes lössläpta, förvirrade fantasier,

Då hon öppnade fönstret, kom hon att fästa blicken på sin utsträckta arm med den tätt åtsittande hvita tricotärmen. Ett plötsligt raseri grep henne; hon slet af sig lifvet och började trampa derpå. Det föreföll henne, som om deri gömdes all hennes lifs lumpenhet, — i detta fina, mjuka tyg, hvarmed hon, under modets skydd, hänsynslöst framhållit sin gestalts skönhet, var liksom inväfd all den fåfänga, den njutningslystnad, som bragte henne till undergång. Hon hatade det, hon mindes, hur Maltes blick, föraktfullt ogillande, öfverfarit denna dräkt, som hon med så mycket välbehag brukat taga på sig.

Hon kastade det förstörda tricotlifvet utåt golvet, kröp upp i fönstret och lutade sig framåt.

Den kalla vinterluften kylde hennes nakna armar och bröstet, som endast betäcktes af ett tunnt foderlif. Men hon njöt här af, hon njöt af att känna denna kyla skingra den feber, som brände henne både till kropp och själ. Då och då kom en isig nattvind, och i trotsig likgiltighet lät hon den svepa sig kring hennes nakna lemmar.

Nedanför henne gapade gården som ett svart svalj, ofvanför, öfver trädgården och hustaken, såg hon en del af stjernhimmelen. Men åsynen deraf lugnade henne ej; rymdens storhet fylde blott hennes fantasi med en förskräcklig aning om ett lidande utan slut.

Hon tillslöt ögonen och ryste af kroppens och själens kyla. Då hon ånyo såg upp, varseblef hon, hur en fallande stjerna med raketlik snabbhet drog liksom ett svagt, genast slocknande ljusstreck öfver himmelen. Åsynen af detta stjernfall kom henne att gripas af en yrsel . . . Att slockna . . . att dö . . . upplösas som stjernan der borta . . . försvinna för alltid . . . Men hvar . . . hvar? . . . Ja, hvar försvinner stjernan? . . . I evigheten . . . det stora, okända . . . i det tysta . . . der allt hvilar . . .

Hon sträckte begge armarne, liksom anropande, mot himmelen; så sjönk hon ned igen, lutade sig ut öfver fönsterbrädet och låg länge, hängande öfver det mörka djupet, med ögonen slutna och händer och armar stelfrusna.

Plötsligen kände hon en stickande inre kyla, som gång på gång flög utefter ryggraden och kom henne att sammandragas, liksom af kramp. Hon

reste sig häftigt upp och slog igen fönstret; det var, som om hon i ett ögonblick blifvit nykter efter ett rus. Hon kastade öfver sig en tjock schal och började gnida sina blåfrusna lemmar; en känsla af feghet smög sig öfver henne och dämpade den högstämnda förtviflan hon nyss erfarit.

Då hon fått lif i händer och armar, började hon skyndsamt kläda af sig, kröp ned i sängen och bredde flere schalar öfver sig. Inom en kvarts förlopp var känslan af kyla borta. Hennes kropp började bränna, i synnerhet hufvudet, men de inre rysningarna fortforo, trots den starkare och starkare febern. Ännu bibehöll hon sina tankar klara, ännu framstodo för henne de förflutna timmarnes händelser som tilldragelser i verkligheten, men allt som febern ökades, blefvo bilderna oroligare och oroligare. Liksom i hetsjagt flyga de genom hennes fantasi, farten ökas, de hvirfla omkring, som när vinden drar de torra höstlöfven efter sig; än mister den ena, än den andra af bilderna verklighetens pregel . . . besynnerliga gestalter blanda sig i hvirfveln . . . meningslösa ord framträda, korsa hvarandra och slockna i hennes vetande . . . Hon anstränger sig att fasthålla minnet af hvar hon är, af hvad som händt . . . men hon blir allt mer och mer vanmäktig . . . med en känsla af drömlik ångest släpper hon sin sista tydliga tanke: ett försök att bedja 'fader vår', — och efter ett par timmars förlopp är hon utan återhåll gripen af en vild feberyrsel.

Hon vet ej hvar hon är, ej hvad som händt, hon sofver ej, men är icke heller vaken. Hon tycker, att Malte oupphörligt går genom rummet, af och an, stannar framför henne och tilltalar henne — på engelska. Hon vill svara honom, men då utsträcker han händerna mot henne och säger: »jag ber dig, Etty, låt oss sluta det här samtalet.» Så tycker hon, att någon står vid dörren och famlar på låset; en spöklik fasa griper henne . . . hon vet hvem som står vid dörren . . . det är *det förskräckliga* som skall hända, som hon väntar på . . . hon hör hur dörren öppnas, hur *det* kommer in i rummet och närmar sig hennes bädd . . . Hon vill resa sig upp . . . skrika . . . fråga: »hvem är det?» men hon kan icke röra sig, hon ligger som fastsmidd vid bädden, och hennes röst har intet ljud, då hon talar. Då tycker hon att Malte hviskar, tätt bredvid henne: »Ettan, Ettan lilla»; det förskräckliga aflägsnar sig, någonting ljuft och stilla sväfvar sakta ned öfver henne, hela hennes kropp domnar bort liksom af morfin . . . luften fylles af hemlighetsfulla bilder och ljud, som flyga af och an, kors och tvärs öfver hennes bädd . . . Hon ligger och småler, hon hör aflägsen musik, människor som sjunga i kör; hon har den underligaste, mest behagliga förnimmelse af att någonting fint, sakta stickande, gungar fram och tillbaka öfver hennes ansigte och allt emellanåt vidrör henne . . .

Slutligen somnar hon och drömmer om stora ormar och spindlar. Hon vaknar med ett rop af fasa . . . ormarne äro i hela rummet, spindlarne

kråla omkring i hennes säng . . . hon måste upp, ut härifrån, men Malte står vid bädden och håller henne kvar med ett hånleende på läpparne . . . Hon sträcker upp sin ena hand, den är blodig och ormbiten . . . »se här hvad jag har blifvit . . . se här hvad du gjort mig till» . . .

Då förändras Malte plötsligen . . . han krymper ihop . . . han blir så liten och besynnerlig . . . det är ej längre Malte . . . det är en trolsk sagofigur från hennes barndoms drömverld, det är lilla tomten i den ihåliga eken ute på Björksjö, som står och hoppar upp och ned framför hennes säng och sjungande skriker: »*we reap as we have sown . . . we reap as we have sown*» . . .

Natten försvinner under dessa drömmar och feberfantasier; morgondagern tränger in genom rullgardinen och väcker henne ur dvalan. Hon ser sig omkring i rummet, hon känner fullkomligt igen det, och ändå är det henne främmande. Hvarför i all världen står det på byrån en lampa med en stor skärm midt framför en tafla, som den alldeles skyler? Det är obegripligt . . .

Den förflutna aftonen är så långt, långt aflägsen, att hon ingenting minnes deraf; äfven nattens drömmar och syner äro borta. Hon har endast en slö förnimmelse af att det är morgon och att hon måste stiga upp. Men hennes hufvud kännes som bly, och benen vilja ej lyda henne. Hon gör ännu en medvetlös kraftansträngning, ty hon *måste* upp, hon skall vara i skolan klockan nio, och hon kan ännu inte sina lexor. Mödosamt

släpar hon benen öfver sängkanten och börjar draga på ena strumpan. Men det är henne omöjligt att få den på sig; hennes händer famla hit och dit, än sätter hon hälen emot tårna, än kan hon icke få ned foten genom skaftet. Hon låter den ena strumpan dingla på foten, viker ihop den andra, tror att hon är färdigklädd och går några steg framåt. Men då känner hon plötsligen en skärande smärta i hufvudet, en hemsk tyngd, hvilken liksom drar omkull henne. Hon famlar med händerna, tar några steg i luften, liksom ville hon stiga uppåt, ser sig omkring med en blick, i hvars förtviflade uttryck framskymtar en sista glimt af medvetande, ger till ett ångestskri och faller baklänges . . .

Hennes skri väckte syskonen, hvilka kommo instörtande i den högsta förskräckelse. Alla sofvo ännu, ty klockan var ej mera än sex, men sedan Anna och Sigrid fått Etty i säng, väckte de fadern och modern. Inom några ögonblick var hela huset i rörelse, och bud skickadt efter doktorn.

I flere timmar låg Etty sanslös. Då hon slutligen uppvaknade, voro hennes första och enda rediga ord ett förtvifladt, bedjande rop: »Malte, Malte!» Så svimmade hon ånyo för att vakna med samma utrop, ända tills dessa svimningsanfall öfvergingo i en dödslik sanslöshet, som varade flere dagar.

Öfver sex veckor ha förflutit sedan den afton, då det olycksbringande samtalet mellan Malte och Etty egde rum. Under denna tid hade läkarne flere gånger uppgifvit hoppet att rädda den unga flickan, men hennes ungdomsfriska kropp besegrade slutligen sjukdomen, så att nu icke allenast all fara var förbi, utan hon äfven sedan några dagar kunde ligga klädd på sin säng. Men den Etty, som, likgiltig och maktlös, hvilade mot kud-darne, var endast en vålnad af den strålande uppenbarelse, som väckt så mångas beundran och kärlek. Hennes mörka, yppiga hår var tätt afklippt och så tunt, att här och der syntes bara fläckar, gestalten hade mist sina vackra former, kinderna voro insjunkna, och i denna vissnade fågning framträdde ohöljdt dragens oregelbundenhet. Och ändå, i trots af allt, hade hon kvar sin forna obeskrifliga tjuskraft! Det låg någonting så intagande hjälplöst i den trötta rörelse, hvarmed

hon kastade sitt lilla, misshandlade hufvud af och an på kudden, och det var svårt att återhålla tårarne, då man mötte den djupa, inåtvända blicken ur hennes förr så skälmaktiga ögon. Det var som om hon ännu icke helt och hållet återvändt till det lif hon varit nära att lemna; öfver hennes ansigte hvilade ännu liksom skuggor från en okänd verd; ännu fans i hennes öga ett uttryck, som om hon grubblade öfver de hemlighetsfulla syner, hvilka uppenbarats för henne och hvilka ännu fylde hennes sinne med en drömmande likgiltighet för det verkliga lifvet.

Under hela sjukdomen hade Etty ej sett sin fästman; läkarne ansågo att, tills hon sjelf uttalade en önskan att få träffa honom, var det bäst att ingen, utom föräldrar och syskon, kom in till henne. Någon sådan önskan hade emellertid icke uttalats; tvärtom, minnet af Smith bleknade mer och mer för henne. I hennes inbillning framträdde han mera som en dimbild från en fjerran strand, på hvilken hon kvarlemnade så många af sitt forna lufs intressen; mellan honom och henne låg hela denna stora, mörka skuggverld, som hon ensam genomvandrat . . .

Den stackars Smith hade kommit och gått som en fridlös ande, gråtit och vridit händerna i förtviflan. Så snart han fick se någon af läkarne, grep han denne genast i armen och ropade ångestfullt: »hon kan ju räddas, inte sant, doktor? Hennes ungdom och styrka . . . inte sant . . . det är inte möjligt annat . . . hon måste, ni förstår» . . .

Men så snart Etty blifvit bättre, började Smith göra sina rättigheter gällande, och då hon legat ofvanpå några dagar, fick han slutligen doktorsn tillåtelse att gå in i sjukrummet en liten stund.

Detta återseende aflopp emellertid ganska illa. Etty blef så uppskakad, kom i en så våldsam darrning, att doktorn, som, trots vissa misstankar, likväl beräknat ett annat resultat af mötet mellan fästman och fästmö, genast tills vidare förbjöd hvarje sammanträffande. Hvad Smith beträffar, förmådde han icke alls beherska sig; åsynen af Etty grep honom till den grad, att han endast kunde framtvinga några af snyftningar afbrutna meningslösa ord, smeka hennes kind och slutligen lemna rummet utan att veta hvad han sagt eller gjort.

»Doktor!» utropade han, så snart han fick tag i denne, »ni måste ge mig igen min Etty, min vackra, förtjusande Etty... åh... detta är förskräckligt... hvad har ni gjort med henne»...

Och han gömde ansigtet i händerna, vaggade af och an och snyftade som ett barn.

Doktorn tröstade honom efter bästa förmåga, försäkrade att om ett halfår skulle Etty vara vackrare än någonsin, men sade honom, att det vore rättast ej återse henne på ett par veckor, samt tillrådde honom att, om möjligt, vara borta denna tid. Smith ville först icke höra talas om detta sista förslag, bedyrade att han ej kunde lefva, om han ej hvarje dag, hvarje timme finge höra hur hans »älskling» mådde, men lät slutligen öfvertala

sig och reste på en fjorton dagar ner till Malmö, der han hade affärer att uppgöra.

Då Etty, som efter mötet med Smith varit i ett oroande upprördt tillstånd, fick veta detta, blef hon genast lugnare, och ur hennes ännu slappa medvetande bortgledo hastigt de plågsamma föreställningar, åsynen af fästmannen uppväckt.

Under första tiden af sitt tillfrisknande var Etty rörande mild och undergifven mot alla, liksom kände hon ett behof att godtgöra någonting. Trots sina plågor lät hon icke undfalla sig ett ord af otålighet, hon som förr hade svårt att fördraga den minsta kroppsliga smärta, och då hon bad om någonting, skedde det med den mest ödmjukaton, liksom hade hon velat säga: »jag vet, att jag är ovärdig till allt, och att det endast är genom er stora godhet, ni fortfarande kan visa mig kärlek.»

Hennes största glädje var när modern satt vid bädden, höll hennes hand i sin och småpratade, under det Etty låg tyst och njöt af att höra moderns stämman och betrakta det kära ansigtet. Ibland måste fru Verle berätta sagor och historier, som hon brukade göra, när barnen voro små, och då försattes Etty tillbaka till sin barndoms ljufvaste, underbaraste stämningar. Hon är ej längre den unga kvinnan, som lider och älskar, hon är lilla Ettan, och hon ligger i sin säng i den gamla barnkammaren med de storblommiga tapeterna, på hvilka hvarje blomma ser ut som ett ansigte med näsa och ögon. En svagt brinnande nattlampa står på ett bord bakom sängen; det är halfskumt

i rummet; personerna i sagan, som modern berättar, bli så underligt lefvande; hon ryser för trollen, som bortröfva den lilla prinsessan, och då denna gråter efter sin far och sina bröder, komma tårar af deltagande i Ettys ögon.

Och så ligger hon stilla och lyssnar, moderns röst söfver henne så behagligt; med ett lyckligt leende på läpparne, låter hon sig insvepas i denna varma luft af barndomsminnen och moderskärlek — ända tills en plötslig sinnerörelse griper henne, en dallring af öfversvallande ömhet förjagar den ljufva domningen inom henne, hon slår armarne kring moderns hals och hviskar, med samma barnsliga tonvigt på orden, som då hon var liten: »O, mamma, älskade mamma, *hvad* jag håller af dig!» ...

Eller också måste Anna sitta vid hennes bädd, läsa högt ur bibeln och tala om religiösa ting. Det är så skönt, så lugnande, då samvetsgnagande föreställningar börja stiga upp ur den likgiltighet, som dittills beherskat henne!

»Tror du, att Gud *kan* förlåta mig?» ... brukade hon ibland fråga, i det hon till hälften satte sig upp i sängen och med armbågen stödd mot kudden såg Anna ängsligt forskande in i ögonen.

»Ja, min älskling, det är jag alldeles säker på,» svarade Anna leende. »Han *har* redan förlåtit dig allt för Kristi skull» ...

»Men det är knappast möjligt, Nickan,» invände Etty med en tviflande blick, »du vet inte hur gränslöst syndig jag har varit. Jag tror icke, att det fins någon menniska, som varit så syndig

som jag. Ser du,» fortfor hon med en nästan rädd hviskning, »jag . . . hatade Gud . . . ja, Nickan, jag hatade honom, därför att han gjort mig så olycklig . . . tror du nu det är möjligt, att han ändå kan älska mig?»

Hennes blick blef ännu dystrare, och en djup själsångest afspeglade sig i anletsdragen. Men så talade Anna med henne på sitt milda, kärleksfulla sätt, uppläste för henne bibelställen, som passade in på hennes sinnesstämning, och inom en stunds förlopp hade det ångestfulla uttrycket efterträds af ett lyckligt leende.

Ja, hon hade varit syndig, syndigare än alla de brottslingar, som verlden dömer, men i en framtid skulle hon blifva en bättre, pånyttfödd meniska. Hon ville älska Gud, lefva endast för honom och hans kärlek, lefva för att försona hvad hon brutit. Och ljufva, religiöst svärmiska tankar genomflögo hennes själ, likt suset från aflägsna orgeltoner. Hennes skuld är utplånad genom denna mystiska, sköna syndaförlåtelse, som bibeln lofvat henne; hon känner hur öfverallt inom henne, der bitterheten jäst som våldsammast, kärlek och försoning läggas som lindrande balsam, och hennes kommande lif framstår i detta ögonblick endast som ett uppgående i syndaförlåtelsens sällhet. I hennes fantasi reser sig ett högt tempel . . . hon ligger på knä vid altaret . . . det är ensligt och skumt i kyrkan . . . en salig hänförelse fattar henne . . . hon ber som aldrig förr . . . och i orgeln's brusande toner, som fylla de dunkla hvalfven, tycker hon

sig förnimma orden till en sång, som hon fordom älskat: »Bittert pröfvade, vilseförda, luta dig stum vid altarets fot» . . .

Men då hennes kroppskrafter återkommo, vaknade också intresset för världen och dess ting, utan att därför hennes ånger blef mindre djup. Maltes bild liksom trängde sig fram i hennes fantasi, hon började längta efter honom, undrade om han under denna långa tid ej alls hört efter henne. Och för hvarje framsteg i helsa hon gjorde, blef denna längtan häftigare; men hon hade ej mod att fråga efter honom, hon bäfvade tillbaka för det svar hon skulle få.

En dag fick hon slutligen mod att fråga Anna, om Malte icke på hela denna tid varit och efterfrågat hennes helsa.

Anna både rodnade och bleknade; det förorsakade henne lika mycken ångest som smärta att säga Etty sanningen, men det vore ju orätt att föra henne bakom ljuset.

»Malte har naturligtvis genom moster Lavinia hört om dig,» svarade hon så frimodigt hon kunde. »moster har varit här så ofta, så ofta, och du vet att Malte . . .»

»Jag förstår,» afbröt Etty med denna slutna, kalla ton, som Anna rysande kände igen ifrån den olyckliga aftonen, då hon förgäfves sökte vinna systemens förtroende, »han har under hela min svåra sjukdom icke en enda gång brytt sig om att fråga efter mig.»

Anna försökte säga några tröstande och försvarande ord, men Etty hörde icke på henne; hon tillslöt ögonen och vände ansigtet mot väggen med en rörelse af trötthet, liksom hade hon blott önskat att få insomna från alltsammans — för evigt.

Fru Verle hade på denna tid förändrats lika mycket som Etty sjelf, och för henne fans ju ej, som för dottern, hopp att denna förändring skulle utplånas. Nej, hon kände, att de själskval, hon utstått under Ettys sjukdom, hade gjort henne för alltid gammal.

Äfven direktören hade åldrats. Hans sorg vid dotterns sjukbädd var utan gränser, men så snart läkarne förklarade faran öfverstånden, tog hans sangviniska lynne ut sin rätt, och han blef glad och förhoppningsfull igen.

»Ettan börjar riktigt krya upp sig nu,» sade han en dag till sin hustru, då de tillsammans kommo från Ettys rum. »Eller hur, hvad tycker du?» fortsatte han, då frun ej genast svarade.

»Jag kan ej säga, att jag tycker det,» sade frun med låg stämma, »hon är fortfarande blek och mager, hon sofver inte om nätterna utan kloral, hon har inte aptit, återfår inte krafterna . . .»

»Men det är obegripligt,» invände Verle oroligt och med den missnöjda min han alltid fick, då förhållandena ej utvecklade sig efter hans beräkning, »med hennes friska, präktiga kropps-konstitution . . . då sjelfva sjukdomen är öfvervunnen . . . jag förstår det ej . . . det är verkligen oförklarligt» . . .

»Nej, det är icke oförklarligt, tvärtom, det är alldeles naturligt,» svarade frun med en lång, betydelsefull blick på mannen.

»Naturligt? Hvad i all världen menar du?» frågade direktören, alltjemt något otålig.

»Jo, jag menar,» svarade frun hastigt, som om hon fattat ett beslut att tala rent ut, »att så länge den här förlofningen varar, blir Etty *aldrig* frisk.»

Direktören sammandrog ögonbrynen, och hans ögon blefvo mörka och dystra som åskmoln.

»Detta hoppas jag du inte allvarligt menar, hustru» . . .

»Jo, det menar jag,» fortfor frun upprörd, »hur svårt, hur plågsamt det än är att säga det — hur ledsamma följderna också bli, så kan jag inte dölja sanningen för dig: Etty är olycklig, och därför blir hon inte frisk . . .»

Verle gick ett slag genom rummet, med händerna på ryggen och hufvudet nedböjdt.

»Detta är ett dunderslag,» sade han slutligen, i det han stannade och stälde sig framför hustrun, »ett fullkomligt dunderslag. Jag kan inte heller dölja sanningen för dig, och den är, att, om Etty nu bryter med John, så — vore det den största olycka, som kunde hända oss alla, oss *alla*.»

»Jag förstår dig inte,» svarade frun med sväfvande röst.

»Jo, hustru, du förstår mig fullkomligt,» inföll Verle högtidligt, »du förstår lika väl som jag, att det . . . det blir svårt . . . ja . . . rent ut sagdt . . . nästan omöjligt att nu bryta med John . . .»

»Du menar . . . således . . . att . . .»

»Ja, jag menar det. Jag menar, att jag står i . . . i . . . tacksamhetsskuld till honom . . . att han . . . gifvit . . . allnog, det är saker som man inte glömmar. John är en gentleman i ordets bästa bemärkelse . . . det kan jag säga dig . . . Rent ut . . . utan honom stode jag ej, der jag nu är . . . och att nu bryta med honom, skulle . . . skulle . . . ja, det är helt enkelt omöjligt,» fortfor han och gjorde en afvärjande rörelse med handen, »komplett omöjligt . . . *jag* kan åtminstone icke vara med om det. Jag ber dig därför, Helena, underblås inte Ettys . . . hm . . . hvad skall jag kalla det? . . . fantasier? . . . gör tvärtom allt hvad du kan för att förlofningen ej skall brytas . . .»

»Äfven om offret skulle bli Ettys lif?» invände frun med låg, darrande röst.

Direktören blef otålig; sådana dystra, högstämda föreställningar verkade för ögonblicket afkylande på hans känslor.

»Ta . . . ta . . . ta,» svarade han, och sorglösheten fick plötsligen åter makt öfver honom, »prat . . . fruntimmershistorier . . . sannerligen ingenting annat! Tror du att flickan, som före sin sjukdom var nöjd och glad och lycklig, nu helt oförmodadt blifvit en martyr, som håller på att dö af . . . af . . . ja, sannerligen jag vet af hvad? Det är ju nonsens, kära mamma, ingenting annat än nonsens. Ingenting har förändrats, ingenting *kan* ha kommit emellan dem . . .»

Fru Verle lade sin hand på mannens arm liksom för att hindra honom att fortsätta.

»Jo, min vän, någonting har kommit emellan dem, något som förändrar allt...»

»Och hvad då?...»

»Ettys hjerta är fäst vid en annan.»

Verle stirrade på sin hustru och framsträckte begge händerna med den mest häpnadsväckande min.

»Jag står som ett lefvande frågetecken... inte kan väl vår gamla, hederliga doktor heller...»

»Nej, Anton, tala inte så der nu,» afbröt frun, då Verle, drifven af ett behof att nedtysta den djupa oro han i sjelfva verket kände, började anslå en skämtsam ton; »tro mig, det är inga fantasier jag talar om, det är allvarligt och verkligt. Etty var fäst vid... vid... någon annan, redan innan hon förlofvade sig med John, fast hon ej sjelf förstod det...»

»Och denne andre... hvem är det?»

Frun tvekade ett ögonblick; det föreföll henne, som om hon beginge en ogranlagenhet genom att högt uttala den hemlighet Etty så skygt bevarat.

»Malte,» sade hon slutligen med låg röst.

»Malte?» upprepade Verle med en grimas och en eftertrycklig knyck på hufvudet, »omöjligt, mamma lilla, komplett omöjligt! Nej, nu har du inte psykologisk blick! Malte, hennes gamla lek-kamrat, som hon gnabbades och slogs med, Malte, som för en kvinna med hennes ytterst romantiska natur måste framstå som någonting gammalt och vant ungefär som föräldrar och syskon, som man

håller af, men inte vidare. Nej, kära hustru, der har du gissat orätt... Gud ske lof...»

»Jag har inte gissat, Anton, för hon har sjelf erkänt det...»

»Så-å... jäså. Nå, låt oss antaga att så är, hvilket du måste tillåta mig att i det längsta betvifla, ty man kan i sådana fall bedraga sig sjelf, — men låt oss, som sagdt, antaga det, så hvad betyder i sjelfva verket ett sådant der — svärmeri, för något annat kan jag inte kalla det? Hur många ha fått gifta sig med sitt första barndoms-tycke? Hvem har inte svärmat för någon, innan man fann den, som skulle bli ens lifs följeslagare eller följeslagarinna, som skulle skänka en lifvets verkliga lycka?» Här blef direktörens röst osäker, och tårarne kommo honom i ögonen. »Dessutom, tro mig, hustru, ETTY skulle aldrig bli lycklig med Malte, hennes veka, glada, känsliga natur skulle nedtyngas af det småaktiga i Maltes för öfrigt *högst* förträffliga karaktär. John deremot kommer att göra henne lycklig — det är min fasta öfvertygelse. Hans storslagna, fria blick öfver lifvet och dess förhållanden, hans naturliga glädtighet — och glädje är någonting, som ETTAN behöfver, lika mycket som en blomma behöfver sol — allt gör honom just till en passande man åt ETTY!»

»Det är möjligt — jag tror det till en viss grad, men om hon nu icke älskar honom, om hela hennes hjerta är fäst vid en annan — —»

»Ja, då kan jag inte annat än beklaga henne och oss alla,» svarade Verle med ett plötsligt om-

slag till högtidlig dysterhet. »*Kan* hon inte ut-
härda den här förlofningen, som för ett par måna-
der sedan var hennes högsta lycka, kan hon inte
försaka sin egen egoistiska lycka så mycket, att
hon afstår från en... ett svärmeri, som troligen
är glömdt om någon tid... ja, må hon då göra
slut, och må stormen bryta lös öfver vårt hem!
Men *kan* du, utan att Etty offras — ty Gud be-
vare mig att låta mitt barns lycka bli priset för
hvad jordiska fördelar det än må vara! — men kan
du genom kloka, lämpliga råd och varningar hindra
brytningen, så gör det, det är mitt sista ord!» —

Ett par veckor af den tid Smith skulle till-
bringa i Malmö hade förgått, utan att Etty för-
bättrats, snarare tvärtom. Hon var fortfarande
så svag, att hon ej kunde gå utan stöd, och den
minsta sinnesrörelse kom henne att falla i nervösa
skakningar. Hvarken färg eller former ville åter-
komma; hon var som en blomma, hvilken blifvit
så knäckt, att hon ej mera kan blomstra upp.
Läkarne, som ånyo samlats för att öfverlägga, stodo
rådlösa inför detta fall, som de ej kunde förklara på
annat sätt än att ett själslidande var med i spelet.

Från Smith kommo oupphörligt blommor, pre-
senter och läckerheter. Ibland buros de in till
Etty; den unga flickan kastade en likgiltig blick
på den praktfulla buketten, smakade på konfekten
eller frukterna och sköt så alltsammans ifrån sig.
Smiths ständiga bref och telegram måste syst-
rarna besvara, ty de vågade ej oroas Etty med att
tala derom.

Slutligen en dag skref Smith, att han i nästa vecka skulle komma till Stockholm; han kunde ej längre kufva sin längtan efter Etty, som han hoppades skulle vara frisk och glad igen, trots de mindre gynsamma nyheter han regelbundet fått emottaga.

Etty tog underrättelsen om Smiths ankomst mycket lugnt. Då modern på det mest finkänsliga sätt började tala om framtiden, om hvar de skulle vistas på sommaren, om Smiths förslag att resa utomlands etc., och slutligen ryckte fram med sjelfva hufvudpunkten: att han snart skulle komma dit, sade Etty icke ett ord, utan såg så likgiltig ut, som om alltsammans angått hvem som helst utom henne.

»Mamma,» sade hon slutligen tankfullt, »vill du riktigt sanningsenligt säga mig om du tror.. att... att... ifall jag... bröte med John... om du tror, att pappa skulle tycka illa om det... jag menar, om du tror, att det skulle göra honom någon... sorg... bekymmer... ja, du förstår hvad jag menar,» tillade hon med ett djupt, flämtande andetag och sjönk utmattad ned på bädden.

Fru Verle reste sig upp och gick några steg bort ifrån dotterns säng.

»Mamma svarar inte!» utropade Etty med feberaktig otålighet och satte sig ånyo upp i bädden, »men mamma, jag vill...»

»Min flicka,» afbröt modern, i det hon kom fram till sängen, satte sig på dess kant och fattade Ettys händer, »du skall inte plåga dig med sådana

frågor och tankar. Om du tror, att du inte blir lycklig med John, om du tror, att du inte kan öfvervinna den andra känslan, då, mitt barn, låt ingenting annat inverka på dig, följ ditt hjertas röst, min Etty, men förhasta dig inte, vänta tills du blir frisk... nu kan du inte...»

»Mamma lilla,» afbröt Etty med ett så oroligt uttryck, att modern förskräckt sökte göra slut på samtalet, »nej... nej... jag vill tala... men hvad var det... ja... allt det der har jag inte bedt mamma säga... allt det der vet jag ändå... Jag bara vill, att du skall säga en enda sak: skulle det *skada* pappa, tror du, om jag bröte med John? Jag orkar inte säga allt hvad jag menar, men du förstår det ändå, inte sant? Hans rike-dom... och pappas affärer... och allt det, du vet... Nå, mamma svarar inte?»

Nej, fru Verle kunde icke svara; efter det samtal hon nyss haft med mannen var det henne omöjligt att säga: »jag försäkrar dig, att det ej skulle skada honom;» och lika omöjligt var det ju att erkänna, att en brytning med Smith kanske vore det samma som familjens ögonblickliga undergång.

»Mamma!» ropade Etty, med hela sin utmerglade kropp skakande af sinnesrörelse, »om du inte svarar mig... så... bara ett enda ord... har pappa... jag menar... gör det någon nytta... om jag... hjälper han pappa... bara ja eller nej...»

Nu kunde icke fru Verle uthärda längre. Hon föll på knä vid sängen och gömde sitt ansigte vid Ettys bröst.

»Min älskade flicka,» snyftade hon halfhögt, »sönderslit inte mitt hjerta med sådana frågor. Bryt din förlofning, om du tror att du blir olycklig, men framför allt... låt oss nu sluta att tala... om du håller af mig, Ettan... så försök att jaga bort de här tankarne... se så... skall jag berätta någonting för dig»...

Hon fattade dotterns händer, tvang sig till ett uttryckslöst leende och började nervöst och jollrande tala om likgiltiga småsaker för att dermed lugna Etty.

»Lilla mamma,» afbröt slutligen den unga flickan, då hon en stund tålmodigt lyssnat på dessa hvardagliga meddelanden, mot hvilka moderns skälfvande händer och tårade ögon bildade en så skärande motsats, »för din skull vill jag vara lugn och inte mera tänka på saken. Jag vet i alla fall nu hur det är... man måste underkasta sig sitt öde... Berätta mig nu en saga... helst en sorglig... det är så ljuft att ligga och somna in dervid»...

Hon drog en lång, djup suck och tillslöt ögonen, under det modern började berätta. Då och då blef rösten osäker, snyftningarna ville bryta sig fram, men hon kväfde dem och fortsatte med låg, entonig röst, ända tills hon märkte, att Etty inslumrat; då drog hon sin hand ur hennes och lemnade rummet.

Under de nu följande dagarne aftynade Etty på ett så märkbart sätt, att till och med den mest förhoppningsfulla af hennes anhöriga måste erkänna, att tillfrisknandet gick baklänges. Hennes ögon återfingo samma slutna, inåtvända blick, som de haft strax efter sjelfva sjukdomens häfvande; allt hvad hon möjligen tagit igen af hull och färg försvann, och endast genom öfvertalningar kunde hon förmås att intaga den nödvändigaste födan. Hon ville icke heller mera gå omkring i rummet; på moderns och systrarnas böner svarade hon blott, att hon icke orkade, och hennes vacklande steg, då hon om morgnarne flyttade sig ifrån sängen till hvilstolen, vederlade ej detta påstående.

Och nästan hela dagen låg hon tyst, försjunken i drömmar, hvilka med smärtans förrädiskt sugande makt drogo henne djupare och djupare ned i något tyst, mörkt, der hon förlorade sig sjelf i en nästan ljuf känsla af dödens närhet.

Hon tyckte ej om att störas i dessa drömmar; föräldrarnes och syskonens sällskap endast tröttade henne. »De förstå mig inte,» tänkte hon, då hon frånvarande lyssnade på deras prat, »de veta inte att jag skall dö... och, ack, hvad bryr man sig då om hur människorna säga och göra... det är mig alldeles likgiltigt... Dessutom, är det möjligt, att världen fortfarande ser ut som den gjorde för länge sedan, då jag var frisk och kunde gå ute... har den inte förändrats... är det möjligt, att människorna jaga efter nöjen och arbeta och släpa som

förr? Hur kunna de vara så dåraktiga, då man ändå måste . . . jag skulle vilja tala om för dem . . .»

Och detta mörka, tysta, som, utan form, utan namn, oupphörligt rör sig i hennes fantasi, växer, utvidgar sig mer och mer . . . Hon känner hur hon sjunker ned deri, hon känner hur hon dör . . . Det är ingen fasa, ingen smärta, endast tomhet och hvila . . . men genom denna tomhet vibrerar, underligt och vemodigt, likt en hemlighetsfull ton i nattens tystnad, ett afskedsord från Malte: »farväl, Ettan . . . farväl!»

»Hon *vill* inte lefva,» sade doktorn, en gammal vän i familjen, som skött Etty sedan hon var liten, »det själslidande, som tär på henne, gör att hon finner en njutning i att ge efter för sin mer och mer öfverhandtagande svaghet, och i hennes nuvarande tillstånd spelar viljan en stor roll. Allt hvad jag ger henne tjenar till ingenting, så länge hon sjelf gör motstånd.»

Dyster och sluten gick direktören omkring i rummen; hans sorglöshet, som så länge uppehållit honom, tycktes nu gifva vika, likt en fjäder som af för mycket nyttjande slutligen springer sönder. Han hade för längesedan erkänt, både inför sig sjelf och hustrun, att denna haft rätt i sitt antagande om Ettys själstillstånd. Ett par gånger hade han äfven talat vid den unga flickan härom, gråtit, bedt henne säga hvad det var som tryckte henne, och slutligen uppmanat henne att bryta förlofnin-gen. Men då blef Etty ifrig och otålig.

»Älskade pappa, plåga mig inte, gör ingenting åt saken . . . tro mig . . . det är bäst som det är . . . Skrif till John och hälsa honom vänligt ifrån mig . . . jag orkar inte sjelf, annars skulle jag göra det . . . nej, jag har ingenting emot honom . . . tvärtom, jag håller af honom . . . han är god . . . ja . . . han är god . . . mycket god . . .» upprepade hon drömmande.

Föräldrarna kunde således icke taga några mått och steg i afseende på förlofningens brytande; de endast skrefvo till Smith, att om han nu komme till Stockholm, finge han bereda sig på att ej få träffa Etty, som af doktorerna fortfarande ansågs allt för svag för ett återseende. — —

Ute i affärsverlden, i sällskapslifvet och på klubbar hade man vid denna tidpunkt ånyo börjat prata om Verles osäkra ställning. Här och der uppstego äfven, likt nyckfulla kastvindar, som ibland stormade, ibland voro alldeles tysta, rykten om en snart inträffande bankskandal, hvarest icke endast Verles, utan äfven hans brors och flere andra affärsmäns namn voro inblandade. I Felicia höll man en sträng kontroll på direktören, och det talades om en snart förestående grundlig revision af bolagets ställning.

Utan att Verle visste för hvilka misstankar han var föremål, kände han dock, att den så länge svigtande marken nu höll på att remna under honom.

Bolagets medel hade han på sista tiden icke rört; han anade att han hade vakande ögon fästa

på sig, och som han med en fanatisk envishet i det sista fasthöll hoppet att på ett eller annat sätt komma ur klämman, ville han i detta fall iakttaga en viss försigtighet.

Hans stöd och hopp under senaste tiden var Ettys förlofning. Smith hade också ett par gånger lånat honom de summor han på sitt vanliga oförskämdt fryntliga sätt begärde; visserligen var Smith allt för klok för att träda i något slags affärsförbindelse med sin blifvande svärfar, men det betydde så föga för honom att bli af med några tusen kronor, och han var angelägen om att Verles ställning skulle hålla ihop, åtminstone tills Etty blifvit hans hustru. Detta visste direktören, och han förstod att med sin älskvärda slughet draga vaxel derpå.

Men nu skulle detta sista stöd brista. Han insåg, att förlofningen i sjelfva verket redan *var* bruten, fastän Ettys nuvarande svaghetstillstånd gjorde hvarje kraftåtgärd omöjlig. Blefve Etty frisk, så skulle hon, förr eller senare, göra slut på en förbindelse, som hindrade henne att blifva lycklig med den hon älskade, — skulle deremot sjukdomen få en sorglig utgång...

Han kunde ej tänka till slut föreställningen att mista Etty; snyftningarna stego honom kväfvande uppåt halsen.

Men hvart han än blickade, såg han, för första gången i sitt lif, endast ogenomträngligt mörker. Det föreföll honom, som om öfver hans hem, nyss så gladt, så lyckligt, samlat sig ett tungt moln,

laddadt med åskor af sjukdom, död, fattigdom och förtviflan. Molnet har ännu icke urladdat sig, det endast sammanpackar sig tätare och tätare och sänker sig längre ned . . . Det är ögonblicket före stormens utbrott . . . då och då höres en hemsk susning, kännes en skälfnings genom luften . . . allt lefvande söker fly undan, och ensamheten träder fram så underligt hörbar, som om den vore ett lefvande väsen . . . några stora droppar, tunga och fulla som förtviflans tårar, börja falla . . . och så . . .

Han sitter vid sitt skrifbord med pennan i hand. Han vet, att det förestår en revision, och att till dess »lånet» måste vara inbetaldt. Framför honom ligger ett nyss påbörjadt bref: »Min käre John! Etty har bedt mig säga dig, att hon tänker på och längtar efter dig, fastän hon sjelf icke orkar skrifva. Hon är tyvärr fortfarande mycket svag, men vi sätta vårt hopp till sommaren — både den i naturen och i hennes eget unga lif. I förbigående, min käre son, måste jag . . .»

Men han kan ej skrifva längre. I hans inbillning framträder oupphörligt det der stora, hemska molnet . . . han ser de tunga, olycksbådande regndropparne, — det är hans tårar, som falla på papperet och utplåna hvad han skrifvit. Han rifver sönder papperet, tar ett nytt, torkar sina glasögon och börjar skrifva igen: »Min käre John! Jag går rakt på saken, säker på att du ej tycker illa om . . .»

Dock, hvad tjenar egentligen allt detta till? Molnet måste ju urladda sig, det är en naturnöd-

vändighet, mot hvilken han ej längre kan kämpa. Han kastar ifrån sig pennan, lutar hufvudet i handen och börjar tänka, genomgår det förflutna, vänder steg för steg tillbaka till utgångspunkten för dessa förskräckliga irrgångar. Ja, så är det, *den* omständigheten, *det* tillfället, hade de ej varit just som de voro, och hade icke sedan andra, ännu ogynsammare tillfällen tillkommit... så skulle det nu sett annorlunda ut... Slumpens lek alltsammans... ett litet sandkorn mer eller mindre under hjulet, och derpå beror det kanske om vagnen stjelper eller ej... Och så finnes det människor, som hålla tal om »den inre kraften» och »herre öfver mitt öde» och liknande granna fraser! Ja, fraser, men ingenting annat! Är jag herre öfver mitt öde, då jag inte kan bestämma så mycket som att hindra ett sandkorn från att stjelpa omkull mig i dyn?... Prat, nonsens... alltsammans...

Plötsligen hejdas han i dessa tankar, som förorsakat honom ett visst bittert välbehag; med eller mot sin vilja måste han släppa sina högstämnda, filosofiska betraktelser öfver »sandkornet» och den »omkullstjelpa vagnen» och vända tankarne åt annat håll, djupare ned, in i sig sjelf. Och der ser han, skoningslöst upplyst af sanningens ljus, andra »omständigheter», icke så förmildrande som de, hvilka han nyss betraktat: fåfänga... njutningslystnad... slarf... galna, hufvudlösa spekulationer...

Ja, dessa äro de omständigheter, de ogynsamma förhållanden, som knutit sig samman till det nät af

olyckor, ur hvilket han nu icke mera kommer loss . . . Han stiger upp och börjar gå af och an genom rummet . . . Så är det . . . hvarför gyckla? Hvarför spela komedi inför sig sjelf?

Han känner plötsligen ett behof att ropa ut sin uselhet för människorna, afslöja alla sina karaktersbrister, uppenbara den hemlighet han gömmer på . . . varna . . . predika för alla dem, hvilka frestas att hemfalla åt samma synder och svagheter som han. Den smak för det skådespelaraktiga, som ligger i hans natur, tar ett oförmodadt utbrott; han gråter, vrider händerna och håller inom sig långa, gripande tal: »barn, barn . . . tagen exempel af mig . . . lären er, att fåfängan är en makt, som undergräver det solidaste hus . . . mina vänner . . . ni som ännu kunna se hederligt folk i ögonen utan att blygas . . . hvad var det som störtade mig? . . . Derför . . . därför . . . innan det är för sent . . . hejda er . . . låt mig vara en varning, som räddar er på vägen till det sluttande planet . . .»

Snyftande kastar han sig ned i soffan; dessa föreställningar, att han genom sitt exempel skall kunna varna och rädda, gifva en viss lindring åt hans förtviflan, en välgörande bismak af martyrer åt hans bittra sjelfanklagelser.

Slutligen stiger han upp ur soffan, sätter sig ånyo vid skrifbordet och återvänder till sin första kretsgång af dystra tankar. Men då reser sig, likt ett hastigt uppdykande spöke, framtiden för hans inre syn, — och då först griper honom förtviflan i hela dess styrka . . . Börja släpa och arbeta på

nytt . . . omöjligt! Han gräfver i sitt inre . . . han tummar på hvarje själskraft, hvarje förmåga att lefva och verka, för att känna om der ännu fins lif och spänstighet . . . Nej . . . öfverallt dödt, slapt, som förlamade muskler . . .

Förakt . . . skam . . . fängelse . . . allt detta tyckte han sig kunna uthärda . . . men fattigdomen sedan . . . alla småaktigheter, alla nålstyg, som väntade honom . . . arbetet utan intresse, utan hopp om framgång, om människornas bifall . . . Och hvad för arbete? . . . Börja från början igen med en grånad hjessa, en bruten kropp . . . ett sinne, tomt på alla illusioner, allt hopp . . . Omöjligt . . . omöjligt . . .

Det var inför denna tafla han stupade omkull; så länge han blott tänkte på de första, omedelbara följderna af sina felsteg, hade han ännu krafter att stå upprätt; men att börja om sitt lif, streta upp för backen igen, det föreföll honom så outhärdligt, att han med ett föraktfullt hånlöje tvärt vände ryggen åt denna föreställning.

»Framåt, det är lifvets lag,» mumlar han högstämtdt, »spärras vägen af öfverstigliga hinder, så . . . så . . . hellre än att jäfva lagen och vända tillbaka . . .»

Nej, ännu måste ett sista försök göras. Han vill skriva till Smith, omtala *allt* för honom, bedja honom för Ettys skull rädda familjen från säker undergång. Med ett plötsligt uppflammande lefnadsmod griper han pennan och börjar tredje gången: »Min käre John! . . .»

I detsamma öppnades dörren, och fru Verle inträdde på ett för henne ovanligt lifligt sätt. Hon hade icke heller det sorgsna uttryck, som under sista tiden varit oskiljaktigt från hennes ansigte; ögonen glänste, och på kinderna brunno röda fläckar.

Direktören vände hastigt om brevet i portföljen och såg upp på sin hustru med ett väl speladt uttryck af glad förvåning.

»Hur är det, mamma,» frågade han, halft småleende, »du ser så . . . så . . . hur är det med Ettan?» tillade han, och ett skimmer af verklig känsla öfverfor det konstlade uttrycket i hans ansigte.

»Jo, Gud vare lofvad!» utropade frun ifrig och upprörd, »nu ser det ut, som om Han skulle låta oss få behålla henne! Vet du hvad jag har gjort . . . ack, det var Gud som ingaf mig detta! Jag har sjelf talat med Malte . . . berättat honom allt . . . ja, kanske inte allt . . . men ändå låtit honom förstå hur Etty sörjde. Han har just nyss varit inne hos henne, han talade med henne vänligt som förr . . . och, vet du, det var som om hon plötsligen lefvat upp igen . . . Hon sofver nu . . . lugnare än hon gjort på länge . . . Stackars Malte . . . han grät så, när han kom ut ifrån henne . . . ack, han håller nog af henne, jag är säker derpå . . . och det här missförståndet skall skingras . . . Men, ser du, min vän, *nu* känner jag tydligt att förlofningen med John *måste* brytas, och att det är *vi* som skola bryta den. Etty sjelf kommer aldrig att göra det . . . ännu är hon för svag att kunna fatta

något beslut; hon kan bara *känna* den här förbindelsen som ett olidligt tvång, som hindrar hennes tillfrisknande . . . Det är vi som måste komma till henne och säga: 'du är fri', och jag vet, att detta ord skall återge henne helsan . . . har jag inte rätt? . . .»

»Ja . . . jo . . . jo visst . . . alldeles . . . visst . . .»
mumlade direktören med en nästan förvirrad blick.

»Således, Anton,» fortfor frun, som i sin ifver icke gaf akt på mannens underliga uttryck, »skrif till John, skrif redan i afton och säg honom allt . . . låt oss ej längre föra honom bakom ljuset . . . det är bäst, att han aldrig mera kommer hit . . . det är ärligare att säga rent ut . . . Och när nu vårt beslut är fattadt och du har skrifvit, skall jag visa Etty ditt bref och bedja henne om ringen . . . och jag *vet*, att hon skall känna endast tacksamhet öfver hvad vi gjort.»

Direktören reste sig upp och förde långsamt handen öfver pannan. Glädjen öfver dotterns förbättring och den svindel, som grep honom vid att så plötsligt se afgrunden, mörk och ohöljd, gapa emot honom, var öfverväldigande. Med ett otydligt, förvirradt utrop vände han sig ifrån hustrun och började rifva bland papperen på skrifbordet.

»Ja . . . ja . . . du har rätt . . . jag skall skriva . . . skriva . . . redan i afton . . . se här,» och han tog upp och visade henne det påbörjade brefvet, »jag har just skrifvit till John . . . jag har redan insett, att vi måste . . . se här: 'Min käre John! Etty ber

mig helsa och säga . . . ' ja Gud ske lof, att det blir slut . . . blir slut . . . »

Han satte sig ned, fubblade med pennan och började halfhögt stafva: »Etty ber mig helsa . . . »

Frun tog pennan ifrån honom, sköt undan brefvet, lade sina armar kring hans hals och såg honom stilla och allvarligt in i ögonen.

»Och nu, min älskade vän, låt oss modigt taga emot det slag, som väntar oss! Icke sant, du vill sluta det här förfärliga spelet och göra rätt och klart för dig och sedan med oss börja ett nytt lif af arbete och försakelse — ett lif, som, hur svårt det än blir i yttre afseende, ändå aldrig skall kunna bli olyckligt, så länge vi ha hvarandra och älska hvarandra . . . »

Verle reste sig upp med en fast hållning. Hustruns ord gjorde honom lugn och kall. Verkligheten stod ånyo framför honom med sitt obarmhertiga kraf på ett snart afgörande.

»Ja, Helena, du har rätt, det *kan* icke längre hålla samman — stormen måste bryta lös . . . »

»Det blir då cession?» hviskade frun blekande, »du slutar med detta . . . detta . . . du lofvar mig ju det?»

»Jag lofvar aldrig, det, vet du, hör till mina grundsatser,» svarade han med något af sitt gamla skämtsamma uttryck, som i denna stund på ett pinsamt sätt afstack mot den dystra glansen i hans ögon; »men jag skall vidtaga mina mått och steg, på det att allt må ordnas till det bästa. Jag reser bort i morgon . . . på ett par dagar . . . för affä-

rer... och sedan... sedan... skall jag afskicka brevet till John, säg Etty det...»

»Hvart reser du?» frågade frun, plågsamt berörd af denna underrättelse.

»Ned till Boserud. Du vet, att jag och disponenten haft affärer med hvarandra...»

»Och hvad vill du honom nu?» envisades frun misstänksamt. »Jag ber dig, gör inte flere försök att hålla dig uppe... det blir värre och värre med hvar dag som går...»

»Bara det här sista, hustru, sedan ingenting, ingenting mera! Ack, tro mig, om jag envisas med den här resan, så är det icke på mig själf jag tänker... jag vill göra det bättre och lättare för er... tro mig... det är ytterst motivet för mitt handlingssätt, äfven om verlden kommer att döma mig annorlunda. Men verlden... verlden... menniskorna som komma att döma... ljuga... skvallra... o, jag ser hur mitt stackars namn sönderstyckadt, nedsudladt, kastas ifrån hus till hus i hela Stockholm... bland alla mina så kallade vänner... Vänner! Ack, ingen enda af dem vet, ingen enda skall förstå de här kvalen... tysta, inre kvalen, med hvilka man betalar hvarenda en af sina dåraktiga handlingar!»

Tårarne bröto fram i hans ögon, och hufvudet sjönk trött ned mot hustruns axel.

»Min älskade man,» sade hon, i det hon ömt smekte hans hår och händer, »tro mig, när du en gång känner, att det förflutna är 'betaldt', som du säger, betaldt med den ånger och smärta,

som förmår att *rena*, då skall allt bli bättre och hela lifvet ljusna. Och om min kärlek, min hängifvenhet . . . »

»Goda, älskade hustru!» utropade han afbrytande, i det han med häftighet tryckte henne mot sitt bröst, »tack för all din kärlek . . . all din förlåtande kärlek . . . tack . . . tack . . . kan den . . . kan den verkligen borttaga min skuld till dig . . . »

»Skuld? Till mig, Anton, har du ingen skuld . . . Då kärlek delar bördan lika . . . i allt . . . kan ordet skuld ej förekomma.»

»Tack, tack!» fortfor han i högsta sinnens rörelse, »du förlåter mig då allt — alla sorger, alla bekymmer jag drar öfver dig . . . »

»Allt. Det fins inga sorger, inga bekymmer jag ej är färdig att dela med dig! Du skulle ej kunna göra mig något ondt, som jag ej förlåter.»

Han svarade ej. Ett otydligt mummel, någonting likt en i suckar kväfd bön, bröt fram mellan hans läppar; han tryckte en lång kyss på sin hustrus panna, sköt henne sakta ifrån sig och återvände derefter till sitt arbete vid skrifbordet. —

Verle ämnade resa med nattsnälltåget, och vagnen, som skulle köra honom till Centralstationen, stod redan vid porten och väntade. Hans saker voro nedburna, och han sjelf hade gått för att säga farväl åt farmor, Etty och Anna. Familjens öfriga medlemmar skulle följa honom ner.

Farmor satt som vanligt och stickade, under det hennes gamla Mina, ett mellanting af vän och trotjenare, höll på att lägga in tvättkläder, som hon nyss öfversett och lagat. Men så snart Verle kom, lemnade Mina rummet; hon förstod, att direktören skulle taga farväl af sin mor och att han då helst ville vara ensam med henne.

»Ja, du kommer väl igen om ett par dagar, tänker jag?» frågade farmor, sedan Verle sagt några ord om den förestående resan.

»Jag vet inte, jag kan ingenting bestämma i förväg,» svarade direktören, i det han fattade moderns hand och förde den till sina läppar, »adjö nu, kära, lilla mor . . . lef väl . . .»

Hans ansigte var blekt och upprördt, — en underlig motsats till det lugn, hvarmed modern besvarade hans afskedstagande. Hon hade aldrig varit hjertnjupen af sig, och nu på ålderdomen fordrades det något mera än ett par dagars skilsmessa för att sätta hennes känslor i rörelse.

»Adjö, min kära Anton,» svarade hon med en vänlig nick, »ja, var nu ändtligen rädd om dig . . . de der natt-tågen, dem tycker jag då inte mycket om . . .»

»Det är inte farligt, mamma,» svarade Verle på sitt vanliga skämtande sätt, »jag skall säga åt dem att köra försigtigt . . .»

»Toker!» svarade gumman skrattande och slog sonen öfver fingrarne med strumpstikan.

Direktören skrattade också, reste sig upp och såg sig omkring i rummet med en lång blick. Derefter gick han in i moderns sängkammare, tog ned faderns porträtt från väggen, sköt upp glasögonen i pannan och betraktade en stund de välkända, karakteristiska dragen . . .

Den gamle, hederlige, arbetsamme bryggaren, hur hade han icke knogat ihop sten på sten af denna byggnad, som inom kort skulle ligga i grus och spillror! . . . Hur barsk han såg ut, den gamle herrn, i sina styfva fadermördare! Det var, som om han rigtat en mörk, hotande blick på sonen . . .

Direktören hängde tillbaka porträttet, gick hastigt ut i det andra rummet och kysste modern ännu en gång på handen och pannan.

»Adjö, mamma!» ropade han, då han stod i dörren och vinkade med handen åt modern, »adjö, min kära, gamla gumma!»

»Adjö, min gosse!» svarade hon och nickade vänligt tillbaka.

Derefter återtog hon sitt arbete, började så undra om Verle tagit pelsen med sig, skickade ned Mina för att göra sig förvissad derom och fortsatte sedan, nöjd och belåten, sin stickning, ända tills det var tid att gå och lägga sig.

Direktören sprang hastigt utför trappan och in i flickornas rum för att säga farväl åt Etty.

Den unga flickan slog sina armar kring faderns hals med något af den forna lifligheten och tryckte sig ömt intill honom.

»Älskade pappa,» hviskade hon, »kom snart tillbaka, så lofvar jag att försöka bli frisk igen!»

Fadern lossade sakta hennes armar från sin hals, kysste henne flere gånger på pannan och kinderna och lade henne derefter ned i stolen. Han var blek som ett lik, men fullkomligt lugn.

»Tack, min flicka, tack,» svarade han med ett flyktigt småleende, »låt se, att du håller ord!»

Derefter kysste han Anna, såg sig oförmärkt omkring i rummet, stannade ett ögonblick på tröskeln för att ännu en gång nicka åt de begge flickorna och gjorde sedan, under förevändning att han glömt något i sitt rum, ett slag genom våningen.

Ingen följde honom; frun och Sigrid hade gått ut i tamburen för att kläda på sig. Med snabba steg gick han omkring öfverallt, stannade några sekunder i sängkammaren och kastade en blick in i alkoven, der den breda tvåmanssängen stod färdig till natten. En rysning genomilade honom, då han såg denna bädd, den föreföll honom hemsk, dystert som en likkista. Han vände sig hastigt bort och skyndade vidare . . .

Minnen, scener ur det förflutna hvirfla förbi honom, utan sammanhang, jagande hvarandra . . . Der . . . der i skänkdörren står hans hustru . . . kring det stora, runda bordet framskynta en mängd barnahufvuden, i hörnet står en tänd gran . . . Ettys luftiga barnagestalt dansar förbi honom . . . »o, pappa, hvad det är *förskräckligt* roligt att det är jull!» . . . en skymningsbrasa flammar i kakelugnen . . . Det rör sig, det hviskar öfverallt i våningen . . . hela detta rika lif af lycka, af kärlek och hängifvenhet, som lefvats härinne, vimlar omkring honom, smeker honom, sluter honom i en sista omfamning. Men han lössliter sig derur, de ljufva minnena fly förskräckta för den dystra, kalla blicken ur hans ögon; omkring honom blir tyst och tomt; han skyndar ut i tamburen, der hustrun och barnen färdigklädda vänta honom, och derefter, utan att se sig tillbaka, ned till vagnen. — —

Kusken fick köra i rask fart, ty afskedstagan- det hade räckt så länge, att tiden var knapp. Då de kommo till stationen, ringde det till tågets afgång; mycket folk skulle resa, och följaktligen var

rörelsen härnere stor. Verle köpte brådskande sin biljett, under det den öfriga familjen gick för att leta ut en passande kupé, — och då man slutligen, efter att några ögonblick ha sprungit af och an, funnit en lämplig plats, var tiden för tågets afgang inne. Verle hann blott att sluta sin hustru och sina barn i en hastig omfamning, så sprang han in i kupén, och konduktören smälde igen dörren. Frun och barnen stodo nedanför och sågo upp till fadern; deras blickar sökte hvarandra ifrigt och kärleksfullt, under det de mekaniskt uttalade några betydelselösa frågor och anmärkningar. Då och då böjde han sig ut och tryckte deras händer.

»Du skrifver genast till mig?» upprepade frun för tredje eller fjerde gången och höjde sig på tåspetsarne.

»Ja . . . ja . . . ja . . .»

»Och dröj icke för länge borta . . . du vet hur svårt allting är nu . . .»

»Jag dröjer det kortaste jag kan; var säker på, att det icke är någon lustresa jag gör,» svarade han med ett vemodigt leende . . .

Nu äro alla dörrarna stängda, stationsinspektoren sträcker ut sin ena hand och hvisslar, signalen svarar ifrån lokomotivet, och tåget sätter sig i långsam rörelse.

Ännu en handtryckning, en kärleksfull blick, några sista ifriga rop: »adjö, adjö!» . . . så ökas tågets rörelse, afståndet utplånar de kära dragen, som ögat i det längsta söker fasthålla . . . ännu synas gestaltens konturer, slutligen upplösas äfven

de; man varseblir endast en otydlig rörelse, en näsduk eller en hatt, hvarmed det sista afskedet tillvinkas . . . och inom några sekunders förlopp ser man ingenting annat än ett jernvägståg, som ilar framåt, snabbt, omöjligt att hindra, likt en människa som, utan att se sig tillbaka, rusar emot sitt ödes fullbordan . . .

Frun och barnen gingo till fots hem; ett stycke från stationen träffade Fred en skolkamrat, så att modern och Sigrid blefvo ensamma. De gingo nästan hela tiden tysta, frun stödd mot Sigrids arm; begge voro de nedtryckta af dystra tankar, men de vågade ej öppet tala derom.

»Min flicka,» sade slutligen modern, då de närmade sig hemmet, »då jag går så här stödd på din arm, som känns så stark och fast, förefaller det mig, som om du skulle komma att bli mitt stöd i de sorger och bekymmer, som skola hemsöka dina föräldrar?»

»Jag? Älskade mamma, ack, hvad kan jag göra?»

»Mycket, mycket, mitt barn! Du vet, du förstår, inte sant, Sigrid, hvad vi nu komma att drabbas af . . . fattigdom . . . förödmjukelse . . .»

»Ja . . . ja . . . jag har anat det länge . . . länge . . . stackars pappa . . .»

»Ja, stackars pappa . . . Men ser du, mitt barn, då skall din starka, modiga själ hjälpa oss att bära, hålla oss uppe . . .»

»Mamma, lilla mamma,» hviskade Sigrid, hvilkens hjerta ville brista vid åsynen af den böjda,

trötta gestalten, som stödde sig på hennes arm, »allt . . . allt hvad jag kan göra för dig . . . o, om jag kunde lyfta allt ifrån dig och bära det ensam . . . mamma, kära lilla mamma . . .»

»Tack, mitt barn! Du kan ej tro hvad det skänker för en lindring att höra sådana ord! Ja, Sigrid, det är vår inbördes kärlek, som nu skall bli vår enda lycka, som skall hålla oss uppe, då allt ramlar för oss! En sådan kärlek är någonting att tacka Gud för!»

Sigrid var för upprörd att kunna svara; hon endast tryckte moderns hand, som hon hela tiden höll slutet i sin.

Efter några minuters tystnad fortsatte fru Verle:

»Jag har två gånger å rad haft en så underlig dröm. Jag tyckte, att det ringde på tamburklockan . . . dörren öppnas, och Lina kommer och säger, att Malte vill tala med mig . . . Jag skyndade ut . . . der stod han, mörk och sträng, som han ibland kan se ut . . . »Hvad är det? Hvad är det?» frågade jag. »Ett bref,» svarade han och lemnade mig ett hopviket papper. Jag kände en så förskräcklig ångest. »Skall du inte fråga efter Etty, Malte?» ropade jag. Men han bara helsade och gick. Och kan du tänka dig, precis samma dröm hade jag i natt . . . Är det icke underligt?»

»Åhjo,» svarade Sigrid halft leende, »men du tänker ju så mycket på Malte och Etty . . .»

»Jag vet ej hvaraf det kommer sig,» fortfor frun, »men jag har alltid haft liksom en aning, att Malte på ett eller annat sätt skall komma att

ingripa i vårt öde. Jag har alltid känt mig liksom dragen till honom, och ändå har jag varit . . . jag vet inte hvad jag skall säga . . . nästan skygg för honom . . . Ja, det är underligt . . . underligt . . .»

De voro nu framme. Sigrid öppnade porten för modern, och fru Verle gick tungt och långsamt uppför trapporna. Hur förändrad hon blifvit under denna vinter, — den hade helt och hållet tagit bort denna ungdomliga spänstighet i gång och hållning, som hon så länge bibehållit!

Det var en kall och blåsig afton i slutet af mars. Frampå natten öfvergick blåsten till en verklig storm; vinden skakade de nakna träden i den lilla trädgården utanför Verleska huset, svepte sig längs murarne och slog mot fönsterrutorna, så att det knakade i dem. Endast Fred sof sin orubb- ligen skolpojksömn, för alla de andra bortjagade stormen den redan af sinnesoro störda sömnen. Sigrid satt inne hos Etty, som då och då inslumrade, Anna hade lagt sig hos modern på faderns tomma plats.

Gång på gång komma häftiga stormilar jagande öfver huset, och för hvarje gång blifva de knakande ljuden mer och mer olidliga för de af oro uppskakade sinnena. Oupphörligt tycka de sig i stormen höra något öfvernaturligt, dess slag på rutan ljuda som oförklarliga maningar — dess hvirflande sus likt långa suckar, som berätta någonting förskräckligt utan namn, utan ord . . .

»Ack, om bara den här blåsten ville ta slut,»
hviskade fru Verle oupphörligt, i det hon satte sig

upp i bädden och lyssnade. »Hvarför, hvarför lät jag honom resa ensam? Hvad skall hända honom, hvar är han nu i detta rysliga väder? . . . »

»Lilla mamma,» hviskade Anna lugnande, »på jernväg brukar det ej vara farligt under storm . . . om det vore på sjön pappa farit . . . men nu hoppas jag ingenting skall hända honom . . . »

»Nej, det är sant . . . det är sant . . . Hvad skulle kunna hända honom, därför att det blåser litet . . . det är ju barnsligt af mig . . . men, ser du, mina nerver . . . de äro inte numera som förr . . . tyst! Hvad var det? Det var alldeles, som om någon bultat på porten . . . nu igen . . . Gud i himmelen . . . »

Hon ville störta upp, men Anna höll henne tillbaka.

»Nej, lilla mamma, det var bara ett af borden derute på torget, som blåste omkull; jag känner så väl igen det ljudet . . . »

»Ja, kanske . . . du har rätt . . . men, ser du, hvartenda ljud förskräcker mig, det går genom merg och ben . . . hör du . . . hör du hur det tjuter och hviner . . . hvar har jag läst, att under sådana här nätter föras de aflidnas själar . . . »

Med en djup, stönande suck sjönk hon ned på bädden och sammanknäpte krampaktigt händerna.

»Älskade mamma,» hviskade Anna, i det hon kröp intill henne och fattade hennes ena hand, »vill du inte försöka att vara lugn — — vill du inte vända dig till Gud . . . du vet ju, att Han vakar öfver oss alla . . . öfver oss här hemma och öfver pappa, hvar han än är?»

»Ja, mitt barn, jag vet det, jag tror det fullt och fast... men jag *känner* det inte... jag känner i den här stunden ingenting annat än oro och ångest för honom, som är ute, borta ifrån oss... inga böner hjälpa mig... Och du... du själf... kan du känna dig lugn... hjälp mig då att bli det... säg mig hur...»

Hon vred Annas hand mellan sina och stirrade frånvarande framför sig, som om hennes tankar ej kunnat följa med de ord hon uttalade.

»Lugn... ack nej... Men vet du hur jag känner mig? Alldeles som om jag vore på en upprörd sjö... och rundt omkring mig vore mörker och jag kände, hur jag måste gå till botten... Men en osynlig hand håller i min... jag ser den inte... jag bara känner den... Och jag tillsluter ögonen, och midt i min ångest tänker jag: bara jag kan hålla fast... Så är jag till mods, mamma, jag *känner* oupphörligt Guds osynliga hand... och jag vet, att Han skall föra oss i hamn...»

Fru Verle lutade hufvudet mot dotterns bröst och började sakta snyfta. Annas ord lugnade henne för en stund; men så grep henne ångesten ånyo, den hemska oro, som låg nedtryckt i djupet af hennes själ, hvirflade upp till fantasien och förenade sig med nattens namnlösa fador till ett oundvikligt olycksöde, som hårdare och hårdare klapade på dörren för att bli insläpt...

Och på detta sätt — än i tårar och bön, än i skälvande ångest, än halfslumrande och förföljd af ohyggliga drömmar, genomkämpar hon natten,

ända tills morgonen gryr och både hon och Anna falla i en tung, dvallik sömn. — — — — —

Emellertid jagar bantåget framåt i den halfskumma marskvällen, medan vårstormarna skaka upp jorden ur vintersömnen, och de första sprittningarna af vårlifvet skälfva genom naturen.

Verle sitter blek och tyst, inklämd i ett hörn af kupén; än stirrar han stelt och frånvarande framför sig, än sluter han ögonen under de dystert sammandragna ögonbrynen. Hans medpassagerare fälla då och då ett yttrande till hvarandra, men han känner ingen af dem, och de ha nog takt att icke tilltala den bleke, allvarlige mannen, hvilken hållning så tydligt utvisar, att han vill vara ostörd.

Hans tankar och förnimmelser ligga liksom i lager inom honom, det ena på det andra, och alla ha de ett så underligt, brinnande lif — det är som om ett feberaktigt pulsslåg pickade i hvar och en af dem. Först är det en tydlig, i ord uttalad tanke: »jag har ej många timmar igen, bantåget rullar närmare och närmare, timmarne bli kvarter, kvarterna minuter . . . stunden kommer . . .» Der bakom vimla bilder och minnen om hvarandra; än tvinga de sig fram genom tankarna, än trycker han dem tillbaka och börjar ånyo: »jag har ej många timmar igen . . . bantåget rullar närmare . . . timmarne bli kvarter . . .» Slutligen fins det inom honom ett nästan kallt betraktande af honom sjelf, ett slags kritik, som kommer honom att ibland hämma känslornas och tankarnes rörelse med ett: »hvad

är det jag gör? Skall jag inte hejda mig, det är inte för sent än? . . . » Men som svar härpå ljuder från en annan vrå af hans själ en trött, hård, utsliten stämma: »nej, jag kan icke. Jag vill icke . . . Jag är *slut*.»

Och för hvarje ögonblick blir han lugnare; en mäktig, förkrossande känsla af att det är hans öde, som drifver honom framåt, lägger sig döfvande öfver den oro, som vill framkvälla ur det förflutnas minnen; han *kan* ej längre vända om, en kugge i något förskräckligt maskineri har gripit honom . . . han ser redan hjulets rörelse . . . nästa gång det svänger omkring är han söndersmulad . . .

Målet för hans resa var snart hunnet; då tåget stannade efter något öfver en timmes färd, steg han ur, tog sin nattsäck, — den enda reseffekt han hade med sig, — och gick, kämpande med blåsten, nedåt landsvägen, som förde från stationen.

Han tycktes vara hemmastadd här, ty då han gått ett stycke, tog han af in åt skogen, der han, trots dunklet och vinden, som förblindande slog honom i ansigtet, letade sig fram på en smal gångstig.

Hela skogen var som ett haf i storm; än välttrade sig dess brusande vågor genom trädens kronor, än ilade de fräsande öfver dess toppar, än saktade de sig och bortdomnade i ett ängsligt susande inne i skogens djup. Så höjde stormen sig åter, skogen började skälfva, från fält och ängar rundt omkring, från bergshöjder, kommo stormilarne jagande, liksom i olika stämmor, i olika rytm, och

förenade sig till ett enda stort dån, likt en mäktig symfoni af röster från naturens lössläpta krafter.

Då och då sönderslet vinden molnen, och fullmånens ljus skimrade öfver de svigtande, af regn och snöslask fuktigt glänsande granarna. Verle stannade ett ögonblick och såg sig omkring i skogen, i hvars nyss så dystra skymning måuljuset plötsligen framkallade ett fantastiskt spel af skuggor och dagrar. En saga, som han läst i sin barn-dom, — en af dessa favoritsagor, som likt våra första böner aldrig gå ur minnet, — rann upp för honom. Skogens ensamhet en stormig natt . . . naturens klagande stämmor . . . ugglan som ropade i träden . . . och öfver allt detta månen . . . »månen som lyste i paradiset» . . . Månen . . . samma måne, som lyste öfver »kunskapens träd» och som skulle lysa sekler härefter, då han och hans sorgliga lefnadssaga voro försvunna, utplånade, mera spårlöst än ett sandkorn i hafvet . . . En outsäglig, befriande förnimmelse af hans egen litenhet, af tidens längd och alltets storhet grep honom och kom honom att nästan med ett småleende se framåt mot den annalkande dödsminuten . . .

I nära en timme vandrade han så, kämpande mot blåsten och allt emellanåt snafvande på uppstående, slippriga trädrötter. Det var bitande kallt i luften, och hans händer blefvo stelfrusna af att bära den tunga nattsäcken. Han hade vackra, hvita händer; af en tanklös instinkt satte han ned nattsäcken och började gnida dem för att icke få kyla i dem. Men i samma ögonblick insåg han hur

löjlig och onödig en dylik fruktan numera var; med ett vemodigt småleende ryckte han på axlarna, återtog sin börda och fortsatte vandringen.

Ändtligen kom han ut ur skogen; han gick ner en bit på landsvägen, så uppför en liten allé, hvarefter han öppnade en grind och var framme vid målet: sin lilla sommarvilla, som, belyst af den framträngande fullmånen, låg der död och tyst med sina tillskrufvade luckor.

Åsynen af villan förorsakade honom en häftig sinnesrörelse; han stannade, satte ifrån sig nattsäcken och lutade sig mot ett träd, under det han tog upp sin näsduk och torkade den af ångestsvett fuktiga pannan.

Sista gången han såg denna byggnad, der han framlefvat så många lyckliga stunder, hade varit en strålande vacker höstdag, då hela familjen farit hit ut för att äta middag. Hvilken glad sinnesstämning, som då herskade, — han tyckte sig ännu höra liksom ett eko af de muntra, ungdomliga rösterna vibrera inne bland månljuset och skuggorna på verandan . . .

Och nu? . . . En häftig vindstöt kom plötsligen jagande, trädet, mot hvilket han stod lutad, skakades ända ned i roten, så att han måste böja sig framåt för att ej slås till marken. Öfver månen gick ett tungt moln, det klara sken, som nyss omgifvit villan, slocknade, skuggornas fantastiska linier utplånades, och hela nejden insveptes i en kall, gråaktig skymning.

Då blåsten lagt sig, tog Verle sin nattsäck och skyndade ned till en liten stuga, som låg ett stycke ifrån sjelfva villan; klockan var öfver elfva, han hade ingen tid att förlora.

Per Erik, den gamle drängen, som, härstammande ända från bryggare Verles tid, numera tjänstgjorde som gårdvard härute, blef mycket häpen, då han midt i natten väcktes af ett slag på rutan och en röst, på hvilken han genast igenkände sin husbonde. Och ännu häpnare blef Stina, hans hustru; som en yrvaken höna for hon upp ur sängen och omkring i rummet för att tända ljus och få tag i sina kläder.

»Kors i allan dar . . . hur är det nu fatt . . . och hvad ska' en ta' sig till . . . sängkläderna kalla som is . . . och . . .»

Direktören lugnade dem emellertid snart. Han ville endast ha en brasa i sitt rum, sade han, ty som han hade mycket att skrifva, ämnade han ej lägga sig annat än på soffan en stund och ville bli väckt klockan sju följande morgon för att följa med bantåget söderut.

Per Erik kände sig smått förbluffad öfver dessa anordningar, och någonting liknande en misstanke, att allt ej var som det borde, flög igenom hans sinne. Men han hade en gång för alla — då gamle herrn dog och herr Anton blef chef för familjen — bestämt sig för att anse sin husbondes görande och låtande som oklanderliga, och trogen denna föresats, nedtystade han sina misstankar och lät saken ha sin gång. Han tog nycklarne till

villan, följde sin husbonde dit, öppnade dörrarna och tände derefter en brasa i direktörens rum. Stina bar in ljus och vatten, dammade af skrifbordet och stolarne och frågade under tiden hur det stod till med frun och småherskapet, hvar efter de begge makarne sade godnatt och, med tillsägelse att väcka vid sjutiden, lemnade direktören allena. — — — — —

Strax efter klockan tre vaknade Per Erik vid ett besynnerligt smällande ljud, som kom honom att lyssnande sätta sig upp i bädden. »Det är väl den der tokiga fönsterluckan, som är uppe och slår nu igen,» tänkte han och ref sig i hufvudet. Han var emellertid för sömnig för att gå och se efter luckan; han lade sig ned och väntade på att få höra ännu ett smällande. Men han väntade förgäfvnes; slutligen somnade han ifrån alltsammans och vaknade icke förrän nära sju, då han, med så mycken skyndsamhet som han möjligen kunde åstadkomma, steg upp, klädde på sig och gick för att väcka sin husbonde. — — — — —

15.

Familjen Verle samlades icke vid frukostbordet förrän efter klockan tio följande morgon. Fred, som begagnade sig af de begge gynsamma omständigheterna, att det var söndag och att fadern var borta, somnade regelbundet efter hvarje gång Lina kom och väckte honom, och modern och flickorna, hvilka slumrat in fram på morgonen, stego ej upp förrän klockan nio.

Väderleken var denna dag helt och hållet förändrad; stormen hade lagt sig, solen strålade klart, och foglarne kvittrade ute i trädgården, — i luften kändes som en första susning från den annalkande våren. Den friska morgonstämningen i de solljusa rummen förjagade nattens ångest ur sinnena och kom dem att fyllas af förtröstan, om än det vemod, tanken på framtiden uppväckte, ej kunde bortjagas.

»Jag undrar hvad pappa gör nu?» sade fru Verle allt emellanåt, under det hon långsamt drack sitt kaffe. »Antagligen äter han väl frukost hos disponentens . . .»

»Och så leker han en stund med lille Bertil,» sade Sigrid småleende, »låter honom gunga på foten och se på klockan och . . .»

»Det är emellertid bra roligt, att det blef så vackert väder,» fortfor modern, »pappa, som njuter så af att vara på landet . . .»

»Ja, jag vill hålla att, hur brådtom pappa har, tar han sig ändå i dag en skogspromenad . . .»

Just som Sigrid yttrade dessa ord, hördes en kort ringning på klockan i tamburen.

»Det var posten,» sade Anna, »jag känner igen hans tag . . .»

»Kanske var det bref från pappa!» utropade fru Verle med tanklös ifver, »han lofvade att genast skrifva . . .»

»Nej, söta mamma, det är alldeles omöjligt,» svarade Sigrid småleende, »han kom ju icke fram förrän sent i går kväll. Vill du ha mera kaffe?» fortfor hon utan att tänka på ringningen, som ej vidare upprepades.

Men fru Verle svarade ej; hon hade plötsligen blifvit blek som döden och satt med blicken stirrande på dörren till hvardagsrummet, liksom såg och hörde hon något som de andra ej märkte.

Alla barnen blefvo tysta; moderns blekhet och besynnerliga ansigtsuttryck skrämde dem. Hvad är

det? Är hon sjuk? frågade de med ängsliga blickar hvarandra.

Men nu hörde äfven de genom den halföppna dörren, att några voro inne i hvardagsrummet; låga, hviskande röster blandade sig om hvarandra, och ljudet deraf trängde sig hit ut.

Fru Verle steg hastigt upp; hennes ögon vidgades, och hon grep krampaktigt efter stolens ryggstöd . . . I det samma öppnades dörren, och Malte kom in.

Ett ångestskri bröt fram mellan hennes läppar; med händerna utsträckta, liksom för att afvärja något fasansfullt, med blicken stelt fäst på Malte, gick hon ett par steg baklänges.

»Jag vet det! . . . jag vet det!» ropade hon med hes, oigenkänlig röst, »säg bara fort ut . . .»

Malte kom fram och ville fatta hennes hand.

»Faster,» började han med darrande stämma, men hon atbröt honom och utropade på samma sätt som nyss:

»Jag vet det . . . säg fort ut . . . han är . . . död!»

»Ja,» hviskade Malte, i det han sammanknäpte händerna och lät hufvudet nedsjunka mot bröstet, »Gud hjälpe oss alla!»

Det stela, hemska uttrycket i fru Verles blick blef ännu skarpare, och hon framsträckte begge händerna mot Malte.

»Brefvet . . . brefvet! . . .» hväste hon, »ge mig brefvet!»

Malte ryckte till, men framtog genast och lemnade fastern ett bref med direktörens välkända stil på kuvertet.

Fru Verle slet hastigt upp det. En hemsk tystnad herskade i rummet; flickorna och Fred stodo bleka och darrande, utan att våga säga ett ord, medan moderns stela, tårlösa ögon under några sekunders förlopp öfverforo raderna.

Men hon hade ej krafter att läsa mer än de första orden. Sedan sjönko hennes armar ner längs sidorna, brefvet föll i golfvet, hon vacklade mot väggen, och utan att märka de närvarande, utan att höra flickornas böner eller känna deras ömma smekningar, stod hon så, med blicken orörligt stirrande, med hela sin varelse liksom stelad i en hopplös sorg. Ibland rörde hon läpparne, men icke ett ljud kom öfver dem, och icke en tår syntes i hennes stirrande ögon.

Slutligen lät hon Malte och flickorna föra henne in i sängkammaren och lägga henne på soffan. Men timme efter timme förgick, utan att hvarken böner, smekningar eller tårar kunde bringa hennes sorg till utbrott; hon låg orörlig med brefvet i ena handen och samma hemska, förtviflade uttryck i ögonen. Endast ett par gånger kom ett hjertslitande utrop: »hur kunde du! hur kunde du!» och så återföll hon i samma förstening.

Den förskräckliga nyheten spred sig så småningom, först i hela huset, så till slägtingarna, så i vidare kretsar ut öfver staden och framkallade

öfverallt ett svagare eller starkare eko af deltagande och bestörtning.

Etty, som ännu låg i sitt rum, då Malte kom, fick, icke förrän modern blifvit förd till sängkammaren, af Anna underrättelse om hvad som händt. Hennes första känsla var att hon icke skulle kunna öfverleva detta nya slag, men inom loppet af några ögonblick hade hon undergått en fullständig förändring. Tanken på hvad modern måste lida uppskakade henne, liksom genom ett trollslag, icke allenast ur stundens smärta, utan äfven ur den egoistiska sorg, åt hvilken hon hela den sista tiden öfverlemnadt sig. Hennes olyckliga kärlek, förlofningen — allt var glömdt, hon kände blott moderns lidande, och hon, som ännu i går knappast orkade gå öfver golfvet, steg nu upp utan någons hjälp, klädde sig sjelf, gick ut till modern och satt sedan oafbrutet i flere timmar vid hennes bädd.

»Mamma, lilla älskade mamma!» hviskade hon, och hela hennes kärleksfulla själ liksom strömmade ut i de kyssar, hvarmed hon öfverhopade modern, »lilla moder, min älskling, se på mig, vi skola gråta tillsammans . . . älskade . . . låt oss tala om pappa . . . stackars pappa . . .»

I denna atmosfär af barnlig kärlek, hvilken liksom höljde henne både till kropp och själ i en enda ljuf smekning, kände fru Verle, hur slutligen den hårda förtviflan upplöstes, och de första tårarne kommo och lindrade smärtan. Vid Ettys bröst grät hon lugnt och stilla, under det att allt emel-

lanåt milda, kärleksfulla ord, som förjagade bitterheten i hennes sorg, afbröto tårarne: »jag förlåter dig allt . . . allt . . . kan du höra och se mig, min älskade — — — allt är förlåtet . . .»

Malte stannade hos dem hela dagen, icke allenast för att trösta och lugna, utan äfven för att gifva en välbehöflig hjälp med de praktiska bestyr, som åtfölja dödsfall i allmänhet, och i synnerhet ett sådant som detta. Men den Malte de nu sågo var helt olika den stele, nästan fränstötande unge man, som under sista tiden knappast besökt sina släktingar; han var kärleksfull, deltagande, finkänslig i de minsta småsaker. ETTY och han talade flere gånger vid hvarandra, vänligt och förtroligt som i forna dagar; den gemensamma sorgen tycktes ånyo förena dem, utan att därför någon af dem i detta ögonblick tänkte på kärlek. Den unga flickan, med sin afmagrade gestalt och sitt bleka ansigte, tänkte lika litet på att sörja sin vissnade skönhet, som Malte gaf akt på något annat än det sorgsna uttrycket i ETTYS ständigt tårade ögon.

Fram på förmiddagen kommo moster Lavinia och morbror Robert. Morbror kunde ej säga ett ord för sinnesrörelse. Han endast omfamnade alle sammans, vände sig bort, harklade och snöt sig för att kväfva de snyftningar, som ville öfverväldiga honom.

Moster Lavinia hade mycket svårt att bibehålla sin fattning. Visserligen försökte hon i det längsta att se lika barsk ut som alltid, men då hon ville börja sitt vanliga »goddag Anna, goddag Elsa», etc.,

blef det i stället endast ett otydligt ljud midt emellan snyftning och vrålande, och då hon sträckte fram sin stora hand, darrade den, så att hon hastigt måste draga den tillbaka. Stackars moster blygdes öfver sin svaghet, och då hon skulle gå in till fru Verle, tog hon på sig en min så barsk och beslutsam, som om hon löpt till storms emot en fästning. Men så snart hon fick se fru Verle, blef sinnesrörelsen fullkomligt ohejdbar. Hon satte sig på soffkanten och började jemnt och taktmessigt klappa fru Verle, först på axeln, så på händerna och slutligen på knäna, under det hon i samma takt upprepade ett snyftande: »stackars barn, stackars barn!»

Och hvem som sedan kom i hennes väg, vare sig Fred eller någon af flickorna eller husets tjenare, fick emottaga samma smekning, åtföljd af ett snyftande: »stackars barn!»

Flickorna Verle kände sig mycket förvånade, ja nästan besvärade öfver att vara föremål för mosters vänlighet och deltagande. De hade, allt ifrån sin barndom, fastställt som ett slags trosartikel, att moster Lavinia omöjligt kunde hysa vanliga menliga känslor, och då de nu sågo, att de misstagit sig, blefvo de så häpna, att de midt i sin sorg måste se på hvarandra med en blick, som tycktes säga: »men moster Lavinia är ju en vanlig människa, hon kan ju känna alldeles som vi och andra!...»

Emellertid må, ingen tro, att moster Lavinia gick ifrån sin natur och slösade öfverflödigt tid på

trösteord. Så småningom återfick hon sitt vanliga sätt, och då hon efter en stunds förlopp lemnade fru Verle, tog hon Sigrid och Anna afsides samt började tala med dem om de ekonomiska förhållandena, om framtiden, hur de skulle försörja sig, o. s. v.

»Nu, flickor, gäller det att arbeta,» sade hon slutligen nästan förnöjdt, »och har man bara en god och redlig vilja, så skall det nog gå. Hur var det, tänkte inte Sigrid en gång för länge sedan börja på med en pappershandel?»

»Jo-o,» svarade Sigrid motvilligt.

»Det var en god och aktningsvärd idé,» fortfor moster, »bra mycket bättre än att kludda och sudda på dukar. Och bara det här nu är öfver... jag menar bara vi få tid på oss, skola vi tänka på saken, och jag och morbror 'Robbert' skola hjälpa dig att börja en sådan der affär, så att ni kunna försörja er på ett hederligt sätt...»

Sigrid och Anna kunde ingenting svara; de stodo bleka och med nedslagna ögon, mosters mindre finkänsliga yttranden träffade smärtsamt allt det, som var såradt och blödande inom dem, men på samma gång kände de, att hon, trots sin ogrannlagenhet, menade väl med dem.

»Ja, Gud välsigne er, flickor!» skrek nu moster med en röst, så hård, som om hon talat till en större folksamling, »Gud välsigne er och gifve er kraft och vilja att göra er pligt!...»

Vid middagstiden gingo morbror och moster hem till sig, men Malte stannade, som sagdt, till senare på aftonen.

Strax innan han gick, blefvo han och Etty under några minuter ensamma i hvardagsrummet. Den unga flickan satt tillbakalutad i soffan med händerna korslagda öfver knäet, då Malte kom för att säga henne farväl. Det var halfskumt i rummet, men Malte såg likväl, att förlofningsringen, som Etty ända dittills burit, var borta. Han studerade och såg henne in i ögonen, forskande, nästan strängt, som om han velat intränga i hennes hemligaste tankar.

Hon reste sig upp och besvarade utan tvekan eller skygghet hans blick.

»Ja,» sade hon och visade sin hand, liksom hade hon hört honom uttala den fråga, som låg i hans ögon, »jag har redan i dag skrifvit och skickat tillbaka ringen...»

»Nu har du gjort det... nu, när du mera än någonsin behöfde ett stöd... Etty...»

»Ja, jag kunde icke förrän nu göra det,» afbröt hon ifrigt, »jag var bunden... för... för pappas skull... men nu när jag var fri att handla, så... Och nu, Malte, har du inte längre rätt att... förakta mig!...»

Hon yttrade dessa sista ord på sitt gamla sätt, och något af den forna Etty framskyntade hos den tärda gestalten, som, med ena handen stödd mot en stolskarm, knappast förmådde hålla sig uppe. Ögonen blixtrade till, hon kastade hufvudet bakåt,

och en djup rodnad förjagade blekheten från hennes kinder.

Malte svarade ej; han var så upprörd, att han ej kunde få ett ord öfver sina läppar. Under några ögonblick stodo de och betraktade hvarandra — så räckte Malte plötsligen begge händerna emot henne, och utan att de visste hvad de sagt eller hur det tillgått, låg hon i hans armar och berättade honom snyftande allt hvad hon lidit.

»Men Maltel!» hviskade hon slutligen, »hur kunde du vara så hård, så likgiltig under min sjukdom . . . icke en enda gång komma hit . . . höra efter mig . . .»

»Höra efter dig? Ack, Etty, om du visste hur många nätter jag vakat utanför ditt fönster! Men låt oss icke tala härom mera,» tillade han rysande, »det är slut och förbi nu. Nu är du min, synd och misstag och lidanden ha gjort dig till min, och med Guds hjälp skall ingenting mera skilja oss åt!» — —

Det var Anna, som åtagit sig det svåra värfvet att underrätta farmor. Lyckligtvis hade den gamla kommit in i denna ålderdomens slapphetsperiod, då det själens djup, som endast de stora sorgerna sätta i svallning, är stelnadt och lugnadt. Hon blef visserligen häftigt gripen af underrättelsen om sonens död, — hvars sorgligaste omständigheter likväl doldes för henne — och smärtan häröfver oroade under en lång tid hennes sömn och gjorde dagarne tunga och långa. Men alltemellanåt kommo liksom hvilostunder, då känslan af smärta för-

svann och lemnade rum för lifvets små bekymmer och omsorger, som då Mina fläckat ner hennes matta, eller glasögonen voro borta, eller kaffet ej kokat nog länge. Då var hon lika upptagen häraf som förr, kunde hålla räfst och förhör med oförminskadt intresse, ända tills slutligen minnet af hvad som händt steg upp för henne, och hon med en djup suck började klaga: »Ja, Gud hjelpe oss!»

Men då hon slutligen fick full vetskap om husets ställning, blef den hätskhet hon kände mot Constance och hennes man nästan starkare än sorgen öfver direktörens död.

»Min son är död,» brukade hon säga åt Anna, »och med Guds hjälp skall jag bära den sorgen, därför att det är *Han*, som skickat mig den. Men hvad jag *inte* kan bära och hvad jag *inte* kan förlåta, det är, att *de* varit orsaken till vår olycka!»

»Älskade farmor, säg inte så,» invände Anna upprörd, »det är Gud, som sänder all olycka, äfven om han begagnar människor som sina redskap.»

»Nej, min flicka, det der är bara menniskopåfund. Gud sänder inte sådana der olyckor, det är menniskorna, som göra hvarandra dem, och jag har alltid vetat, att det skulle så gå, vetat att 'den der' Constance och hennes man inte skulle bringa oss annat än ondt... Ja, Gud hjelpe oss... Gud hjelpe oss att kunna förlåta dem!» fortfor

hon och mjuknade plötsligen till i en känsla af vemodig undergifvenhet. — —

Direktör Verle begrofs några dagar efter sin död, ute på landet, såsom han sjelf bedt i brevet till hustrun. Förutom familjen voro endast några af de närmaste vännerna närvarande, men en mängd kransar och buketter vittnade om att han, trots de brott, som besudlade hans minne, ännu lefde i en vänlig hågkomst.

Och öfver hans graf på den lilla aflägsna kyrkogården, der hans fläckade namn skall gömmas i glömskans ro, susar likt ett hemlighetsfullt, ordlöst requiem, de milda, försonande fläktarne af en makas förlåtande kärlek.

Det blef, som Verle hade förutsett, en fruktansvärd sammanstörtning efter honom. I »Felicia», der genast efter hans död företogs en grundlig revision, upptäcktes flere balanser; men dessa voro små, jemförda med de förluster enskilda personer, — företrädesvis myndlingar och gamla fruntimmer, hvilkas penningar han haft om hand, kommo att lida genom honom. Utredningen af dessa intrasslade affärer drog lång tid och mycket arbete, — och då slutligen allt var klart, då hela det dyrbara boet var såldt, och kreditorerna, så vidt möjligt var, tillfredsställda, återstod för familjen icke mera än deras kläder och några möbler, som vänner inköpt åt dem vid auktionen. Men denna fullständiga fattigdom var för dem alla snarare en lindring än en pröfning;

det föreföll dem, som om de, genom att sjelfva blifva beröfvade allt, skulle kunna i någon mån försona faderns skuld.

Beckers voro deras stöd och hjälp under sorgens dagar. Den barska, snåla moster Lavinia, åt hvilken löjligheter de så många gånger skrattat, blef nu deras förtrogna, till hvilken de flydde med sina bekymmer; och om hon än fortfarande då och då skrapade upp dem och narrade dem att skratta genom sina besynnerliga idéer, så förstodo och kände de, att under hennes sträfva yta klappade ett deltagande hjerta.

Sigrid måste nu på allvar säga farväl åt sin konstnärsbana. Men hon gjorde det ej utan bitterhet, och just då hon måste afstå från målningen, föreföll det henne, som om dittills icke kända krafter kvält upp i hennes inre.

Nu var det emellertid för sent; omsorgen för den dagliga utkomsten fordrade alla de krafter, med hvilka hon trodde sig kunna uträtta något på det område, hon såg sig tvungen att lemna. Enligt löfte hjälpte moster Lavinia och morbror Robert Sigrid att sätta upp en liten pappershandel, och så snart den unga flickan fått affären i gång, började det intresse hon alltid känt för arbete att fångsla henne, så att hon, åtminstone stundtals, kunde glömma det förflutna med alla dess sorger och missräkningar.

Fred, som utan saknad sade farväl åt studierna, fick plats på ett tryckeri, der Malte nyligen blifvit anställd som faktor, och Anna och Etty hjälpte

modern att sköta det lilla hem Beckers iordningställt åt henne. Dessutom försökte de, så godt de kunde, att förtjena genom arbete; Anna broderade, och Etty kunde ibland sitta halfva nätterna med renskrifning.

Och aldrig hördes ett ord af klagan från någon af dem; sorgen hade visserligen tryckt sin pregel på dem alla, men ingen af dem knotade. Sigrid var kanske den, som blifvit mest förändrad; hon hade fått något mörkt och slutet öfver sig, och ibland kunde hennes ansigte få en fränstötande, dyster min. Medvetandet om den synd fadern begått gnagde på hennes stolta, rättrådiga sinne, och hon var den enda af familjen, som måste kämpa en hård kamp med sig sjelf för att helt kunna förlåta den döde.

Anna var sig alldeles lik, endast ännu vemodigare och mera stilla än förr. Etty deremot började blomstra upp på nytt; liksom hennes kropp återfick sin fyllighet och ansigtet sina blomstrande färger, så återfick äfven lynnet sin gamla friskhet. Den lycka hon kände öfver att ega Maltes aktning och kärlek var starkare än sorgen, som endast förmådde lägga en hämsko på hennes forna glädtighet.

I det af många väntade, af många oförutsedda fall direktören gjorde, drog han äfven med sig sin halfbror, grosshandlar Verle. Men grosshandlaren, och ännu mera hans fru, hörde till det slags människor, hvilka förstå att taga olyckan med smak. De sålde på konkursauktion en del af sitt möble-

mang — den öfriga delen var fruns *enskilda* egen-
dom och ingick således ej i konkursen, — och
lennade sin stora våning för att flytta till en
mindre, fyra trappor upp. Folk talade också i
vänliga, nästan beundrande ordalag om den stackars
lilla fru Verle, som, van vid lyx och komfort, nu
måste bo *fyra* trappor upp i några små, låga rum!
Att rummen voro »små och låga» tog man utan
vidare undersökning för gifvet; detta faktum blef
genast en af strålarne i den martyrgloria, hvarmed
en del menniskor roade sig att pryda Constance.
Rätta förhållandet var dock, att de »små, låga»
rummen utgjordes af en våning på sju stora, vackra
rum i ett modernt hus, och när Constance fått
ordna dem, skulle det fordrats ett mera än vanligt
blödigt hjerta, för att beklaga de personer som
måste bo der.

Constance sjelf gjorde också allt hvad hon
kunde för att genom sitt uppträdande komma men-
niskor att glömma den ledsamhet som drabbat
henne. Visserligen voro icke alla hågade att upphöja
henne till martyr, utan flere visade tvärtom både
henne och hennes man sitt öppna ogillande, men
detta låddes hon aldrig märka. Hvart hon kom,
berättade hon under tårar, för hur mycket väl-
vilja hon ständigt var föremål, hur den och den
särskildt kommit och sökt henne, hur en annan
skyndat öfver gatan för att trycka hennes hand, etc.

Hvad grosshandlarens konkurs beträffar, hörde
den för öfrigt till dessa egendomliga samhälls-
anordningar, genom hvilka en person, sedan han

under årtal har lefvat på andras medel, gör sig kvitt sina skulder, utan att öda hvarken tid eller pengar på kreditorerna, kommer ifrån det fängelsestraff, som alla andra tjuftar få undergå, fortsätter att lefva lika elegant som förr, och inom kort är på grön kvist igen. —

Då moster Lavinia kom in på detta ämne, blef hon ånyo den gamla moster Lavinia, ja vresigare och surare än någonsin. Om hon förut känt hätskhet mot Constance och hennes familj, så föraktade hon dem nu så djupt, att orden stockade sig i halsen af förtrytelse, då hon talade om dem. Och i denna förtrytelse inneslöt hon äfven direktören; hennes hjerta manade henne visserligen att, hur påkostande det än kändes att tiga, aldrig inför sin svägerska och hennes barn klandra den döde; men hemma tog hon sin skada igen och utbredd sig i långa, kärfva föredrag om den galna fåfänga . . . det yra lättsinne . . . den dumma högfärd, etc., som bragt de begge familjerna på fall.

Becker åhörde henne stilla, ty han visste, att det ej lönade mödan afbryta; men så snart Lavinia tystnat, försökte han, så godt sig göra lät, att stäfja hennes vrede.

»Se så, kära mamma, hvad är det värdt att tala så hårda ord? Hvad som är skedt kan ej ändras . . . och de ha nog fått sota därför . . .»

»Skedt . . . ej ändras . . .» utbrast Lavinia föraktfullt, »men, kära 'Robbert', det är ju en löjlig slapphet . . .»

»Det är möjligt,» svarade morbror Robert fogligt, »men särskildt hvad Anton beträffar, tror jag vi ej få vara så stränga. Jag vet ingen meniska, som jag skulle vilja ursäkta så mycket som honom. Naturligtvis beror allt på hans karakterssvaghet, — ty svaghet, det var hans stora grundfel, — men om han lefvat under andra förhållanden, skulle allt gått på annat sätt. Egentligen var han anlagd att vara sparsam och föra ett enkelt lif, men han hade gripits af den sjukdom, som går genom hela vår nation och som vi skola gå under på, om vi inte hejda oss: fåfänga och härmningsbegär. Det är tidsandan, som smittat honom . . .»

»Tidsandan,» afbröt moster Lavinia föraktfullt, »sådana der förnäma ord förstår jag mig inte på. Jag vet bara, att han och hans bror helt enkelt voro vanliga simpla slösare, som inte hade någonting med 'tidsandan' att skaffa . . .»

»Naturligtvis voro de slösare, men sådana som *de* finnas legio i vårt land. Vi förstå inte att spara; så snart man förtjenar litet mera pengar, genast skall man förändra lefnadssätt, köpa nya möbler, äta bättre . . . vara lik andra, i stället för att spara och lägga af . . .»

»Är det en ursäkt för Verles det då?» frågade moster Lavinia torrt.

»På sitt sätt,» svarade morbror lika stilla; »exemplet, det onda så väl som det goda, smittar; man vänjer sig fort vid en dålig luft, som man i början ryggade tillbaka för, om man ej genast

flyr den. I synnerhet sådana naturer som Anton bli lätt offer för herskande tidsförhållanden. . . »

Moster Lavinia svarade ej. Hon hade en afgjord motvilja för abstrakta rasonemanger, och då hennes man hade sina anfall af slapphet, som hon inom sig kallade hans vana att försvara och ursäkta människor, ansåg hon det ej löna mödan att motsäga honom. Hon visste hvad hon visste ändå, och det var, att för den man, som genom lättsinne och fåfänga bragt sorg och vanära öfver sig och de sina, för honom fans *ingen* ursäkt, han må ha kommit i beröring med hvilken »tidsanda» som helst! —

På sommaren, ett år efter direktörens död, firades Ettys och Maltes bröllop. Det var en stilla, nästan vemodig fest; vigseln egde rum i Ulrikdals kapell, och endast de närmaste släktingarne voro närvarande. Men liksom tårarne i Ettys ögon tycktes glindra af leendet på hennes läppar, så frambröt genom det förflutnas dystra skuggor ett skimmer af sol och vår, en ung och förhoppningsfull kärlekslycka, som, midt öfver en igenskottad graf, i ett sköfladt hem, med ungdomligt, trotsigt mod kastade sig in i lifvet och sträckte sig mot framtidens löften.

re år ha förflutit sedan den afton direktör Verle för sista gången sade farväl åt sitt hem och sin familj. Det är en vacker majafton; solnedgångens bjerta schatteringar i rödt och gult färga en molnfri himmel; Mälaren ligger djupblå mellan sina lummiga, vågrönskande stränder. En ångbåt glider hastigt framåt och efterlemnar på vattenytan en svag krusning, som skimrar af färgspelet från solnedgången. Längst bort i aktern sitter en blek, mörkt klädd ung flicka. Det är Anna Verle; hon har varit vid faderns graf för att lägga en krans derpå, och i det allvarliga, stilla ansigtet synas ännu spår af utgjutna tårar. För öfrigt är hon icke mycket förändrad, utseendet är lika ungdomligt, blicken lika mild; endast den barnsliga blyg-

het, hon så länge bibehöll, har försvunnit och efterträds af en lugn, obesvärad hållning.

Hon sitter ensam, med hufvudet vändt utåt sjön och blicken fäst på vattenytan. Dess sakta rörelse insöfver hennes tankar; bilder och minnen gå likt drömmar igenom hennes själ. Mekaniskt vänder hon sig om, då ångbåten stannar vid någon brygga för att taga upp nya passagerare, och lika frånvarande fäster hon en sekund sin blick på dessa.

Men plötsligen rycker hon till och en djup rodnad far öfver hennes ansigte, för att sedan lemna det ännu blekare än nyss. Ett ungt par har kommit om bord och satt sig ett stycke ifrån Anna, men så nära att hon hör deras röster, hvilkas glada klang ljuder underligt främmande för hennes allvarliga tankar. Men rösterna äro ej främmande, hon har hört dem många gånger förr, men ack, för så länge sedan...

Emellertid går ångbåten vidare och tar upp nya passagerare. Anna vågar ej vända sig om; hon sitter bortvänd, orörlig, och lyssnar efter de välbekanta rösterna. »Toka!» hör hon den unge herrn säga, »hvad var du rädd för, hvad kunde hända mig?» Hon kan ej höra hvad hustrun svarar, men deremot uppfattar hon tydligt den kärleksfulla tonen i mannens röst, och på en smärtsam ilning genom hela sin varelse känner hon, att han trycker sin hustrus hand och smeker henne med sina blickar.

Men nu äro de framme; ännu några ögonblick sitter Anna kvar, men slutligen måste hon stiga

upp. Då står Edvard Holmer framför henne, och deras blickar mötas för första gången efter den brutna förlofningen.

Hon såg hur han bleknade och skyggade tillbaka inför henne, men öfver den förr så blyga unga flickan kom plötsligen ett lugn, en kraft, som förjagade all tvekan. Hon gick fram och helsade på Edvard och Elma lika vänligt och naturligt, som om mellan dem och henne icke funnits annat än glada minnen.

I början föreföll Elma besvärad, och Edvard var så upprörd, att han hade svårt att uttrycka sig; men utan att de ens sjelfva förstodo det, böjde de sig instinktligt för den andliga öfverlägsenhet, som preglade Annas väsende, och läto henne bestämma tonen i samtalet. Inom några ögonblick kunde de också tala med hvarandra lika obesväradt som fordom. Edvard och Elma följde Anna hem, och under vägen gåfvo de hvarandra del af sina ömsesidiga förhållanden. Anna berättade om sin mor, om Etty och Sigrid, och Edvard talade om sin lilla flicka med en fadersförtjusning, som kom hans ögon att fyllas af tårar. Ja, han var lycklig — med sin fina instinkt kände Anna under denna korta sammanvaro, att hon kommit in i en sfer af äktenskaplig lycka och förtroende. Hon frågade äfven efter Elmas målning, men härom var icke mycket att berätta; Elma hade endast sällan tid dertill nu, hon målade taflor åt sin man och för att pryda hemmet, men lillan

och hushållsbestyren togo så mycken tid, att hon ej hann utföra något större arbete.

De skildes åt på samma vänliga, obesvärade sätt, och Edvard och Elma lemnade Anna med en känsla af att det enda moln, som stört deras lycka, nu var skingradt.

De känslor, som uppfylde Anna efter detta möte, skulle de deremot ej ha förstått. Utan en gnista af bitterhet, utan en skymt af afund hade hon åsett den lycka, hon en gång drömde skulle bli hennes. Det var tvärtom med kärlek hon tänkte på dessa begge, som förr kommo hennes hjerta att blöda så djupt; hon älskade deras lycka, som var ett verk af hennes uppoffring, hon var dem tacksam, emedan hon genom dem lärt sig det högsta och största i lifvet: att kunna glömma sig sjelf, att kunna klart och fritt se in i ett förhållande, bedöma det utan egoism och sedan handla efter den dem förstånd och hjerta tillsammans fält. Det hade aldrig hos henne funnits något af den sjukliga vällust, en del personer finna i att uppoffra sig, och som kommer dem att göra dessa falska offer, hvilka snedvrida hela deras lif, — hon hade ledts lika mycket af klokhet och pligt som af ett ädelt hjerta, då hon bröt förlofningen med Edvard, — och i denna stund skördade hon frukten häraf. Hon kände sig nu fullkomligt fri; lifvets gåta, som en gång stått så mörk och underlig för hennes sönderslitna sinne, var löst, och hon såg vägen framför sig klar och jemn...

Klockan var öfver tio, då Anna kom hem. Sigrid satt ännu vid fönstret och läste i »rummet», som de kallade det rum, hvilket numera utgjorde både sal och salong och förmak för dem, men fru Verle hade för en stund sedan gått till hvila. Så snart Anna tagit af sig hatt och kofta, smög hon sig in till modern, för att, om denna ännu var vaken, gifva henne en godnattkyss.

Fru Verle hade emellertid redan somnat. Anna stälde sig vid sängen och betraktade länge den sofvande. Hur gammal och fårad hennes mor blifvit på dessa sista år, hur tydligt sorgens och tårarnes spår framträdde i sömnens hvila! — Och på samma gång, hvilken frid i dessa åldrade drag! Långt borta i fjerran brusade lifvets stormar, knappast ett eko deraf hördes ännu i denna aftonstillhet, som så småningom efterträdt det våldsamma, brännande kvalet...

Plötsligen var det som om oroliga drömmar kommit och stört den sofvande. Hon började sucka, anletsdragen förvredos liksom af gråt, och händerna plockade nervöst på täcket. Anna lade sig på knä vid bädden och försökte med sina smekningar väcka modern, men denna fortfor att sofva och drömma. Slutligen bröt en snyftning fram mellan hennes läppar, tårarna runno utför kinderna, hon öppnade ögonen och såg sig förvirrad omkring.

»Du drömmer, lilla moder,» sade Anna småleende och tog henne i sina armar, »vet du, att du grät nyss i sömnen...»

»Ack, mitt barn,» hviskade fru Verle, ännu med tårar i rösten, »du kan ej tro hvad jag just nu hade för en underlig, skön dröm! Jag tyckte, att jag var i ett stort, för mig alldeles främmande rum. Rundt kring väggarne satt folk, herrar och damer, bekanta och obekanta. Jag såg flere af styrelseledamöterna i »Felicia», ingen talade, jag såg dem bara sitta der och röra sig, vända på hufvudet och böja sig mot hvarandra. Då kom pappa in i rummet; han såg inte ut som i verkligheten, men jag *visste* ändå att det var han; hans ansigte var blekt och spetsigt, håret och skägget kort klipt och grått. Han gick ett slag genom salen, helsade på alla och sträckte ödmjukt och tvekande fram sin hand. Några fattade den, några rörde den knappast med fingerspetsarne, några låddes inte märka honom. Jag tyckte, att det var, som om mitt hjerta sönderslitits... 'Men så tag honom då i hand, öppna famnen för honom, förlåt, ser ni ej hur blek, hur lidande han är!' — ville jag ropa, — 'äro ni menniskor, äro ni kristna, som ej förbarma er öfver en lidande, ångrande broder!' Då fick jag se någon stiga upp och komma emot honom. Det var en gammal herre med grått, lockigt hår och milda, blå ögon, som nu stodo fulla af tårar. Jag vet inte hvar jag sett honom i lifvet, men jag tyckte, att jag kände igen honom... kanske var det en inbillning, kanske var han blott en uppenbarelse från den verld, dit jag snart skall komma, ett kärlekens och fridens bud, som Gud sände mig i

drömmen . . . jag vet inte . . . men han kom fram till pappa, tog hans hand och skakade den vänligt. Jag grät, jag ville tala, jag ville ropa: 'ser ni, ser ni!' Men när jag såg mig omkring, voro alla de andra borta, och jag såg bara den gamle herrn, som stod och höll min mans hand i sin! En utsäglich känsla af försoning, af kärlek och förlåtelse smög sig öfver mig . . . Jag känner den ännu i mitt hjerta . . . det är så stilla här inne . . . drömmens hela underbara ljufhet fyller ännu min själ . . . Var det icke en vacker dröm, mitt barn?»

»Ack, jo, mamma, så vacker!» hviskade Anna med darrande röst.

»Stackars pappa,» fortfor frun och lade sig ned mot kudden, »jag ser honom så tydligt, jag ser hur ödmjukt, hur tvekande han räcker fram sin hand . . .»

»Nu skall du sofva, mamma!» afbröt Anna, då modern började bli upprörd, »du skall sofva och fortsätta den vackra drömmen . . .»

Hon kysste modern, slätade hennes kudde och stoppade täcket omkring henne.

»Ja, ja, du har rätt, Anna,» svarade modern småleende, »ja, jag vill sofva, mitt barn . . . jag är så lycklig genom min dröm . . . hur god den gamle herrn var . . . God natt . . . god natt, min älskling!» — — — — —

Efter mannens död hade fru Verle blifvit sjuklig och orkade ej arbeta i sitt hem som förr. Det var därför Anna, som ensam skötte det lilla hushållet och på samma gång hade ett vakande öga

öfver Fred, som alltjemt bibehöll sin kärlek för ett bekvämt lif och för en viss stillhet i arbetet. Farmor var död; hon öfverlefde sonen endast några månader, så att hon icke behöfde lemna det gamla hemmet annat än för den lugna hviloplatsen ute på kyrkogården. Sigrid arbetade med sin affär och målade dess emellan; hon förtjenade mycket penningar, och medvetandet om att hon uträttade något godt och nyttigt i verlden, gjorde hennes lynne jemnare än i forna, till det yttre lyckligare dagar. Hon och Larsson voro nu goda vänner; den gamla misstämningen emellan dem var alldeles borta. Ibland om kvällarne, då han hade tid, kom han ned till henne i boden och pratade.

»Nå, fröken Sigrid,» kunde han då fråga, »är ni inte nöjd med som ni har det nu? Har det kanske inte gått bättre för er än för många af oss andra?»

»Nöjd?» svarade Sigrid tvekande, »ja, det förstås... men... inte kan jag precis säga, att jag är lycklig...»

»Lycklig, hvem talar om lycklig? Det lär väl ingen menniska med förstånd och hjerta kunna vara i den här tomma, usla verlden?»

»Jo,» svarade Sigrid hastigt, »syster Anna är det, och hon har både förstånd och hjerta, det kan jag försäkra er! Men hemligheten af hennes lycka ligger i att hon har hvad ingen af oss har: hon har religion!»

»Ja, det är förunderligt med de der menniskorna som tro,» svarade Larsson allvarligt, »jag känner också några sådana, och de tala jemt om hur lyckliga de äro. För min del tycker jag, att det är ett bevis på känslolöshet och egoism, -- hur är det möjligt att känna sig lycklig i en värld, der man inte ser annat än elände och missträkringar rundt omkring sig? Ni tror väl inte, att jag till exempel är lycklig?» fortfor han häftigt, »nej visst inte! Jo, ibland kanske, ibland då jag känner mig ung och stark och tycker mig kunna uträtta något verkligt stort; men så kommer modlösheten, så går det illa, så äro menniskorna falska, orättvisa, och så... så vämjes jag vid alltsammans! Och så, äfven om *jag* är lycklig, ser jag mina vänner, mina medmenniskor som lida... nej, det är som predikaren säger, fåfänglighet alltsammans... Jag vet sannerligen inte, hur man skall vara beskaffad för att känna sig lycklig under nuvarande timliga förhållanden...»

»Men det gör Anna,» upprepade Sigrid, »hon ser lifvet så stort, sorger, bekymmer, lidanden äro för henne blott tillfälliga medel, och som yttersta grunden och målet för allt ser hon blott Guds kärlek...»

»Förlåt mig, fröken Sigrid,» afbröt Larsson något öfverlägset, »det der är vackert, obeskrifligt vackert, men fordras det icke liksom... litet... enfald för att kunna tro på det?»

»Enfald?» svarade Sigrid häftigt. »Ja, om det är enfald att alltid vara god, att bära sorger

och lidanden med orubblig förtröstan, att hjälpa alla och i sista rummet länka på sig sjelf, att förstå alla, förstå känslor, frestelser, som man sjelf aldrig erfarit, förlåta allt, — gifve Gud, att vi alla vore så enfaldiga!...»

Hon reste sig upp, vände sig bort ifrån Larsson och suckade djupt.

»Ja, fröken Sigrid, det må ni visst önska,» svarade denne retsamt, »ty enfalden medför i allmänhet lycka!»

Sigrid vände sig emot honom, och hennes ögon blixtrade.

»Nej, ni förstår mig icke!» utropade hon. »Det är inte enfald, ty Anna har bättre hufvud än både ni och jag och de flesta menniskor jag känner. Det beror helt enkelt på en egenskap i hennes karakter, som vi ej ha, det är *ödmjukhet*, vi äro inte ödmjuka, och därför kunna vi inte förstå hvad hon förstår. Ja, det är underligt, jag känner så varmt för hennes tro, jag *ville* kunna tro som hon, men jag *kan* inte!»

»Det kommer sig deraf, att ni är för medveten, för skarpsinnig. Hvem skulle ej *vilja* ha en tro, som gör en lycklig; men var öfvertygad, att den är omöjlig, sedan man lefvat lifvet och förstår något deraf!»...

»Nåja,» afbröt Sigrid hastigt, »vi skola inte vidare tala derom. Att resonera om andliga saker blir ändå aldrig annat än att strida med ord...»

»Nej, det kan hända,» svarade Larsson tankfullt, »men en sådan ordstrid kan vara mycket nyttig

ibland. Det kommer en att åtminstone *tänka* på saker, som man annars nästan aldrig sysselsätter sig med.»

Härmed steg han upp, tryckte Sigrids hand till afsked och lemnade derefter boden.

Sedan Larsson gått, satt Sigrid en stund orörlig och stirrade framför sig. Det förorsakade henne alltid ett styng af smärta att så der förtroligt samtala med Larsson. Hon arbetade, hon sträfvade i sitt kall, och hon var på det hela taget nöjd; men då de gamla ungdomsdrömmarne, som så lätt framkallades i Larssons närvaro, uppstego inom henne, kunde de ibland liksom snärja henne i en trollkrets, ur hvilken hon tyckte sig aldrig komma lös...

Lycklig... nej, hvem kan väl vara lycklig i detta lif, der man mer eller mindre alltid måste lefva på spillrorna af gäckade drömmar och tillintetgjorda förhoppningar...

Men då hon en stund öfverlemnade sig åt ett dylikt grubbel, tog hennes praktiska natur ut sin rätt, hon lösgjorde sig med våld ur den snärjande trollkretsen och började att tillsammans med sitt biträde ordna efter dagens göromål. Sedan stängdes boden, och om Sigrid icke var allt för trött, gick hon upp till Etty för att en stund prata med henne och se på sin lilla systerdotter, som vid denna timme, välmående och rödkindad, redan låg och sof i sin bädd.

Ja — Etty!

Etty är den samma som förr; hon har verkligen, som doktorn lofvade Mr Smith, blomstrat upp igen och blifvit vackrare och friskare än någonsin. Hon representerar lifsglädjen inom familjen Verle. I hennes lilla hem ljuder samma glada skratt som fordom i det gamla hemmet, och samma ystra skålmaktighet gnistrar alltjemt i hennes ögon, hvilka blifvit ännu mindre, derigenom att hon på sista tiden lagt sig till en, efter skönhetsens regler, väl stor fyllighet. Ja, detta faktum kan ej förnekas, och hennes goda hull, förträffliga aptit och ännu mera hennes förtviflade ansträngningar att lägga band på den sistnämnda utgöra ständiga ämnen till skämt för hennes man. Beklagligtvis vara dessa ansträngningar, under hvilka Etty, djupt suckande och obarmhertigt utsatt för Maltes spefulla blick, låter potatis, smör och sås vara skåderätter, endast två, på sin höjd tre dagar. Fjerde dagen kommer på tallriken den minsta potatisen i karotten, åtföljd af en droppe sås; dagen derpå dubbelt så mycket, och inom kort har, för att nyttja Maltes ord, Ettys portion återfått sitt vanliga utseende, på hvilket ingen kan taga miste om hvem den tillhör.

Sanningen är emellertid, att Etty, trots denna lilla komiska anstrykning af prosa, är om möjligt ännu mera förtjusande än förr. Då hon lyfter upp sin lilla flicka ur bädden, — hon har sedan ett halft år tillbaka en liten ljuslockig unge, ett »under af intelligens, skönhet, godhet» m. m. — och hennes täcka ansigte strålar af modersglädje,

då hvilar öfver hela hennes varelse en sådan fullhet af kraft och helsa, ett sådant mod att lefva, älska och arbeta, att den dystraste pessimist i hennes närhet skulle känt sig berörd af en fläkt från naturens lifslust.

För öfrigt är Ettys lif icke någon dans på rosor, — kärleken till Malte och lillan är hennes lycka, hennes glädje, annars måste hon både arbeta och försaka. Ty Malte har små inkomster, och Etty vet, att, om utgifterna för hushållet gå öfver den dertill anslagna summan, har hon att vänta en missnöjd min, då hon skall begära mera penningar. Ibland gråter hon också bittra tårar och roar sig med att i fantasien fråssa på vissa, mycket otydligt tecknade syner: en utsläpad, själf-försakande hustru, en hjertlös man, som står vid hustruns likkista och, egendomligt nog, får höra den aflidna hviska med ett vemodigt leende på ett par, för att tillhöra en död, ovanligt röda och blomstrande läppar: »det här är för *din* skull, det är för att tillfredsställa alla dina grymma fordringar, som jag har offrat mitt lif!»

Men dessa oskyldiga fantasier, på vilkas tillvaro ingen mera än Etty själf har reda, äro lyckligtvis af ändå kortare varaktighet än hennes svältkurer och efterträdas merendels af så mycket gladare solsken i sinnet. Hon arbetar och sträfvar i sitt lilla hem; den firade unga flickan, för hvilken en gång hägrade ett lif af endast lyx och njutning, ställer sig nu på en hög stege och sätter själf upp gardinerna i rummen eller kommer, varm och

pustande, in från köket, förtjust åt att ha lyckats tillaga en af Maltes favoriträtter, eller sitter hela förmiddagen vid symaskinen för att få i ordning sin och lillans toalett. Hvad hennes egen toalett beträffar, är hon emellertid mycket likgiltig därför. Hon har den lyckan att vara förtrollande, hvad hon än sätter på sig, och tillfredsställer hon blott Maltes smak — hvilket ej är svårt, ty i hans tycke kan hon ej vara nog enkel — så bryr hon sig icke om hela den öfriga världen. Med det orubbligaste lugn kan hon i regnväderskostym och med en liten väska på armen promenera öfver Gustaf Adolfs torg i sjelfva middagsstunden, och ingen må tro, att, om hon möter någon af sina forna beundrare bland Stockholms eleganta ungherrar, hon då önskar, att hon gått en annan väg, — visst icke, hon känner sig alldeles obesvärad och helsar på honom med samma förtjusande nedlåtenhet som förr, då hon ämnade bli den »rika Mrs Smith».

Hennes lilla hem är ett mönster af ordning och trefnad. Hon sjelf, det vill säga hennes toalett och hennes byrålådor, äro, det måste erkännas, icke fullkomligt oklanderliga i den vägen, men hennes hem är det. Hon har stor förmåga att göra trefligt omkring sig, på några ögonblick sätter hon ihop en kudde af gamla lappar eller tapetserar om en länstol, eller pryder väggen med sina solfjädrar från fordom, som hon ordnar i fantastiska grupper. Malte tycker visserligen icke om dessa »smak-eruptioner», som han kallar vittnes-

börden om Ettys estetiska begåfning; men han låter sin hustru hållas, det är ju hon som arbetar i hemmet, då skall hon äfven ha frihet att ordna der som hon vill.

Och Malte har, äfven han, sin lilla svaghet i afseende på hemmets inredning. Han tycker icke om att Etty gifvit ut ett par kronor på en Makartsbukett, som står bakom hennes skrifbord i fönstret; men han har sjelf gifvit ut mycket pengar på sin fixa idé, att alla möbler skola vara af mahogny och skedar och gafflar af gediget silfver. Tills han fick råd att skaffa sig sådana, måste de äta med jerngafflar, hvilket var Etty en hård nöt att knäcka, och hvilket för första gången förledde henne till de ofvan nämnda sorgliga fantasierna. Men så småningom fogade hon sig med gladt mod efter Maltes vilja, och nu ha de efter hand fått silfvergafflar, som Malte dels köpt, dels erhållit af sina fosterföräldrar.

Fru Verle är ofta hos Etty, och i hennes hem, omgifven af den kärlek, som egnas henne både af Etty och Malte, och lyssnande på sitt lilla barnbarns joller, kan hon under en stund glömma det förflutna och känna glädje genom den nya, friska lycka, som spirar upp för hennes barn.

Och, huru olika dessas öden än äro, hur skilda vägar de än må komma att vandra, finnes det dock *en* punkt, der de alla skola mötas med oföränderligt samma känslor, och i hvilken deras kärlek till modern liksom får sitt innerligaste uttryck. Det är i minnet af fadern. Hans bild, omgifven

af det dystra skimret från hans sorgliga slut, följer dem alla, likt en älskad, allvarlig skugga, som alltid går vid deras sida, ibland bortskymd af lifvets glädje eller bekymmer, men aldrig helt och hållet försvunnen. De tala ofta om honom, och i deras älskande sinnen är all hans skuld mot dem helt och hållet utplånad, för dem är han endast den ömma, kärleksfulla fader de minnas från sin barndom.

Och liksom de för längesedan ha förlåtit, så hoppas de äfven på en barmhertighet, som måste vara större och rikare än deras egen...

De tro att, äfven der för menskligt öga sista utvägen till räddning är stängd, skall dock den kärlek, hvares djup icke ens vår aning kan mäta, räcka till att försona och återupprätta.

